អភិធម្មបិដក

៨៦

ABHIDHAMMA PITAKA

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
អភិធម្មបិដក
កថាវត្ថុ តតិយភាគ
៨៦

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ព. ស. ២៥៥៣

ABHIDHAMMAPIṬAKA

KATHĀVATTHU

TATIYABHĀGA

86

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្លាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្ណាល័យជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ននេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេសម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើបយើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុបមិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេចព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួលពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខទៀតផង ជាភិយ្យោភាពតរៀងទៅ ។

វត្តបទុមជ. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

បួរ-គ្រី

VATT Botum Dhammavutt Sangkat Chatumuk Khan Daun Penh P.Penh

ទំព័រទទេ

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរៈ **សម្ល** ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ **ល** គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈ **ម** ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ **សម្ល** ។

-ពាក្យបាលីៈ **តស្ស** គឺ **តស្ស** ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ (**ជួន-ណាត**) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ **សន្លឹកច្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ** ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

អភិធម្មបិដក

កថាវត្ថុ តតិយភាគ

៨៦

ព. ស. ២៥០៩

អភិធម្មបិដកេ

កថាវត្ថុស្ស តតិយោ ភាគោ

តិស្សោបិ អនុសយកថា

---

[១] អនុសយា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ វិបាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា រូបំ និព្វានំ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ។

[២] កាមរាគានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ កាមរាគោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ កាមរាគសញ្ញោជនំ កាមោឃោ កាមយោគោ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមរាគោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ ។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមរាគានុសយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣] បដិឃានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ បដិឃំ បដិឃបរិយុដ្ឋានំ បដិឃសញ្ញោជនំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិឃំ បដិឃបរិយុដ្ឋានំ បដិឃសញ្ញោជនំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ បដិឃានុសយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក

កថាវត្ថុ តតិយភាគ

តិស្សោបិ អនុសយកថា

---

[១] *សក: អនុស័យ ជាអព្យាក្រឹត ឬ ។ បរ: អើ ។ វិបាកនិង អព្យាក្រឹត កិរិយានិងអព្យាក្រឹត រូប និព្វាន ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋ-ព្វាយតនៈ (ជាអព្យាក្រឹត) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

[២] *កាមរាគានុស័យ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ កាមរាគៈ កាមរាគបរិយុដ្ឋានៈ កាមរាគសញ្ញោជនៈ កាមោឃៈ កាមយោគៈ កាម-ច្ឆន្ទនីវរណៈ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមរាគៈ កាមរាគបរិយុដ្ឋានៈ ។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ជាអកុសល ឬ ។ អើ ។ កាមរាគានុស័យ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

[៣] *បដិឃានុស័យ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ បដិឃៈ បដិឃប-រិយុដ្ឋានៈ បដិឃសញ្ញោជនៈ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បដិឃៈ បដិឃបរិយុដ្ឋានៈ បដិឃសញ្ញោជនៈ ជាអកុសលដែរឬ ។ អើ ។ បដិឃានុស័យ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

[៤] មានានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ មានោ មានបរិយុដ្ឋានំ មានសញ្ញោជនំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មានោ មានបរិយុដ្ឋានំ មាន-សញ្ញោជនំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ មានានុ-សយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥] ទិដ្ឋានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋោឃោ ទិដ្ឋិយោគោ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ ទិដ្ឋិ-សញ្ញោជនំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋោឃោ ទិដ្ឋិយោគោ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ ទិដ្ឋិ-សញ្ញោជនំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋានុ-សយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦] វិចិកិច្ឆានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ វិចិកិច្ឆា វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនំ វិចិ-កិច្ឆានីវរណំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វិចិកិច្ឆា វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានំ វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនំ វិចិ-កិច្ឆានីវរណំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ វិចិកិច្ឆា-នុសយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤] មានានុស័យ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ មានៈ មានបរិយុដ្ឋានៈ មានសញ្ញោជនៈ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មានៈ មានបរិយុដ្ឋានៈ មានសញ្ញោជនៈ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ មានានុស័យ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥] ទិដ្ឋានុស័យ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋោឃៈ ទិដ្ឋិយោគៈ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនៈ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋោឃៈ ទិដ្ឋិយោគៈ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនៈ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋានុស័យ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦] វិចិកិច្ឆានុស័យ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ វិចិកិច្ឆា វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានៈ វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនៈ វិចិកិច្ឆានីវរណៈ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិចិកិច្ឆា វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានៈ វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនៈ វិចិកិច្ឆានីវរណៈ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ វិចិកិច្ឆានុស័យ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

៣

តិស្សោបិ អនុសយកថា

[៧] ភវរាគានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ភវរាគោ ភវរាគបរិយុដ្ឋានំ ភវរាគសញ្ញោជនំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ភវរាគោ ភវរាគបរិយុដ្ឋានំ ភវរាគសញ្ញោជនំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ ភវរាគានុសយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨] អវិជ្ជានុសយោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃោ អវិជ្ជាយោគោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ អវិជ្ជានីវរណំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃោ អវិជ្ជាយោគោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ អវិជ្ជានីវរណំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជានុសយោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៩] ន វត្តព្វំ អនុសយា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ បុថុជ្ជនោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្តមានេ សានុសយោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។

តិស្សោបិ អនុសយកថា

[៧] ភវរាគានុស័យ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ភវរាគៈ ភវរាគ-បរិយុដ្ឋានៈ ភវរាគសញ្ញោជនៈ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភវរាគៈ ភវរាគបរិយុដ្ឋានៈ ភវរាគសញ្ញោជនៈ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ ភវរាគានុស័យ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨] អវិជ្ជានុស័យ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃៈ អវិជ្ជាយោគៈ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ អវិជ្ជានីវរណៈ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃៈ អវិជ្ជាយោគៈ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ អវិជ្ជានីវរណៈ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជានុស័យ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩] បុគ្គលមិនគួរពោលថា អនុស័យ ជាអព្យាក្រឹតទេ ឬ ។ អើ ។ បុថុជ្ជន កាលបើចិត្ត ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលគួរពោលថា ប្រកបដោយអនុស័យឬ ។ អើ ។

កុសលាកុសលា ធម្មា សម្មុខីភាវំ អាគច្ឆន្តីតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ អនុសយា អព្យា-
កតាតិ ។ បុថុជ្ជនោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្ត-
មានេ សរាគោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលា-
កុសលា ធម្មា សម្មុខីភាវំ អាគច្ឆន្តីតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ រាគោ អព្យាកតោតិ ។

[១០] អនុសយា អហេតុកាតិ ។ អាមន្តា ។
រូបំ និព្វានំ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមរាគានុសយោ
អហេតុកោតិ ។ អាមន្តា ។ កាមរាគោ កាមរាគ-
បរិយុដ្ឋានំ កាមរាគសញ្ញោជនំ ។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទ-
នីវរណំ អហេតុកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
កាមរាគោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ ។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទ-
នីវរណំ សហេតុកន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមរាគានុ-
សយោ សហេតុកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
បដិឃានុសយោ ។ បេ ។ មានានុសយោ ទិដ្ឋានុ-
សយោ វិចិកិច្ឆានុសយោ ភវរាគានុសយោ ។ បេ ។

កុសលធម៌ និងអកុសលធម៌ មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ ជាអព្យាក្រឹត ។ បុថុជ្ជន កាលបើចិត្ត ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គល គួរពោលថា ប្រកបដោយរាគៈដែរឬ ។ អើ ។ កុសលធម៌និងអកុសលធម៌ មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ រាគៈ ជាអព្យាក្រឹត ។

[១០] អនុស័យ មិនមានហេតុទេឬ ។ អើ ។ រូប និព្វាន ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ (មិនមានហេតុ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមរាគានុស័យ មិនមានហេតុឬ ។ អើ ។ កាមរាគៈ កាមរាគបរិយុដ្ឋានៈ កាមរាគសញ្ញោជនៈ ។ ។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ មិនមានហេតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមរាគៈ កាមរាគបរិយុដ្ឋានៈ ។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ប្រកបដោយហេតុឬ ។ អើ ។ កាមរាគានុស័យ ប្រកបដោយហេតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បដិឃានុស័យ ។ បេ ។ មានានុស័យ ទិដ្ឋានុស័យ វិចិកិច្ឆានុស័យ ភវរាគានុស័យ ។ បេ ។

អវិជ្ជានុសយោ អហេតុកោតិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃោ អវិជ្ជាយោគោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជា-សញ្ញោជនំ អវិជ្ជានីវរណំ អហេតុកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃោ ។ បេ ។ អវិជ្ជានី-វរណំ សហេតុកន្តិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជានុសយោ សហេតុកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១១] ន វត្តព្វំ អនុសយា អហេតុកាតិ ។ អាមន្តា ។ បុថុជ្ជនោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្តមានេ សានុ-សយោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ អនុសយា តេន ហេតុនា សហេតុកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ អនុសយា អហេតុកាតិ ។ បុថុជ្ជនោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្តមានេ សរាគោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ រាគោ តេន ហេតុនា សហេតុកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ រាគោ អហេតុកោតិ ។

[១២] អនុសយា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ និព្វានំ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។

អវិជ្ជានុស័យ មិនមានហេតុឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃៈ អវិជ្ជាយោគៈ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ អវិជ្ជានីវរណៈ មិនមានហេតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃៈ ។ បេ ។ អវិជ្ជា-នីវរណៈ ប្រកបដោយហេតុឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជានុស័យ ប្រកបដោយហេតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១] បុគ្គលមិនគួរពោលថា អនុស័យមិនមានហេតុទេឬ ។ អើ ។ បុថុជ្ជន កាលបើចិត្ត ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលគួរពោលថា ប្រកបដោយអនុស័យដែរឬ ។ អើ ។ អនុស័យប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ មិនមានហេតុ ។ បុថុជ្ជន កាលបើចិត្ត ជាកុសល និងអព្យាក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គល គួរពោលថា ប្រកបដោយរាគៈដែរឬ ។ អើ ។ រាគៈ ប្រកបដោយហេតុ ដោយហេតុនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ រាគៈ មិនមានហេតុទេ ។

[១២] អនុស័យ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ រូប និព្វាន ចក្ខា-យតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ (ប្រាសចាកចិត្ត) ដែរឬ ។

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមរាគានុសយោ ចិត្ត-
វិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ កាមរាគោ កាមរាគ-
បរិយុដ្ឋានំ កាមរាគសញ្ញោជនំ កាមោឃោ កាម-
យោគោ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមរាគោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ
។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ ចិត្តសម្បយុត្តន្តិ ។
អាមន្តា ។ កាមរាគានុសយោ ចិត្តសម្បយុត្តោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៣] កាមរាគានុសយោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។
អាមន្តា ។ កាតមក្ខន្ធបរិយាបន្នោតិ ។ សង្ខារក្ខន្ធ-
បរិយាបន្នោតិ ។ សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តវិប្ប-
យុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ
ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៤] កាមរាគានុសយោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ
ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ កាមរាគោ សង្ខារក្ខន្ធ-
បរិយាបន្នោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមរាគានុស័យ ប្រាសចាកចិត្ត ដែរឬ ។ អើ ។ កាមរាគៈ កាមរាគបរិយុដ្ឋានៈ កាមរាគសញ្ញោជនៈ កាមោឃៈ កាមយោគៈ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមរាគៈ កាមរាគបរិយុដ្ឋានៈ ។ បេ ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ប្រកបដោយចិត្តឬ ។ អើ ។ កាមរាគានុស័យ ប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣] កាមរាគានុស័យ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ កាមរាគានុស័យ រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធណា ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ។ សង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ ប្រាស ចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤] កាមរាគានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាស ចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ កាមរាគៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

៧

តិស្សោបិ អនុសយកថា

កាមរាគោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ កាមរាគានុសយោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ ចិត្តសម្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៥] កាមរាគានុសយោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ ចិត្តវិប្បយុត្តោ កាមរាគោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ ចិត្តសម្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សង្ខារក្ខន្ធោ ឯកទេសោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធោ ឯកទេសោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ ឯកទេសោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៦] បដិឃានុសយោ មានានុសយោ ទិដ្ឋានុសយោ វិចិកិច្ឆានុសយោ ភវរាគានុសយោ អវិជ្ជានុសយោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃោ អវិជ្ជាយោគោ ។ បេ ។ អវិជ្ជានីវរណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

តិស្សោបិ អនុសយកថា

កាមរាគៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អើ ។ កាមរាគានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥] កាមរាគានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្ត កាមរាគៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្តឬ ។ អើ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ ខ្លះប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦] បដិឃានុស័យ មានានុស័យ ទិដ្ឋានុស័យ វិចិកិច្ឆានុស័យ ភវរាគានុស័យ អវិជ្ជានុស័យ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃៈ អវិជ្ជាយោគៈ ។ បេ ។ អវិជ្ជានីវរណៈ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃោ អវិជ្ជាយោគោ ។ បេ ។ អវិជ្ជានីវរណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជានុសយោ ចិត្តសម្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជានុសយោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ កាមរាគក្ខន្ធបរិយាបន្នោតិ ។ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោតិ ។ សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជានុសយោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នា ចិត្តសម្បយុត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អវិជ្ជានុសយោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ ចិត្តសម្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជានុសយោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោ ចិត្តវិប្បយុត្តោ អវិជ្ជា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នា ចិត្តសម្បយុត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សង្ខារក្ខន្ធោ ឯកទេសោ

អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃៈ អវិជ្ជាយោគៈ ។ បេ ។ អវិជ្ជានីវរណៈ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជានុស័យ ប្រកបដោយចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជានុស័យ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជានុស័យ រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធណា ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ។ សង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តឬ ចុះអវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្តឬ ។ អើ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត

ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធោ ឯកទេសោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ ឯកទេសោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេសោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៧] ន វត្តព្វំ អនុសយា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ បុថុជ្ជនោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្តមានេ សានុសយោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ អនុសយា តេន ចិត្តេន សម្បយុត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ តេន ហិ អនុសយា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ បុថុជ្ជនោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្តមានេ សរាគោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ រាគោ តេន ចិត្តេន សម្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ តេន ហិ រាគោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។

តិស្សោបិ អនុសយកថា ។

តិស្សោបិ អនុសយកថា

ខ្លះប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧] បុគ្គលមិនគួរពោលថា អនុស័យ ប្រាសចាកចិត្តទេឬ ។ អើ ។ បុថុជ្ជន កាលបើចិត្ត ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលគួរនិយាយថា ប្រកបដោយអនុស័យដែរឬ ។ អើ ។ អនុស័យ ប្រកបដោយចិត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ ប្រាសចាកចិត្ត ។ បុថុជ្ជន កាលបើចិត្ត ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលគួរនិយាយថា ប្រកបដោយរាគៈដែរឬ ។ អើ ។ រាគៈ ប្រកបដោយចិត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ រាគៈ ប្រាសចាកចិត្ត ។

ចប់ តិស្សោបិ អនុសយកថា ។

ញាណកថា

[១៨] អញ្ញាណេ វិគតេ ញាណវិប្បយុត្តេ ចិត្តេ វត្តមានេ ន វត្តព្វំ ញាណីតិ ។ អាមន្តា ។ រាគេ វិគតេ ន វត្តព្វំ វីតរាគោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អញ្ញាណេ វិគតេ ញាណវិប្បយុត្តេ ចិត្តេ វត្តមានេ ន វត្តព្វំ ញាណីតិ ។ អាមន្តា ។ ទោសេ វិគតេ ។ បេ ។ មោហេ វិគតេ ។ បេ ។ កិលេសេ វិគតេ ន វត្តព្វំ និក្កិលេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៩] រាគេ វិគតេ វត្តព្វំ វីតរាគោតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញាណេ វិគតេ ញាណវិប្បយុត្តេ ចិត្តេ វត្តមានេ វត្តព្វំ ញាណីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទោសេ វិគតេ ។ បេ ។ មោហេ វិគតេ ។ បេ ។ កិលេសេ វិគតេ វត្តព្វំ និក្កិលេសោតិ ។ អាមន្តា ។

ញាណកថា

[១៨] កាលបើសេចក្តីមិនដឹង ប្រាសចេញហើយ មានតែចិត្ត ដែលប្រាសចាកញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា មានញាណទេឬ ។ អើ ។ កាលបើរាគៈ ប្រាសចេញហើយ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា មានរាគៈទៅប្រាសហើយទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាលបើសេចក្តីមិនដឹង ប្រាសចេញហើយ មានតែចិត្តដែលប្រាសចាកញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលមិនគួរនិ-យាយថា មានញាណទេឬ ។ អើ ។ កាលបើទោសៈ ប្រាសចេញ ហើយ ។ បេ ។ កាលបើមោហៈ ប្រាសចេញហើយ ។ បេ ។ កាល បើកិលេស ប្រាសចេញហើយ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា មិនមានកិលេស ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៩] កាលបើរាគៈ ប្រាសចេញហើយ បុគ្គលគួរនិយាយថា មានរាគៈទៅប្រាសហើយឬ ។ អើ ។ កាលបើសេចក្តីមិនដឹង ប្រាស ចេញហើយ មានតែចិត្តដែលប្រាសចាកញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលគួរនិយាយថា មានញាណដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ ទេ ។ បេ ។ កាលបើទោសៈ ប្រាសចេញហើយ ។ បេ ។ កាល បើមោហៈ ប្រាសចេញហើយ ។ បេ ។ កាលបើកិលេស ប្រាស ចេញហើយ បុគ្គលគួរនិយាយថា មិនមានកិលេសទេឬ ។ អើ ។

អញ្ញាណោ វិគតេ ញាណវិប្បយុត្តេ ចិត្តេ វត្តមានេ វត្តព្វំ ញាណីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អញ្ញាណោ វិគតេ ញាណវិប្បយុត្តេ ចិត្តេ វត្តមានេ វត្តព្វំ ញាណីតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតេន ញាណេន ញាណី និរុទ្ធេន វិគតេន បដិប្បស្សទ្ធេន ញាណេន ញាណីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ញាណកថា ។

ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

[២០] ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ និព្វានំ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ ចិត្តសម្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ញាណំ ចិត្តសម្បយុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

កាលបើសេចក្តីមិនដឹង ប្រាសចេញហើយ មានតែចិត្តដែលប្រាសចាកញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលគួរនិយាយថា មានញាណដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាលបើសេចក្តីមិនដឹង ប្រាសចេញហើយ មានតែចិត្តដែលប្រាសចាកញាណ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គលគួរនិយាយថា មានញាណដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមានញាណ ដោយញាណ ជាអតីត មានញាណដោយញាណ ដែលរលត់ហើយ ប្រាសចេញហើយ ស្ងប់រម្ងាប់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ញាណកថា ។

ញាណ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

[២០] *ញាណ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ រូប និព្វាន ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ* (*ប្រាសចាកចិត្ត*) *ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អើ ។ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គៈ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គៈ ប្រកបដោយចិត្តឬ ។ អើ ។ ញាណប្រកបដោយចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

[២១] ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាតមក្ខន្ធបរិយាបន្នន្តិ ។ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នន្តិ ។ សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ញាណំ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ញា សង្ខារក្ខន្ធ-បរិយាបន្នា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បញ្ញា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នា ចិត្តសម្ប-យុត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ ញាណំ សង្ខារក្ខន្ធបរិយា-បន្នំ ចិត្តសម្បយុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ញាណំ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នំ ចិត្តវិប្បយុត្តំ បញ្ញា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នា ចិត្តសម្បយុត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ សង្ខារក្ខន្ធោ ឯកទេសោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេ-សោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធោ ឯកទេសោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេ-សោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ ឯកទេសោ ចិត្តសម្បយុត្តោ ឯកទេ-សោ ចិត្តវិប្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២១] ញាណ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ ញាណ រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធណា ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ។ សង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អើ ។ បញ្ញាដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញាដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អើ ។ ញាណដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រាសចាកចិត្តហើយ ចុះបញ្ញាដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ប្រកបដោយចិត្តឬ ។ អើ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធខ្លះ ប្រកបដោយចិត្ត ខ្លះប្រាសចាកចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១៣

ឥទំ ទុក្ខន្តិកថា

[២២] ន វត្តព្វំ ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា ចក្ខុវិញ្ញាណសមង្គី ញាណីតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ ញាណំ តេន ចិត្តេន សម្បយុត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ តេន ហិ ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អរហា ចក្ខុវិញ្ញាណសមង្គី បញ្ញវាតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ញា តេន ចិត្តេន សម្បយុត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ តេន ហិ បញ្ញា ចិត្តវិប្បយុត្តាតិ ។

ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា ។

ឥទំ ទុក្ខន្តិកថា

[២៣] ឥទំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ អយំ សមុទយោតិ វាចំ ភាសតោ អយំ សមុទយោតិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឥទំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ អយំ និរោធោតិ វាចំ ភាសតោ អយំ និរោធោតិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ប្រាសចាកចិត្តទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ បុគ្គលគួរនិយាយថា មានញាណដែរឬ ។ អើ ។ ញាណ ប្រកបដោយចិត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ញាណ ប្រាសចាកចិត្ត ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ បុគ្គលគួរនិយាយថា មានបញ្ញាដែរឬ ។ អើ ។ បញ្ញា ប្រកបដោយចិត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បញ្ញា ប្រាសចាកចិត្ត ។

ចប់ ញាណចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា ។

៨ទំ ទុក្ខន្តិកថា

[២៣] បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ ញាណប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទីរំលត់ទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទីរំលត់ទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឥធំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ឥធំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ អយំ មគ្គោតិ វាចំ ភាសតោ អយំ មគ្គោតិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៤] អយំ សមុទយោតិ វាចំ ភាសតោ ន ច អយំ សមុទយោតិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឥធំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ន ច ឥធំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អយំ និរោធោតិ ។ បេ ។ អយំ មគ្គោតិ វាចំ ភាសតោ ន ច អយំ មគ្គោតិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឥធំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ន ច ឥធំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៥] ឥធំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ឥធំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ អនិច្ចន្តិ វាចំ ភាសតោ រូបំ អនិច្ចន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឥធំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ឥធំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។

បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាមគ្គ ញាណប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាមគ្គដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤] បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទីរំលត់ទុក្ខ ។ បេ ។ នេះជាមគ្គ តែញាណមិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាមគ្គឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥] បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា រូបមិនទៀង ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា រូបមិនទៀងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។

វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចន្តិ វាចំ ភាសតោ វិញ្ញាណំ អនិច្ចន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦] ឥទំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ អនត្តាតិ វាចំ ភាសតោ រូបំ អនត្តាតិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឥទំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ អនត្តាតិ វាចំ ភាសតោ វិញ្ញាណំ អនត្តាតិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧] រូបំ អនិច្ចន្តិ វាចំ ភាសតោ ន ច រូបំ អនិច្ចន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឥទំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ន ច ឥទំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចន្តិ

បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ មិនទៀង ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា វិញ្ញាណ មិនទៀងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦] បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា រូបមិនមែនជារបស់ខ្លួន ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា រូបមិនមែនជារបស់ខ្លួនដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ មិនមែនជារបស់ខ្លួន ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា វិញ្ញាណ មិនមែនជារបស់ខ្លួនដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧] បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា រូបមិនទៀង តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា រូបមិនទៀងទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ មិនទៀង

វាចំ ភាសតោ ន ច វិញ្ញាណំ អនិច្ចន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឥជំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ន ច ឥជំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបំ អនត្តាតិ វាចំ ភាសតោ ន ច រូបំ អនត្តាតិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឥជំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ន ច ឥជំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ អនត្តាតិ វាចំ ភាសតោ ន ច វិញ្ញាណំ អនត្តាតិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឥជំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ន ច ឥជំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨] ឥជំ ទុក្ខន្តិ វាចំ ភាសតោ ឥជំ ទុក្ខន្តិ ញាណំ បវត្តតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឡតិ ច ឆន្តិ ច ទូតិ ច ខន្តិ ច ញាណំ បវត្តតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ឥទំ ទុក្ខន្តិកថា ។

តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា វិញ្ញាណមិនទៀងទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា រូបមិនមែនជារបស់ខ្លួន តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា រូបមិនមែនជារបស់ខ្លួនទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ មិនមែនជារបស់ខ្លួន តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា វិញ្ញាណមិនមែនជារបស់ខ្លួនទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា នេះជាទុក្ខ តែញាណ មិនប្រព្រឹត្តទៅថា នេះជាទុក្ខទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨] បុគ្គលកាលនិយាយវាចាថា ឥទំ ទុក្ខំ (នេះជាទុក្ខ) ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា ឥទំ ទុក្ខំ (នេះជាទុក្ខ) ដែរឬ ។ អើ ។ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅថា ឥ ផង ថា ទំ ផង ថា ទុ ផង ថា ខំ ផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ឥទំ ទុក្ខន្តិកថា ។

ឥទ្ធិពលកថា

[២៩] ឥទ្ធិពលេន សមន្នាគតោ កប្បំ តិដ្ឋេ-
យ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ឥទ្ធិមយិកោ សោ អាយុ
ឥទ្ធិមយិកា សា គតិ ឥទ្ធិមយិកោ សោ អត្តភា-
វប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឥទ្ធិ-
ពលេន សមន្នាគតោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតំ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យ អនាគតំ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឥទ្ធិពលេន សមន្នាគតោ
កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ កប្បេ
តិដ្ឋេយ្យ តយោ កប្បេ តិដ្ឋេយ្យ ចត្តារោ កប្បេ
តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឥទ្ធិពលេន
សមន្នាគតោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ សតិ
ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ តិដ្ឋេយ្យ អសតិ ជីវិតេ ជីវិតា-
វសេសេ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ សតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ
តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ ហញ្ចិ សតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ
តិដ្ឋេយ្យ នោ វត រេ វត្តព្វេ ឥទ្ធិពលេន សមន្នាគតោ
កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ បេ ។ អសតិ ជីវិតេ ជីវិតាវ-
សេសេ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ មតោ តិដ្ឋេយ្យ កាលកតោ
តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ឥទ្ធិពលកថា

[២៩] បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីឋិតនៅអស់កប្ប (មហាកប្ប) ឬ ។ អើ ។ អាយុដែលសម្រេចដោយឫទ្ធិនោះ គតិដែលសម្រេចដោយឫទ្ធិនោះ ការបានន្ធូវអត្តភាពដែលសម្រេចដោយឫទ្ធិនោះ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីឋិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីឋិតនៅអស់កប្បជាអតីត គប្បីឋិតនៅអស់កប្បជាអនាគតឬ ។ អ្នកមិនគួពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីឋិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីឋិតនៅអស់ ២ កប្ប គប្បីឋិតនៅអស់ ៣ កប្ប គប្បីឋិតនៅអស់ ៤ កប្បដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីឋិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ បុគ្គល កាលបើជីវិតមាននៅ គប្បីឋិតនៅអស់ជីវិតដ៏សេសសល់ កាលបើជីវិតមិនមានទេ គប្បីឋិតនៅអស់ជីវិតដ៏សេសសល់ ។ បុគ្គលកាលបើជីវិតមាន គប្បីឋិតនៅអស់ជីវិតដ៏សេសសល់ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល កាលបើជីវិតមាននៅ គប្បីឋិតនៅអស់ជីវិតដ៏សេសសល់ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីឋិតនៅអស់កប្បទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលបើជីវិតមិនមានទេ គប្បីឋិតនៅអស់ជីវិតដ៏សេសសល់ ។ មានតែបុគ្គលស្លាប់ហើយ គប្បីឋិតនៅ បុគ្គល មានមរណកាលធ្វើហើយ គប្បីឋិតនៅដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០] ឥន្ទ្រិពលេន សមន្នាគតោ កាប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ឧប្បន្នោ ផស្សោ មា និរុជ្ឈីតិ លព្ភា ឥន្ទ្រិយា បគ្គហេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឧប្បន្នា វេទនា ។ បេ ។ ឧប្បន្នា សញ្ញា ។ បេ ។ ឧប្បន្នា ចេតនា ។ បេ ។ ឧប្បន្នំ ចិត្តំ ឧប្បន្នា សទ្ធា ឧប្បន្នំ វីរិយំ ឧប្បន្នា សតិ ឧប្បន្នោ សមាធិ ។ បេ ។ ឧប្បន្នា បញ្ញា មា និរុជ្ឈីតិ លព្ភា ឥន្ទ្រិយា បគ្គហេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣១] ឥន្ទ្រិពលេន សមន្នាគតោ កាប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ និច្ចំ ហោតូតិ លព្ភា ឥន្ទ្រិយា បគ្គហេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ ហោតូតិ លព្ភា ឥន្ទ្រិយា បគ្គហេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២] ឥន្ទ្រិពលេន សមន្នាគតោ កាប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។

[៣០] បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីឋិតនៅអស់កប្បដែរឬ ។ អើ ។ ផស្សៈកើតឡើងហើយ បុគ្គល គប្បីបាន ដើម្បីផ្គងឡើងដោយឫទ្ធិថា កុំរលត់ទៅវិញដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនាកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ សញ្ញាកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ចេតនាកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ចិត្តកើតឡើងហើយ សទ្ធាកើតឡើងហើយ វិរិយៈកើតឡើងហើយ សតិកើតឡើងហើយ សមាធិកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ បញ្ញាកើតឡើងហើយ បុគ្គល គប្បីបាន ដើម្បីផ្គងឡើង ដោយឫទ្ធិថា កុំរលត់ទៅវិញឡើយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣១] បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីឋិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ រូប បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីផ្គងឡើង ដោយឫទ្ធិថា ចូរទៀងចុះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីផ្គងឡើង ដោយឫទ្ធិថា ចូរទៀងចុះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២] បុគ្គលប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីឋិតនៅអស់កប្បដែរឬ ។

អាមន្តា ។ ជាតិធម្មា សត្តា មា ជាយឹសូតិ លព្ភា ឥទ្ធិយា បត្ថេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ជរាធម្មា សត្តា មា ជីរឹសូតិ ។ បេ ។ ព្យាធិធម្មា សត្តា មា ព្យាធិយឹសូតិ ។ បេ ។ មរណធម្មា សត្តា មា មិយ្យឹសូតិ លព្ភា ឥទ្ធិយា បត្ថេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៣] ន វត្តព្វំ ឥទ្ធិពលេន សមន្នាគតោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា យស្ស កស្សចិ អានន្ទ ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា ភាវិតា ពហុលីកតា យានីកតា វត្ថុកតា អនុដ្ឋិតា បរិចិតា សុសមារទ្ធា សោ អាកង្ខមានោ កប្បំ វា តិដ្ឋេយ្យ កប្បាវសេសំ វាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ឥទ្ធិពលេន សមន្នាគតោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។

[៣៤] ឥទ្ធិពលេន សមន្នាគតោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា ចតុន្នំ ភិក្ខវេ ធម្មានំ នត្ថិ កោចិ បាដិភោគោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវោ វា មារោ វា

អើ ។ ពួកសត្វមានកិរិយាកើតជាធម្មតា បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីផ្គង់ឡើង ដោយឫទ្ធិថា កុំកើតឡើយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វមានសេចក្ដីគ្រាំគ្រាជាធម្មតាថា កុំគ្រាំគ្រាទៅឡើយ ។ បេ ។ ពួកសត្វមានសេចក្ដីឈឺថ្កាត់ជាធម្មតាថា កុំឈឺថ្កាត់ឡើយ ។ បេ ។ ពួកសត្វមានសេចក្ដីស្លាប់ជាធម្មតា បុគ្គលគប្បីបាន ដើម្បីផ្គង់ឡើងដោយឫទ្ធិថា កុំស្លាប់ឡើយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីឋិតនៅអស់កប្បទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ ឥទ្ធិបាទទាំង ៤ បុគ្គលណាមួយ បានចម្រើន បានធ្វើឲ្យច្រើន បានឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ បានធ្វើឲ្យជាទីតាំង បានផ្គង់ឡើង បានសន្សំ បានប្រារព្ធដោយល្អហើយ បុគ្គលនោះ កាលប្រាថ្នា គប្បីឋិតនៅអស់ ១ កប្ប ឬ អស់កប្បដ៏សេសសល់បាន ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល ដែលប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីឋិតនៅអស់កប្បបាន ។

[៣៤] បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីឋិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិនមានបុគ្គលនីមួយ ទោះជាសមណៈក្ដី ព្រាហ្មណ៍ក្ដី ទេវតាក្ដី មារក្ដី

ព្រហ្មា វា កោចិ វា លោកស្មឹ ។ កតមេសំ ចតុន្នំ ។ ជរាធម្មោ មា ជីរីតិ នត្ថិ កោចិ បាដិភោគោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវោ វា មារោ វា ព្រហ្មា វា កោចិ វា លោកស្មឹ ព្យាធិធម្មោ មា ព្យាធិយីតិ ។ បេ ។ មរណធម្មោ មា មិយ្យីតិ ។ បេ ។ យានិ ខោ បន តានិ បុព្វេ កតានិ បាបកានិ កម្មានិ សង្កិលេសិកានិ បោនោព្ភវិកានិ ទុក្ខុទ្រយានិ ទុក្ខវិបាកានិ អាយតឹ ជាតិជរាមរណិយានិ តេសំ វិបាកោ មា និព្វត្តីតិ នត្ថិ កោចិ បាដិភោគោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវោ វា មារោ វា ព្រហ្មា វា កោចិ វា លោកស្មឹ ឥមេសំ ខោ ភិក្ខវេ ចតុន្នំ ធម្មានំ នត្ថិ កោចិ បាដិភោគោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ទេវោ វា មារោ វា ព្រហ្មា វា កោចិ វា លោកស្មិន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ ឥទ្ធិពលេន សមន្នាគតោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។

ឥទ្ធិពលកថា ។

ព្រហ្មក្តី ឬក៏ បុគ្គលឯណាមួយ ក្នុងលោក ជាអ្នកធានា ដល់ធម៌ទាំង ៤ បានឡើយ ។ ធម៌ទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ មិនមានបុគ្គលណានីមួយ ទោះជាសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ឬក៏ បុគ្គលឯណាមួយក្នុងលោក ជាអ្នកធានាថា សភាវៈមានសេចក្តីគ្រាំគ្រាជាធម្មតា កុំគ្រាំគ្រាឡើយ សភាវៈមានសេចក្តីឈឺថ្កាត់ជាធម្មតា កុំឈឺថ្កាត់ឡើយ ។ បេ ។ សភាវៈមានសេចក្តីស្លាប់ជាធម្មតា កុំស្លាប់ឡើយ ។ បេ ។ កម្មដ៏លាមកទាំងឡាយឯណា ដែលបុគ្គលធ្វើហើយក្នុងកាលមុន ជាកម្មប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង អាចធ្វើឲ្យទៅកើតភពថ្មីទៀត មានទុក្ខជាកម្រៃ មានវិបាកជាទុក្ខ មានជាតិជរានិងមរណៈតទៅ មិនមានបុគ្គលណានីមួយ ទោះជាសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ឬក៏ បុគ្គលឯណាមួយ ក្នុងលោក ជាអ្នកធានាថា វិបាករបស់បាប-កម្មទាំងនោះ កុំកើតបានឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិនមានបុគ្គលណានីមួយ ទោះជាសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ឬក៏ បុគ្គលឯណាមួយ ក្នុងលោក ជាអ្នកធានា ដល់ធម៌ទាំង ៤ នេះឡើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងឫទ្ធិ គប្បីឋិតនៅអស់កប្បឡើយ ។

ចប់ ឥទ្ធិពលកថា ។

សមាធិកថា

[៣៥] ចិត្តសន្តតិ សមាធីតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតា ចិត្តសន្តតិ សមាធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចិត្តសន្តតិ សមាធីតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគតា ចិត្តសន្តតិ សមាធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចិត្តសន្តតិ សមាធីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អតីតំ និរុទ្ធំ អនាគតំ អជាតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អតីតំ និរុទ្ធំ អនាគតំ អជាតំ នោ វត រេ វត្តព្វេ ចិត្តសន្តតិ សមាធីតិ ។

[៣៦] ឯកចិត្តក្ខណិកោ សមាធីតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុវិញ្ញាណសមង្គី សមាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណសមង្គី ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណសមង្គី ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណសមង្គី ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណសមង្គី ។ បេ ។ អកុសលចិត្តសមង្គី ។ បេ ។ រាគសហគតចិត្តសមង្គី ។ បេ ។ ទោសសហគតចិត្តសមង្គី ។ បេ ។ មោហសហគតចិត្តសមង្គី ។ បេ ។ អនោត្តប្បសហគតចិត្តសមង្គី សមាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សមាធិកថា

[៣៥] តំណនៃចិត្ត ជាសមាធិឬ ។ អើ ។ តំណនៃចិត្ត ជាអតីត ជាសមាធិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តំណនៃចិត្ត ជាសមាធិឬ ។ អើ ។ តំណនៃចិត្ត ជាអនាគត ជាសមាធិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តំណនៃចិត្ត ជាសមាធិឬ ។ អើ ។ ក្រែងអតីតរលត់ហើយ អនាគតមិនទាន់កើតទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អតីតរលត់ហើយ អនាគតមិនទាន់កើតទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា តំណនៃចិត្ត ជាសមាធិទេ ។

[៣៦] សមាធិ ប្រកបដោយខណៈនៃចិត្តមួយឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ចូលកាន់សមាបត្តិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបដោយសោតវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ប្រកបដោយឃានវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ប្រកបដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ប្រកបដោយកាយវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអកុសលចិត្ត ។ បេ ។ ប្រកបដោយរាគសហគតចិត្ត ។ បេ ។ ប្រកបដោយទោសសហគត-ចិត្ត ។ បេ ។ ប្រកបដោយមោហសហគតចិត្ត ។ បេ ។ ប្រកបដោយអនោត្តប្បសហគតចិត្ត ចូលកាន់សមាបត្តិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧] ចិត្តសន្តតិ សមាជីតិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលចិត្តសន្តតិ សមាជីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រាគសហគតា ។ បេ ។ ទោសសហគតា ។ បេ ។ មោហសហគតា ។ បេ ។ អនោត្តប្បសហគតា ចិត្តសន្តតិ សមាជីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៨] ន វត្តព្វំ ចិត្តសន្តតិ សមាជីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា អហំ ខោ អាវុសោ និគណ្ឋា បហោមិ អនិញ្ជមានោ កាយេន អភាសមានោ វាចំ សត្តរត្តិន្ទិវានិ ឯកន្តសុខប្បដិសំវេទី វិហរិតុន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ចិត្តសន្តតិ សមាជីតិ ។

សមាធិកថា ។

ធម្មដ្ឋិតតាកថា

[៣៩] ធម្មដ្ឋិតតា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ ឋិតតា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តាយ ឋិតតា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ អាមន្តា ។

[៣៧] តំណនៃចិត្ត ជាសមាធិឬ ។ អើ ។ តំណនៃអកុសលចិត្ត ជាសមាធិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តំណនៃចិត្ត ដែលប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយទោសៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយមោហៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអនោត្តប្បៈ ជាសមាធិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា តំណនៃចិត្ត ជាសមាធិទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលអាវុសោនិគ្រន្ថទាំងឡាយ តថាគត មិនញាប់ញ័រដោយកាយ មិនពោលវាចា អាចដើម្បីនៅជាអ្នកទទួលសេចក្តីសុខតែម្យ៉ាង អស់យប់និងថ្ងៃទាំងឡាយ ៧ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ តំណនៃចិត្ត ជាសមាធិ ។

ចប់ សមាធិកថា ។

ធម្មដ្ឋិតតាកថា

[៣៩] ធម្មដ្ឋិតតា (ការតាំងនៅនៃធម៌ គឺបដិច្ចសមុប្បាទ) សម្រេចឬ ។ អើ ។ ការតាំងនៅនៃធម្មដ្ឋិតតានោះ សម្រេចឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃធម្មដ្ឋិតតានោះ សម្រេចឬ ។ អើ ។

តាយ តាយេវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា នត្ថិ វដ្ដុ-
បច្ឆេទោ នត្ថិ អនុបាទាបរិនិព្វានន្តិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤០] រូបស្ស ឋិតតា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ អាមន្តា ។
តាយ ឋិតតា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ តាយ ឋិតតា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ អាមន្តា ។
តាយ តាយេវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា នត្ថិ វដ្ដុ-
បច្ឆេទោ នត្ថិ អនុបាទាបរិនិព្វានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ វេទនាយ ឋិតតា ។ បេ ។ សញ្ញាយ
ឋិតតា ។ បេ ។ សង្ខារានំ ឋិតតា ។ បេ ។ វិញ្ញា-
ណស្ស ឋិតតា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ ឋិត-
តា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តាយ
ឋិតតា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ តាយេវ
នត្ថិ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា នត្ថិ វដ្ដុបច្ឆេទោ នត្ថិ
អនុបាទាបរិនិព្វានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ធម្មដ្ឋិតតាកថា ។

ធម្មដ្ឋិតតាកថា

ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ មិនមាន ការផ្តិលផ្តាច់នូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបា-ទាបរិនិព្វាន មិនមាន ដល់ធម្មដ្ឋិតតានោះ ៗ ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០] ការតាំងនៅនៃរូប សម្រេចឬ ។ អើ ។ ការតាំងនៅនៃធម្មដ្ឋិតតានោះ សម្រេចដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃធម្មដ្ឋិតតានោះ សម្រេចឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ មិនមាន ការផ្តិលផ្តាច់នូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបាទាបរិនិព្វាន មិនមាន ដល់ការតាំងនៅនៃរូបនោះ ៗ ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃវេទនា ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃសញ្ញា ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណ សម្រេចឬ ។ អើ ។ ការតាំងនៅនៃធម្មដ្ឋិតតានោះ សម្រេចដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការតាំងនៅនៃធម្មដ្ឋិតតានោះ សម្រេចឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ មិនមាន ការផ្តិលផ្តាច់នូវវដ្តៈ មិនមាន អនុបាទាបរិនិព្វាន មិនមាន ដល់ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណនោះ ៗ ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ធម្មដ្ឋិតតាកថា ។

អនិច្ចតាកថា

[៤១] អនិច្ចតា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ អនិច្ចតាយ អនិច្ចតា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តាយ អនិច្ចតាយ អនិច្ចតា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ តាយេវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា នត្ថិ វដ្ដុបច្ឆេទោ នត្ថិ អនុ-បាទាបរិនិព្វានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤២] ជរា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ ជរាយ ជរា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តាយ ជរាយ ជរា បរិនិប្ផន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ តាយេវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា នត្ថិ វដ្ដុបច្ឆេទោ នត្ថិ អនុបាទាបរិនិព្វានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៣] មរណំ បរិនិប្ផន្នន្តិ ។ អាមន្តា ។ តស្ស មរណស្ស មរណំ បរិនិប្ផន្នន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តស្ស មរណស្ស មរណំ បរិនិប្ផន្នន្តិ ។ អាមន្តា ។ តស្ស តស្សេវ នត្ថិ ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា នត្ថិ វដ្ដុបច្ឆេទោ នត្ថិ អនុបាទាបរិនិព្វានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អនិច្ចតាកថា

[៤១] *សេចក្តីមិនទៀង សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ សេចក្តីមិនទៀង នៃសេចក្តីមិនទៀងនោះ សម្រេចហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនទៀង នៃសេចក្តីមិនទៀងនោះ សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ មិនមាន ការផ្តិលផ្តាច់នូវវដ្ដៈ មិនមាន អនុបាទាបរិនិព្វាន មិនមាន ដល់សេចក្តីមិនទៀងនោះ ៗ ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

[៤២] *ជរា សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ ជរា នៃជរានោះ សម្រេចហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជរា នៃជរានោះ សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ មិនមាន ការផ្តិលផ្តាច់នូវវដ្ដៈ មិនមាន អនុបាទាបរិនិព្វាន មិនមាន ដល់ជរានោះ ៗ ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

[៤៣] *មរណៈ សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ មរណៈ នៃមរណៈនោះ សម្រេចហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មរណៈ នៃមរណៈនោះ សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ ការធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ មិនមាន ការផ្តិលផ្តាច់នូវវដ្ដៈ មិនមាន អនុបាទាបរិនិព្វាន មិនមាន ដល់មរណៈនោះ ៗ ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

អនិច្ចតាកថា

[៤៤] រូបំ បរិនិប្ផន្នំ រូបស្ស អនិច្ចតា អត្ថីតិ ។ អាមន្តា ។ អនិច្ចតា បរិនិប្ផន្នា អនិច្ចតាយ អនិច្ចតា អត្ថីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបំ បរិនិប្ផន្នំ រូបស្ស ជរា អត្ថីតិ ។ អាមន្តា ។ ជរា បរិនិប្ផន្នា ជរាយ ជរា អត្ថីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបំ បរិនិប្ផន្នំ រូបស្ស ភេទោ អត្ថិ អន្តរធានំ អត្ថីតិ ។ អាមន្តា ។ មរណំ បរិនិប្ផន្នំ មរណស្ស ភេទោ អត្ថិ អន្តរធានំ អត្ថីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ បរិនិប្ផន្នំ វិញ្ញាណស្ស អនិច្ចតា អត្ថីតិ ។ អាមន្តា ។ អនិច្ចតា បរិនិប្ផន្នា អនិច្ចតាយ អនិច្ចតា អត្ថីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ បរិនិប្ផន្នំ វិញ្ញាណស្ស ជរា អត្ថីតិ ។ អាមន្តា ។ ជរា បរិនិប្ផន្នា ជរាយ ជរា អត្ថីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ បរិនិប្ផន្នំ វិញ្ញាណស្ស ភេទោ អត្ថិ អន្តរធានំ អត្ថីតិ ។ អាមន្តា ។

អនិច្ចតាកថា

[៤៤] រូប សម្រេចហើយ ចុះសេចក្តីមិនទៀង នៃរូប មានដែរឬ ។ អើ ។ សេចក្តីមិនទៀង សម្រេចហើយ ចុះសេចក្តីមិនទៀង នៃសេចក្តីមិនទៀង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប សម្រេចហើយ ចុះជរា នៃរូប មានដែរឬ ។ អើ ។ ជរា សម្រេចហើយ ចុះជរា នៃជរា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប សម្រេចហើយ ចុះការបែកធ្លាយ និងសេចក្តីអន្តរធាន នៃរូប មានដែរឬ ។ អើ ។ មរណៈ សម្រេចហើយ ចុះការបែកធ្លាយ និងសេចក្តីអន្តរធាន នៃមរណៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ពួកសង្ខារ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ សម្រេចហើយ ចុះសេចក្តីមិនទៀង នៃវិញ្ញាណ មានដែរឬ ។ អើ ។ សេចក្តីមិនទៀង សម្រេចហើយ ចុះសេចក្តីមិនទៀង នៃសេចក្តីមិនទៀង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ សម្រេចហើយ ចុះជរា នៃវិញ្ញាណ មានដែរឬ ។ អើ ។ ជរា សម្រេចហើយ ចុះជរា នៃជរា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ សម្រេចហើយ ចុះការបែកធ្លាយ និងសេចក្តីអន្តរធាន នៃវិញ្ញាណ មានដែរឬ ។ អើ ។

មរណំ បរិនិប្ផន្នំ មរណស្ស ភេទោ អត្ថិ អន្តរធានំ អត្ថីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អនិច្ចតាកថា ។

ឯកាទសមោ វគ្គោ ។

តស្ស ឧទ្ទានំ

អនុសយា អព្យាកតា អហេតុកា ចិត្តវិប្បយុត្តា អញ្ញាណេ វិកតេ ញាណី ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តំ យត្ថ សច្ចេ ញាណំ បវត្តតិ ឥទ្ធិពលេន សមន្នា-
គតោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យ ចិត្តសន្តតិ សមាធិ ធម្មដ្ឋិ-
តតា អនិច្ចតាតិ ។

មរណៈ សម្រេចហើយ ចុះការបែកធ្លាយ និងសេចក្ដីអន្តរធាន នៃមរណៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អនិច្ចតាកថា ។

ចប់ ឯកាទសមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃឯកាទសមវគ្គនោះ គឺ

អនុស័យ ជាអព្យាក្រឹត ជាអហេតុកៈ ប្រាសចាកចិត្ត ១ កាលបើសេចក្ដីមិនដឹង ប្រាសចេញហើយ បុគ្គលមានញាណ ១ ញាណ ប្រាសចាកចិត្ត ១ ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងស័ព្ទណា ១ បុគ្គល ប្រកបដោយកម្លាំងនៃឫទ្ធិ គប្បីឋិតនៅអស់កប្ប ១ តំណនៃចិត្ត ជាសមាធិ ១ ធម្មដ្ឋិតតា ១ និងអនិច្ចតា ១ ។

សំវរោ កម្មន្តិកថា

[៤៨] សំវរោ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុន្ទ្រិយសំវរោ ចក្ខុកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតិន្ទ្រិយសំវរោ ។ បេ ។ ឃានិន្ទ្រិយសំវរោ ។ បេ ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយសំវរោ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយសំវរោ កាយកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយសំវរោ កាយកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុន្ទ្រិយសំវរោ ចក្ខុកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយសំវរោ កាយកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ សោតិន្ទ្រិយសំវរោ ។ បេ ។ ឃានិន្ទ្រិយសំវរោ ។ បេ ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយសំវរោ ជិវ្ហាកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មនិន្ទ្រិយសំវរោ មនោកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មនិន្ទ្រិយសំវរោ មនោកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុន្ទ្រិយសំវរោ ចក្ខុកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មនិន្ទ្រិយសំវរោ មនោកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ សោតិន្ទ្រិយសំវរោ ។ បេ ។ ឃានិន្ទ្រិយសំវរោ ។ បេ ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយសំវរោ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយសំវរោ កាយកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សំវរកម្មន្តិកថា

[៤៥] ការសង្រួម ជាកម្មឬ ។ អើ ។ ការសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយ ជាចក្ខុកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសង្រួមសោ-តិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការសង្រួមឃានិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការសង្រួមជិវ្ហិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការសង្រួមកាយិន្ទ្រិយ ជាកាយកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសង្រួមកាយិន្ទ្រិយ ជាកាយកម្មឬ ។ អើ ។ ការសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយ ជាចក្ខុកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសង្រួមកាយិន្ទ្រិយ ជាកាយកម្មឬ ។ អើ ។ ការសង្រួមសោតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការសង្រួមឃានិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការសង្រួមជិវ្ហិន្ទ្រិយ ជាជិវ្ហា-កម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសង្រួមមនិន្ទ្រិយ ជាមនោកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសង្រួមម-និន្ទ្រិយ ជាមនោកម្មឬ ។ អើ ។ ការសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយ ជាចក្ខុកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសង្រួមមនិន្ទ្រិយ ជាមនោកម្មឬ ។ អើ ។ ការសង្រួមសោតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការសង្រួមឃានិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការសង្រួមជិវ្ហិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការសង្រួមកាយិន្ទ្រិយ ជាកាយ-កម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦] អសំវរោ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុន្ទ្រិយអសំវរោ ចក្ខុកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតិន្ទ្រិយអសំវរោ ។ បេ ។ ឃានិន្ទ្រិយអសំវរោ ។ បេ ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយអសំវរោ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយអសំវរោ កាយកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយអសំវរោ កាយកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុន្ទ្រិយអសំវរោ ចក្ខុកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយអសំវរោ កាយកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ សោតិន្ទ្រិយអសំវរោ ។ បេ ។ ឃានិន្ទ្រិយអសំវរោ ។ បេ ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយអសំវរោ ជិវ្ហាកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មនិន្ទ្រិយអសំវរោ មនោកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មនិន្ទ្រិយអសំវរោ មនោកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុន្ទ្រិយអសំវរោ ចក្ខុកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មនិន្ទ្រិយអសំវរោ មនោកម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ សោតិន្ទ្រិយអសំវរោ ។ បេ ។ ឃានិន្ទ្រិយអសំវរោ ។ បេ ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយអសំវរោ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយអសំវរោ កាយកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៦] ការមិនសង្រួម ជាកម្មដែរឬ ។ អើ ។ ការមិនសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយ ជាចក្ខុកម្មដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមសោតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមឃានិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមជិវ្ហិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមកាយិន្ទ្រិយ ជាកាយកម្មដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមកាយិន្ទ្រិយ ជាកាយកម្មដែរឬ ។ អើ ។ ការមិនសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយ ជាចក្ខុកម្មដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមកាយិន្ទ្រិយ ជាកាយកម្មដែរឬ ។ អើ ។ ការមិនសង្រួមសោតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមឃានិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមជិវ្ហិន្ទ្រិយ ជាជិវ្ហាកម្មដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមមនិន្ទ្រិយ ជាមនោកម្មដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមមនិន្ទ្រិយ ជាមនោកម្មដែរឬ ។ អើ ។ ការមិនសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយ ជាចក្ខុកម្មដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមមនិន្ទ្រិយ ជាមនោកម្មឬ ។ អើ ។ ការមិនសង្រួមសោតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមឃានិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមជិវ្ហិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ការមិនសង្រួមកាយិន្ទ្រិយ ជាកាយកម្មដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៧] ន វត្តព្វំ សំវរោបិ អសំវរោបិ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា និមិត្តគ្គាហី ហោតិ ។ បេ ។ ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ និមិត្តគ្គាហី ហោតិ ។ បេ ។ ន និមិត្តគ្គាហី ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អា-មន្តា ។ តេន ហិ សំវរោបិ អសំវរោបិ កម្មន្តិ ។

សំវរោ កម្មន្តិកថា ។

កម្មកថា

[៤៨] សព្វំ កម្មំ សវិបាកន្តិ ។ អាមន្តា ។ សព្វា ចេតនា សវិបាកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សព្វា ចេតនា សវិបាកាតិ ។ អាមន្តា ។ សវិបាកា-ព្យាកតា ចេតនា សវិបាកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សព្វា ចេតនា សវិបាកាតិ ។ អាមន្តា ។ កិរិយាព្យា-កតា ចេតនា សវិបាកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សព្វា ចេតនា សវិបាកាតិ ។ អាមន្តា ។ កាមាវចរា វិបាកាព្យាកតា ចេតនា សវិបាកាតិ ។

[៤៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការសង្រួមក្តី ការមិនសង្រួមក្តី ជាកម្មទេឬ ។ អើ ។ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ឃើញនូវរូប ដោយចក្ខុ ហើយកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ មិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ឮនូវសំឡេង ដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ ដោយចិត្ត កាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ មិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការសង្រួមក្តី ការមិនសង្រួមក្តី ក៏ជាកម្មដែរ ។

ចប់ សំវរកម្មន្តិកថា ។

កម្មកថា

[៤៨] កម្មទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ចេតនា ប្រកបដោយវិបាកនិងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ចេតនាជាកិរិយានិងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ចេតនា ជាកាមាវចរៈ ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សវិចា-
កាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយា-
បន្នា វិចាកាព្យាកតា ចេតនា សវិចាកាតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សវិចាកាតិ ។
អាមន្តា ។ កាមាវចរា កិរិយាព្យាកតា ចេតនា
សវិចាកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សញ្ញា
ចេតនា សវិចាកាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបាវចរា អរូបា-
វចរា កិរិយាព្យាកតា ចេតនា សវិចាកាតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៩] វិចាកាព្យាកតា ចេតនា អវិចាកាតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចិ វិចាកាព្យាកតា ចេតនា អវិចា-
កា នោ វត រេ វត្តព្វេ សញ្ញា ចេតនា សវិចាកាតិ ។

[៥០] កិរិយាព្យាកតា ចេតនា អវិចាកាតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កិរិយាព្យាកតា ចេតនា អវិចាកា
នោ វត រេ វត្តព្វេ សញ្ញា ចេតនា សវិចាកាតិ ។

[៥១] កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា
វិចាកាព្យាកតា ចេតនា អវិចាកាតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចិ អបរិយាបន្នា វិចាកាព្យាកតា ចេតនា អវិចា-
កា នោ វត រេ វត្តព្វេ សញ្ញា ចេតនា សវិចាកាតិ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ចេតនា ជារូបាវចរៈ អរូបាវចរៈ អបរិយាបន្នៈ ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកឬ ។ អើ ។ ចេតនា ជាកាមាវចរៈ ជាកិរិយានិងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ចេតនា ជារូបាវចរៈ អរូបាវចរៈ ជាកិរិយានិងអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩] ចេតនា ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចេតនា ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកទេ ។

[៥០] ចេតនា ជាកិរិយានិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចេតនា ជាកិរិយានិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកទេ ។

[៥១] ចេតនា ជាកាមាវចរៈ រូបាវចរៈ អរូបាវចរៈ អបរិយាបន្នៈ ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចេតនា ជាអបរិយាបន្នៈ ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកទេ ។

[៤២] កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា កិរិយា-ព្យាកតា ចេតនា អវិបាកាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរូបាវចរា កិរិយាព្យាកតា ចេតនា អវិបាកា នោ វត រេ វត្តព្វេ សព្វា ចេតនា សវិបាកាតិ ។

[៤៣] ន វត្តព្វំ សព្វំ កម្មំ សវិបាកន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា នាហំ ភិក្ខវេ សញ្ចេត-និកានំ កម្មានំ កតានំ ឧបចិតានំ អប្បដិសំវិទិត្វា ព្យន្តីភាវំ វទាមិ តញ្ច ខោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ឧបបជ្ជេ វា អបរេ វា បរិយាយេតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សព្វំ កម្មំ សវិបាកន្តិ ។

កម្មកថា ។

សទ្ទោ វិបាកោតិកថា

[៤៤] សទ្ទោ វិបាកោតិ ។ អាមន្តា ។ សុខ-វេទនិយោ ទុក្ខវេទនិយោ អទុក្ខមសុខវេទនិយោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ផស្សេន សម្បយុត្តោ វេទនាយ សម្បយុត្តោ សញ្ញាយ

[៩២] ចេតនា ជាកាមាវចរៈ រូបាវចរៈ អរូបាវចរៈ ជាកិរិយានិង អព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចេតនា ជាអរូ-បាវចរៈ ជាកិរិយានិងអព្យាក្រឹត មិនមានវិបាកទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចេតនាទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាកទេ ។

[៩៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កម្មទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាក ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មិនពោលថា កម្មទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយចេតនា ដែល សត្វធ្វើហើយ សន្សំហើយ អស់ទៅ ព្រោះមិនបានទទួលឡើយ កម្ម នោះឯង គប្បីកើតឡើង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឬក្នុងបរិយាយដទៃ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ កម្មទាំងអស់ ប្រកប ដោយវិបាក ។

ចប់ កម្មកថា ។

សទ្ទវិបាកោតិកថា

[៩៤] សំឡេង ជាវិបាកឬ ។ អើ ។ សំឡេង គួរដល់ការ ទទួលសុខ គួរដល់ការទទួលទុក្ខ គួរដល់ការទទួលអទុក្ខមសុខ ប្រកប ដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខ-វេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយសញ្ញា

សម្បយុត្តោ ចេតនាយ សម្បយុត្តោ ចិត្តេន សម្ប-
យុត្តោ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា អាភោគោ ស-
មន្នាហារោ មនសិការោ ចេតនា បត្ថនា បណិធីតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ ន សុខវេទនិយោ
ន ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនារម្មណោ នត្ថិ តស្ស
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ
ន សុខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនារម្មណោ នត្ថិ
តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ នោ វត វេ វត្តព្វេ
សទ្ទោ វិចារោតិ ។

[៥៥] ផស្សោ វិចារោ ផស្សោ សុខវេទនិ-
យោ ។ បេ ។ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា
។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ សទ្ទោ វិចារោ
សទ្ទោ សុខវេទនិយោ ។ បេ ។ សារម្មណោ អត្ថិ
តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥៦] សទ្ទោ វិចារោ សទ្ទោ ន សុខវេទនិ-
យោ ។ បេ ។ អនារម្មណោ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា
។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ផស្សោ វិចារោ

ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ការអើពើ ការពិចារណា ការផ្ចង់ទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងចិត្តទុក មានដល់សំឡេងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងសំឡេង មិនគួរដល់ការទទួលសុខ មិនគួរដល់ការទទួលទុក្ខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់សំឡេងនោះទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សំឡេង មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់សំឡេងនោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សំឡេង ជាវិបាកទេ ។

[៥៥] ផស្សៈ ជាវិបាក ចុះផស្សៈ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់ផស្សៈនោះដែរឬ ។ អើ ។ សំឡេង ជាវិបាក ចុះសំឡេង គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកមានដល់សំឡេងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៦] សំឡេង ជាវិបាក ចុះសំឡេង មិនគួដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់សំឡេងនោះទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក

ផស្សោ ន សុខវេទនិយោ ន ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនារម្មណោ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិ-ជីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៧] ន វត្តព្វំ សទ្ទោ វិចាកោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា សោ តស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា ឧស្សន្នត្តា វិបុលត្តា ព្រហ្មសរោ ហោតិ ករវិកភាណីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សទ្ទោ វិចាកោតិ ។

សទ្ទោ វិបាកោតិកថា ។

សឡាយតនកថា

[៤៨] ចក្ខាយតនំ វិចាកោតិ ។ អាមន្តា ។ សុខវេទនិយំ ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិជីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ ន សុខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិ-ជីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ន សុខវេទនិយំ ។ បេ ។

ចុះផស្សៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ មិនគួរដល់ការទទួលទុក្ខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់ផស្សៈនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សំឡេង ជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សំឡេងនោះ ជាសំឡេងដ៏ប្រសើរ ដូចជាសំឡេងនៃសត្វករវិក ព្រោះភាវៈនៃកម្មនោះ ជាអំពើដែលបុគ្គលធ្វើហើយ សន្សំហើយ ឲ្យដុះដាលឡើងហើយ ឲ្យបរិបូណ៌ហើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សំឡេង ជាវិបាក ។

ចប់ សទ្ទវិបាកោតិកថា ។

សទ្ទាយតនកថា

[៩៨] ចក្ខាយតនៈ ជាវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ចក្ខាយតនៈ គួរដល់ការទទួលសុខ គួរដល់ការទទួលទុក្ខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់ចក្ខាយតនៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងចក្ខាយតនៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់ចក្ខាយតនៈនោះទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចក្ខាយតនៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។

អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ នោ វត រេ វត្តព្វេ ចក្ខាយតនំ វិចាកោតិ ។ បេ ។ ផស្សោ វិចាកោ ផស្សោ សុខវេទនិយោ ។ បេ ។ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិ-ធីតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខាយតនំ វិចាកោ ចក្ខា-យតនំ សុខវេទនិយំ ។ បេ ។ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចក្ខាយតនំ វិចាកោ ចក្ខាយតនំ ន សុខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អា-វជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ផស្សោ វិចាកោ ផស្សោ ន សុខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនា-រម្មណោ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ ឃានាយតនំ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនំ ។ បេ ។

[៤៩] កាយាយតនំ វិចាកោតិ ។ អា-មន្តា ។ សុខវេទនិយំ ។ បេ ។ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។

មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់ចក្ខាយតនៈនោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្ខាយតនៈជាវិបាកទេ ។ បេ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក ចុះផស្សៈ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកមានដល់ផស្សៈនោះដែរឬ ។ អើ ។ ចក្ខាយតនៈ ជាវិបាក ចុះចក្ខាយ-តនៈ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់ចក្ខាយតនៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខាយតនៈ ជាវិបាក ចុះចក្ខាយតនៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់ចក្ខាយតនៈនោះទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក ចុះផស្សៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់ផស្សៈនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ ឃានា-យតនៈ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនៈ ។ បេ ។

[៥៩] កាយាយតនៈ ជាវិបាកឬ ។ អើ ។ កាយាយ-តនៈ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់កាយាយតនៈនោះដែរឬ ។

៣៤

សឡាយតនកថា

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ ន សុខវេទ-
និយំ ។ បេ ។ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា
។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ន សុខ-
វេទនិយំ ។ បេ ។ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា
។ បេ ។ បណិធិ នោ វត រេ វត្តព្វេ កាយាយតនំ
វិចារកោតិ ។ បេ ។ ផស្សោ វិចារកោ ផស្សោ សុខ-
វេទនិយោ ។ បេ ។ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អា-
វជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ កាយា-
យតនំ វិចារកោ កាយាយតនំ សុខវេទនិយំ ។ បេ ។
សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាយាយតនំ វិចារកោ
កាយាយតនំ ន សុខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនារម្មណំ
នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។
ផស្សោ វិចារកោ ផស្សោ ន សុខវេទនិយោ ។ បេ ។
អនារម្មណោ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធី-
តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងកាយាយតនៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់កាយាយតនៈនោះទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើកាយាយតនៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់កាយាយតនៈនោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កាយាយតនៈ ជាវិបាកទេ ។ បេ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក ចុះផស្សៈ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់ផស្សៈនោះដែរឬ ។ អើ ។ កាយាយតនៈ ជាវិបាក ចុះកាយាយតនៈ គួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មានដល់កាយាយតនៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ជាវិបាក ចុះកាយាយតនៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់កាយាយតនៈនោះទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក ចុះផស្សៈ មិនគួរដល់ការទទួលសុខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមានដល់ផស្សៈនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦០] ន វត្តព្វំ សឡាយតនំ វិចាកោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សឡាយតនំ កម្មស្ស កតត្តា ឧប្បន្នន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សឡាយតនំ កម្មស្ស កតត្តា ឧប្បន្នំ តេន វត រេ វត្តព្វេ សឡាយតនំ វិចាកោតិ ។

សឡាយតនកថា ។

សត្តក្ខត្តុំបរមកថា

[៦១] សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរមតានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ មាតា ជីវិតា វោរោបិតា បិតា ជីវិតា វោរោបិតោ អរហា ជីវិតា វោរោបិតោ ទុដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទិតំ សង្ឃោ ភិន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦២] សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរមតានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ អភព្វោ អន្តរា ធម្មំ អភិសមេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អភព្វោ អន្តរា ធម្មំ អភិសមេតុន្តិ ។ អាមន្តា ។ មាតា ជីវិតា វោរោបិតា បិតា ជីវិតា វោរោបិតោ អរហា ជីវិតា វោរោបិតោ ទុដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទិតំ សង្ឃោ ភិន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សឡាយតនៈ ជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងសឡាយតនៈ កើតឡើង ព្រោះកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សឡាយតនៈ កើតឡើងព្រោះកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សឡាយតនៈ ជាវិបាក ។

ចប់ សឡាយតនកថា ។

សត្តក្ខត្តុំបរមកថា

[៦១] សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើនឬ ។ អើ ។ សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល បានផ្តាច់បង់ចាកជីវិតមាតា ផ្តាច់បង់ចាកជីវិតបិតា ផ្តាច់បង់ចាកជីវិតព្រះអរហន្ត មានចិត្តប្រទូស្ត ញ៉ាំងព្រះលោហិត របស់ព្រះតថាគត ឲ្យពុះពោរឡើង និងបំបែកសង្ឃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦២] សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើនឬ ។ អើ ។ សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល មិនគួរដើម្បីរម្ងាប់នូវធម៌ (គឺអនន្តរិយកម្ម) ជាចន្លោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល មិនគួរដើម្បីរម្ងាប់នូវធម៌ (គឺអនន្តរិយកម្ម) ជាចន្លោះទេឬ ។ អើ ។ សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ផ្តាច់បង់ចាកជីវិតមាតា ផ្តាច់បង់ចាកជីវិតបិតា ផ្តាច់បង់ចាកជីវិតព្រះអរហន្ត មានចិត្តប្រទូស្ត ញ៉ាំងព្រះលោហិត របស់ព្រះតថាគត ឲ្យពុះពោរឡើង និងបំបែកសង្ឃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

៣៧

សត្តក្ខត្តុំបរមកថា

[៦៣] សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរមតានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សោ និយាមោ យេន និយាមេន សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរមតានិយតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ តេ សតិប្បដ្ឋានា សម្មប្បធានា ឥទ្ធិបាទា ឥន្ទ្រិយា ពលា ពោជ្ឈង្គា យេហិ ពោជ្ឈង្គេហិ សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរមតានិយតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៤] នត្ថិ សោ និយាមោ យេន និយាមេន សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរមតានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ នត្ថិ សោ និយាមោ យេន និយាមេន សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរមតានិយតោ នោ វត រេ វត្តព្វេ សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរមតានិយតោតិ ។

[៦៥] នត្ថិ តេ សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា យេហិ ពោជ្ឈង្គេហិ សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរមតានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ នត្ថិ តេ ពោជ្ឈង្គា យេហិ ពោជ្ឈង្គេហិ សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរមតានិយតោ នោ វត រេ

សត្តក្ខត្តុំបរមកថា

[៦៣] សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើនឬ ។ អើ ។ សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន ដោយនិយមៈ (ការកំណត់) ណា និយមៈនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន ដោយពោជ្ឈង្គៈទាំងឡាយណា សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ និងពោជ្ឈង្គៈទាំងនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៤] សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន ដោយនិយមៈណា និយមៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន ដោយនិយមៈណា និយមៈនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើនទេ ។

[៦៥] សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន ដោយពោជ្ឈង្គៈទាំងឡាយណា សតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ និងពោជ្ឈង្គៈទាំងនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន ដោយពោជ្ឈង្គៈទាំងឡាយណា ពោជ្ឈង្គៈទាំងនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន

វត្តព្វេ សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរមតា-និយតោតិ ។

[៦៦] សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរមតា-និយតោតិ ។ អាមន្តា ។ សកទាគាមិនិយាមេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគាមិនិយាមេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហត្តនិយាមេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កតមេន និយាមេនាតិ ។ សោតាបត្តិនិយាមេនាតិ ។

[៦៧] សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរម-តានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ យេ កេចិ សោតា-បត្តិនិយាមំ ឱក្កមន្តិ សព្វេ តេ សត្តក្ខត្តុំបរមតា-និយតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៦៨] ន វត្តព្វំ សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរមតានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សោ សត្តក្ខត្តុំបរមោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សោ សត្តក្ខត្តុំបរមោ តេន វត រេ វត្តព្វេ សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរមតានិយតោតិ ។

សត្តក្ខត្តុំបរមកថា ។

អ្នកមិនគួរពោលថា សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើនទេ ។

[៦៦] សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើនឬ ។ អើ ។ (សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀង) ដោយសកទាគាមិនិយមៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយអនាគាមិនិយមៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយអរហត្តនិយមៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចុះដោយនិយមៈដូចម្តេច ។ ដោយសោតាបត្តិនិយមៈ ។

[៦៧] សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើនឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណាមួយ ឈានចុះកាន់សោតាបត្តិនិយាមៈ បុគ្គល ទាំងអស់នោះ ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើនទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលនោះ ជាសត្តក្ខត្តុំបរមៈ (កើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន) ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនោះ ជាសត្តក្ខត្តុំបរមៈមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើនមែន ។

ចប់ សត្តក្ខត្តុំបរមកថា ។

កោលំកោលឯកវីជិកថា

[៦៩] ន វត្តព្វំ កោលំកោលោ បុគ្គលោ កោលំកោលតានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សោ កោលំកោលោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សោ កោលំកោលោ តេន វត រេ វត្តព្វេ កោលំកោលោ បុគ្គលោ កោលំកោលតានិយតោតិ ។

[៧០] ន វត្តព្វំ ឯកវីជី បុគ្គលោ ឯកវីជិតានិយតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សោ ឯកវីជីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សោ ឯកវីជី តេន វត រេ វត្តព្វេ ឯកវីជី បុគ្គលោ ឯកវីជិតានិយតោតិ ។

កោលំកោលឯកវីជិកថា ។

ជីវិតាវោរោបនកថា

[៧១] ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សញ្ចិច្ច មាតរំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ ។ បេ ។ បិតរំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ ។ បេ ។ អរហន្តំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ ។ បេ ។ ទុដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទេយ្យ ។ បេ ។ សង្ឃំ ភិន្ទេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

កោលំកោលឯកវីជិកថា

[៦៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កោលំកោលបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៦ ជាតិទៀតឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលនោះ ជាកោលំកោលៈ (កើត ៦ ជាតិទៀត) ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនោះ ជាកោលំ-កោលៈមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កោលំកោលបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៦ ជាតិទៀតពិត ។

[៧០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ឯកវីជិបុគ្គល ទៀងដោយពូជ (បដិសន្ធិ) ១ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលនោះ ជាឯកវីជី (មានពូជតែ ១) ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនោះ ជាឯកវីជីមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ឯកវីជិបុគ្គល ទៀងដោយពូជ ១ ទៀតពិត ។

ចប់ កោលំកោលឯកវីជិកថា ។

ជីវិតាវោរោបនកថា

[៧១] បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ (សម្មាទិដ្ឋិ) គប្បីក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតសត្វដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ។ បេ ។ ផ្តាច់បង់ជីវិតបិតា ។ បេ ។ ផ្តាច់បង់ជីវិតព្រះអរហន្ត ។ បេ ។ មានចិត្តប្រទូស្ត ញុាំងព្រះលោហិត របស់ព្រះតថាគត ឲ្យពុះពោរឡើង ។ បេ ។ និងបំបែកសង្ឃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២] ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សត្ថរិ អគារវោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃេ ។ បេ ។ សិក្ខាយ អគារវោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៣] ននុ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សត្ថរិ ស-គារវោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សត្ថរិ សគារវោ នោ វត រេ វត្តព្វេ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេយ្យាតិ ។ ននុ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃេ ។ បេ ។ សិក្ខាយ សគារវោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សិក្ខាយ សគារវោ នោ វត រេ វត្តព្វេ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេយ្យាតិ ។

[៧៤] ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សត្ថរិ អគារវោតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ ពុទ្ធថូបេ ឱហទេយ្យ ឱមុត្តេយ្យ និដ្ឋុភេយ្យ ពុទ្ធថូបេ អបព្យាមតោ(១) ក-រេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

១ ម. អសព្យាកតោ ។

[៧២] បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតសត្វដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ មិនគោរពក្នុងព្រះសាស្តាទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ មិនគោរព ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ក្នុងសិក្ខាទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣] ក្រែងបុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ក្នុងព្រះសាស្តាដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ក្នុងព្រះសាស្តាដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតសត្វទេ ។ ក្រែងបុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ក្នុងសិក្ខាដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ក្នុងសិក្ខាដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតសត្វទេ ។

[៧៤] បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ មិនមានសេចក្តីគោរព ក្នុងព្រះសាស្តាទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីជុះដាក់ នោមដាក់ ស្តោះដាក់ ក្នុងព្រះស្តូបនៃព្រះពុទ្ធ គប្បីពេបជ្រាយ ក្នុងព្រះស្តូបនៃព្រះពុទ្ធដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥] ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា សេយ្យថាបិ ភិក្ខវេ មហាសមុទ្ទោ ឋិតធម្មោ វេលន្តាតិវត្តតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខវេ យំ មយា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ តំ មម សាវកា ជីវិតហេតុបិ នាតិក្កមន្តីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេយ្យាតិ ។

ជីវិតាវោរោបនកថា ។

ទុគ្គតិកថា

[៧៦] ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុគ្គតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ អាចាយិកេ រូបេ រជ្ជេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ អាចាយិកេ រូបេ រជ្ជេយ្យ នោ វត រេ វត្តព្វេ ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុគ្គតីតិ ។

[៧៥] បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតសត្វឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មហាសមុទ្រ មានទឹកតាំងនៅនឹងជាធម្មតា មិនដែលឡើង ឬ ជោរហួសច្រាំងទៅបាន យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សិក្ខាបទណា ដែលតថាគត បានបញ្ញត្ត ដល់សាវ័កទាំងឡាយហើយ ពួកសាវ័ក របស់តថាគត សូម្បីមានហេតុដល់ជីវិត ក៏មិនហ៊ានប្រព្រឹត្តកន្លងសិក្ខាបទនោះឡើយ ក៏យ៉ាងនោះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតសត្វទេ ។

ចប់ ជីវិតាវោរោបនកថា ។

ទុគ្គតិកថា

[៧៦] បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីត្រេកអរ ក្នុងរូបប្រកបដោយសេចក្តីវិនាសដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីត្រេកអរ ក្នុងរូបប្រកបដោយសេចក្តីវិនាសដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិទេ ។

[៧៧] ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុគ្គតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ អាចាយិកេ សទ្ទេ ។ បេ ។ គន្ធេ ។ បេ ។ រសេ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វេ ។ បេ ។ អមនុស្សិត្ថិយា តិរច្ឆានគតិត្ថិយា ជាតកញ្ញាយ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ អជេឡកំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ កុក្កុដសូករំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ ហត្ថិគវស្សវឡវំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ ។ បេ ។ តិត្តិរវដ្ដកមោរកបិញ្ជលំ បដិគ្គណ្ហេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ តិត្តិរវដ្ដកមោរកបិញ្ជលំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ នោ វត រេ វត្តព្វេ ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុគ្គតីតិ ។

[៧៨] ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុគ្គតិ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ អាចាយិកេ រូបេ រជ្ជេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ បហីនា ទុគ្គតិ អរហា អាចាយិកេ រូបេ រជ្ជេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុគ្គតិ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ អាចាយិកេ សទ្ទេ ។ បេ ។ គន្ធេ ។ បេ ។

[៧៧] បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីត្រេកអរ ក្នុងសំឡេងប្រកបដោយសេចក្ដីវិនាស ។ បេ ។ ក្នុងក្លិន ។ បេ ។ ក្នុងរស ។ បេ ។ ក្នុងផោដ្ឋព្វៈ ។ បេ ។ គប្បីសេពនូវមេថុនធម្ម ដោយស្រីអមនុស្ស តិរច្ឆានញី ដោយនាគកញ្ញា គប្បីទទួលពពែនិងចៀម ទទួលមាន់និងជ្រូក ទទួលដំរី គោ សេះឈ្មោលនិងសេះញី ។ បេ ។ ទទួលទទា ចាប ក្ងោក ចចាតដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីទទួលទទា ចាប ក្ងោក ចចាតដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិទេ ។

[៧៨] បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិ ចុះបុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីត្រេកអរ ក្នុងរូបប្រកបដោយសេចក្ដីវិនាសដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត លះបង់ទុគ្គតិ ចុះព្រះអរហន្ត គប្បីត្រេកអរ ក្នុងរូបប្រកបដោយសេចក្ដីវិនាសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិ ចុះបុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីត្រេកអរ ក្នុងសំឡេងប្រកបដោយសេចក្ដីវិនាស ។ បេ ។ ក្នុងក្លិន ។ បេ ។

រសេ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វេ ។ បេ ។ តិត្តិរវដ្ដកមោរកបិញ្ជលំ បដិគ្គណ្ហេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ បហីនា ទុគ្គតិ អរហា តិត្តិរវដ្ដកមោរកបិញ្ជលំ បដិគ្គណ្ហេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៩] អរហតោ បហីនា ទុគ្គតិ ន ច អរហា អាចាយិកោ រូបេ រជ្ជេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ និជ្ជិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុគ្គតិ ន ច និជ្ជិសម្បន្នោ បុគ្គលោ អាចាយិកោ រូបេ រជ្ជេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហតោ បហីនា ទុគ្គតិ ន ច អរហា អាចាយិកោ សទ្ទេ ។ បេ ។ គន្ធេ ។ បេ ។ រសេ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វេ ។ បេ ។ អមនុស្សិត្ថិយា តិរច្ឆានគតិត្ថិយា នាគកញ្ញាយ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ អជេឡកំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ កុក្កុដសូករំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ ហត្ថិគវស្សវឡវំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ ។ បេ ។ តិត្តិរវដ្ដកមោរកបិញ្ជលំ បដិគ្គណ្ហេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ និជ្ជិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុគ្គតិ ន ច និជ្ជិសម្បន្នោ បុគ្គលោ តិត្តិរវដ្ដកមោរកបិញ្ជលំ បដិគ្គណ្ហេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ក្នុងរស ។ បេ ។ ក្នុងផោដ្ឋព្វៈ ។ បេ ។ គប្បីទទួលទទា ចាប ក្ងោក ចចាត ដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត លះបង់ទុគ្គតិ ចុះព្រះអរហន្ត គប្បីទទួលទទា ចាប ក្ងោក ចចាត ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៩] ព្រះអរហន្ត លះបង់ទុគ្គតិ តែព្រះអរហន្ត មិនគប្បីត្រេកអរ ក្នុងរូបប្រកបដោយសេចក្ដីវិនាសទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិ តែបុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ មិនគប្បីត្រេកអរ ក្នុងរូបប្រកបដោយសេចក្ដីវិនាសទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត លះបង់ទុគ្គតិ តែព្រះអរហន្ត មិនគប្បីត្រេកអរ ក្នុងសំឡេងប្រកបដោយសេចក្ដីវិនាស ។ បេ ។ ក្នុងក្លិន ។ បេ ។ ក្នុងរស ។ បេ ។ ក្នុងផោដ្ឋព្វៈ ។ បេ ។ គប្បីសេពមេថុនធម្ម ដោយស្រីអមនុស្ស តិរច្ឆានញី នាគកញ្ញា គប្បីទទួលពពែនិងចៀម ទទួលមាន់និងជ្រូក ទទួលដំរី គោ សេះឈ្មោល និងសេះញី ។ បេ ។ ទទួលទទា ចាប ក្ងោក និងចចាតដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិ តែបុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ មិនគប្បីទទួលទទា ចាប ក្ងោក ចចាត ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០] ន វត្តព្វំ ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុគ្គតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គ-លោ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ ។ បេ ។ តិរច្ឆានយោនឹ ឧបបជ្ជេយ្យ ។ បេ ។ បិត្តិវិសយំ ឧបបជ្ជេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុគ្គតីតិ ។

ទុគ្គតិកថា ។

សត្តមភវិកកថា

[៨១] ន វត្តព្វំ សត្តមភវិកស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុគ្គតីតិ ។ អាមន្តា ។ សត្តមភវិកោ បុគ្គលោ និរយំ ឧបបជ្ជេយ្យ តិរច្ឆានយោនឹ ឧប-បជ្ជេយ្យ បិត្តិវិសយំ ឧបបជ្ជេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ សត្តមភវិកស្ស បុគ្គ-លស្ស បហីនា ទុគ្គតីតិ ។

សត្តមភវិកកថា ។

ទ្វាទសមោ វគ្គោ ។

[៨០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ គប្បីកើតក្នុងនរក ។ បេ ។ កើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ។ បេ ។ កើតក្នុងបិត្តិវិស័យដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិ ។

ចប់ ទុគ្គតិកថា ។

សត្តមភវិកកថា

[៨១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ដែលកើតក្នុងភពជាគម្រប់ ៧ លះបង់ទុគ្គតិទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ដែលកើតក្នុងភពជាគម្រប់ ៧ គប្បីកើតក្នុងនរក កើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន កើតក្នុងបិត្តិវិស័យដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលដែលកើតក្នុងភពជាគម្រប់ ៧ លះបង់ទុគ្គតិ ។

ចប់ សត្តមភវិកកថា ។

ចប់ ទ្វាទសមវគ្គ ។

៤៨

តស្ស ឧទ្ទានំ

សំវរោ កម្មំ តថេវ អសំវរោ សព្វំ កម្មំ សវិបាកំ សព្វោ វិបាកោ សឡាយតនំ វិបា- កោ សត្តក្ខត្តុំបរមោ បុគ្គលោ សត្តក្ខត្តុំបរម- តានិយតោ កោលំកោលោ បុគ្គលោ កោលំ- កោលតានិយតោ ឯកពីជី បុគ្គលោ ឯកពីជិតា- និយតោ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស បហីនា ទុគ្គតិ តថេវ សត្តមភវិ- កស្សាតិ ។

ឧទ្ទាននៃទ្វាទសមវគ្គនោះគឺ

និយាយ អំពីសេចក្តីសង្រួម ជាកម្ម ១ សេចក្តីមិនសង្រួម ជាកម្មដូចគ្នា ១ កម្មទាំងអស់ ប្រកបដោយវិបាក ១ សំឡេង ជាវិបាក ១ សឡាយតនៈ ជាវិបាក ១ សត្តក្ខត្តុំបរមបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៧ ដងទៀតយ៉ាងច្រើន ១ កោលំកោលបុគ្គល ទៀងដោយការកើត ៦ ដងទៀត ១ ឯករីជិបុគ្គល ទៀងដោយពូជមួយទៀត ១ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិក្រែងផ្តាច់បង់ជីវិតសត្វ ១ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ លះបង់ទុគ្គតិ ១ បុគ្គលដែលកើតក្នុងភពជាគម្រប់ ៧ លះបង់ទុគ្គតិដូចគ្នាដែរ ១ ។

កប្បដ្ឋកថា

[៨២] កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បោ ច សណ្ឋាតិ ពុទ្ធោ ច លោកេ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វំ ។ បេ ។ កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បោ ច សណ្ឋាតិ សង្ឃោ ច ភិជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បោ ច សណ្ឋាតិ កប្បដ្ឋោ ច កប្បដ្ឋិយំ កម្មំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បោ ច សណ្ឋាតិ កប្បដ្ឋោ ច បុគ្គលោ កាលំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតំ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យ អនាគតំ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ កប្បេ តិដ្ឋេយ្យ តយោ កប្បេ តិដ្ឋេយ្យ ចត្តារោ កប្បេ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។

កប្បដ្ឋកថា

[៨២] *បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប[១] គប្បីឋិតនៅអស់កប្ប[២]ឬ ។ អើ ។ កប្ប តាំងនៅផង ព្រះពុទ្ធ កើតឡើងក្នុងលោកផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីឋិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ កប្បតាំងនៅផង សង្ឃ បែកគ្នាផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីឋិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ កប្ប តាំងនៅផង បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប ធ្វើកម្មដែលគួរដល់ការតាំងនៅក្នុងកប្បផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីឋិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ កប្ប តាំងនៅផង បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប ធ្វើនូវមរណកាលផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីឋិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីឋិតនៅអស់កប្បជាអតីត ឋិតនៅអស់កប្បជាអនាគតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីឋិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីឋិតនៅអស់កប្ប ២ គប្បីឋិតនៅអស់កប្ប ៣ គប្បីឋិតនៅអស់កប្ប ៤ ឬ ។*

---

១ បានដល់បុគ្គលអ្នកបំបែកសង្ឃ ធ្លាក់ទៅនរក ឋិតនៅអស់ ១ កប្ប ។ ២ សំដៅសេចក្តីថា អស់កប្បទាំងអស់ឬ ។

៤៧

កប្បដ្ឋកថា

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បដ្ឋោ កប្បេ ឧឃ្ហន្តេ កត្ថ គច្ឆតីតិ ។ អញ្ញំ លោកធាតុំ គច្ឆតីតិ ។ មតោ គច្ឆតិ វេហាសំ គច្ឆតីតិ ។ មតោ គច្ឆតីតិ ។ កប្បដ្ឋិយំ កម្មំ អបរាបរិយវេបក្កន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេហាសំ គច្ឆតីតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បដ្ឋោ ឥទ្ធិមាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កប្បដ្ឋោ ឥទ្ធិមាតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បដ្ឋេន ឆន្ទិទ្ធិចាទោ ភាវិតោ វីរិយិទ្ធិចាទោ ភាវិតោ ចិត្តិទ្ធិចាទោ ភាវិតោ វីមំសិទ្ធិចាទោ ភាវិតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៨៣] ន វត្តព្វំ កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា

អាចាយិកោ នេរយិកោ　　កប្បដ្ឋោ សង្ឃភេទកោ
វគ្គរតោ អធម្មដ្ឋោ　　យោគក្ខេមា បធំសតិ
សង្ឃំ សមគ្គំ ភេត្វាន　　កប្បំ និរយម្ហិ បច្ចតីតិ

កប្បដ្ឋកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីឋិតនៅអស់កប្បឬ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប កាលបើកប្បគឺភ្លើងកំពុងឆេះ តើទៅក្នុងទីណា ។ ទៅកាន់លោកធាតុដទៃ ។ បុគ្គលស្លាប់ហើយ ទៅកាន់អាកាសធាតុបានឬ ។ បុគ្គលស្លាប់ហើយ រមែងទៅបាន ។ កម្ម ដែលគួរដល់ការតាំងនៅក្នុងកប្ប ឲ្យផលក្នុងភពតទៅខាងមុខជាលំដាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប ទៅកាន់អាកាសបានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប មានឫទ្ធិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប មានឫទ្ធិឬ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប ចម្រើនឆន្ទិទ្ធិបាទ ចម្រើនវីរិយិទ្ធិបាទ ចម្រើនចិត្តិទ្ធិបាទ ចម្រើនវីមំសិទ្ធិបាទឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីឋិតនៅអស់កប្បទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា

បុគ្គលអ្នកបំបែកសង្ឃ ទៅកាន់អបាយ ទៅកាន់នរក តាំងនៅ
អស់កប្ប ត្រេកអរក្នុងពួក មិនតាំងនៅក្នុងធម៌ រមែងឃ្លាត ចាក
ធម៌ជាគ្រឿងក្សេមចាកយោគៈ លុះបំបែកសង្ឃ ដែលព្រមព្រៀង
គ្នាហើយ រមែងឆេះនៅ ក្នុងនរក អស់កប្ប (ទាំងអស់)

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យាតិ ។

កប្បដ្ឋកថា ។

កុសលចិត្តប្បដិលាភកថា

[៨៤] កប្បដ្ឋោ កុសលំ ចិត្តំ ន បដិលភេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បដ្ឋោ ទានំ ទទេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កប្បដ្ឋោ ទានំ ទទេយ្យ នោ វត រេ វត្តព្វេ កប្បដ្ឋោ កុសលំ ចិត្តំ ន បដិលភេយ្យាតិ ។

[៨៥] កប្បដ្ឋោ កុសលំ ចិត្តំ ន បដិលភេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ កប្បដ្ឋោ ចីវរំ ទទេយ្យ ។ បេ ។ បិណ្ឌបាតំ ទទេយ្យ ។ បេ ។ សេនាសនំ ទទេយ្យ ។ បេ ។ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ ទទេយ្យ ខាទនីយំ ទទេយ្យ ភោជនីយំ ទទេយ្យ បានីយំ ទទេយ្យ ចេតិយំ វន្ទេយ្យ ចេតិយេ មាលំ អារោបេយ្យ គន្ធំ អារោបេយ្យ វិលេបនំ អារោបេយ្យ ។ បេ ។ ចេតិយំ អភិទក្ខិណំ ករេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កប្បដ្ឋោ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របុ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីឋិតនៅអស់កប្ប ។

ចប់ កប្បដ្ឋកថា ។

កុសលចិត្តប្បដិលាភកថា

[៨២] បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប មិនគប្បីបានចំពោះ នូវកុសលចិត្តទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប គប្បីឲ្យនូវទានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប គប្បីឲ្យនូវទានដែរឬ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប មិនគប្បីបានចំពោះ នូវកុសលចិត្តទេ ។

[៨៥] បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប មិនគប្បីបានចំពោះ នូវកុសលចិត្តទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប គប្បីឲ្យចីវរឬ ។ បេ ។ ឲ្យបិណ្ឌបាត ។ បេ ។ ឲ្យសេនាសនៈ ។ បេ ។ ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ឲ្យវត្ថុគួរទំពាស៊ី ឲ្យវត្ថុគួរបរិភោគ ឲ្យទឹកគួរផឹក ថ្វាយបង្គំចេតិយ លើកឡើងនូវផ្កាកម្រង លើកឡើងនូវគ្រឿងក្រអូប លើកឡើងនូវគ្រឿងលាប ក្នុងចេតិយ ។ បេ ។ ធ្វើនូវចេតិយ ឲ្យជាអភិទក្សិណដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល តាំងនៅអស់កប្ប

ចេតិយំ អភិជគ្ហិណំ ការយេ្យ ជោ វត វេ វត្តព្វេ កាប្បដ្ឋោ កុសលំ ចិត្តំ ន បដិលភេយ្យាតិ ។ បេ ។

[៨៦] កាប្បដ្ឋោ កុសលំ ចិត្តំ បដិលភេយ្យា-តិ ។ អាមន្តា ។ តតោ វុដ្ឋានំ កុសលំ ចិត្តំ បដិ-លភេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបាវចរំ ។ បេ ។ អរូបា-វចរំ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ កុសលំ ចិត្តំ បដិល-ភេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

កុសលចិត្តប្បដិលាភកថា ។

អនន្តរាបយុត្តកថា

[៨៧] អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆត្តនិយាមញ្ច សម្មត្តនិ-យាមញ្ច ឧភោ ឱក្កមេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមេយ្យា-តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ តំ កម្មំ បយុត្តំ កុក្កុច្ចំ

គប្បីធ្វើនូវចេតិយ ឲ្យជាអភិទក្សិណា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប មិនគប្បីបានចំពោះ នូវកុសលចិត្តទេ ។ បេ ។

[៨៦] *បុគ្គលតាំងនៅអស់កប្ប គប្បីបានចំពោះ នូវកុសលចិត្តដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីបានចំពោះ នូវកុសលចិត្ត ដែលចេញចាកកប្បនោះដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីបានចំពោះ នូវកុសលចិត្តជារូបាវចរៈ ។ បេ ។ អរូបាវចរៈ ។ បេ ។ លោកុត្តរៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

ចប់ កុសលចិត្តប្បដិលាភកថា ។

អនន្តរាបយុត្តកថា

[៨៧] *បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ (គឺអនន្តរិយកម្ម) ហើយគប្បីឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាមដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីឈានចុះកាន់សភាវៈទាំងពីរ គឺមិច្ឆត្តនិយាម*[១] *១ សម្មត្តនិយាម*[២] *១ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ គប្បីឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាមដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងកម្មនោះ បុគ្គលនោះ ប្រកបហើយ សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយ*

---

១ ការកំណត់ខុស បានដល់អនន្តរិយកម្ម ។ ២ ការកំណត់ត្រូវ បានដល់ព្រះអរិយមគ្គ ។ អដ្ឋកថា ។

ឧបនហិតំ វិប្បដិសារិយំ ជនិតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តំ កម្មំ បយុត្តំ កុក្កុច្ចំ ឧបនហិតំ វិប្បដិសារិយំ ជនិតំ នោ វត រេ វត្តព្វេ អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមេយ្យាតិ ។

[៨៨] អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ អភព្វោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមិតុន្តិ ។ អាមន្តា ។ មាតា ជីវិតា វោរោបិតា បិតា ជីវិតា វោរោបិតោ អរហា ជីវិតា វោរោបិតោ ទុដ្ឋេន ចិត្តេន តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទិតំ សង្ឃោ ភិន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ តំ កម្មំ បដិសំហរិត្វា កុក្កុច្ចំ បដិវិនោទេត្វា វិប្បដិសារិយំ បដិវិនេត្វា អភព្វោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមិតុន្តិ ។ អាមន្តា ។ មាតា ជីវិតា វោរោបិតា បិតា ជីវិតា វោរោបិតោ ។ បេ ។ សង្ឃោ ភិន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ តំ កម្មំ បដិសំហរិត្វា កុក្កុច្ចំ បដិវិនោទេត្វា វិប្បដិសារិយំ បដិវិនេត្វា អភព្វោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមិតុន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ តំ កម្មំ

បុគ្គលនោះ ចូលទៅជិតតម្កល់ទុកហើយ សេចក្ដីស្ដាយក្រោយ បុគ្គលនោះ ឲ្យកើតហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើកម្មនោះ បុគ្គលនោះ ប្រកបហើយ សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយ បុគ្គលនោះ តម្កល់ទុកហើយ សេចក្ដីស្ដាយក្រោយ បុគ្គលនោះ ឲ្យកើតហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ គប្បីឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាមទេ ។

[៨៨] បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ មិនគួរឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាមទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលនោះ ផ្ដាច់បង់ជីវិតមាតា ផ្ដាច់បង់ជីវិតបិតា ផ្ដាច់បង់ជីវិតព្រះអរហន្ត មានចិត្តប្រទូស្ត ញុំាំងលោហិតព្រះតថាគត ឲ្យពុះពោរឡើង និងបំបែកសង្ឃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ ហើយប្រមូលមក នូវកម្មនោះ បន្ទោបង់ នូវសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយ កម្ចាត់បង់ នូវសេចក្ដីស្ដាយក្រោយ មិនគួរឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាមទេឬ ។ អើ ។ (បុគ្គលនោះ) ផ្ដាច់បង់ជីវិតមាតា ផ្ដាច់បង់ជីវិតបិតា ។ បេ ។ និងបំបែកសង្ឃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ ហើយប្រមូលមក នូវកម្មនោះ បន្ទោបង់ នូវសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយ កម្ចាត់បង់ នូវសេចក្ដីស្ដាយក្រោយ មិនគួរឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាមទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងកម្មនោះ

បដិសំហដំ កុក្កុច្ចំ បដិវិនោទិតំ វិប្បដិសារិយំ បដិ-វិនីតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តំ កម្មំ បដិសំហដំ កុក្កុច្ចំ បដិវិនោទិតំ វិប្បដិសារិយំ បដិវិនីតំ នោ វត រេ វត្តព្វេ អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ តំ កម្មំ បដិសំ-ហរិត្វា កុក្កុច្ចំ បដិវិនោទេត្វា វិប្បដិសារិយំ បដិវិ-នេត្វា អភព្វោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមិតុន្តិ ។

[៨៩] អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ជនុ តំ កម្មំ បយុត្តោ អាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តំ កម្មំ បយុត្តោ អាសិ នោ វត រេ វត្តព្វេ អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមេយ្យាតិ ។

អនន្តរាបយុត្តកថា ។

និយតស្ស និយាមកថា

[៩០] និយតោ និយាមំ ឱក្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។

បុគ្គលនោះ ប្រមូលទុកហើយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយ បុគ្គលនោះ បន្ទោបង់ហើយ សេចក្តីស្តាយក្រោយ បុគ្គលនោះ កម្ចាត់បង់ហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើកម្មនោះ បុគ្គលនោះ ប្រមូលទុកហើយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយ បុគ្គលនោះ បន្ទោបង់ហើយ សេចក្តីស្តាយក្រោយ បុគ្គលនោះ កម្ចាត់បង់ហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ ប្រមូលមក នូវកម្មនោះ បន្ទោបង់ នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយ កម្ចាត់បង់ នូវសេចក្តីស្តាយក្រោយ មិនគួរឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាមទេ ។

[៨៩] បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ គប្បីឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាមដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រកបនូវកម្មនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលប្រកបនូវកម្មនោះ មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលឲ្យផលជាលំដាប់ គប្បីឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាមទេ ។

ចប់ អនន្តរាបយុត្តកថា ។

និយតនិយាមកថា

[៩០] និយតបុគ្គល[១] រមែងឈានចុះកាន់និយាមៈឬ ។ អើ ។

១ បុគ្គលដែលកំណត់ ឬទៀង បានដល់ព្រះពោធិសត្វដែលកើតក្នុងមិច្ឆត្តភព ព្រោះលោកខ្វល់ខ្វាយដោយបុណ្យ ។

មិច្ឆត្តនិយតោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមតិ សម្មត្តនិយតោ មិច្ឆត្តនិយាមំ ឱក្កមតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ និយតោ និយាមំ ឱក្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ បុព្វេ មគ្គំ ភាវេត្វា បច្ឆា និយាមំ ឱក្កមតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បុព្វេ សោតាបត្តិមគ្គំ ភាវេត្វា បច្ឆា សោតាបត្តិនិយាមំ ឱក្កមតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បុព្វេ សកទាគាមិមគ្គំ ។ បេ ។ អនាគាមិមគ្គំ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គំ ភាវេត្វា បច្ឆា អរហត្តនិយាមំ ឱក្កមតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បុព្វេ សតិប្បដ្ឋានំ ។ បេ ។ សម្មប្បធានំ ។ បេ ។ ឥទ្ធិបាទំ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ពលំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវេត្វា បច្ឆា និយាមំ ឱក្កមតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៩១] ន វត្តព្វំ និយតោ និយាមំ ឱក្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ ភព្វោ ពោធិសត្តោ តាយ ជាតិយា ធម្មំ ធាភិសមេតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ និយតោ និយាមំ ឱក្កមតីតិ ។

និយតស្ស និយាមកថា ។

មិច្ឆត្តនិយតបុគ្គល (បុគ្គលដែលកំណត់ខុស) ឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាម សម្មត្តនិយតបុគ្គល (បុគ្គលដែលកំណត់ត្រូវ) ឈានចុះកាន់មិច្ឆត្តនិយាម ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និយតបុគ្គល ឈានចុះកាន់និយាមៈឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ចម្រើនមគ្គ មុន ទើបឈានចុះកាន់និយាមៈ ជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចម្រើនសោតាបត្តិមគ្គ មុន ទើបឈានចុះកាន់សោតាបត្តិនិយាម ជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចម្រើនសកទាគាមិមគ្គ ។ បេ ។ អនាគាមិមគ្គ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គ មុន ទើបឈានចុះកាន់អរហត្តនិយាម ជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ សម្មប្បធាន ។ បេ ។ ឥទ្ធិបាទ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ពលៈ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ មុន ទើបឈានចុះកាន់និយាមៈ ជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និយតបុគ្គល ឈានចុះកាន់និយាមៈទេឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌ ដោយជាតិនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ និយតបុគ្គល ឈានចុះកាន់និយាមៈដែរ ។

ចប់ និយតនិយាមកថា ។

នីវុតកថា

[៩២] នីវុតោ នីវរណំ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ រត្តោ រាគំ ជហាតិ ទុដ្ឋោ ទោសំ ជហាតិ មូឡ្ហោ មោហំ ជហាតិ កិលិដ្ឋោ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រាគេន រាគំ ជហាតិ ទោសេន ទោសំ ជហាតិ មោហេន មោហំ ជហាតិ កិលេ-សេហិ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រាគោ ចិត្តសម្បយុត្តោ មគ្គោ ចិត្តសម្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វិន្នំ ផស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រាគោ អកុសលោ មគ្គោ កុសលោតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគា ធម្មា សម្មុខីភាវំ អាគច្ឆន្តី-តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគា

នីវុតកថា

[៩២] *នីវុតបុគ្គល (បុគ្គលដែលត្រូវនីវរណៈរួបរឹតហើយ) លះបង់នីវរណៈឬ ។ អើ ។ បុគ្គលរីករាយ លះបង់រាគៈ បុគ្គលប្រទូស្ត លះបង់ទោសៈ បុគ្គលវង្វេង លះបង់មោហៈ បុគ្គលសៅហ្មង លះបង់កិលេសឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់រាគៈ ដោយរាគៈ លះបង់ទោសៈ ដោយទោសៈ លះបង់មោហៈ ដោយមោហៈ លះបង់កិលេស ដោយកិលេសឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រាគៈ ប្រកបដោយចិត្តហើយ មគ្គ ប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំនៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រាគៈ ជាអកុសល មគ្គ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ទីចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស*

ជម្មា សម្មុទីការំ អាគច្ឆន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ សុវិទូរវិទូរានិ ។ កាត-មានិ ចត្តារិ ។ នភញ្ច ភិក្ខវេ បឋវី ច ឥទំ ប-ឋមំ សុវិទូរវិទូរំ ។ បេ ។ តស្មា សតំ ជម្មោ អសព្ភិ អារកាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ កុសលាកុសលា ។ បេ ។ សម្មុទីការំ អាគច្ឆន្តីតិ ។

[៩៣] នីវុតោ នីវរណំ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិ-សុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ អាសវានំ ខយញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតីតិ អត្ថេវ សុត្ត-ន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ នីវុតោ នីវរណំ ជហាតីតិ ។

[៩៤] ន វត្តព្វំ នីវុតោ នីវរណំ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ។ បេ ។

មកកាន់ទីចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ធម្មជាតឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ មេឃនិងប្រឹថពី នេះជាធម្មជាតឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់សប្បុរសទាំងឡាយ ឆ្ងាយអំពីអសប្បុរសទាំងឡាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកកុសលនិងអកុសល ។ បេ ។ មកកាន់ទីចំពោះមុខទេ ។

[៩៣] នីវុតបុគ្គល លះបង់នីវរណៈដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលនោះ កាលបើចិត្ត តម្កល់នៅមាំ បរិសុទ្ធ ផូរផង់ មិនមានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស ជាចិត្តទន់ គួរដល់ការនាកម្ម តាំងនៅនឹង ជាធម្មជាតមិនញាប់ញ័រ យ៉ាងនេះហើយ រមែងបង្អោនចិត្តទៅ ដើម្បីអាសវក្ខយញ្ញាណ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា នីវុតបុគ្គល លះបង់នីវរណៈទេ ។

[៩៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា នីវុតបុគ្គល លះបង់នីវរណៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលនោះ កាលដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្ត រមែងរួចចាកកាមាសវៈផង ។ បេ ។

អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ នីវុតោ នីវរណំ ជហាតីតិ ។

នីវុតកថា ។

សម្មុខីភូតកថា

[៩៤] សម្មុខីភូតោ សញ្ញោជនំ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ រត្តោ រាគំ ជហាតិ ទុដ្ឋោ ទោសំ ជហាតិ មូឡ្ហោ មោហំ ជហាតិ កិលិដ្ឋោ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រាគេន រាគំ ជហាតិ ទោសេន ទោសំ ជហាតិ មោហេន មោហំ ជហាតិ កិលេសេហិ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រាគោ ចិត្តសម្បយុត្តោ មគ្គោ ចិត្តសម្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វិន្នំ ផស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រាគោ អកុសលោ មគ្គោ កុសលោតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សា-វជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគា ធម្មា សម្មុខីភាវំ អាគច្ឆន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ចិត្ត រមែងរួចចាកអវិជ្ជាសវៈផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ នីវុតបុគ្គល តែងលះបង់នីវរណៈដែរ ។

ចប់ នីវុតកថា ។

សម្មុខីភូតកថា

[៩៥] បុគ្គល ដែលមានសញ្ញោជនៈក្នុងទីចំពោះមុខ លះបង់សញ្ញោជនៈដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលរីករាយ លះបង់រាគៈ បុគ្គលប្រទូស្ត លះបង់ទោសៈ បុគ្គលវង្វេង លះបង់មោហៈ បុគ្គលសៅហ្មង លះបង់កិលេសឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់រាគៈ ដោយរាគៈ លះបង់ទោសៈ ដោយទោសៈ លះបង់មោហៈ ដោយមោហៈ លះបង់កិលេស ដោយកិលេសឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រាគៈ ប្រកបដោយចិត្តហើយ មគ្គ ប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំនៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រាគៈ ជាអកុសលហើយ ចុះមគ្គ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងសមកកាន់ភាវៈចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគា ធម្មា សម្មុខីភាវំ អាគច្ឆន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ សុវិទូរវិទូរានិ ។ កតមានិ ចត្តារិ ។ នភញ្ច ភិក្ខវេ បឋវី ច ឥទំ បឋមំ សុវិទូរវិទូរំ ។ បេ ។ តស្មា សតំ ធម្មោ អសព្ភិ អារកាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ កុសលាកុសលា ។ បេ ។ សម្មុខីភាវំ អាគច្ឆន្តីតិ ។

[៩៦] សម្មុខីភូតោ សញ្ញោជនំ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ ។ បេ ។ អាសវានំ ខយញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ សម្មុខីភូតោ សញ្ញោជនំ ជហាតីតិ ។

[៩៧] ន វត្តព្វំ សម្មុខីភូតោ សញ្ញោជនំ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា

ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាប និងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ភាវៈចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ធម្មជាតឆ្ងាយ ក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនិងប្រឹថពី នេះជាធម្ម-ជាតឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌របស់សប្បុ-រសទាំងឡាយ ឆ្ងាយ អំពីអសប្បុរសទាំងឡាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ជាកុសលនិងអកុសល ។ បេ ។ មកកាន់ភាវៈចំពោះមុខទេ ។

[៩៦] បុគ្គល ដែលមានសញ្ញោជនៈ ក្នុងទីចំពោះមុខ លះបង់សញ្ញោជនៈដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលនោះ កាលបើចិត្ត តម្កល់នៅមាំ ។ បេ ។ យ៉ាងនេះ រមែងបង្អោនចិត្តទៅ ដើម្បីអាសវក្ខយញ្ញាណ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមានសញ្ញោ-ជនៈ ក្នុងទីចំពោះមុខ លះបង់សញ្ញោជនៈទេ ។

[៩៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលមានសញ្ញោជនៈក្នុងទីចំពោះមុខ លះបង់សញ្ញោជនៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា

តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ។ បេ ។ អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សម្មុខីភូតោ សញ្ញោជនំ ជហាតីតិ ។

សម្មុខីភូតកថា ។

សមាបន្នោ អស្សាទេតិកថា

[៩៨] សមាបន្នោ អស្សាទេតិ ឈាននិកន្តិ ឈានារម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។ តំ ឈានំ តស្ស ឈានស្ស អារម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តំ ឈានំ តស្ស ឈានស្ស អារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ តេន ផស្សេន តំ ផស្សំ ផុសតិ តាយ វេទនាយ តំ វេទនំ វេទេតិ តាយ សញ្ញាយ តំ សញ្ញំ សញ្ជានាតិ តាយ ចេតនាយ តំ ចេតនំ ចេតេតិ តេន ចិត្តេន តំ ចិត្តំ ចិន្តេតិ តេន វិតក្កេន តំ វិតក្កំ វិតក្កេតិ តេន វិចារេន តំ វិចារំ វិចារេតិ តាយ បីតិយា តំ បីតឹ បិយាយតិ តាយ សតិយា តំ សតឹ សរតិ តាយ បញ្ញាយ តំ បញ្ញំ បជានាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឈាននិកន្តិ ចិត្តសម្បយុត្តា ឈានំ ចិត្តសម្បយុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។

បុគ្គលនោះ កាលបើដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្ត រមែងរួចចាក កាមាសវៈផង ។ បេ ។ ចិត្ត រមែងរួចចាកអវិជ្ជាសវៈផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របុ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមានសញ្ញោជនៈ ក្នុងទីចំពោះមុខ លះបង់សញ្ញោជនៈដែរ ។

ចប់ សម្មុខីភូតកថា ។

សមាបន្នអស្សាទេតិកថា

[៩៨] *បុគ្គលចូលឈាន រមែងរីករាយ ការត្រេកអរក្នុងឈាន មានឈានជាអារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ ឈាននោះ ជាអារម្មណ៍ របស់ ឈាននោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ឈាននោះ ជា អារម្មណ៍ របស់ឈាននោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គលពាល់ត្រូវផស្សៈនោះដោយ ផស្សៈនោះ ទទួលវេទនានោះ ដោយវេទនានោះ សម្គាល់នូវសញ្ញានោះ ដោយសញ្ញានោះ នឹកនូវចេតនានោះ ដោយចេតនានោះ គិតនូវចិត្ត នោះ ដោយចិត្តនោះ ត្រិះរិះនូវវិតក្កៈនោះ ដោយវិតក្កៈនោះ ពិចារណា នូវវិចារៈនោះ ដោយវិចារៈនោះ ពេញចិត្តនូវបីតិនោះ ដោយបីតិនោះ រឭកនូវសតិនោះ ដោយសតិនោះ ដឹងច្បាស់នូវបញ្ញានោះ ដោយបញ្ញា នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការត្រេកអរក្នុង ឈាន ប្រកបដោយចិត្តហើយ ចុះឈានប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អើ ។*

ទ្វិន្នំ ផស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឈាននិកន្តិ អកុសលា ឈានំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគា ធម្មា សម្មុខីភាវំ អាគច្ឆន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគា ធម្មា សម្មុខីភាវំ អាគច្ឆន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ សុវិទូរវិទូរានិ ។ កតមានិ ចត្តារិ ។ នភញ្ច ភិក្ខវេ បឋវី ច ឥទំ បឋមំ សុវិទូរវិទូរំ ។ បេ ។ តស្មា សតំ ធម្មោ អសតំ អារកាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគា ធម្មា សម្មុខីភាវំ អាគច្ឆន្តីតិ ។

[៩៩] ន វត្តព្វំ សមាបន្នោ អស្សាទេតិ ឈាននិកន្តិ ឈានារម្មណាតិ ។ អាមន្តា ។

ការប្រជុំ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការត្រេកអរក្នុងឈាន ជាអកុសល ចុះឈាន ជាកុសលឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ភាវៈចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ភាវៈចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ធម្មជាតឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ យ៉ាង តើដូចម្ដេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនិងប្រឹថពី នេះជាធម្មជាតឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌របស់សប្បុរសទាំងឡាយ ឆ្ងាយ អំពីអសប្បុរសទាំងឡាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ភាវៈចំពោះមុខទេ ។

[៩៩] បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា បុគ្គលចូលឈាន រមែងរីករាយ ការត្រេកអរក្នុងឈាន មានឈានជាអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។

ននុ វុត្តំ ភគវតា ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហិ
។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សោ ត-
ទស្សាទេតិ តំ និកាមេតិ តេន ច វិត្តឹ អាបជ្ជតិ វិតក្ក-
វិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
វិហរតិ សោ តទស្សាទេតិ តំ និកាមេតិ តេន ច
វិត្តឹ អាបជ្ជតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
ហិ សមាបន្នោ អស្សាទេតិ ឈាននិកន្តិ ឈានា-
រម្មណាតិ ។

សមាបន្នោ អស្សាទេតិកថា ។

អសាតរាគកថា

[១០០] អត្ថិ អសាតរាគោតិ ។ អាមន្តា ។
ទុក្ខាភិនន្ទិនោ សត្តា អត្ថិ កោចិ ទុក្ខំ បត្ថេន្តិ បិ-
ហេន្តិ ឯសន្តិ គវេសន្តិ បរិយេសន្តិ ទុក្ខំ អជ្ឈោ-
សាយ តិដ្ឋន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
ននុ សុខាភិនន្ទិនោ សត្តា អត្ថិ កោចិ សុខំ
បត្ថេន្តិ បិហេន្តិ ឯសន្តិ គវេសន្តិ បរិយេសន្តិ
សុខំ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋន្តីតិ ។ អាមន្តា ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ភិក្ខុនោះរីករាយចំពោះឈាននោះ ប្រាថ្នានូវឈាននោះ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរដោយឈាននោះ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ បានចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ភិក្ខុនោះ រីករាយចំពោះឈាននោះ ប្រាថ្នានូវឈាននោះ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរដោយឈាននោះ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលចូលឈាន រមែងរីករាយ ការត្រេកអរក្នុងឈាន មានឈានជាអារម្មណ៍ពិត ។

ចប់ សមាបន្នអស្សាទេតិកថា ។

អសាតរាគកថា

[១០០] ការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិនជាទីត្រេកអរ មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ត្រេកអរ ក្នុងសេចក្តីទុក្ខ សត្វពួកខ្លះ ប្រាថ្នា ស្រឡាញ់ ស្វែង ស្វះស្វែង ស្វែងរកនូវសេចក្តីទុក្ខ ឋិតនៅ ចុះចិត្តស៊ប់ ចំពោះសេចក្តីទុក្ខ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងពួកសត្វ ត្រេកអរក្នុងសេចក្តីសុខ សត្វពួកខ្លះ ប្រាថ្នា ស្រឡាញ់ ស្វែង ស្វះស្វែង ស្វែងរក នូវសេចក្តីសុខ ឋិតនៅ ចុះចិត្តស៊ប់ ចំពោះសេចក្តីសុខ មានដែរឬ ។ អើ ។

ហញ្ចិ សុខាភិនន្ទិនោ សត្តា អត្ថិ កោចិ សុខំ បត្ថេន្តិ បិ-ហេន្តិ ឯសន្តិ គវេសន្តិ បរិយេសន្តិ សុខំ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋន្តិ តេន វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ អស្សាទរាគោតិ ។

[១០១] អត្ថិ អស្សាទរាគោតិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ រាគានុសយោ អនុសេតិ សុខាយ វេទនាយ បដិឃានុសយោ អនុសេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ សុខាយ វេទនាយ រាគានុសយោ អនុសេតិ ទុក្ខាយ វេទនាយ បដិឃានុសយោ អ-នុសេតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សុខាយ វេទនាយ រាគានុសយោ អនុសេតិ ទុក្ខាយ វេទនាយ បដិឃា-នុសយោ អនុសេតិ តេន វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ អស្សាទ-រាគោតិ ។

[១០២] ន វត្តព្វំ អត្ថិ អស្សាទរាគោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា សោ ឯវំ អនុរោធវិរោធំ សមាបន្នោ យំ កិញ្ចិ វេទនំ វេទយតិ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា

ប្រសិនបើពួកសត្វ ត្រេកអរក្នុងសេចក្តីសុខ សត្វពួកខ្លះ ប្រាថ្នា ស្រឡាញ់ ស្វែង ស្វះស្វែង ស្វែងរក នូវសេចក្តីសុខ បិតនៅ ចុះចិត្ត ស៊ប់ ចំពោះសេចក្តីសុខ មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល ថា ការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិនជាទីត្រេកអរ មានទេ ។

[១០១] ការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិនជាទីត្រេកអរ មានដែរឬ ។ អើ ។ រាគានុស័យ ដេកសម្ងំក្នុងទុក្ខវេទនា បដិឃានុស័យ ដេកសម្ងំ ក្នុងសុខវេទនាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរាគានុស័យ ដេកសម្ងំក្នុងសុខវេទនា បដិឃានុស័យ ដេកសម្ងំក្នុងទុក្ខវេទនា ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រាគានុស័យ ដេកសម្ងំក្នុងសុខវេទនា បដិឃានុស័យ ដេកសម្ងំក្នុងទុក្ខវេទនា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិនជាទីត្រេកអរ មានទេ ។

[១០២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិន ជាទីត្រេកអរ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលនោះ បានដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរនិងសេចក្តីខឹង យ៉ាងនេះហើយ រមែងទទួល នូវវេទនាណាមួយ ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី ជាអទុក្ខមសុខក្តី

៦១

សោ តំ វេទនំ អភិនន្ទតិ អភិវទតិ អជ្ឈោសាយ តិដ្ឋតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថិ អសាតរាគោតិ ។

អសាតរាគកថា ។

ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិកថា

[១០៣] ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ វិបាកាព្យាកតា កិរិយាព្យាកតា រូបំ និព្វានំ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១០៤] ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ គន្ធតណ្ហា រសតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១០៥] រូបតណ្ហា អកុសលាតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មតណ្ហា អកុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា អកុសលាតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មតណ្ហា អកុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលនោះ រមែងត្រេកអរ រាប់រក បិតនៅ ចុះចិត្តស៊ប់ ចំពោះវេទ-នានោះ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របុ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិនជាទីត្រេកអរ មាន ។

ចប់ អសាតរាគកថា ។

ធម្មតណ្ហាអព្យាកតាតិកថា

[១០៣] ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ វិបាកនិងអព្យា-ក្រឹត កិរិយានិងអព្យាក្រឹត រូប និព្វាន ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វា-យតនៈ (ជាអព្យាក្រឹត) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៤] ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូបតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហាជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ គន្ធតណ្ហា រសតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៥] រូបតណ្ហា ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ ធម្មតណ្ហា ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ ធម្មតណ្ហា ជាអកុ-សលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៦] ជម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ តណ្ហា អកុសលា វុត្តា ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តណ្ហា អកុសលា វុត្តា ភគវតា នោ វត រេ វត្តព្វេ ជម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។

[១០៧] ជម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ លោភោ អកុសលោ វុត្តោ ភគវតា ជម្មតណ្ហា លោភោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ លោភោ អកុសលោ វុត្តោ ភគវតា ជម្មតណ្ហា លោភោ នោ វត រេ វត្តព្វេ ជម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។

[១០៨] ជម្មតណ្ហា លោភោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបតណ្ហា លោភោ អព្យាកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ជម្មតណ្ហា លោភោ អព្យាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា លោភោ អព្យាកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១០៩] រូបតណ្ហា លោភោ អកុសលោតិ ។ អាមន្តា ។ ជម្មតណ្ហា លោភោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។

[១០៦] ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា តណ្ហា ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា តណ្ហា ជាអកុសល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

[១០៧] ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា លោភៈ ជាអកុសល ធម្មតណ្ហា ជាលោភៈឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា លោភៈ ជាអកុសល ធម្មតណ្ហា ជាលោភៈដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

[១០៨] ធម្មតណ្ហា ហៅថាលោភៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូបតណ្ហា ហៅថាលោភៈ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា ហៅថាលោភៈ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អើ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ហៅថាលោភៈ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៩] រូបតណ្ហា ហៅថាលោភៈ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ ធម្មតណ្ហា ហៅថាលោភៈ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។

ផោដ្ឋព្វតណ្ហា លោភោ អកុសលោតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មតណ្ហា លោភោ អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១១០] ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា យាយំ តណ្ហា បោនោព្ភវិកា នន្ទិ-រាគសហគតា តត្រតត្រាភិនន្ទិនី សេយ្យថីទំ កា-មតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ-តិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។

[១១១] ន វត្តព្វំ ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សា ធម្មតណ្ហាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សា ធម្មតណ្ហា តេន វត រេ វត្តព្វេ ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិ ។

ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិកថា ។

ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិកថា

[១១២] ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អា-មន្តា ។ រូបតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។

ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ហៅថាលោកៈ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ ធម្មតណ្ហា ហៅថាលោកៈ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១០] ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា តណ្ហាណា ជាធម្មជាតិតាក់តែងភពថ្មី ប្រកបដោយតម្រេកខ្លាំង ត្រេកត្រអាលក្នុងអារម្មណ៍នោះ ៗ តណ្ហានោះ គឺកាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

[១១១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹតទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង ធម្មតណ្ហានោះហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ធម្មតណ្ហានោះហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា តណ្ហាជាអព្យាក្រឹតដែរ ។

ចប់ ធម្មតណ្ហាអព្យាកតាតិកថា ។

ធម្មតណ្ហានទុក្ខសមុទយោតិកថា

[១១២] ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេឬ ។ អើ ។ រូបតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។

អាមន្តា ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ គន្ធតណ្ហា រស-
តណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១១៣] រូបតណ្ហា ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ធម្មតណ្ហា ទុក្ខសមុទយោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ គន្ធតណ្ហា
។ បេ ។ រសតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ទុក្ខសមុ-
ទយោតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មតណ្ហា ទុក្ខសមុទយោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទ-
យោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ តណ្ហា ទុក្ខសមុទយោ
វុត្តោ ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តណ្ហា ទុក្ខ-
សមុទយោ វុត្តោ ភគវតា តេន វត រេ វត្តព្វេ ធម្ម-
តណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។

[១១៤] ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ លោភោ ទុក្ខសមុទយោ វុត្តោ ភគ-
វតា ធម្មតណ្ហា លោភោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ
លោភោ ទុក្ខសមុទយោ វុត្តោ ភគវតា ធម្មតណ្ហា
លោភោ តេន វត រេ វត្តព្វេ ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខ-
សមុទយោតិ ។

អើ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ គន្ធតណ្ហា រសតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៣] រូបតណ្ហា ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អើ ។ ធម្ម-តណ្ហា ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ គន្ធតណ្ហា ។ បេ ។ រសតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អើ ។ ធម្មតណ្ហា ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា តណ្ហា ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អើ ។ ប្រ-សិនបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា តណ្ហា ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។

[១១៤] ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា លោភៈ ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ធម្មតណ្ហា ដ៏ជាលោភៈដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា លោភៈ ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ធម្មតណ្ហា ក៏ជាលោភៈដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។

៦៨

ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិកថា

[១១៥] ធម្មតណ្ហា លោភោ ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបតណ្ហា លោភោ ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា លោភោ ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អាមន្តា ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ គន្ធតណ្ហា ។ បេ ។ រសតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា លោភោ ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១១៦] រូបតណ្ហា លោភោ ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មតណ្ហា លោភោ ទុក្ខសមុទយោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា លោភោ ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មតណ្ហា លោភោ ទុក្ខសមុទយោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១១៧] ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា យាយំ តណ្ហា បោនោព្ភវិកា នន្ទិរាគសហគតា តត្រតត្រាភិនន្ទិនី សេយ្យថីទំ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។

ធម្មតណ្ហានទុក្ខសមុទយោតិកថា

[១១៥] ធម្មតណ្ហា ជាលោកៈ មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេឬ ។ អើ ។ រូបតណ្ហា ជាលោកៈ មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មតណ្ហា ជាលោកៈ មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេឬ ។ អើ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ គន្ធតណ្ហា ។ បេ ។ រសតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ជាលោកៈ មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៦] រូបតណ្ហា ជាលោកៈ ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អើ ។ ធម្មតណ្ហា ជាលោកៈ ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទតណ្ហា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ជាលោកៈ ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អើ ។ ធម្មតណ្ហា ជាលោកៈ ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៧] ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា តណ្ហា ជាធម្មជាតិតាក់តែងភពថ្មី ប្រកបដោយតម្រេកខ្លាំង ត្រេកត្រអាលក្នុងអារម្មណ៍នោះ ៗ គឺកាម-តណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហា ជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។

[១១៨] ន វត្តព្វំ ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សា ធម្មតណ្ហាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សា ធម្មតណ្ហា តេន វត រេ[១] វត្តព្វេ ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។

ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិកថា ។

តេរសមោ វគ្គោ ។

តស្ស ឧទ្ទានំ

កប្បដ្ឋោ កប្បំ តិដ្ឋេយ្យ កប្បដ្ឋោ កុសលំ ចិត្តំ ន បដិលភេយ្យ អនន្តរាបយុត្តោ បុគ្គលោ សម្មត្តនិយាមំ ឱក្កមេយ្យ និយតោ និយាមំ ឱក្កមតិ នីវុតោ នីវរណំ ជហាតិ សម្មុខីភូតោ សញ្ញោជនំ ជហាតិ ឈាននិកន្តិ អសាតរាគោ ធម្មតណ្ហា អព្យាកតា ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិ ។

---

១ ម. តេន វត រេតិ ទិស្សតិ ។

[១១៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង ធម្មតណ្ហានោះហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ធម្មតណ្ហានោះហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខទេ ។

ចប់ធម្មតណ្ហានទុក្ខសមុទយោតិកថា ។

ចប់ តេរសមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃតេរសមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីបុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប គប្បីឋិតនៅអស់កប្ប ១ បុគ្គលតាំងនៅក្នុងកប្ប មិនគប្បីបានចំពោះនូវកុសលចិត្ត ១ បុគ្គល ប្រកបក្នុងកម្មដែលនាំឲ្យផលជាលំដាប់ គប្បីឈានចុះកាន់សម្មត្តនិយាម ១ និយតបុគ្គល ឈានចុះកាន់និ-យាមៈ ១ នីវុតបុគ្គល លះបង់នីវរណៈ ១ បុគ្គលមានសញ្ញោជនៈក្នុងទីចំពោះមុខ លះបង់សញ្ញោជនៈ ១ ការត្រេកអរក្នុងឈាន ១ ការត្រេកអរក្នុងរបស់ដែលមិនជាទីត្រេកអរ ១ ធម្មតណ្ហា ជាអព្យាក្រឹត ១ ធម្មតណ្ហា មិនមែនជាហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ១ ។

កុសលាកុសលប្បដិសន្ធហានកថា

[១១៩] អកុសលមូលំ បដិសន្ធហតិ កុសលមូលន្តិ ។ អាមន្តា ។ យា អកុសលស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សាវ កុសលស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អកុសលមូលំ បដិសន្ធហតិ កុសលមូលំ ន វត្តព្វំ យា អកុសលស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សាវ កុសលស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលំ អនាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ អបណិទហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កុសលំ[១] អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិទហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កុសលំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិទហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ តេន វត រេ វត្តព្វេ អកុសលមូលំ បដិសន្ធហតិ កុសលមូលន្តិ ។

១ ម. ននុ កុសលំ ។

កុសលាកុសលប្បដិសន្ធហានកថា

[១១៩] កុសលមូល ទន្ទ្រានអកុសលមូលដែរឬ ។ អើ ។ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងអកុសលឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងកុសលឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កុសលមូល ទន្ទ្រានអកុសលមូលហើយ តែបុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងអកុសលឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងកុសលឲ្យកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ កុសលរបស់បុគ្គលកាលមិនរំពឹង រមែងកើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលមិនតាំងចិត្តទុក រមែងកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កុសល របស់បុគ្គលកាលរំពឹង រមែងកើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក រមែងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើកុសល របស់បុគ្គលកាលរំពឹង រមែងកើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក រមែងកើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កុសលមូល ទន្ទ្រានអកុសលមូលទេ ។

[១២០] អកុសលមូលំ បដិសន្ធហតិ កុសល-មូលន្តិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលំ អយោនិសោ មន-សិការតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលំ អ-យោនិសោ មនសិការតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ កុសលំ យោនិសោ មនសិ-ការតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កុសលំ យោនិសោ មនសិការតោ ឧប្បជ្ជតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ អកុសលមូលំ បដិសន្ធហតិ កុសលមូលន្តិ ។

[១២១] អកុសលមូលំ បដិសន្ធហតិ កុស-លមូលន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមសញ្ញាយ អនន្តរា នេក្ខម្មសញ្ញា ឧប្បជ្ជតិ ព្យាបាទសញ្ញាយ អនន្តរា អព្យាបាទសញ្ញា ឧប្បជ្ជតិ វិហឹសាសញ្ញាយ អនន្តរា អវិហឹសាសញ្ញា ឧប្បជ្ជតិ ព្យាបាទស្ស អនន្តរា មេត្តា ឧប្បជ្ជតិ វិហឹសាយ អនន្តរា ករុណា ឧប្បជ្ជតិ អរ-តិយា អនន្តរា មុទិតា ឧប្បជ្ជតិ បដិឃស្ស អនន្ត-រា ឧបេក្ខា ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៦០] កុសលមូល ទន្ទ្រានអកុសលមូលដែរឬ ។ អើ ។ អកុសល របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយមិនមែនជាឧបាយនៃប្រាជ្ញា រមែងកើតឡើងឬ ។ អើ ។ កុសល របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយមិនមែនជាឧបាយនៃប្រាជ្ញា រមែងកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងកុសល របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើកុសល របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា កើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កុសលមូល ទន្ទ្រានអកុសលមូលទេ ។

[១៦១] កុសលមូល ទន្ទ្រានអកុសលមូលដែរឬ ។ អើ ។ នេក្ខម្ម-សញ្ញា កើតជាលំដាប់នៃកាមសញ្ញា អព្យាបាទសញ្ញា កើតជាលំដាប់នៃព្យាបាទសញ្ញា អវិហឹសាសញ្ញា កើតជាលំដាប់នៃវិហឹសាសញ្ញា មេត្តាកើតជាលំដាប់នៃព្យាបាទ ករុណា កើតជាលំដាប់នៃវិហឹសា មុទិតាកើតជាលំដាប់នៃអរតិ (ការមិនត្រេកអរ) ឧបេក្ខា កើតជាលំដាប់នៃបដិឃៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

៦៩

កុសលាកុសលប្បដិសន្ធហានកថា

[១២២] កុសលមូលំ បដិសន្ធហាតិ អកុសលមូលន្តិ ។ អាមន្តា ។ យា កុសលស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សាវ អកុសលស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កុសលមូលំ បដិសន្ធហាតិ អកុសលមូលំ ន វត្តព្វំ យា កុសលស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សាវ អកុសលស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ អកុសលំ អនាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ អបណិធហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អកុសលំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិធហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អកុសលំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិធហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ នោ វត វេ វត្តព្វេ កុសលមូលំ បដិសន្ធហាតិ អកុសលមូលន្តិ ។

[១២៣] កុសលមូលំ បដិសន្ធហាតិ អកុសលមូលន្តិ ។ អាមន្តា ។ កុសលំ យោនិសោ មនសិការហេតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។

កុសលាកុសលប្បដិសន្ទហានកថា

[១៦២] អកុសលមូល ទន្ទ្រានកុសលមូលដែរឬ ។ អើ ។ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងកុសលឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងអកុសលឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អកុសលមូល ទន្ទ្រានកុសលមូល ហើយ តែបុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងកុសលឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងអកុសលឲ្យកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ អកុសល របស់បុគ្គលកាលមិនរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលមិនតាំងចិត្តទុក កើតឡើងទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អកុសល របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អកុសល របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អកុសលមូល ទន្ទ្រានកុសល-មូលទេ ។

[១៦៣] អកុសលមូល ទន្ទ្រានកុសលមូលដែរឬ ។ អើ ។ កុសល របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា កើតឡើងឬ ។ អើ ។

អកុសលំ យោនិសោ មនសិការោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អកុសលំ អយោ-និសោ មនសិការោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អកុសលំ អយោនិសោ មនសិការោតោ ឧប្បជ្ជតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ កុសលមូលំ បដិសន្ទហតិ អ-កុសលមូលន្តិ ។

[១២៤] កុសលមូលំ បដិសន្ទហតិ អកុសល-មូលន្តិ ។ អាមន្តា ។ នេក្ខម្មសញ្ញាយ អនន្តរា កាមសញ្ញា ឧប្បជ្ជតិ អព្យាបាទសញ្ញាយ អនន្តរា ព្យាបាទសញ្ញា ឧប្បជ្ជតិ អវិហឹសាសញ្ញាយ អនន្តរា វិហឹសាសញ្ញា ឧប្បជ្ជតិ មេត្តាយ អនន្តរា ព្យាបាទោ ឧប្បជ្ជតិ ករុណាយ អនន្តរា វិហឹសា ឧប្បជ្ជតិ មុ-ទិតាយ អនន្តរា អរតិ ឧប្បជ្ជតិ ឧបេក្ខាយ អនន្តរា បដិឃំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អកុសល របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា កើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងអកុសល របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយមិនមែនជាប្រាជ្ញា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អកុសល របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយមិនមែនជាប្រាជ្ញា កើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អកុសលមូល ទន្ទ្រានកុសលមូលទេ ។

[១២៤] អកុសលមូល ទន្ទ្រានកុសលមូលដែរឬ ។ អើ ។ កាមសញ្ញា កើតឡើងជាលំដាប់នៃនេក្ខម្មសញ្ញា ព្យាបាទសញ្ញា កើតឡើងជាលំដាប់នៃអព្យាបាទសញ្ញា វិហឹសាសញ្ញា កើតឡើងជាលំដាប់នៃអវិហឹសាសញ្ញា ព្យាបាទ កើតឡើងជាលំដាប់នៃមេត្តា វិហឹសា កើតឡើងជាលំដាប់នៃករុណា អរតិ កើតឡើងជាលំដាប់នៃមុទិតា បដិឃៈ កើតឡើងជាលំដាប់នៃឧបេក្ខាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

៧១

កុសលាកុសលប្បដិសន្ទហានកថា

[១២៥] ន វត្តព្វំ អកុសលមូលំ បដិសន្ទហតិ កុសលមូលំ កុសលមូលំ បដិសន្ទហតិ អកុសលមូលន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ យស្មឹយេវ វត្ថុស្មឹ រជ្ជតិ តស្មឹយេវ វត្ថុស្មឹ រជ្ជតិ យស្មឹយេវ វត្ថុស្មឹ វិរជ្ជតិ តស្មឹយេវ វត្ថុស្មឹ រជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ យស្មឹយេវ វត្ថុស្មឹ រជ្ជតិ តស្មឹយេវ វត្ថុស្មឹ វិរជ្ជតិ យស្មឹយេវ វត្ថុស្មឹ វិរជ្ជតិ តស្មឹយេវ វត្ថុស្មឹ រជ្ជតិ តេន វត រេ វត្តព្វេ អកុសលមូលំ បដិសន្ទហតិ កុសលមូលំ កុសលមូលំ បដិសន្ទហតិ អកុសលមូលន្តិ ។

កុសលាកុសលប្បដិសន្ទហានកថា ។

សឡាយតនុប្បត្តិកថា

[១២៦] សឡាយតនំ អបុព្វំ អចរិមំ មាតុកុច្ឆិស្មឹ សណ្ឋាតីតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វង្គប្បច្ចង្គី អហីនិន្ទ្រិយោ មាតុកុច្ឆិស្មឹ ឱក្កមតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

កុសលាកុសលប្បដិសន្ធហានកថា

[១២៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កុសលមូល ទន្ទ្រានអកុសលមូល អកុសលមូល ទន្ទ្រានកុសលមូលទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ត្រេកអរក្នុងវត្ថុណា រមែងនឿយណាយក្នុងវត្ថុនោះវិញ នឿយណាយក្នុងវត្ថុណា រមែងត្រេកអរក្នុងវត្ថុនោះវិញឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល ត្រេកអរក្នុងវត្ថុណា រមែងនឿយណាយក្នុងវត្ថុនោះវិញ នឿយណាយក្នុងវត្ថុណា រមែងត្រេកអរក្នុងវត្ថុនោះវិញមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កុសលមូល ទន្ទ្រានអកុសលមូលបាន អកុសលមូល ទន្ទ្រានកុសលមូលបាន ។

ចប់ កុសលាកុសលប្បដិសន្ធហានកថា ។

សឡាយតនុប្បត្តិកថា

[១២៦] សឡាយតនៈ (អាយតនៈ ៦) តាំងនៅក្នុងផ្ទៃមាតា មិនមុនមិនក្រោយឬ ។ អើ ។ សត្វ មានអវយវៈតូចធំសព្វគ្រប់ មានឥន្ទ្រិយមិនថោកទាប ចុះកាន់ផ្ទៃមាតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១២៧] ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ចក្ខាយតនំ សណ្ឋាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ហត្ថា សណ្ឋន្តិ បាទា សណ្ឋន្តិ សីសំ សណ្ឋាតិ កណ្ណោ សណ្ឋាតិ នាសិកា សណ្ឋាតិ មុខំ សណ្ឋាតិ ទន្តា សណ្ឋន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន សោតាយតនំ ។ បេ ។ ឃានាយតនំ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនំ សណ្ឋាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ហត្ថា សណ្ឋន្តិ បាទា សណ្ឋន្តិ សីសំ សណ្ឋាតិ កណ្ណោ សណ្ឋាតិ នាសិកា សណ្ឋាតិ មុខំ សណ្ឋាតិ ទន្តា សណ្ឋន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១២៨] មាតុកុច្ឆិគតស្ស បឋមា ចក្ខាយតនំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ មាតុកុច្ឆិស្មឹ ចក្ខុប្បដិលាភាយ កម្មំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មាតុកុច្ឆិគតស្ស បឋមា សោតាយតនំ ។ បេ ។ ឃានាយតនំ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ មាតុកុច្ឆិស្មឹ ជិវ្ហាបដិលាភាយ កម្មំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មាតុកុច្ឆិគតស្ស បឋមា កេសា លោមា នខា ទន្តា អដ្ឋី ឧប្បជ្ជន្តីតិ ។

[១២៧] ចក្ខាយតនៈ តាំងនៅ ដោយបដិសន្ធិចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើតឬ ។ អើ ។ ដៃទាំងឡាយ តាំងនៅ ជើងទាំងឡាយ តាំងនៅ ក្បាល តាំងនៅ ត្រចៀក តាំងនៅ ច្រមុះ តាំងនៅ មាត់ តាំងនៅ ធ្មេញទាំងឡាយ តាំងនៅ ដោយបដិសន្ធិចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយ-តនៈ ។ បេ ។ ឃានាយតនៈ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនៈ តាំងនៅ ដោយបដិ-សន្ធិចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើតដែរឬ ។ អើ ។ ដៃទាំងឡាយ តាំងនៅ ជើងទាំងឡាយ តាំងនៅ ក្បាល តាំងនៅ ត្រចៀក តាំងនៅ ច្រមុះ តាំងនៅ មាត់ តាំងនៅ ធ្មេញទាំងឡាយ តាំងនៅ ដោយបដិសន្ធិចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១២៨] ចក្ខាយតនៈ កើតឡើងជាខាងក្រោយ នៃសត្វនៅក្នុងផ្ទៃមាតាឬ ។ អើ សត្វធ្វើកម្ម ដើម្បីបានចំពោះនូវចក្ខុ ក្នុងផ្ទៃមាតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ ឃានាយ-តនៈ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនៈ កើតឡើងជាខាងក្រោយ នៃសត្វដែលនៅក្នុងផ្ទៃមាតាឬ ។ អើ ។ សត្វធ្វើកម្ម ដើម្បីបានចំពោះនូវអណ្តាត ក្នុងផ្ទៃមាតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សក់ រោម ក្រចក ធ្មេញ ឆ្អឹង កើតឡើងជាខាងក្រោយ នៃសត្វដែលនៅក្នុងផ្ទៃមាតាឬ ។

៧៣

សឡាយតនុប្បត្តិកថា

អាមន្តា ។ មាតុកុច្ឆិស្មឹ អដ្ឋិប្បដិលាភាយ កម្មំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១២៩] ន វត្តព្វំ មាតុកុច្ឆិគតស្ស បច្ឆា កេសា លោមា នខា ទន្តា អដ្ឋី ឧប្បជ្ជន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា

បឋមំ កលលំ ហោតិ កលលា ហោតិ អព្ពុទំ
អព្ពុទា ជាយតេ បេសី បេសី និព្វត្តតី ឃនោ
ឃនា បសាខា ជាយន្តិ កេសា លោមា នខាបិ ច
យញ្ចស្ស ភុញ្ជតិ មាតា អន្នំ បានញ្ច ភោជនំ
តេន សោ តត្ថ យាបេតិ មាតុកុច្ឆិគតោ នរោតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ មាតុកុច្ឆិគតស្ស បច្ឆា កេសា លោមា នខា ទន្តា អដ្ឋី ឧប្បជ្ជន្តីតិ ។

សឡាយតនុប្បត្តិកថា ។

សឡាយតនុប្បត្តិកថា

អើ ។ សត្វធ្វើកម្ម ដើម្បីបានចំពោះនូវធ្មេញ ក្នុងផ្ទៃមាតាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១២៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សក់ រោម ក្រចក ធ្មេញ ឆ្អឹង កើតឡើងជាខាងក្រោយ នៃសត្វដែលនៅក្នុងផ្ទៃមាតាឬ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

(សត្វដែលចូលទៅចាប់បដិសន្ធិក្នុងផ្ទៃមាតា) ដំបូង កើតជា
កលលរូប ក្លាយអំពីកលលរូប កើតជាអម្ពុទៈ ក្លាយអំពី
អម្ពុទៈ កើតជាបេសិ (ដុំសាច់) ក្លាយអំពីបេសិ កើតជា
ឃនៈ (ដុំរឹង) ក្លាយអំពីឃនៈ ក៏បែកកើតជាបញ្ចសាខា
ទាំងសក់ រោម ក្រចក ក៏កើតមានព្រម មាតារបស់សត្វ
នោះ បរិភោគភោជន គឺបាយនិងទឹកណា សត្វដែលនៅ
ក្នុងផ្ទៃមាតានោះ តែងញុំាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងផ្ទៃនៃ
មាតានោះ ដោយភោជន មានបាយនិងទឹកជាដើមនោះឯង

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សក់ រោម ក្រចក ធ្មេញ ឆ្អឹង កើតឡើងជាខាងក្រោយ នៃសត្វដែលតាំងនៅក្នុងផ្ទៃមាតា ។

ចប់ សឡាយតនុប្បត្តិកថា ។

អនន្តរប្បច្ចយកថា

[១៣០] ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ យា ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សាវ សោតវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន វត្តព្វំ យា ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សាវ សោតវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ សោតវិញ្ញាណំ អនាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ អបណិទហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ សោតវិញ្ញាណំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិទហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សោតវិញ្ញាណំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិទហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។

អនន្តរប្បច្ចយកថា

[១៣០] សោតវិញ្ញាណ កើតជាលំដាប់នៃចក្ខុវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងចក្ខុវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងសោតវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃចក្ខុវិញ្ញាណឬ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងចក្ខុវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងសោតវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ សោតវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលមិនរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលមិនបានតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង សោតវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើសោតវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សោតវិញ្ញាណ កើតជាលំដាប់នៃចក្ខុវិញ្ញាណទេ ។

អនន្តរប្បច្ចយកថា

[១៣១] ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ រូបនិមិត្តំ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ សោតវិញ្ញាណំ រូបនិមិត្តំ មនសិករោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៣២] ចក្ខុវិញ្ញាណំ រូបារម្មណញ្ញេវ ន អញ្ញារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ សោតវិញ្ញាណំ រូបារម្មណញ្ញេវ ន អញ្ញារម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ សោតវិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ សោតវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ។ សោតវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ នោ វត រេ វត្តព្វេ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ សោតវិញ្ញាណន្តិ ។

អនន្តរប្បច្ចយកថា

[១៣១] សោតវិញ្ញាណ កើតជាលំដាប់នៃចក្ខុវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវរូបនិមិត្ត (និមិត្តរបស់រូប) កើតឡើងឬ ។ អើ ។ សោតវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវរូបនិមិត្ត កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣២] ចក្ខុវិញ្ញាណ មានរូបជាអារម្មណ៍តែម្យ៉ាង មិនមានវត្ថុដទៃជាអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ សោតវិញ្ញាណ មានរូបជាអារម្មណ៍តែម្យ៉ាង មិនមានវត្ថុដទៃជាអារម្មណ៍ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូបឬ ។ អើ ។ សោតវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូបដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូបឬ ។ អើ ។ សោតវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិនមានទេ ។ ចក្ខុ-វិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សោតវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូបទេ ។

ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ តញ្ញេវ ចក្ខុវិញ្ញាណំ តំ សោតវិញ្ញាណ-ន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៣៣] សោតវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា ឃាន-វិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណស្ស អន-ន្តរា ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

[១៣៤] ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ យា ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស ឧប្បា-ទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សាវ កាយ-វិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិ-ធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន វត្តព្វំ យា ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សាវ កាយវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទាយ អា-វជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ កាយ-វិញ្ញាណំ អនាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ អបណិ-ទហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ កាយវិញ្ញាណំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

សោតវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃចក្ខុវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ចក្ខុ-វិញ្ញាណនោះឯង គឺសោតវិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៣] ឃានវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃសោតវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃឃានវិញ្ញាណឬ ។ បេ ។

[១៣៤] កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃជិវ្ហាវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ណា ដើម្បីញ៉ាំងជិវ្ហា-វិញ្ញាណឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងកាយវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃជិវ្ហាវិញ្ញាណ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងជិវ្ហាវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងកាយវិញ្ញាណឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ កាយវិញ្ញាណរបស់បុគ្គលកាលមិនរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលមិនបានតាំងចិត្តទុក កើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង កាយវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។

បណិធហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កាយវិញ្ញាណំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិ-ធហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ ជិវ្ហាវិញ្ញា-ណស្ស អនន្តរា កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។

[១៣៥] ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ វសេនិមិត្តំ មនសិការោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ កាយ-វិញ្ញាណំ វសេនិមិត្តំ មនសិការោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ វសារម្មណ-ញ្ញេវ ន អញ្ញារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាយវិញ្ញាណំ វសារម្មណញ្ញេវ ន អញ្ញារម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជិវ្ហាវិញ្ញា-ណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្ប-ជ្ជតិ កាយវិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ កាយវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ កាយវិញ្ញា-ណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។

របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គល កាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃជិវ្ហាវិញ្ញាណទេ ។

[១៣៥] កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃជិវ្ហាវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវរសនិមិត្ត កើតឡើង ឬ ។ អើ ។ កាយវិញ្ញាណ របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវរសនិមិត្ត កើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ មានរសជាអារម្មណ៍តែម្យ៉ាង មិនមានវត្ថុដទៃជាអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ កាយវិញ្ញាណ មានរសជាអារម្មណ៍តែម្យ៉ាង មិនមានវត្ថុដទៃជាអារម្មណ៍ ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កើត ឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរសឬ ។ អើ ។ កាយវិញ្ញាណ កើត ឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ ទេ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាត និងរសឬ ។ អើ ។ កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិង រស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិនមានទេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កើត ឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។

អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ ជិវ្ហាវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ នោ វត រេ វត្តព្វេ ជិវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច ឧប្បជ្ជតិ កាយវិញ្ញាណន្តិ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណស្ស អនន្តរា កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ តញ្ញេវ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ តំ កាយវិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៣៦] ន វត្តព្វំ បញ្ច វិញ្ញាណា អញ្ញមញ្ញស្ស សមនន្តរា ឧប្បជ្ជន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ កោចិ នច្ចតិ គាយតិ វាទេតិ រូបញ្ច បស្សតិ សទ្ទញ្ច សុណាតិ គន្ធញ្ច ឃាយតិ រសញ្ច សាយតិ ផោដ្ឋព្វញ្ច ផុសតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ កោចិ នច្ចតិ គាយតិ វាទេតិ រូបញ្ច បស្សតិ សទ្ទញ្ច សុណាតិ គន្ធញ្ច ឃាយតិ រសញ្ច សាយតិ ផោដ្ឋព្វញ្ច ផុសតិ តេន វត រេ វត្តព្វេ បញ្ច វិញ្ញា-ណា អញ្ញមញ្ញស្ស សមនន្តរា ឧប្បជ្ជន្តីតិ ។

អនន្តរបច្ចយកថា ។

អើ ។ ប្រសិនបើ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិង រស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ ពោលថា កាយវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរសទេ ។ កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងជាលំដាប់នៃជិវ្ហាវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ជិវ្ហា-វិញ្ញាណនោះឯង គឺកាយវិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ ទេ ។ បេ ។

[១៣៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិញ្ញាណប្រាំ កើតឡើងជាលំ-ដាប់តគ្នានិងគ្នាទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលណានីមួយ រាំ ច្រៀង ប្រគំ មើលរូបខ្លះ ស្តាប់សំឡេងខ្លះ ហិតក្លិនខ្លះ ស្រូបរសខ្លះ ពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ខ្លះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលណានីមួយ រាំ ច្រៀង ប្រគំ មើលរូបខ្លះ ស្តាប់សំឡេងខ្លះ ហិតក្លិនខ្លះ ស្រូបរសខ្លះ ពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ខ្លះ មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វិញ្ញាណប្រាំ កើតឡើងជាលំដាប់តគ្នានិងគ្នាដែរ ។

ចប់អនន្តរបច្ចយកថា ។

អរិយរូបកថា

[១៣៧] អរិយរូបំ មហាភូតានំ ឧបាទាយាតិ ។ អាមន្តា ។ អរិយរូបំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ មហាភូតា កុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មហាភូតា អព្យាកតាតិ ។ អាមន្តា ។ អរិយរូបំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរិយរូបំ មហាភូតានំ ឧបាទាយាតិ ។ អាមន្តា ។ អរិយរូបំ អនាសវំ អសញ្ញោជនិយំ អគន្ថនិយំ អនោឃនិយំ អយោគនិយំ អនីវរណិយំ អបរាមដ្ឋំ អនុបាទានិយំ អសង្កិលេសិកន្តិ ។ អា-មន្តា ។ មហាភូតា អនាសវា ។ បេ ។ អសង្កិលេ-សិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ មហាភូតា សាសវា សញ្ញោជនិយា ។ បេ ។ សង្កិលេសិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អរិយរូបំ សាសវំ សញ្ញោជនិយំ ។ បេ ។ សង្កិលេសិកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អរិយរូបកថា

[១៣៧] *អរិយរូប*[១] *អាស្រ័យមហាភូតរូបដែរឬ ។ អើ ។ អរិយរូប ជាកុសលឬ ។ អើ ។ មហាភូតរូប ជាកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហាភូតរូប ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ អរិយរូប ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរិយរូប អាស្រ័យមហាភូតរូបដែរឬ ។ អើ ។ អរិយរូប មិនមានអាសវៈ មិនមានប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង ដែលឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ដែលបរាមាសៈមិនគប្បីស្ទាបអង្អែល មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេឬ ។ អើ ។ មហាភូតរូប មិនមានអាសវៈ ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហាភូតរូប ប្រកបដោយអាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងដែរឬ ។ អើ ។ អរិយរូប ប្រកបដោយអាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

---

១ ប្រែថា រូបនៃព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ឬថា រូបដ៏ប្រសើរ ។ អដ្ឋកថា ។

[១៣៨] ន វត្តព្វំ អរិយរូបំ មហាភូតានំ ឧបាទាយាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា យំ កិញ្ចិ ភិក្ខវេ រូបំ ចត្តារិ មហាភូតានិ ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយរូបន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អរិយរូបំ មហាភូតានំ ឧបាទាយាតិ ។

អរិយរូបកថា ។

អញ្ញោ អនុសយោតិកថា

[១៣៩] អញ្ញោ កាមរាគានុសយោ អញ្ញំ កាមរាគបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ កាមរាគោ អញ្ញំ កាមរាគបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ស្វេវ កាមរាគោ តំ កាមរាគបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ស្វេវ កាមរាគានុសយោ តំ កាមរាគបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៤០] អញ្ញោ បដិឃានុសយោ អញ្ញំ បដិឃបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញំ បដិឃំ អញ្ញំ បដិឃបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តញ្ញេវ បដិឃំ តំ បដិឃបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ស្វេវ បដិឃានុសយោ តំ បដិឃបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៣៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អរិយរូប អាស្រ័យមហាភូត ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ រូបណានីមួយ គឺជាមហាភូតរូបទាំង ៤ និងរូបដែលអាស្រ័យនូវមហាភូតរូបទាំង ៤ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អរិយរូប អាស្រ័យមហាភូតដែរ ។

ចប់ អរិយរូបកថា ។

អញ្ញអនុសយោតិកថា

[១៣៩] កាមរាគានុស័យ ដទៃ កាមរាគបរិយុដ្ឋានៈ ដទៃឬ ។ អើ ។ កាមរាគៈ ដទៃ កាមរាគបរិយុដ្ឋានៈ ដទៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមរាគៈនោះឯង គឺកាមរាគបរិយុដ្ឋានៈនោះឬ ។ អើ ។ កាមរាគានុស័យនោះឯង គឺកាមរាគបរិយុដ្ឋានៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤០] បដិឃានុស័យ ដទៃ បដិឃបរិយុដ្ឋានៈ ដទៃឬ ។ អើ ។ បដិឃៈ ដទៃ បដិឃបរិយុដ្ឋានៈ ដទៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បដិឃៈនោះឯង គឺបដិឃបរិយុដ្ឋានៈនោះឬ ។ អើ ។ បដិឃានុស័យនោះឯង គឺបដិឃបរិយុដ្ឋានៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

៨១

អញ្ញោ អនុសយោតិកថា

[១៤១] អញ្ញោ មានានុសយោ អញ្ញំ មានបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ មានោ អញ្ញំ មានបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ស្វេវ មានោ តំ មានបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ស្វេវ មានានុសយោ តំ មានបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៤២] អញ្ញោ ទិដ្ឋានុសយោ អញ្ញំ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញា ទិដ្ឋិ អញ្ញំ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សាវ ទិដ្ឋិ តំ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ស្វេវ ទិដ្ឋានុសយោ តំ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៤៣] អញ្ញោ វិចិកិច្ឆានុសយោ អញ្ញំ វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញា វិចិកិច្ឆា អញ្ញំ វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សាវ វិចិកិច្ឆា តំ វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ស្វេវ វិចិកិច្ឆានុសយោ តំ វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អញ្ញមនុសយោតិកថា

[១៤១] មានានុស័យ ជទៃ មានបរិយុដ្ឋានៈ ជទៃឬ ។ អើ ។ មានះ ជទៃ មានបរិយុដ្ឋានៈ ជទៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មានះនោះឯង គឺមានបរិយុដ្ឋានៈនោះឬ ។ អើ ។ មានា-នុស័យនោះឯង គឺមានបរិយុដ្ឋានៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤២] ទិដ្ឋានុស័យ ជទៃ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ជទៃឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិ ជទៃ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ជទៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិនោះឯង គឺទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈនោះឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋានុស័យនោះឯង គឺទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៣] វិចិកិច្ឆានុស័យ ជទៃ វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានៈ ជទៃឬ ។ អើ ។ វិចិកិច្ឆា ជទៃ វិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានៈ ជទៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិចិកិច្ឆានោះឯង គឺវិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានៈនោះឬ ។ អើ ។ វិចិកិច្ឆានុស័យនោះឯង គឺវិចិកិច្ឆាបរិយុដ្ឋានៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៤] អញ្ញោ ភវរាគានុសយោ អញ្ញំ ភវរាគបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ ភវរាគោ អញ្ញំ ភវរាគបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ស្វេវ ភវរាគោ តំ ភវរាគបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ស្វេវ ភវរាគានុសយោ តំ ភវរាគបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៤៥] អញ្ញោ អវិជ្ជានុសយោ អញ្ញំ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញា អវិជ្ជា អញ្ញំ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សាវ អវិជ្ជា តំ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ស្វេវ អវិជ្ជានុសយោ តំ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៤៦] ន វត្តព្វំ អញ្ញោ អនុសយោ អញ្ញំ បរិយុដ្ឋានន្តិ ។ អាមន្តា ។ បុថុជ្ជនោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្តមានេ សានុសយោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ បរិយុដ្ឋិតោតិ វត្តព្វោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ អញ្ញោ អនុសយោ អញ្ញំ បរិយុដ្ឋានន្តិ ។ បុថុជ្ជនោ កុសលាព្យាកតេ ចិត្តេ វត្តមានេ សរាគោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ បរិយុដ្ឋិតោតិ

[១៨៤] ភវរាគានុស័យ ដទៃ ភវរាគបរិយុដ្ឋានៈ ដទៃឬ ។ អើ ។ ភវរាគៈ ដទៃ ភវរាគបរិយុដ្ឋានៈ ដទៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភវរាគៈនោះឯង គឺភវរាគបរិយុដ្ឋានៈនោះឬ ។ អើ ។ ភវ-រាគានុស័យនោះឯង គឺភវរាគបរិយុដ្ឋានៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៥] អវិជ្ជានុស័យ ដទៃ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈ ដទៃឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជា ដទៃ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈ ដទៃដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជានោះឯង គឺអវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈនោះឬ ។ អើ ។ អវិជ្ជា-នុស័យនោះឯង គឺអវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានៈនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អនុស័យ ដទៃ បរិយុដ្ឋានៈ ដទៃទេឬ ។ អើ ។ បុថុជ្ជន កាលបើចិត្ត ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ប្រព្រឹត្តទៅ គួរពោលថា ប្រកបដោយអនុស័យដែរឬ ។ អើ ។ គួរពោលថា បុគ្គល ត្រូវកិលេសរួបរឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ ដទៃ បរិយុដ្ឋានៈ ដទៃ ។ បុថុជ្ជន កាលបើចិត្ត ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ប្រព្រឹត្តទៅ គួរពោលថា ប្រកបដោយរាគៈដែរឬ ។ អើ ។ គួរពោលថា

វត្តព្វោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ អញ្ញោ រាគោ អញ្ញំ បរិយុដ្ឋានន្តិ ។

អញ្ញោ អនុសយោតិកថា ។

បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

[១៤៧] បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ និព្វានំ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថិ សរាគំ ចិត្តំ សទោសំ ចិត្តំ ស-មោហំ ចិត្តំ ។ បេ ។ អកុសលំ ចិត្តំ សង្កិលិដ្ឋំ ចិត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អត្ថិ សរាគំ ចិត្តំ សទោសំ ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តំ ។ បេ ។ អកុសលំ ចិត្តំ សង្កិលិដ្ឋំ ចិត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ សរាគំ ចិត្តំ សទោសំ ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តំ ។ បេ ។ អកុសលំ ចិត្តំ សង្កិលិដ្ឋំ ចិត្តំ នោ វត រេ វត្តព្វេ បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិ ។

បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា ។

បុគ្គល ត្រូវកិលេសរួបរឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ រាគៈ ដទៃ បរិយុដ្ឋានៈ ដទៃ ។

ចប់ អញ្ញអនុសយោតិកថា ។

បរិយុដ្ឋានចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា

[១៨៧] *បរិយុដ្ឋានៈ (ការរួបរឹតនៃកិលេស) ប្រាសចាកចិត្ត ឬ ។ អើ ។ រូប និព្វាន ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ (ប្រាសចាកចិត្ត) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បរិយុដ្ឋានៈ ប្រាសចាកចិត្ត ឬ ។ អើ ។ ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ។ បេ ។ ចិត្តជាអកុសល ចិត្តសៅហ្មង មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ។ បេ ។ ចិត្តជាអកុសល ចិត្តសៅហ្មង មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ។ បេ ។ ចិត្តជាអកុសល ចិត្តសៅហ្មង មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បរិយុដ្ឋានៈ ប្រាសចាកចិត្តទេ ។*

ចប់ បរិយុដ្ឋានចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា ។

បរិយាបន្នកថា

[១៤៨] រូបភាគោ រូបជាតុំ អនុសេតិ រូបជាតុ-
បរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សមាបត្តេសិយោ
ឧបបត្តេសិយោ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ សមាបត្តេសិ-
យេន ចិត្តេន ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ទិដ្ឋធម្មសុខ-
វិហារេន ចិត្តេន សហគតោ សហជាតោ សំសដ្ឋោ
សម្បយុត្តោ ឯកុប្បាទោ ឯកនិរោធោ ឯកវត្ថុកោ
ឯការម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ
ន សមាបត្តេសិយោ ន ឧបបត្តេសិយោ ន ទិដ្ឋ-
ធម្មសុខវិហារោ ន សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន ន
ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារេន
ចិត្តេន សហគតោ សហជាតោ សំសដ្ឋោ សម្ប-
យុត្តោ ឯកុប្បាទោ ឯកនិរោធោ ឯកវត្ថុកោ ឯ-
ការម្មណោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ន សមាបត្តេ-
សិយោ ន ឧបបត្តេសិយោ ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ
។ បេ ។ ឯការម្មណោ នោ វត រេ វត្តព្វេ រូបភាគោ
រូបជាតុំ អនុសេតិ រូបជាតុបរិយាបន្នោតិ ។ បេ ។

បរិយាបន្នកថា

[១៤៨] រូបរាគៈ ដេកតាមរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុឬ ។ អើ ។ ការស្វែងរកសមាបត្តិ ការស្វែងរកកំណើត ការនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា ច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រម មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែលនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង ការមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ការមិនស្វែងរកកំណើត ការមិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា ច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រម មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលមិនស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែលមិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ការមិនស្វែងរកកំណើត ការមិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូបរាគៈ ដេកតាមរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុទេ ។ បេ ។

៨៤

បរិយាបន្នកថា

[១៤៩] រូបភាគោ រូបជាតុំ អនុសេតិ រូបជាតុ-បរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សទ្ទភាគោ សទ្ទជាតុំ អនុសេតិ សទ្ទជាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបភាគោ រូបជាតុំ អនុសេតិ រូបជាតុបរិ-យាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ គន្ធភាគោ ។ បេ ។ រសភាគោ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វភាគោ ផោដ្ឋព្វជាតុំ អនុសេតិ ផោដ្ឋព្វជាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៥០] សទ្ទភាគោ សទ្ទជាតុំ អនុសេតិ ន វត្តព្វំ សទ្ទជាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបភាគោ រូបជាតុំ អនុសេតិ ន វត្តព្វំ រូបជាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ គន្ធភាគោ ។ បេ ។ រស-ភាគោ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វភាគោ ផោដ្ឋព្វជាតុំ អនុសេ-តិ ន វត្តព្វំ ផោដ្ឋព្វជាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបភាគោ រូបជាតុំ អនុសេតិ ន វត្តព្វំ រូបជាតុបរិយា-បន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បរិយាបន្នកថា

[១៤៩] រូបាគៈ ដេកតាមរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុឬ ។ អើ ។ សទ្ទាគៈ ដេកតាមសទ្ទធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងសទ្ទធាតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបាគៈ ដេកតាមរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុឬ ។ អើ ។ គន្ធាគៈ ។ បេ ។ រសាគៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាគៈ (ដែលប៉ះពាល់ត្រូវ) ដេកតាមផោដ្ឋព្វធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងផោដ្ឋព្វធាតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥០] សទ្ទាគៈ ដេកតាមសទ្ទធាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូលក្នុងសទ្ទធាតុទេឬ ។ អើ ។ រូបាគៈ ដេកតាមរូបធាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គន្ធាគៈ ។ បេ ។ រសាគៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាគៈ ដេកតាមផោដ្ឋព្វធាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូលក្នុងផោដ្ឋព្វធាតុទេឬ ។ អើ ។ រូបាគៈ ដេកតាមរូបធាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨១] អរូបភាគោ អរូបធាតុំ អនុសេតិ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សមាបត្តេសិយោ ឧបបត្តេសិយោ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន សហគតោ សហជាតោ សំសដ្ឋោ សម្បយុត្តោ ឯកុប្បាទោ ឯកនិរោធោ ឯកវត្ថុកោ ឯការម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ ន សមាបត្តេសិយោ ន ឧបបត្តេសិយោ ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ ន សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន ។ បេ ។ ឯការម្មណោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ន សមាបត្តេសិយោ ន ឧបបត្តេសិយោ ។ បេ ។ ឯការម្មណោ នោ វត រេ វត្តព្វេ អរូបភាគោ អរូបធាតុំ អនុសេតិ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។

[១៨២] អរូបភាគោ អរូបធាតុំ អនុសេតិ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សទ្ទភាគោ សទ្ទធាតុំ អនុសេតិ សទ្ទធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរូបភាគោ អរូបធាតុំ អនុសេតិ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ គន្ធភាគោ ។ បេ ។ រសភាគោ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វភាគោ ផោដ្ឋព្វធាតុំ អនុសេតិ

[១៥១] អរូបរាគៈ ដេកតាមអរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុដែរឬ ។ អើ ។ ការស្វែងរកសមាបត្តិ ការស្វែងរកកំណើត ការនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា ច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រម មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែលនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង ការមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ការមិនស្វែងរកកំណើត ការមិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ។ បេ ។ ទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ការមិនស្វែងរកកំណើត ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អរូបរាគៈ ដេកតាមអរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេ ។

[១៥២] អរូបរាគៈ ដេកតាមអរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុដែរឬ ។ អើ ។ សទ្ទរាគៈ ដេកតាមសទ្ទធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងសទ្ទធាតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរូបរាគៈ ដេកតាមអរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុដែរឬ ។ អើ ។ គន្ធរាគៈ ។ បេ ។ រសរាគៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វរាគៈ ដេកតាមផោដ្ឋព្វធាតុ

៨៧

បរិយាបន្នកថា

ផោដ្ឋព្វធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៨៣] សទ្ទភាគោ សទ្ទធាតុំ អនុសេតិ ន វត្តព្វំ សទ្ទធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ អរូបភាគោ អរូបធាតុំ អនុសេតិ ន វត្តព្វំ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ គន្ធភាគោ ។ បេ ។ រសភាគោ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វភាគោ ផោដ្ឋព្វធាតុំ អនុសេតិ ន វត្តព្វំ ផោដ្ឋព្វធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ អរូបភាគោ អរូបធាតុំ អនុសេតិ ន វត្តព្វំ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៨៤] ន វត្តព្វំ រូបភាគោ រូបធាតុំ អនុសេតិ រូបធាតុបរិយាបន្នោ អរូបភាគោ អរូបធាតុំ អនុសេតិ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ កាមភាគោ កាមធាតុំ អនុសេតិ កាមធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កាមភាគោ កាមធាតុំ អនុសេតិ កាមធាតុបរិយាបន្នោ តេន វត រេ វត្តព្វេ រូបភាគោ រូបធាតុំ អនុសេតិ រូបធាតុបរិយាបន្នោ អរូបភាគោ អរូបធាតុំ អនុសេតិ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។

បរិយាបន្នកថា ។

រូបបញ្ចូលក្នុងផោដ្ឋព្វធាតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៣] សទ្ទរាគៈ ដេកតាមសទ្ទធាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូលក្នុងសទ្ទធាតុទេឬ ។ អើ ។ អរូបរាគៈ ដេកតាមអរូបធាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គន្ធរាគៈ ។ បេ ។ រសរាគៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វរាគៈ ដេកតាមផោដ្ឋព្វធាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូលក្នុងផោដ្ឋព្វធាតុទេឬ ។ អើ ។ អរូបរាគៈ ដេកតាមអរូបធាតុ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូបរាគៈ ដេកតាមរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុ អរូបរាគៈ ដេកតាមអរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងកាមរាគៈ ដេកតាមកាមធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងកាមធាតុដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ កាមរាគៈ ដេកតាមកាមធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងកាមធាតុ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា រូបរាគៈ ដេកតាមរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុ អរូបរាគៈ ដេកតាមអរូបធាតុ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុដែរ ។

ចប់ បរិយាបន្នកថា ។

អព្យាកតកថា

[១៨៥] ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ វិបាកាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ រូបំ និព្វានំ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តោ ផស្សោ អព្យាកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចិត្តំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៨៦] ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តោ ផស្សោ អកុសលោតិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិគតំ អកុសលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ចិត្តំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋិគតំ អកុសលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៨៧] ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ អផលំ អវិបាកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ សផលំ សវិបាកន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សផលំ សវិបាកំ នោ ច វត រេ វត្តព្វេ ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។

អព្យាកតកថា

[១៥៥] ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ វិបាកនិងអព្យាក្រឹត កិរិយានិងអព្យាក្រឹត រូប និព្វាន ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ (ជាអព្យាក្រឹត) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ វេទនាប្រកបដោយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចិត្ត (ប្រកបដោយទិដ្ឋិ) ជាអព្យាក្រឹតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៦] ផស្សៈ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត (ប្រកបដោយទិដ្ឋិ) ជាអកុសលដែរឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិ ជាអកុសលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៧] ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិ មិនមានផល មិនមានវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង ទិដ្ឋិ ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាកដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ទិដ្ឋិ ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាកដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

៨៩

អព្យាកតកថា

[១៥៨] ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ មិច្ឆាទិដ្ឋិបរមានិ វជ្ជានិ វុត្តានិ ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ មិច្ឆាទិដ្ឋិបរមានិ វជ្ជានិ វុត្តានិ ភគវតា នោ វត រេ វត្តព្វេ ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។

[១៥៩] ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា មិច្ឆាទិដ្ឋិ ខោ វច្ឆ អកុសលា សម្មាទិដ្ឋិ កុសលាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។

[១៦០] ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា មិច្ឆាទិដ្ឋិកស្ស[១] ខោ អហំ បុណ្ណ ទ្វិន្នំ គតីនំ អញ្ញតរំ គតឹ វទាមិ និរយំ វា តិរច្ឆានយោនឹ វាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។

[១៦១] ន វត្តព្វំ ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា សស្សតោ លោកោតិ ខោ វច្ឆ អព្យាកតមេតំ អសស្សតោ លោកោតិ ខោ វច្ឆ អព្យាកតមេតំ អន្តវា លោកោតិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។

---
១ ឱ. ម. មិច្ឆាទិដ្ឋិស្ស ។

អព្យាកតកថា

[១៥៨] ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ទោសទាំងឡាយ មានមិច្ឆាទិដ្ឋិដ៏ក្រៃលែងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ទោសទាំងឡាយ មានមិច្ឆាទិដ្ឋិដ៏ក្រៃលែង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

[១៥៩] ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលវច្ឆៈ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាអកុសល សម្មាទិដ្ឋិ ជាកុសល ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

[១៦០] ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលបុណ្ណៈ បណ្ដាគតិទាំងពីរ តថាគត ពោលនូវគតិណាមួយ គឺនរក ឬកំណើតតិរច្ឆាន របស់បុគ្គលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិពិត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

[១៦១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលវច្ឆៈ ទិដ្ឋិថា លោកទៀងដូច្នេះ នុ៎ះ ជាអព្យាក្រឹត ម្នាលវច្ឆៈ ទិដ្ឋិថា លោកមិនទៀង ដូច្នេះ នុ៎ះ ជាអព្យាក្រឹត ម្នាលវច្ឆៈ ទិដ្ឋិថា លោកមានទីបំផុត ដូច្នេះ ។ បេ ។

អនន្តវា លោកោតិ ខោ វច្ឆ ... តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ(១) ខោ វច្ឆ ... អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ ខោ វច្ឆ ... ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ខោ វច្ឆ ... ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ខោ វច្ឆ ... ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ខោ វច្ឆ ... នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ខោ វច្ឆ អព្យាកតមេតន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។

[១៦២] ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា មិច្ឆាទិដ្ឋិកស្ស ភិក្ខវេ បុរិសបុគ្គលស្ស យញ្ចេវ កាយកម្មំ យថាទិដ្ឋិ សមត្តំ សមាទិន្នំ ។ បេ ។ យញ្ច វចីកម្មំ ។ បេ ។ យញ្ច មនោកម្មំ យថាទិដ្ឋិ សមត្តំ សមាទិន្នំ យា ច ចេតនា យា ច បត្ថនា យោ ច បណិធិ យេ ច សង្ខារា សព្វេ តេ ធម្មា អនិដ្ឋាយ អកន្តាយ អមនាបាយ អហិតាយ ទុក្ខាយ សំវត្តន្តីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ ទិដ្ឋិគតំ អព្យាកតន្តិ ។

អព្យាកតកថា ។

---

១ ម. តំ ជីវន្តំ សរីរន្តិ ។

ម្នាលវច្ឆៈ ថា លោកមិនមានទីបំផុត ដូច្នេះ ... ម្នាលវច្ឆៈ ថា ជីវិតនោះ គឺសរីរៈនោះ ដូច្នេះ ... ម្នាលវច្ឆៈ ថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នេះ ... ម្នាលវច្ឆៈ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ក៏មាន ដូច្នេះ ... ម្នាលវច្ឆៈ ថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀត ក៏មាន ដូច្នេះ ... ម្នាលវច្ឆៈ ថា សត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ក៏មាន ដូច្នេះ ... ម្នាលវច្ឆៈ ទិដ្ឋិថា សត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន ក៏មាន ដូច្នេះ នុ៎ះ ជាអព្យាក្រឹត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របុ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតពិត ។

[១៦២] ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាយកម្មណាក្តី ដែលបុរសបុគ្គល ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សម្រេច កាន់យកហើយ តាមទិដ្ឋិ ។ បេ ។ វចីកម្មណាក្តី ។ បេ ។ មនោកម្មណាក្តី (ដែលបុរសបុគ្គល ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ) សម្រេច កាន់យកហើយ តាមទិដ្ឋិ ចេតនាណាក្តី សេចក្តីប្រាថ្នាណាក្តី សេចក្តីតាំងចិត្តទុកណាក្តី សង្ខារទាំងឡាយណាក្តី ធម៌ទាំងអស់នោះ ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីមិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីត្រេកអរ មិនជាទីគាប់ចិត្ត មិនជាប្រយោជន៍ ទាំងដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របុ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

ចប់ អព្យាកតកថា ។

អបរិយាបន្នកថា

[១៦៣] និជ្ជិកតំ អបរិយាបន្នន្តិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គោ ផលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមគ្គោ សោតាបត្តិផលំ សកទាគាមិមគ្គោ សកទាគាមិផលំ អនាគាមិមគ្គោ អនាគាមិផលំ អរហត្តមគ្គោ អរហត្តផលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បធានំ ឥទ្ធិបាទោ ឥន្ទ្រិយំ ពលំ ពោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៦៤] ន វត្តព្វំ និជ្ជិកតំ អបរិយាបន្នន្តិ ។ អាមន្តា ។ បុថុជ្ជនោ កាមេសុ វីតរាគោតិ វត្តព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ វិគតនិជ្ជិយោតិ វត្តព្វោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ និជ្ជិកតំ អបរិយាបន្នន្តិ ។

អបរិយាបន្នកថា ។

ចុទ្ទសមោ វគ្គោ ។

តស្ស ឧទ្ទានំ

អកុសលមូលំ បដិសន្ទហតិ កុសលមូលំ កុសលមូលំ បដិសន្ទហតិ អកុសលមូលំ សឡាយតនំ ឆវិញ្ញាណកាយា អរិយរូបំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ ស្វេវ អនុសយោ តំ បរិយុដ្ឋានំ បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តំ យថាធាតុកាញ្ចេវ អនុសេតិ និជ្ជិកតំ អព្យាកតំ និជ្ជិកតំ អបរិយាបន្នន្តិ ។

អបរិយាបន្នកថា

[១៦៣] ទិដ្ឋិ ជាអបរិយាបន្នៈឬ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល សកទាគាមិមគ្គ សកទាគាមិផល អនាគាមិមគ្គ អនាគាមិផល អរហត្តមគ្គ អរហត្តផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ (ជាអបរិយាបន្នៈ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទិដ្ឋិ ជាអបរិយាបន្នៈទេឬ ។ អើ ។ គួរពោលថា បុថុជ្ជន ជាអ្នកប្រាសចាកតម្រេកក្នុងកាមទាំងឡាយដែរឬ ។ អើ ។ គួរពោលថា បុគ្គលប្រាសចាកទិដ្ឋិដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទិដ្ឋិជាអបរិយាបន្នៈ ។

ចប់ អបរិយាបន្នកថា ។

ចប់ ចុទ្ទសមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃចុទ្ទសមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីកុសលមូល ទន្ទ្រានអកុសលមូល អកុសលមូលទន្ទ្រានកុសលមូល ១ សឡាយតនៈ ១ ឆវិញ្ញាណកាយ ១ អរិយរូប អាស្រ័យមហាភូតរូប ១ អនុស័យនោះឯង គឺបរិយុដ្ឋានៈនោះ ១ បរិយុដ្ឋានៈប្រាសចាកចិត្ត ១ រូបរាគៈជាដើមដេកតាមធាតុ ១ ទិដ្ឋិ ជាអព្យាក្រឹត ១ ទិដ្ឋិ ជាអបរិយាបន្នៈ ១ ។

បច្ចយតាកថា

[១៦៥] បច្ចយតា វត្តិតាតិ ។ អាមន្តា ។ ឆន្ទ វីមំសា ហេតុ សោ ច អធិបតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ វីមំសា ហេតុ សោ ច អធិបតិ តេន វត វេ វត្តព្វេ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[១៦៦] ឆន្ទ ឆន្ទាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ឆន្ទាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តេន វត វេ វត្តព្វេ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[១៦៧] ឆន្ទ វីរិយាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ វីរិយាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តេន វត វេ វត្តព្វេ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។ ឆន្ទ វីរិយាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តញ្ច ឥន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ វីរិយាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តញ្ច ឥន្ទ្រិយំ តេន វត វេ វត្តព្វេ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

បច្ចយតាកថា

[១៦៥] ភារៈនៃធម៌ជាបច្ច័យ កំណត់ហើយឬ ។ អើ ។ ក្រែង វីមំសា ជាហេតុ គឺអធិបតីនោះឯងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វីមំសា ជាហេតុ គឺអធិបតីនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយហេតុប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ ។

[១៦៦] ក្រែងឆន្ទាធិបតិ ជាអធិបតី នៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ឆន្ទាធិបតី ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[១៦៧] ក្រែងវីរិយាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វីរិយាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។ ក្រែងវីរិយាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺឥន្ទ្រិយនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វីរិយាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺឥន្ទ្រិយនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

បច្ចយគាកថា

[១៦៨] ននុ វីរិយាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តញ្ច មគ្គង្គន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ វីរិយា-ធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តញ្ច មគ្គង្គំ តេន វត រេ វត្តព្វេ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[១៦៩] ននុ ចិត្តាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចិត្តាធិបតិ សហជាតា-នំ ធម្មានំ អធិបតិ តេន វត រេ វត្តព្វេ អធិបតិប្បច្ច-យេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[១៧០] ននុ ចិត្តាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ សោ ច អាហារោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចិត្តាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ សោ ច អាហារោ តេន វត រេ វត្តព្វេ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាហារប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[១៧១] ននុ ចិត្តាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តញ្ច ឥន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចិត្តាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តញ្ច ឥន្ទ្រិយំ តេន វត រេ វត្តព្វេ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

បច្ចយតាកថា

[១៦៨] ក្រែង វិរិយាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺអង្គនៃមគ្គនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិរិយាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺអង្គនៃមគ្គនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[១៦៩] ក្រែងចិត្តាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចិត្តាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំង-ឡាយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[១៧០] ក្រែង ចិត្តាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺអាហារនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចិត្តាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាត-ធម៌ទាំងឡាយ គឺអាហារនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយអាហារប្បច្ច័យ ។

[១៧១] ក្រែង ចិត្តាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺឥន្ទ្រិយនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចិត្តាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហ-ជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺឥន្ទ្រិយនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[១៧២] ននុ វីមំសាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ វីមំសាធិបតិ សហជា-តានំ ធម្មានំ អធិបតិ តេន វត រេ វត្តព្វេ អធិបតិប្បច្ច-យេន បច្ចយោ សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[១៧៣] ននុ វីមំសាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តញ្ច ឥន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ វីមំ-សាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តញ្ច ឥន្ទ្រិ-យំ តេន វត រេ វត្តព្វេ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឥន្ទ្រិយប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[១៧៤] ននុ វីមំសាធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តញ្ច មគ្គង្គន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ វីមំសា-ធិបតិ សហជាតានំ ធម្មានំ អធិបតិ តញ្ច មគ្គង្គំ តេន វត រេ វត្តព្វេ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ចយោ មគ្គប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[១៧៥] ននុ អរិយំ ធម្មំ គរុំ កត្វា ឧប្បជ្ជតិ បច្ចវេក្ខណា តញ្ចារម្មណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរិយំ ធម្មំ គរុំ កត្វា ឧប្បជ្ជតិ បច្ចវេក្ខណា តញ្ចា-រម្មណំ តេន វត រេ វត្តព្វេ អធិបតិប្បច្ចយេន បច្ច-យោ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[១៧២] ក្រែងវីមំសាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វីមំសាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំង-ឡាយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ ។

[១៧៣] ក្រែងវីមំសាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺឥន្ទ្រិយនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វីមំសាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាត-ធម៌ទាំងឡាយ គឺឥន្ទ្រិយនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយឥន្ទ្រិយប្បច្ច័យ ។

[១៧៤] ក្រែងវីមំសាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺអង្គនៃមគ្គនោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វីមំសាធិបតិ ជាអធិបតីនៃសហជាតធម៌ទាំងឡាយ គឺអង្គនៃមគ្គនោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយមគ្គប្បច្ច័យ ។

[១៧៥] ក្រែងការពិចារណា កើតឡើង ព្រោះធ្វើអរិយធម៌ឲ្យធ្ងន់ គឺអារម្មណ៍នោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការពិចារណា កើតឡើង ព្រោះធ្វើអរិយធម៌ឲ្យធ្ងន់ គឺអារម្មណ៍នោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអធិបតិប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។

[១៧៦] ននុ បុរិមា បុរិមា កុសលា ធម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ កុសលានំ ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សោ ច អាសេវនាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បុរិមា កុសលា ធម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ កុសលានំ ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សោ ច អាសេវនា តេន វត រេ វត្តព្វេ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[១៧៧] ននុ បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សោ ច អាសេវនាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បុរិមា បុរិមា អកុសលា ធម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សោ ច អាសេវនា តេន វត រេ វត្តព្វេ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[១៧៨] ននុ បុរិមា បុរិមា កិរិយាព្យាកតា ធម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ កិរិយាព្យាកតានំ ធម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សោ ច អាសេវនាតិ ។

បច្ចយតាកថា

[១៧៦] ក្រែង៍ ពួកធម៌ ជាកុសល មុន ៗ ជាបច្ច័យ ដោយ អនន្តរប្បច្ច័យ នៃពួកធម៌ ជាកុសល ក្រោយ ៗ គឺអាសេវនានោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកធម៌ ជាកុសល មុន ៗ ជាបច្ច័យ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នៃពួកធម៌ ជាកុសល ក្រោយ ៗ គឺអាសេវនានោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[១៧៧] ក្រែង៍ ពួកធម៌ ជាអកុសល មុន ៗ ជាបច្ច័យ ដោយ អនន្តរប្បច្ច័យ នៃពួកធម៌ ជាអកុសល ក្រោយ ៗ គឺអាសេវនានោះឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកធម៌ ជាអកុសល មុន ៗ ជាបច្ច័យ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នៃពួកធម៌ ជាអកុសល ក្រោយ ៗ គឺអាសេវនានោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[១៧៨] ក្រែង៍ពួកធម៌ ជាកិរិយាព្យាក្រឹតមុន ៗ ជាបច្ច័យ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នៃពួកធម៌ ជាកិរិយាព្យាក្រឹតក្រោយ ៗ គឺអាសេវនានោះឬ ។

អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បុរិមា បុរិមា កិរិយាព្យាកតា ជម្មា បច្ឆិមានំ បច្ឆិមានំ កិរិយាព្យាកតានំ ជម្មានំ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ សា ច អាសេវនា តេន វត រេ វត្តព្វេ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ អាសេវនប្បច្ចយេន បច្ចយោតិ ។

[១៧៩] ន វត្តព្វំ បច្ចយតា វវត្ថិតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហោតិ អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហោតិ អនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហោតិ សមនន្តរប្បច្ចយេន បច្ចយោ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ បច្ចយតា វវត្ថិតាតិ ។

បច្ចយតាកថា ។

អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយកថា

[១៨០] អវិជ្ជាបច្ចយា វ[១] សង្ខារា ន វត្តព្វំ សង្ខារប្បច្ចយាបិ អវិជ្ជាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អវិជ្ជា សង្ខារេន សហជាតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អវិជ្ជា សង្ខារេន សហជាតា តេន វត រេ វត្តព្វេ អវិជ្ជាបច្ចយាបិ សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយាបិ អវិជ្ជាតិ ។

១ ឱ. អវិជ្ជាបច្ចយាបិ ។ ម. អវិជ្ជាបច្ចយា ច ។

អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកធម៌ ជាកិរិយាព្យាក្រឹត មុន ៗ ជាបច្ច័យ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ នៃពួកធម៌ ជាកិរិយាព្យាក្រឹត ក្រោយ ៗ គឺអាសេវនានោះ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បច្ច័យ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ បច្ច័យ ដោយអាសេវនប្បច្ច័យ ។

[១៧៩] *បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ភាវៈនៃធម៌ជាបច្ច័យ កំណត់ហើយទេឬ ។ អើ ។ បច្ច័យ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ក៏មាន បច្ច័យ ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ក៏មាន បច្ច័យ ដោយអនន្តរប្បច្ច័យ ក៏មាន បច្ច័យ ដោយសមនន្តរប្បច្ច័យ ក៏មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ភាវៈនៃធម៌ជាបច្ច័យ កំណត់ហើយទេ ។*

ចប់ បច្ចយតាកថា ។

អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយកថា

[១៨០] *សង្ខារទាំងឡាយ កើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ហើយ បុគ្គលមិនគួរពោលថា អវិជ្ជា កើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យផងទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងអវិជ្ជា កើត ដោយសារសង្ខារឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អវិជ្ជា កើត ដោយសារសង្ខារ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ខារទាំងឡាយ កើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យផង អវិជ្ជា កើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យផងដែរ ។*

អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយកថា

[១៨១] តណ្ហាបច្ចយា វ ឧបាទានំ ន វត្តព្វំ ឧបាទានប្បច្ចយាបិ តណ្ហាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ តណ្ហា ឧបាទានេន សហជាតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តណ្ហា ឧបាទានេន សហជាតា តេន វត រេ វត្តព្វេ តណ្ហាបច្ចយាបិ ឧបាទានំ ឧបាទានប្បច្ចយាបិ តណ្ហាតិ ។

[១៨២] ជរាមរណប្បច្ចយា ភិក្ខវេ ជាតិ ជាតិប្បច្ចយា ភវោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ តេន ហិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា ន វត្តព្វំ សង្ខារប្បច្ចយាបិ អវិជ្ជា(១) តណ្ហាបច្ចយា វ ឧបាទានំ ន វត្តព្វំ ឧបាទានប្បច្ចយាបិ តណ្ហាតិ ។

[១៨៣] វិញ្ញាណប្បច្ចយា ភិក្ខវេ នាមរូបំ នាមរូបប្បច្ចយាបិ វិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អវិជ្ជាបច្ចយាបិ សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយាបិ អវិជ្ជា តណ្ហាបច្ចយាបិ ឧបាទានំ ឧបាទានប្បច្ចយាបិ តណ្ហាតិ ។

អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយកថា ។

---

១ ម. អវិជ្ជាតិ ។

អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយកថា

[១៨១] ឧបាទាន កើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា តណ្ហា កើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យផងទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងតណ្ហា កើតដោយសារឧបាទានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើតណ្ហា កើតដោយសារឧបាទាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនេះ អ្នកគួរពោលថា ឧបាទាន កើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យផង តណ្ហា កើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យផងដែរ ។

[១៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជាតិ កើតមាន ព្រោះជរានិងមរណៈជាបច្ច័យ ភព កើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ សង្ខារទាំងឡាយ កើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យហើយ បុគ្គលមិនគួរពោលថា អវិជ្ជា កើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យទេ ឧបាទាន កើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ តែបុគ្គលមិនគួរពោលថា តណ្ហា កើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យទេ ។

[១៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាមនិងរូប កើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ វិញ្ញាណ កើតមាន ព្រោះនាមនិងរូបជាបច្ច័យ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សង្ខារទាំងឡាយ កើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យផង អវិជ្ជា កើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យផង ឧបាទាន កើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យផង តណ្ហា កើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យផងដែរ ។

ចប់ អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយកថា ។

អដ្ឋកថា

[១៨៤] អទ្ធា បរិនិប្ផន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតោ អទ្ធា បរិនិប្ផន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគតោ អទ្ធា បរិនិប្ផន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នោ អទ្ធា បរិនិប្ផន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ រូបំ[១] វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ អតីតោ អទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ អតីតា បញ្ចទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគតំ រូបំ[២] វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ អនាគតោ អទ្ធាតិ ។

១ ម. អតីតា រូបា ។ ២ ម. អនាគតា រូបា ។

អដ្ឋកថា

[១៨៤] កាល សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ រូប (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អតីតកាល សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ រូប (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាល ជាអនាគត សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ រូប (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណសម្រេចហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាល ជាបច្ចុប្បន្ន សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ រូប (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ ដែលកន្លងទៅហើយ ជាកាលកន្លងទៅហើយឬ ។ អើ ។ ចុះកាល ជាអ-តីត មាន ៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ ដែលមិនទាន់មានមក ជាកាលអនាគតឬ ។

អាមន្តា ។ អនាគតា បញ្ចទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ រូបំ[១] វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ បច្ចុប្បន្នោ អទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នា បញ្ចទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតា បញ្ច ខន្ធា អតីតោ អទ្ធា អនាគតា បញ្ច ខន្ធា អនាគតោ អទ្ធា បច្ចុប្បន្នា បញ្ច ខន្ធា បច្ចុប្បន្នោ អទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ បន្នរស អទ្ធាតិ[២] ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតានិ ទ្វាទសាយតនានិ អតីតោ អទ្ធា អនាគតានិ ទ្វាទសាយតនានិ អនាគតោ អទ្ធា បច្ចុប្បន្នានិ ទ្វាទសាយតនានិ បច្ចុប្បន្នោ អទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ ឆត្តឹស អទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតា អដ្ឋារស ធាតុយោ អតីតោ អទ្ធា អនាគតា អដ្ឋារស ធាតុយោ អនាគតោ អទ្ធា បច្ចុប្បន្នា អដ្ឋារស ធាតុយោ បច្ចុប្បន្នោ អទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ ចតុប្បញ្ញាស អទ្ធាតិ[៣] ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

---

១ ម. បច្ចុប្បន្នា រូបា ។ ២ ឱ. បន្នរសទ្ធាតិ ។ ៣ ឱ. ចតុបញ្ញាសទ្ធាតិ ។

អដ្ឋកថា

អើ ។ ចុះកាល ជាអនាគត មាន ៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ ដែលកើតចំពោះមុខ ជាកាលបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។ ចុះកាល ជាបច្ចុប្បន្ន មាន ៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ខន្ធ ៥ ដែលកន្លងហើយ ជាកាលកន្លងទៅហើយ ខន្ធ ៥ ដែលមិនទាន់មកដល់ ជាកាលអនាគត ខន្ធ ៥ ដែលកើតចំពោះមុខ ជាកាលបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។ ចុះកាល មាន ១៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាយតនៈ ១២ ដែលកន្លងហើយ ជាកាលកន្លងទៅហើយ អាយតនៈ ១២ ដែលមិនទាន់មកដល់ ជាកាលអនាគត អាយតនៈ ១២ ដែលកើតចំពោះមុខ ជាកាលបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។ ចុះកាល មាន ៣៦ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធាតុ ១៨ ដែលកន្លងហើយ ជាកាលកន្លងទៅហើយ ធាតុ ១៨ ដែលមិនទាន់មកដល់ ជាកាលអនាគត ធាតុ ១៨ ដែលកើតចំពោះមុខ ជាកាលបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។ ចុះកាល មាន ៥៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អតីតានិ ពាវីសតិន្ទ្រិយានិ អតីតោ អទ្ធា អនាគតានិ ពាវីសតិន្ទ្រិយានិ អនាគតោ អទ្ធា បច្ចុប្បន្នានិ ពាវី-សតិន្ទ្រិយានិ បច្ចុប្បន្នោ អទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ នស្សុជ្ជី អទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៨៥] ន វត្តព្វំ អទ្ធា បរិនិប្ផន្នោតិ ។ អា-មន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា តីណិមានិ ភិក្ខវេ កថា-វត្ថូនិ ។ កាតមានិ តីណិ ។ អតីតំ វា ភិក្ខវេ អទ្ធានំ អារព្ភ កថំកថេយ្យ ឯវំ អហោសិ អតីត-មទ្ធានន្តិ អនាគតំ វា ភិក្ខវេ អទ្ធានំ អារព្ភ កថំក-ថេយ្យ ឯវំ ភវិស្សតិ អនាគតមទ្ធានន្តិ ឯតរហិ វា ភិក្ខវេ បច្ចុប្បន្នំ អទ្ធានំ អារព្ភ កថំកថេយ្យ ឯវំ ហោតិ ឯតរហិ បច្ចុប្បន្នន្តិ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ តីណិ កថាវត្ថូនីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អទ្ធា បរិនិប្ផន្នោតិ ។

ឥន្ទ្រិយ ២២ ដែលកន្លងហើយ ជាកាលកន្លងទៅហើយ ឥន្ទ្រិយ ២២ ដែលមិនទាន់មកដល់ ជាកាលអនាគត ឥន្ទ្រិយ ២២ ដែលកើតចំពោះមុខ ជាកាលបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។ ចុះកាល មាន ៦៦ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កាល សម្រេចហើយទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កថាវត្ថុនេះ មាន ៣ យ៉ាង ។ កថាវត្ថុ ៣ យ៉ាងនេះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ប្រារព្ធនូវកាលដែលកន្លងទៅហើយ ហើយគប្បីសង្ស័យថា ហេតុយ៉ាងនេះ មានហើយ ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ប្រារព្ធនូវកាលដែលមិនទាន់មកដល់ ហើយគប្បីសង្ស័យថា ហេតុយ៉ាងនេះ នឹងមានក្នុងកាលជាអនាគតផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ប្រារព្ធនូវកាលដែលកើតចំពោះមុខ ឥឡូវនេះ ហើយគប្បីសង្ស័យថា ហេតុយ៉ាងនេះ កំពុងមានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឥឡូវនេះផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កថាវត្ថុ មាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ កាល សម្រេចហើយ ។

ចប់ អដ្ឋាកថា ។

ខណលយមុហុត្តកថា

[១៨៦] ខណោ បរិនិប្ផន្នោ លយោ បរិនិប្ផន្នោ មុហុត្តំ បរិនិប្ផន្នន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៨៧] ន វត្តព្វំ មុហុត្តំ បរិនិប្ផន្នន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា តីណិមានិ ភិក្ខវេ កថាវត្ថូនិ ។ កតមានិ តីណិ ។ អតីតំ វា ភិក្ខវេ អទ្ធានំ អារព្ភ កថំកថេយ្យ ឯវំ អហោសិ អតីតមទ្ធានន្តិ អនាគតំ វា ភិក្ខវេ អទ្ធានំ អារព្ភ កថំកថេយ្យ ឯវំ ភវិស្សតិ អនាគតមទ្ធានន្តិ ឯតរហិ វា ភិក្ខវេ បច្ចុប្បន្នំ អទ្ធានំ អារព្ភ កថំកថេយ្យ ឯវំ ហោតិ ឯតរហិ បច្ចុប្បន្នន្តិ ឥមានិ ខោ ភិក្ខវេ តីណិ កថាវត្ថូនីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ មុហុត្តំ បរិនិប្ផន្នន្តិ ។

ខណលយមុហុត្តកថា ។

ខណលយមុហុត្តកថា

[១៨៦] *កាលមួយខណៈ សម្រេចហើយ កាល មួយស្របក់ សម្រេចហើយ កាលមួយរំពេច សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ រូប (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ (សម្រេចហើយ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

[១៨៧] *បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កាលមួយរំពេច សម្រេចហើយទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កថាវត្ថុនេះ មាន ៣ យ៉ាង ។ កថាវត្ថុ ៣ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ប្រារព្ធនូវកាលកន្លងហើយ ហើយគប្បីសង្ស័យថា ហេតុយ៉ាងនេះ មានហើយក្នុងកាលកន្លងទៅហើយផង ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ បុគ្គល ប្រារព្ធនូវកាលដែលមិនទាន់មកដល់ ហើយគប្បីសង្ស័យថា ហេតុយ៉ាងនេះ នឹងមានក្នុងកាលជាអនាគតផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល ប្រារព្ធនូវកាលដែលកំពុងកើតមានចំពោះមុខ ឥឡូវនេះ ហើយគប្បីសង្ស័យថា ហេតុយ៉ាងនេះ កំពុងមានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឥឡូវនេះផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កថាវត្ថុ មាន ៣ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ កាលមួយរំពេច សម្រេចហើយ ។*

ចប់ ខណលយមុហុត្តកថា ។

អាសវកថា

[១៨៨] ចត្តារោ អាសវា អនាសវាតិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គោ ផលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមគ្គោ សោតាបត្តិផលំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ន វត្តព្វំ ចត្តារោ អាសវា អនាសវាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថញ្ញេវ អនាសវា[១] យេហិ អាសវេហិ តេ អាសវា សាសវា ហោន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ចត្តារោ អាសវា អនាសវាតិ ។

អាសវកថា ។

ជរាមរណកថា

[១៨៩] លោកុត្តរានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ លោកុត្តរន្តិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គោ ផលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមគ្គោ សោតាបត្តិផលំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមគ្គស្ស ជរាមរណំ សោតាបត្តិមគ្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមគ្គស្ស ជរាមរណំ សោតាបត្តិមគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិផលស្ស ជរាមរណំ សោតាបត្តិផលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

---

១ ឱ. អាសវា ។

អាសវកថា

[១៨៨] *អាសវៈ ៤ យ៉ាង ជាអនាសវៈ* (ធម៌មិនមែនអាសវៈ) *ឬ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ* (ជាអនាសវៈ) *ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរពោលថា អាសវៈ ៤ យ៉ាង ជាអនាសវៈទេឬ ។ អើ ។ អាសវៈទាំងនោះ ជាធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ដោយអាសវៈទាំងឡាយណា* (អាសវៈទាំងឡាយនោះ) *ដទៃទៀត ជាអនាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អាសវៈ ៤ ជាអនាសវៈដែរ ។*

ចប់ អាសវកថា ។

ជរាមរណកថា

[១៨៩] *ជរានិងមរណៈ របស់ពួកលោកុត្តរធម៌ ជាលោកុត្តរៈដែរឬ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ* (ជាលោកុត្តរៈ) *ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជរានិងមរណៈ របស់សោតាបត្តិមគ្គ ជាសោតាបត្តិមគ្គដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជរានិងមរណៈ របស់សោតាបត្តិមគ្គ ជាសោតាបត្តិមគ្គដែរឬ ។ អើ ។ ជរានិងមរណៈ របស់សោតាបត្តិផល ជាសោតាបត្តិផលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

សកទាគាមិមគ្គស្ស ។ បេ ។ សកទាគាមិផលស្ស ។ បេ ។ អនាគាមិមគ្គស្ស ។ បេ ។ អនាគាមិផលស្ស ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គស្ស ជរាមរណំ អរហត្តមគ្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គស្ស ជរាមរណំ អរហត្តមគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តផលស្ស ជរាមរណំ អរហត្តផលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សតិប្បដ្ឋានានំ សម្មប្បធានានំ ឥទ្ធិបាទានំ ឥន្ទ្រិយានំ ពលានំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គានំ ជរាមរណំ ពោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៩០] ន វត្តព្វំ លោកុត្តរានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ លោកុត្តរន្តិ ។ អាមន្តា ។ លោកិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ លោកុត្តរន្តិ ។

ជរាមរណកថា ។

សញ្ញាវេទយិតកថា

[១៩១] សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ លោកុត្តរាតិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គោ ផលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមគ្គោ សោតាបត្តិផលំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ន វត្តព្វំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ លោកុត្តរាតិ ។

ជរានិងមរណៈ របស់សកទាគាមិមគ្គ ។ បេ ។ របស់សកទាគាមិផល ។ បេ ។ របស់អនាគាមិមគ្គ ។ បេ ។ របស់អនាគាមិផល ។ បេ ។ របស់អរហត្តមគ្គ ជាអរហត្តមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជរានិងមរណៈ របស់អរហត្តមគ្គ ជាអរហត្តមគ្គឬ ។ អើ ។ ជរានិងមរណៈ របស់អរហត្តផល ជាអរហត្តផលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជរានិងមរណៈ របស់សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្ប-ធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ។ បេ ។ របស់ពោជ្ឈង្គៈទាំងឡាយ ជាពោជ្ឈង្គៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៩០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ជរានិងមរណៈ របស់ពួកលោ-កុត្តរធម៌ ជាលោកុត្តរៈដែរឬ ។ អើ ។ (ជរានិងមរណៈ) ជាលោកិយៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ (ជរានិងមរណៈ) ជាលោកុត្តរៈដែរ ។

ចប់ ជរាមរណកថា ។

សញ្ញាវេទយិតកថា

[១៩១] សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ជាលោកុត្តរៈដែរឬ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ (ជាលោកុត្តរៈ) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរពោលថា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ជាលោកុត្តរៈទេឬ ។

អាមន្តា ។ លោកិយាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ លោកុត្តរាតិ ។

សញ្ញាវេទយិតកថា ។

ទុតិយសញ្ញាវេទយិតកថា

[១៩២] សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ លោកិយាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមាវចរាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបាវចរាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរូបាវចរាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[១៩៣] ន វត្តព្វំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ លោកិយាតិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ លោកិយាតិ ។

ទុតិយសញ្ញាវេទយិតកថា ។

អើ ។ ចុះជាលោកិយៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ជាលោកុត្តរៈដែរ ។

ចប់ សញ្ញាវេទយិតកថា ។

ទុតិយសញ្ញាវេទយិតកថា

[១៩២] សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ជាលោកិយៈឬ ។ អើ ។ រូប (ជាលោកិយៈ) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ (ជាលោកិយៈ) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចុះជាកាមាវចរៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចុះជារូបាវចរៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចុះជាអរូបាវចរៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៩៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ជាលោកិយៈទេឬ ។ អើ ។ ចុះជាលោកុត្តរៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ជាលោកិយៈពិត ។

ចប់ ទុតិយសញ្ញាវេទយិតកថា ។

តតិយសញ្ញាវេទយិតកថា

[១៩៤] សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ[១] កាលំ ករេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស មារណន្តិយោ ផស្សោ មារណន្តិយា វេទនា មារណន្តិយា សញ្ញា មារណន្តិយា ចេតនា មារណន្តិយំ ចិត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស មារណន្តិយោ ផស្សោ មារណន្តិយា វេទនា មារណន្តិយា សញ្ញា មារណន្តិយា ចេតនា មារណន្តិយំ ចិត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ នត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស មារណន្តិយោ ផស្សោ មារណន្តិយា វេទនា មារណន្តិយា សញ្ញា មារណន្តិយា ចេតនា មារណន្តិយំ ចិត្តំ នោ វត រេ វត្តព្វេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ កាលំ ករេយ្យាតិ ។

---

១ ឱ. សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ ។

តតិយសញ្ញាវេទយិតកថា

[១៩៤] បុគ្គល ចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ គប្បីធ្វើមរណៈកាលដែរឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ មានមរណៈជាទីបំផុត វេទនា មានមរណៈជាទីបំផុត សញ្ញា មានមរណៈជាទីបំផុត ចេតនា មានមរណៈជាទីបំផុត ចិត្ត មានមរណៈជាទីបំផុត របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ផស្សៈ មានមរណៈជាទីបំផុត វេទនា មានមរណៈជាទីបំផុត សញ្ញា មានមរណៈជាទីបំផុត ចេតនា មានមរណៈជាទីបំផុត ចិត្ត មានមរណៈជាទីបំផុត របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ផស្សៈ មានមរណៈជាទីបំផុត វេទនា មានមរណៈជាទីបំផុត សញ្ញា មានមរណៈជាទីបំផុត ចេតនា មានមរណៈជាទីបំផុត ចិត្ត មានមរណៈជាទីបំផុត របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ គប្បីធ្វើនូវមរណកាលទេ ។

[១៩៥] សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ កាលំករេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស ផស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស ផស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ អផស្សកស្ស កាលកិរិយា[១] អវេទនកស្ស កាលកិរិយា ។ បេ ។ អចិត្តកស្ស កាលកិរិយាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ សផស្សកស្ស កាលកិរិយា ។ បេ ។ សចិត្តកស្ស កាលកិរិយាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សផស្សកស្ស កាលកិរិយា ។ បេ ។ សចិត្តកស្ស កាលកិរិយា នោ វត វេ វត្តព្វេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ កាលំ ករេយ្យាតិ ។

[១៩៦] សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ កាលំ ករេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស កាយេ វិសំ កមេយ្យ សត្ថំ កមេយ្យ អគ្គិ កមេយ្យាតិ[២] ។

---

១ ម. កាលំ កិរិយា ។ ២ ម. អគ្គី កមេយ្យាតិ ។

[១៩៥] បុគ្គល ចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ គប្បីធ្វើមរណ-កាលដែរឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ផស្សៈ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ជាកាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមិនមានផស្សៈ កាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមិនមានវេទនា ។ បេ ។ កាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមិនមានចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងជាកាលកិរិយា របស់បុគ្គល ដែលមានផស្សៈ ។ បេ ។ កាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមានចិត្តឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជាកាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមានផស្សៈ ។ បេ ។ កាលកិរិយា របស់បុគ្គលដែលមានចិត្តមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ គប្បីធ្វើមរណកាលទេ ។

[១៩៦] បុគ្គល ចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ គប្បីធ្វើមរណកាលដែរឬ ។ អើ ។ ថ្នាំពិសគប្បីចូលទៅ កាំបិតគប្បីមុត ភ្លើងគប្បីឆេះចំពោះកាយ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធដែរឬ ។

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស កាយេ វិសំ ន កមេយ្យ សត្ថំ ន កមេយ្យ អគ្គិ ន កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស កាយេ វិសំ ន កមេយ្យ សត្ថំ ន កមេយ្យ អគ្គិ ន កមេយ្យ នោ[១] វត រេ វត្តព្វេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ កាលំ ករេយ្យាតិ ។

[១៩៧] សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ កាលំ ករេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស កាយេ វិសំ កមេយ្យ សត្ថំ កមេយ្យ អគ្គិ កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ន និរោធំ សមាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ ន កាលំ ករេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សោ និយាមោ យេន និយាមេន និយតោ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ ន កាលំ ករេយ្យាតិ ។ នត្ថិ ។ ហញ្ចិ

១ ម. ឯត្តន្តរេ ចសទ្ទោ អត្ថិ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ថ្នាំពិសមិនគប្បីចូលទៅ កាំបិតមិនគប្បីមុត ភ្លើងមិនគប្បីឆេះ ចំពោះកាយ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ថ្នាំពិសមិនគប្បីចូលទៅ កាំបិតមិនគប្បីមុត ភ្លើងមិនគប្បីឆេះ ចំពោះកាយ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ គប្បីធ្វើមរណកាលទេ ។

[១៩៧] បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ គប្បីធ្វើមរណកាលដែរឬ ។ អើ ។ ថ្នាំពិសគប្បីចូលទៅ កាំបិតគប្បីមុត ភ្លើងគប្បីឆេះ ចំពោះកាយ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល មិនចូលកាន់និរោធទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មិនគប្បីធ្វើមរណកាលទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ កំណត់ដោយនិយាមៈណា មិនគប្បីធ្វើមរណកាល និយាមៈនោះ មានដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ

នត្ថិ សោ និយាមោ យេន និយាមេន និយតោ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ ន កាលំ ករេយ្យ ឆោ វត វេ វត្តព្វេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នោ ន កាលំ ករេយ្យាតិ ។

[១៩៨] ចក្ខុវិញ្ញាណសមង្គី ន កាលំ ករេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សោ និយាមោ យេន និយាមេន និយតោ ចក្ខុវិញ្ញាណសមង្គី ន កាលំ ករេយ្យាតិ ។ នត្ថិ ។ ហញ្ចិ នត្ថិ សោ និយាមោ យេន និយាមេន និយតោ ចក្ខុវិញ្ញាណសមង្គី ន កាលំ ករេយ្យ ឆោ វត វេ វត្តព្វេ ចក្ខុវិញ្ញាណសមង្គី ន កាលំ ករេយ្យាតិ ។

តតិយសញ្ញាវេទយិតកថា ។

អសញ្ញសត្តុបិកាកថា

[១៩៩] សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ អសញ្ញសត្តុបិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស អលោភោ កុសលមូលំ អទោសោ កុសលមូលំ អមោហោ កុសលមូលំ សទ្ធា វីរិយំ សតិ សមាធិ បញ្ញាតិ ។

បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ កំណត់ដោយនិយាមៈណា មិនគប្បីធ្វើមរណកាល និយាមៈនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មិនគប្បីធ្វើមរណកាលទេ ។

[១៩៨] *បុគ្គលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ មិនគប្បីធ្វើមរណកាលទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ កំណត់ដោយនិយាមៈណា មិនគប្បីធ្វើមរណកាល និយាមៈនោះ មានដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ កំណត់ដោយនិយាមៈណា មិនគប្បីធ្វើមរណកាល និយាមៈនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលប្រកបដោយចក្ខុវិញ្ញាណ មិនគប្បីធ្វើមរណ-កាលទេ ។*

ចប់ តតិយសញ្ញាវេទយិតកថា ។

អសញ្ញសត្តូបិកាកថា

[១៩៩] *សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ទាក់ទង៏ដោយអសញ្ញ-សត្វ*[១] *ដែរឬ ។ អើ ។ អលោភៈ ជាកុសលមូល អទោសៈ ជាកុសលមូល អមោហៈ ជាកុសលមូល សទ្ធា វីរិយៈ សតិ សមាធិ បញ្ញា របស់បុគ្គល ដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មានដែរឬ ។*

១ ដែលមានភាវនាប្រព្រឹត្តទៅ ដោយអំណាចប្រាសចាកសញ្ញា អសញ្ញាសមាបត្តិក្តី និរោធ-សមាបត្តិក្តី ឈ្មោះថាសញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ។ មាន ២ យ៉ាង គឺ ជាលោកិយៈ ១ ជាលោកុត្តរៈ ១ ។ ជាលោកិយៈរបស់បុថុជ្ជន តែងទាក់ទងដោយអសញ្ញសត្វ ជាលោកុត្តរៈរបស់ព្រះអរិយៈ មិនទាក់ទងដោយអសញ្ញសត្វទេ ។

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស អលោភោ កុសលមូលំ អទោសោ កុសលមូលំ ។ បេ ។ បញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ នត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស អលោភោ កុសលមូលំ អទោសោ កុសលមូលំ អមោហោ កុសលមូលំ សទ្ធា វីរិយំ សតិ សមាធិ បញ្ញា នោ វត រេ វត្តព្វេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ អសញ្ញសត្តូបិកាតិ ។

[២០០] សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ អសញ្ញសត្តូបិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស ផស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស ផស្សោ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ អផស្សកស្ស មគ្គភាវនា[១] ។ បេ ។ អចិត្តកស្ស មគ្គភាវនាតិ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ សផស្សកស្ស មគ្គភាវនា ។ បេ ។ សចិត្តកស្ស មគ្គភាវនាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សផស្សកស្ស មគ្គភាវនា ។ បេ ។

១ ឱ. អវេទនកស្ស មគ្គភាវនា ។ បេ ។

អសញ្ញសត្តបិកាកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អលោភៈ ជាកុសលមូល អទោសៈ ជាកុសលមូល ។ បេ ។ បញ្ញា របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អលោភៈ ជាកុសលមូល អទោសៈ ជាកុសលមូល អមោហៈ ជាកុសលមូល សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ បញ្ញា របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ទាក់ទងដោយអសញ្ញសត្វទេ ។

[២០០] *សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ទាក់ទងដោយអសញ្ញសត្វដែរឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ផស្សៈ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ជាមគ្គភាវនា របស់បុគ្គលមិនមានផស្សៈ ។ បេ ។ មគ្គភាវនា របស់បុគ្គលមិនមានចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងជាមគ្គភាវនា របស់បុគ្គលមានផស្សៈ ។ បេ ។ មគ្គភាវនា របស់បុគ្គលមានចិត្តដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជាមគ្គភាវនា របស់បុគ្គលមានផស្សៈ ។ បេ ។*

សចិត្តកស្ស មគ្គភាវនា ហោ វត រេ វត្តព្វេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ អសញ្ញសត្តូបិកាតិ ។

[២០១] សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ អសញ្ញសត្តូបិកាតិ ។ អាមន្តា ។ យេ កេចិ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជន្តិ សព្វេ តេ អសញ្ញសត្តូបិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២០២] ន វត្តព្វំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ អសញ្ញសត្តូបិកាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ឥធាបិ អសញ្ញី តត្រាបិ អសញ្ញីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ឥធាបិ អសញ្ញី តត្រាបិ អសញ្ញី តេន វត រេ វត្តព្វេ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ អសញ្ញសត្តូបិកាតិ ។

អសញ្ញសត្តូបិកាកថា ។

កម្មូបចយកថា

[២០៣] អញ្ញំ កម្មំ អញ្ញោ កម្មូបចយោតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ ផស្សោ អញ្ញោ ផស្សូបចយោ អញ្ញា វេទនា អញ្ញោ វេទនូបចយោ អញ្ញា សញ្ញា អញ្ញោ សញ្ញូបចយោ អញ្ញា ចេតនា អញ្ញោ ចេតនូបចយោ

មគ្គភាវនា របស់បុគ្គលមានចិត្តមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ទាក់ទងដោយអសញ្ញសត្វទេ ។

[២០១] សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ទាក់ទងដោយអសញ្ញសត្វដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណាមួយ ចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ បុគ្គលទាំងអស់នោះ ទាក់ទងដោយអសញ្ញសត្វដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ទាក់ទងដោយអសញ្ញសត្វទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងសត្វ មិនមានសញ្ញាក្នុងលោកនេះក៏មាន មិនមានសញ្ញាក្នុងលោកនាយនោះ ក៏មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សត្វ មិនមានសញ្ញាក្នុងលោកនេះ ក៏មាន មិនមានសញ្ញាក្នុងលោកនាយនោះ ក៏មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ទាក់ទងដោយអសញ្ញសត្វដែរ ។

ចប់ អសញ្ញសត្តូបិកាកថា ។

កម្មូបចយកថា

[២០៣] កម្មដទៃ ការសន្សំនូវកម្មដទៃឬ ។ អើ ។ ផស្សៈដទៃ ការសន្សំនូវផស្សៈដទៃ វេទនាដទៃ ការសន្សំនូវវេទនាដទៃ សញ្ញាដទៃ ការសន្សំនូវសញ្ញាដទៃ ចេតនាដទៃ ការសន្សំនូវចេតនាដទៃ

អញ្ញំ ចិត្តំ អញ្ញោ ចិត្តូបចយោ អញ្ញា សទ្ធា អញ្ញោ សទ្ធូបចយោ អញ្ញំ វីរិយំ អញ្ញោ វីរិយូបចយោ អញ្ញា សតិ អញ្ញោ សតូបចយោ អញ្ញោ សមាធិ អញ្ញោ សមាធូបចយោ អញ្ញា បញ្ញា អញ្ញោ បញ្ញូ-បចយោ អញ្ញោ រាគោ អញ្ញោ រាគូបចយោ ។ បេ ។ អញ្ញំ អនោត្តប្បំ អញ្ញោ អនោត្តប្បូបចយោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២០៤] អញ្ញំ កម្មំ អញ្ញោ កម្មូបចយោតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មូបចយោ កម្មេន សហ ជាតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កម្មូបចយោ កម្មេន ស-ហ ជាតោតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មូបចយោ កុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កុសលេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មូបចយោ កុសលោតិ ។ អាមន្តា ។ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មូ-បចយោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទុក្ខាយ វេទនាយ ។ បេ ។ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តេន កម្មេន

ចិត្តដទៃ ការសន្សំនូវចិត្តដទៃ សទ្ធាដទៃ ការសន្សំនូវសទ្ធាដទៃ វិរិយៈដទៃ ការសន្សំនូវវិរិយៈដទៃ សតិដទៃ ការសន្សំនូវសតិដទៃ សមាធិដទៃ ការសន្សំនូវសមាធិដទៃ បញ្ញាដទៃ ការសន្សំនូវបញ្ញាដទៃ រាគៈដទៃ ការសន្សំនូវរាគៈដទៃ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈដទៃ ការសន្សំនូវអនោត្តប្បៈដទៃឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៤] កម្មដទៃ ការសន្សំនូវកម្មដទៃឬ ។ អើ ។ ការសន្សំនូវកម្ម កើតជាមួយនឹងកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម កើតជាមួយនឹងកម្មឬ ។ អើ ។ ការសន្សំនូវកម្មជាកុសល កើតជាមួយនឹងកម្មជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្មជាកុសល កើតជាមួយនឹងកម្មជាកុសលឬ ។ អើ ។ ការសន្សំនូវកម្ម ប្រកបដោយសុខវេទនា កើតជាមួយនឹងកម្មដែលប្រកបដោយសុខវេទនាដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា

សហ ជាតោ កម្មប្បច្ចយោ អទុក្ខមសុខាយ វេទ-
នាយ សម្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
កម្មប្បច្ចយោ កម្មេន សហ ជាតោតិ ។ អាមន្តា ។
អកុសលេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មប្បច្ចយោ
អកុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អកុ-
សលេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មប្បច្ចយោ អកុ-
សលោតិ ។ អាមន្តា ។ សុខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មប្បច្ចយោ សុខាយ
វេទនាយ សម្បយុត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
ទុក្ខាយ វេទនាយ ។ បេ ។ អទុក្ខមសុខាយ វេទ-
នាយ សម្បយុត្តេន កម្មេន សហ ជាតោ កម្មប្ប-
ច្ចយោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២០៨] កម្មំ ចិត្តេន សហ ជាតំ កម្មំ សា-
រម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ កម្មប្បច្ចយោ ចិត្តេន សហ
ជាតោ កម្មប្បច្ចយោ សារម្មណោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។ កម្មប្បច្ចយោ ចិត្តេន សហ ជា-
តោ កម្មប្បច្ចយោ អនារម្មណោតិ ។ អាមន្តា ។

កើតជាមួយនឹងកម្មដែលប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម កើតជាមួយនឹងកម្មឬ ។ អើ ។ ការសន្សំនូវកម្មជាអកុសល កើតជាមួយនឹងកម្មជាអកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្មជាអកុសល កើតជាមួយនឹងកម្មជាអកុសលដែរឬ ។ អើ ។ ការសន្សំនូវកម្មប្រកបដោយសុខវេ-ទនា កើតជាមួយនឹងកម្មដែលប្រកបដោយសុខវេទនាដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា កើតជាមួយនឹងកម្មដែលប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៥] កម្មកើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាកម្មប្រកបដោយអារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ ការសន្សំនូវកម្ម កើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាការសន្សំនូវកម្ម ប្រកបដោយអារម្មណ៍ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម កើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាការសន្សំនូវកម្ម មិនមានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។

កម្មំ ចិត្តេន សហ ជាតំ កម្មំ អនារម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២០៦] កម្មំ ចិត្តេន សហ ជាតំ ចិត្តំ ភិជ្ជមានំ កម្មំ ភិជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មប្បច្ចយោ ចិត្តេន សហ ជាតោ ចិត្តំ ភិជ្ជមានំ កម្មប្បច្ចយោ ភិជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២០៧] កម្មប្បច្ចយោ ចិត្តេន សហ ជាតោ ចិត្តំ ភិជ្ជមានំ កម្មប្បច្ចយោ ន ភិជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មំ ចិត្តេន សហ ជាតំ ចិត្តំ ភិជ្ជមានំ កម្មំ ន ភិជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កម្មម្ហិ កម្មប្បច្ចយោតិ ។ អាមន្តា ។ តញ្ញេវ កម្មំ សោ កម្មប្បច្ចយោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កម្មម្ហិ កម្មប្បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយតោ វិបាកោ និព្វត្ត-តីតិ ។ អាមន្តា ។ តញ្ញេវ កម្មំ សោ កម្មប្បច្ច-យោ សោ កម្មវិបាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កម្មម្ហិ កម្មប្បច្ចយោ កម្មប្បច្ចយតោ វិបាកោ និព្វត្តតិ វិបាកោ សារម្មណោតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មប្ប-ច្ចយោ សារម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

កម្ម កើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាកម្មមិនមានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៦] *កម្ម កើតជាមួយនឹងចិត្ត កាលបើចិត្តបែកធ្លាយទៅ កម្មក៏បែកធ្លាយដែរឬ ។ អើ ។ ការសន្សំនូវកម្ម កើតជាមួយនឹងចិត្ត កាលបើចិត្តបែកធ្លាយទៅ ការសន្សំនូវកម្ម ក៏បែកធ្លាយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

[២០៧] *ការសន្សំនូវកម្ម កើតជាមួយនឹងចិត្ត កាលបើចិត្តបែកធ្លាយទៅ ការសន្សំនូវកម្ម មិនបែកធ្លាយទេឬ ។ អើ ។ កម្ម កើតជាមួយនឹងចិត្ត កាលបើចិត្តបែកធ្លាយទៅ កម្ម មិនបែកធ្លាយទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម ចំពោះកម្មឬ ។ អើ ។ កម្មនោះឯង គឺជាការសន្សំនូវកម្មនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម ចំពោះកម្ម វិបាក របស់បុគ្គល កាលសន្សំនូវកម្ម កើតឡើងឬ ។ អើ ។ កម្មនោះឯង ការសន្សំនូវកម្មនោះឯង គឺជាវិបាករបស់កម្មនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំនូវកម្ម ចំពោះកម្ម វិបាក របស់បុគ្គលកាលសន្សំនូវកម្ម កើតឡើង ចុះវិបាក ប្រកបដោយអារម្មណ៍ដែរឬ ។ អើ ។ ការសន្សំនូវកម្ម ប្រកបដោយអារម្មណ៍ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

កម្មូបចយោ អនារម្មណោតិ ។ អាមន្តា ។ វិចារោ អនារម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អញ្ញំ កម្មំ អញ្ញោ កម្មូបចយោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា ឥធ បុណ្ណ ឯកច្ចោ សព្យាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ សព្យាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ វចីសង្ខារំ ។ បេ ។ មនោសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ សោ សព្យាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរិត្វា សព្យាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ វចីសង្ខារំ ។ បេ ។ មនោសង្ខារំ អភិសង្ខរិត្វា សព្យាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ លោកំ ឧបបជ្ជតិ តមេនំ សព្យាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ លោកំ ឧបបន្នំ សមានំ សព្យាបជ្ឈាបិ អព្យាបជ្ឈាបិ ផស្សា ផុសន្តិ សោ សព្យាបជ្ឈេហិបិ អព្យាបជ្ឈេហិបិ ផស្សេហិ ផុដ្ឋោ សមានោ សព្យាបជ្ឈម្បិ អព្យាបជ្ឈម្បិ វេទនំ វេទេតិ វោកិណ្ណសុខទុក្ខំ សេយ្យថាបិ មនុស្សា ឯកច្ចេ ច ទេវា ឯកច្ចេ ច វិនិបាតិកា ឥតិ ខោ បុណ្ណ ភូតាភូតស្ស ឧបបត្តិ ហោតិ យំ ករោតិ តេន ឧបបជ្ជតិ ឧបបន្នមេតំ ផស្សា ផុសន្តិ ឯវម្បាហំ បុណ្ណ កម្មទាយាទា

ការសន្សំនូវកម្ម មិនមានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ វិបាក មិនមានអារម្មណ៍ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្មដទៃ ការសន្សំនូវកម្មដទៃឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលបុណ្ណៈ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ តាក់តែង នូវកាយសង្ខារ ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ នូវវចីសង្ខារ ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ តាក់តែង នូវមនោសង្ខារ ។ បេ ។ លុះបុគ្គលនោះ តាក់តែង នូវកាយសង្ខារ ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ នូវវចីសង្ខារ ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ តាក់តែង នូវមនោសង្ខារ ។ បេ ។ ហើយតែងចូលទៅកើត ក្នុងលោក ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ ផស្សៈទាំងឡាយ ប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ រមែងពាល់ត្រូវបុគ្គលនោះដែលចូលទៅកើត ក្នុងលោក ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ បុគ្គលនោះ ត្រូវផស្សៈទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ ពាល់ត្រូវហើយ រមែងរង នូវវេទនា ដែលប្រកបដោយព្យាបាទខ្លះ មិនមានព្យាបាទខ្លះ មានសេចក្តីសុខនិងទុក្ខប្រឡូកប្រឡំគ្នា ដូចមនុស្សនិងទេវតាពួកខ្លះ វិនិបាតពួកខ្លះ ម្នាលបុណ្ណៈ កំណើតនៃសត្វតូចនិងធំដូច្នេះឯង សត្វ ធ្វើនូវកម្មណា រមែងចូលទៅកើតដោយកម្មនោះ ផស្សៈទាំងឡាយ រមែងពាល់ត្រូវបុគ្គលដែលកើតហើយនុ៎ះ ម្នាលបុណ្ណៈ តថាគតពោលថា សត្វទាំងឡាយ មានកម្មជាមត៌ក យ៉ាងនេះឯង

សត្តាតិ វទាមីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ អញ្ញំ កម្មំ អញ្ញោ កម្មូបចយោតិ ។

កម្មូបចយកថា ។

បន្នរសមោ វគ្គោ ។

តស្ស ឧទ្ទានំ

បច្ចយតា វវត្ថិតា បដិច្ចសមុប្បាទោ អទ្ធា[១] ខណោ លយោ មុហុត្តំ ចត្តារោ អាសវា អនាសវា លោកុត្តរានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ លោកុត្តរំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ លោ-កុត្តរា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ លោកិយា សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបន្នោ កាលំ ក-រេយ្យ ស្វេវ មគ្គោ អសញ្ញសត្តុបិកា[២] អញ្ញំ កម្មំ អញ្ញោ កម្មូបចយោតិ ។

តតិយោ បណ្ណាសកោ ។

អនុសយា សំវរោ កប្បោ មូលញ្ច វវត្ថិតាតិ ។

---

១ ឱ. បដិច្ចសមុប្បាទោ អទ្ធា ច ។ ២ ឱ. ម. អសញ្ញាសត្តូបបត្តិយា ។

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របុ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន គួរពោលថា កម្មដទៃ ការសន្សំនូវកម្មដទៃទេ ។

ចប់ កម្មបចយកថា ។

ចប់ បន្នរសមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃបន្នរសមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីការៈនៃធម៌ជាបច្ច័យកំណត់ហើយ ១ បដិច្ចសមុប្បាទ ១ អទ្ធា (កាល) ១ ខណៈ លយៈ មុហុត្តៈ ១ អាសវៈបួន ជាអនាសវៈ ១ ជរានិងមរណៈរបស់លោកុត្តរធម៌ជាលោកុត្តរៈ ១ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ជាលោកុត្តរៈ ១ សញ្ញាវេទយិតនិរោធសមាបត្តិ ជាលោកិយៈ ១ បុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ គប្បីធ្វើមរណកាល ១ មគ្គនោះឯង ទាក់ទងដោយអសញ្ញសត្វ ១ កម្មដទៃ ការសន្សំនូវកម្មដទៃ ១ ។

ចប់ បណ្ណាសកៈ ទី ៣ ។

(ក្នុងបណ្ណាសកៈនេះ និយាយអំពី) អនុស័យ សំវរៈ កប្បៈ មូលៈ និងបច្ច័យដែលកំណត់ហើយ ។

និគ្គហកថា

[២០៨] បរោ បរស្ស ចិត្តំ និគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ បរោ បរស្ស ចិត្តំ មា រជ្ជិ មា ទុស្សិ មា មុយ្ហិ មា កិលិស្សីតិ និគ្គណ្ហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បរោ បរស្ស ចិត្តំ និគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ បរោ បរស្ស ឧប្បន្នោ ផស្សោ មា និរុជ្ឈីតិ និគ្គណ្ហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បរោ បរស្ស ឧប្បន្នា វេទនា ។ បេ ។ ឧប្បន្នា សញ្ញា ។ បេ ។ ឧប្បន្នា ចេតនា ឧប្បន្នំ ចិត្តំ ឧប្បន្នា សទ្ធា ឧប្បន្នំ វីរិយំ ឧប្បន្នា សតិ ឧប្បន្នោ សមាធិ ។ បេ ។ ឧប្បន្នា បញ្ញា មា និរុជ្ឈីតិ និគ្គណ្ហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២០៩] បរោ បរស្ស ចិត្តំ និគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ បរោ បរស្ស អត្តាយ រាគំ បជហាតិ ទោសំ បជហាតិ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បជហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

និគ្គហកថា

[២០៨] បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃថា អ្នកកុំត្រេកអរ កុំខឹង កុំវង្វេង កុំសៅហ្មងឡើយ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនថា ផស្សៈរបស់បុគ្គលដទៃ ដែលកើតឡើងហើយ កុំរលត់ទៅវិញឡើយ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនថា វេទនារបស់បុគ្គលដទៃ ដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ សញ្ញា ដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ចេតនា ដែលកើតឡើងហើយ ចិត្ត ដែលកើតឡើងហើយ សទ្ធា ដែលកើតឡើងហើយ វីរិយៈ ដែលកើតឡើងហើយ សតិ ដែលកើតឡើងហើយ សមាធិ ដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ បញ្ញា ដែលកើតឡើងហើយ កុំរលត់ទៅវិញឡើយ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៩] បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ លះបង់រាគៈ លះបង់ទោសៈ ។ បេ ។ លះបង់អនោត្តប្បៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១១៧

និគ្គហកថា

[២១០] បរោ បរស្ស ចិត្តំ និគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ បរោ បរស្ស អត្ថាយ មគ្គំ ភាវេតិ ស-តិប្បដ្ឋានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២១១] បរោ បរស្ស ចិត្តំ និគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ បរោ បរស្ស អត្ថាយ ទុក្ខំ បរិជា-ជាតិ សមុទយំ បជហាតិ និរោធំ សច្ឆិករោតិ មគ្គំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២១២] បរោ បរស្ស ចិត្តំ និគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ អញ្ញស្ស ការកោ បរកតំ សុខ-ទុក្ខំ អញ្ញោ ករោតិ អញ្ញោ បដិសំវេទេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២១៣] បរោ បរស្ស ចិត្តំ និគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា

អត្តនា វ កតំ ចាបំ អត្តនា សង្កិលិស្សតិ
អត្តនា អកតំ ចាបំ អត្តនា វ វិសុជ្ឈតិ
សុទ្ធិ អសុទ្ធិ បច្ចត្តំ នាញ្ញោ អញ្ញំ វិសោធយេតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ បរោ បរស្ស ចិត្តំ និគ្គណ្ហាតីតិ ។

និគ្គហកថា

[២១០] បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ចម្រើនមគ្គ ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១១] បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ កំណត់ដឹងនូវទុក្ខ លះនូវសមុទយៈ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ ចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដទៃបានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១២] បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ជាអ្នកធ្វើអំពើដល់បុគ្គលដទៃ សុខទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលរង (សុខទុក្ខ) បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៣] បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អ្នកធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង រមែងសៅហ្មងដោយខ្លួនឯង អ្នកមិនធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង តែងបរិសុទ្ធស្អាតដោយខ្លួនឯង សេចក្ដីបរិសុទ្ធនិងមិនបរិសុទ្ធ ចំពោះខ្លួន អ្នកដទៃ នឹងជម្រះអ្នកដទៃឲ្យស្អាតពុំបានឡើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានទេ ។

[២១៤] ន វត្តព្វំ បគេ បរស្ស ចិត្តំ និគ្គណ្ហា-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ ពលប្បត្តា អត្ថិ វសី-
ភូតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ ពលប្បត្តា អត្ថិ
វសីភូតា តេន វត រេ វត្តព្វេ បគេ បរស្ស ចិត្តំ
និគ្គណ្ហាតីតិ ។

និគ្គហកថា ។

បគ្គហកថា

[២១៥] បគេ បរស្ស ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ បគេ បរស្ស ចិត្តំ មា វជ្ជិ មា ទុស្សិ មា
មុយ្ហិ មា កិលិស្សីតិ បគ្គណ្ហាតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២១៦] បគេ បរស្ស ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ បគេ បរស្ស អលោភំ កុសលមូលំ ជនេ-
តិ អទោសំ កុសលមូលំ ជនេតិ អមោហំ កុស-
លមូលំ ជនេតិ សទ្ធំ ជនេតិ វិរិយំ ជនេតិ សតឹ
ជនេតិ សមាធឹ ជនេតិ បញ្ញំ ជនេតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២១៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ បានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកជនអ្នកដល់នូវកម្លាំង មាន ពួកជនអ្នកស្ទាត់ជំនាញ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកជនអ្នកដល់នូវកម្លាំង មាន ពួកជនអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក៏មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលដទៃ សង្កត់សង្កិនចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃបាន ។

ចប់ និគ្គហកថា ។

បគ្គហកថា

[២១៥] បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃថា អ្នកកុំត្រេកអរ កុំខឹង កុំវង្វេង កុំសៅហ្មងឡើយ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៦] បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ញុំាងអលោភៈជាកុសលមូលឲ្យកើត ញុំាងអទោសៈជាកុសលមូលឲ្យកើត ញុំាងអមោហៈជាកុសលមូលឲ្យកើត ញុំាងសទ្ធាឲ្យកើត ញុំាងវីរិយៈឲ្យកើត ញុំាងសតិឲ្យកើត ញុំាងសមាធិឲ្យកើត ញុំាងបញ្ញាឲ្យកើត ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បគ្គហកថា

[២១៧] បកេ បស្ស ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ បកេ បស្ស ឧប្បន្នោ ឆន្ទោ មា និរុជ្ឈីតិ បគ្គណ្ហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បកេ បស្ស ឧប្បន្នា វេទនា ។ បេ ។ ឧប្បន្នា បញ្ញា មា និរុជ្ឈីតិ បគ្គណ្ហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២១៨] បកេ បស្ស ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ បកេ បស្ស អត្តាយ រាគំ បជហាតិ ទោសំ បជហាតិ មោហំ បជហាតិ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បជហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២១៩] បកេ បស្ស ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ បកេ បស្ស អត្តាយ មគ្គំ ភាវេតិ សតិប្បដ្ឋានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២០] បកេ បស្ស ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ បកេ បស្ស អត្តាយ ទុក្ខំ បរិជានាតិ ។ បេ ។ មគ្គំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បគ្គហាកថា

[២១៧] បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃបានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ផ្គងចិត្តថា ផស្សៈ របស់បុគ្គលដទៃ ដែលកើតឡើងហើយ កុំរលត់ទៅវិញឡើយ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ ផ្គងចិត្តថា វេទនា ដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ បញ្ញា របស់បុគ្គលដទៃ ដែលកើតឡើងហើយ កុំរលត់ទៅវិញឡើយ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៨] បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ លះបង់រាគៈ លះបង់ទោសៈ លះបង់មោហៈ ។ បេ ។ លះបង់អនោត្តប្បៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដទៃបានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៩] បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ចម្រើនមគ្គ ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២០] បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃបានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ កំណត់ដឹងនូវទុក្ខ ។ បេ ។ ចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២១] បរោ បរស្ស ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ អញ្ញស្ស ការកោ បរកតំ សុខទុក្ខំ អញ្ញោ ករោតិ អញ្ញោ បដិសំវេទេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បរោ បរស្ស ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា អត្តនា វ កតំ ចាបំ ។ បេ ។ នាញ្ញោ អញ្ញំ វិសោធយេតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ បរោ បរស្ស ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ ។

[២២២] ន វត្តព្វំ បរោ បរស្ស ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ ពលប្បត្តា អត្ថិ វសីភូតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ ពលប្បត្តា អត្ថិ វសីភូតា តេន វត វេ វត្តព្វេ បរោ បរស្ស ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតីតិ ។

បគ្គហកថា ។

[២២១] បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ជាអ្នកធ្វើអំពើដល់បុគ្គលដទៃ សុខទុក្ខដែលបុគ្គលដទៃធ្វើ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលរង (នូវសុខទុក្ខ) បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អ្នកធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ។ បេ ។ អ្នកដទៃ នឹងជម្រះអ្នកដទៃឲ្យស្អាត ពុំបានឡើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃបានទេ ។

[២២២] បុគ្គល មិនគួរពោលថា បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកជនអ្នកដល់នូវកម្លាំងមាន ពួកជនអ្នកស្ទាត់ជំនាញ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកជនអ្នកដល់នូវកម្លាំង ក៏មាន ពួកជនអ្នកស្ទាត់ជំនាញ ក៏មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលដទៃ ទំនុកបម្រុងចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃបាន ។

ចប់ បគ្គហកថា ។

សុខានុប្បទានកថា

[២២៣] បរោ បរស្ស សុខំ អនុប្បទេតីតិ ។ អាមន្តា ។ បរោ បរស្ស ទុក្ខំ អនុប្បទេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បរោ បរស្ស ទុក្ខំ ន អ-នុប្បទេតីតិ ។ អាមន្តា ។ បរោ បរស្ស សុខំ ន អនុប្បទេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បរោ បរស្ស សុខំ អនុប្បទេតីតិ ។ អាមន្តា ។ បរោ បរស្ស អត្តនោ សុខំ អនុប្បទេតិ អញ្ញេសំ សុខំ អនុប្បទេតិ តស្ស សុខំ អនុប្បទេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បរោ បរស្ស នេវ អត្តនោ ន អញ្ញេសំ ន តស្ស សុខំ អនុប្បទេតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បរោ បរស្ស នេវ អត្តនោ ន អញ្ញេសំ ន តស្ស សុខំ អនុប្បទេតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ បរោ បរស្ស សុខំ អនុប្បទេតីតិ ។

សុខានុប្បទានកថា

[២២៣] បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃបាន ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីទុក្ខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ បាន ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់ សេចក្តីទុក្ខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ មិនបានទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ មិនបានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គល ដទៃ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់ខ្លួន ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់ពួកជនដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់បុគ្គលនោះ ដល់បុគ្គលដទៃ បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់ខ្លួន មិនបាន ប្រគល់សេចក្តីសុខ របស់ពួកជនដទៃ មិនបាន ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់បុគ្គលនោះ ឲ្យ ដល់បុគ្គលដទៃ មិនបានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើបុគ្គលដទៃ ប្រគល់ សេចក្តីសុខរបស់ខ្លួន មិនបាន ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់ពួកជនដទៃ មិន បាន ប្រគល់សេចក្តីសុខរបស់បុគ្គលនោះ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ មិនបាន ទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្តី សុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ បានទេ ។

[២២៤] បរោ បរស្ស សុខំ អនុប្បទេតីតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ អញ្ញស្ស ការកោ បរកតំ សុខទុក្ខំ អញ្ញោ ករោតិ អញ្ញោ បដិសំវេទេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២៥] ន វត្តព្វំ បរោ បរស្ស សុខំ អនុប្បទេ-តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អាយស្មា ឧទាយី ឯតទ-វោច ពហុន្នំ វត នោ ភគវា ទុក្ខធម្មានំ អបហត្តា ពហុន្នំ វត នោ ភគវា សុខធម្មានំ ឧបហត្តា ពហុន្នំ វត នោ ភគវា អកុសលានំ ធម្មានំ អបហត្តា ពហុន្នំ វត នោ ភគវា កុសលានំ ធម្មានំ ឧបហត្តាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បរោ បរស្ស សុខំ អនុប្បទេតីតិ ។

សុខានុប្បទានកថា ។

អធិគ្គយ្ហមនសិការកថា

[២២៦] អធិគ្គយ្ហ មនសិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ចិត្តេន តំ ចិត្តំ បជានាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ចិត្តេន តំ ចិត្តំ បជានាតីតិ ។

[២២៤] បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្ដីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ បាន ដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ជាអ្នកធ្វើនូវអំពើដល់បុគ្គលដទៃ សុខទុក្ខ ដែលបុគ្គលដទៃធ្វើ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលរង (នូវសុខទុក្ខ) បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្ដីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃ បានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះឧទាយិត្ថេរមានអាយុបាន ពោលដូច្នេះហើយថា ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់កម្ចាត់បង់នូវទុក្ខធម៌ ទាំងឡាយជាច្រើន ដល់ពួកយើង ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បង្អោន ចូលមកនូវសុខធម៌ទាំងឡាយជាច្រើន ដល់ពួកយើង ឱហ្ន៎ ព្រះមាន ព្រះភាគ ទ្រង់កម្ចាត់បង់នូវអកុសលធម៌ទាំងឡាយជាច្រើន ដល់ពួកយើង ឱហ្ន៎ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បង្អោនចូលមកនូវកុសលធម៌ទាំងឡាយជា ច្រើន ដល់ពួកយើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះ ហេតុនោះ បុគ្គលដទៃ ប្រគល់សេចក្ដីសុខ ឲ្យដល់បុគ្គលដទៃបាន ។

ចប់ សុខានុប្បទានកថា ។

អធិគ្គយ្ហមនសិការកថា

[២២៦] បុគ្គល ត្រាស់ដឹងហើយ ទើបធ្វើទុកក្នុងចិត្តឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ដឹងច្បាស់នូវចិត្តនោះ ដោយចិត្តនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ដឹងច្បាស់នូវចិត្តនោះ ដោយចិត្តនោះឬ។

១២៣

អធិគ្គយ្ហមនសិការកថា

អាមន្តា ។ តេន ចិត្តេន តំ ចិត្តំ ចិត្តន្តិ បជានាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ចិត្តេន តំ ចិត្តំ ចិត្តន្តិ បជានាតីតិ ។ អាមន្តា ។ តំ ចិត្តំ តស្ស ចិត្តស្ស អារម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តំ ចិត្តំ តស្ស ចិត្តស្ស អារម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ តេន ផស្សេន តំ ផស្សំ ផុស្សតិ តាយ វេទនាយ ។ បេ ។ តាយ សញ្ញាយ ។ បេ ។ តាយ ចេតនាយ ។ បេ ។ តេន ចិត្តេន ។ បេ ។ តេន វិតក្កេន ។ បេ ។ តេន វិចារេន ។ បេ ។ តាយ បីតិយា ។ បេ ។ តាយ សតិយា ។ បេ ។ តាយ បញ្ញាយ តំ បញ្ញំ បជានាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ អតីតន្តិ មនសិករោន្តោ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ អតីតន្តិ មនសិករោន្តោ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វិន្នំ ផស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ អតីតន្តិ មនសិករោន្តោ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ អតីតន្តិ មនសិករោន្តោ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិករោតីតិ ។

អធិគ្គយ្ហមនសិការកថា

អើ ។ បុគ្គល ដឹងច្បាស់នូវចិត្តនោះ ដោយចិត្តនោះ ថាចិត្តដូច្នេះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ដឹងច្បាស់នូវចិត្តនោះ ដោយចិត្តនោះ ថាចិត្តដូច្នេះឬ ។ អើ ។ ចិត្តនោះ ជាអារម្មណ៍ របស់ចិត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចិត្តនោះ ជាអារម្មណ៍ របស់ចិត្តនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ពាល់ត្រូវនូវផស្សៈនោះ ដោយផស្សៈនោះ ដោយវេទនានោះ ។ បេ ។ ដោយសញ្ញានោះ ។ បេ ។ ដោយចេតនានោះ ។ បេ ។ ដោយចិត្តនោះ ។ បេ ។ ដោយវិតក្កៈនោះ ។ បេ ។ ដោយវិចារៈនោះ ។ បេ ។ ដោយបីតិនោះ ។ បេ ។ ដោយសតិនោះ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវបញ្ញានោះ ដោយបញ្ញានោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគតដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្នដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្នដែរឬ ។

អាមន្តា ។ ទ្វិន្នំ ផស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ សមោ-ធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ អតី-តន្តិ មនសិករោន្តោ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិ-ករោតិ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតំ អតីតន្តិ មនសិករោន្តោ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិករោតិ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ តិណ្ណំ ផស្សានំ ។ បេ ។ តិណ្ណំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិក-រោន្តោ អតីតំ អតីតន្តិ មនសិករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគតំ អនាគតន្តិ មន-សិករោន្តោ អតីតំ អតីតន្តិ មនសិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វិន្នំ ផស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ សមោ-ធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិករោន្តោ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មន-សិករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិករោន្តោ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វិន្នំ ផស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។

អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរ ឬ ។ អ្នក មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគត ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនា-គត ថាជាអនាគត ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន ដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងបី ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងបីឬ ។ អ្នកមិន គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីតដែរឬ ។ អ្នក មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនា-គត ថាជាអនាគត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីតដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរឬ ។ អ្នកមិន គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន ដែរឬ ។ អ្នក មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្នដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរឬ ។

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិ-
ការោន្តោ អតីតំ អតីតន្តិ មនសិការោតិ បច្ចុប្បន្នំ
បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិការោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិការោន្តោ អតីតំ អតីតន្តិ
មនសិការោតិ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិការោ-
តីតិ ។ អាមន្តា ។ តិណ្ណំ ផស្សានំ ។ បេ ។ តិណ្ណំ
ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិការោន្តោ អតីតំ
អតីតន្តិ មនសិការោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិការោន្តោ អតីតំ
អតីតន្តិ មនសិការោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វិន្នំ ផស្សា-
នំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិការ-
ោន្តោ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិការោតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិ-
ការោន្តោ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិការោតីតិ ។
អាមន្តា ។ ទ្វិន្នំ ផស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ
សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អធិគ្គយ្ហមនសិការកថា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីត ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្នដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីត ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន ដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងបី ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងបីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីតដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគតដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិការោន្តោ អតីតំ អតីតន្តិ មនសិការោតិ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិការោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ បច្ចុប្បន្នន្តិ មនសិការោន្តោ អតីតំ អតីតន្តិ មនសិការោតិ អនាគតំ អនាគតន្តិ មនសិការោតីតិ ។ អាមន្តា ។ តិណ្ណំ ផស្សានំ ។ បេ ។ តិណ្ណំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២៧] ន វត្តព្វំ អនិច្ចតោ មនសិការោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា

សព្វេ សង្ខារា អនិច្ចាតិ យទា បញ្ញាយ បស្សតិ
អថ និព្វិន្ទតិ ទុក្ខេ ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយា
សព្វេ សង្ខារា ទុក្ខាតិ យទា បញ្ញាយ បស្សតិ
អថ និព្វិន្ទតិ ទុក្ខេ ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយា
សព្វេ ធម្មា អនត្តាតិ យទា បញ្ញាយ បស្សតិ
អថ និព្វិន្ទតិ ទុក្ខេ ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយាតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អនិច្ចតោ មនសិការោតីតិ ។

បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគតដែរ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបច្ចុប្បន្ន ថាជាបច្ចុប្បន្ន តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអតីត ថាជាអតីត តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអនាគត ថាជាអនាគតដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ នៃផស្សៈទាំងបី ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងបីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៧] *បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ទើបធ្វើទុកក្នុងចិត្តឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយបញ្ញាថា សង្ខារទាំងឡាយទាំងពួង មិនទៀងដូច្នេះ ក្នុងកាលណា រមែងនឿយណាយចំពោះទុក្ខ ក្នុងកាលនោះឯង នេះជាផ្លូវប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្ដីបរិសុទ្ធ បុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយបញ្ញាថា សង្ខារទាំងឡាយទាំងពួង ជាទុក្ខដូច្នេះ ក្នុងកាលណា រមែងនឿយណាយចំពោះទុក្ខ ក្នុងកាលនោះឯង នេះជាផ្លូវប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្ដីបរិសុទ្ធ បុគ្គលឃើញច្បាស់ដោយបញ្ញាថា ធម៌ទាំងឡាយទាំងពួង ជាអនត្តាដូច្នេះ ក្នុងកាលណា រមែងនឿយណាយចំពោះទុក្ខ ក្នុងកាលនោះឯង នេះជាផ្លូវប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្ដីបរិសុទ្ធ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលត្រាស់ដឹងហើយ ទើបធ្វើទុកក្នុងចិត្តមែន ។*

ចប់ អធិគ្គយ្ហមនសិការកថា ។

រូបំ ហេតូតិកថា

[២២៨] រូបំ ហេតូតិ ។ អាមន្តា ។ អលោ-ភោ ហេតូតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អទោ-សោ ហេតុ ។ បេ ។ អមោហោ ហេតុ លោភោ ហេតុ ទោសោ ហេតុ មោហោ ហេតូតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបំ ហេតូតិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ដនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវដ្ដនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវដ្ដនា ។ បេ ។ បណិធិ នោ វត រេ វត្តព្វេ រូបំ ហេតូតិ ។

[២២៩] អលោភោ ហេតុ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ដនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ ហេតុ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ដនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អទោសោ ហេតុ អមោហោ ហេតុ លោភោ ហេតុ ទោសោ ហេតុ អមោហោ ហេតុ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អា-វដ្ដនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ ហេតុ

រូបហេតុកថា

[២២៨] រូប ជាហេតុឬ ។ អើ ។ អលោភៈ ជាហេតុឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អទោសៈ ជាហេតុឬ ។ បេ ។ អមោហៈ ជាហេតុ លោភៈ ជាហេតុ ទោសៈ ជាហេតុ មោហៈ ជាហេតុឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាហេតុឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាហេតុទេ ។

[២២៩] អលោភៈ ជាហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះអលោភៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ជាហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អទោសៈ ជាហេតុ អមោហៈ ជាហេតុ លោភៈ ជាហេតុ ទោសៈ ជាហេតុ មោហៈ ជាហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះមោហៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ជាហេតុ

សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិ-ធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៣០] រូបំ ហេតុ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជ-នា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ អលោភោ ហេតុ អនារម្មណោ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបំ ហេតុ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធី-តិ ។ អាមន្តា ។ អទោសោ ហេតុ អមោហោ ហេតុ លោភោ ហេតុ ទោសោ ហេតុ មោហោ ហេតុ អនារម្មណោ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិ-ធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៣១] ន វត្តព្វំ រូបំ ហេតូតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ មហាភូតា ឧបាទាយរូបានំ[១] ឧបាទាយហេតូ-តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ មហាភូតា ឧបាទាយរូបានំ ឧបាទាយហេតុ តេន វត រេ វត្តព្វេ រូបំ ហេតូតិ ។

រូបំ ហេតូតិកថា ។

---

១ ម. ឧបាទារូបានំ ។

ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣០] រូប ជាហេតុ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អលោភៈ ជាហេតុ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះអលោភៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាហេតុ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អទោសៈ ជាហេតុ អមោហៈ ជាហេតុ លោភៈ ជាហេតុ ទោសៈ ជាហេតុ មោហៈ ជាហេតុ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះមោហៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជាហេតុទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងមហាភូត ជាហេតុជាទីអាស្រ័យ របស់ពួកឧបាទាយរូបឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើមហាភូត ជាហេតុជាទីអាស្រ័យ របស់ពួកឧបាទាយរូប ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា រូប ជាហេតុមែន ។

ចប់ រូបហេតូតិកថា ។

រូបំ សហេតុកន្តិកថា

[២៣២] រូបំ សហេតុកន្តិ ។ អាមន្តា ។ អលោភហេតុជាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អទោសហេតុជាតិ ។ បេ ។ អមោហហេតុជាតិ ។ បេ ។ លោភហេតុជាតិ ។ បេ ។ ទោសហេតុជាតិ ។ បេ ។ មោហហេតុជាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៣៣] រូបំ សហេតុកន្តិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ នោ វត រេ វត្តព្វេ រូបំ សហេតុកន្តិ ។

[២៣៤] អលោភោ សហេតុកោ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ សហេតុកំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អទោសោ សហេតុកោ ។ បេ ។ អមោហោ សទ្ធា វីរិយំ សតិ សមាធិ បញ្ញា លោភោ ទោសោ មោហោ

រូបសហេតុកទុកថា

[២៣២] រូប ប្រកបដោយហេតុឬ ។ អើ ។ រូប (ប្រកប) ដោយហេតុគឺអលោភៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយហេតុគឺអទោសៈ ។ បេ ។ ដោយហេតុគឺអមោហៈ ។ បេ ។ ដោយហេតុគឺលោភៈ ។ បេ ។ ដោយហេតុគឺទោសៈ ។ បេ ។ ដោយហេតុគឺមោហៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៣] រូប ប្រកបដោយហេតុឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ប្រកបដោយហេតុទេ ។

[២៣៤] អលោភៈ ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះអលោភៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អទោសៈ ប្រកបដោយហេតុ ។ បេ ។ អមោហៈ សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ បញ្ញា លោភៈ ទោសៈ មោហៈ

មានោ ទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា ថីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ អនោត្តប្បំ សហេតុកំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ សហេតុកំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៣៥] រូបំ សហេតុកំ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ អលោភោ សហេតុកោ អនារម្មណោ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបំ សហេតុកំ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ អទោសោ សហេតុកោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ សហេតុកំ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៣៦] ន វត្តព្វំ រូបំ សហេតុកន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ រូបំ សប្បច្ចយន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ រូបំ សប្បច្ចយំ តេន វត រេ វត្តព្វេ រូបំ សហេតុកន្តិ ។

រូបំ សហេតុកន្តិកថា ។

មានះ ទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា ថីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ ប្រកប ដោយហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្ត ទុក ចំពោះអនោត្តប្បៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយ ហេតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំ-ពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៥] រូប ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អលោភៈ ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំង ចិត្តទុក ចំពោះអលោភៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង នេះទេ ។ បេ ។ រូប ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមានអារម្មណ៍ ការ រំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អទោសៈ ប្រកបដោយហេតុ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ប្រកបដោយហេតុ តែមិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះអនោត្ត-ប្បៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ប្រកបដោយហេតុទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងរូប ប្រកបដោយបច្ច័យឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប ប្រកប ដោយបច្ច័យមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល ថា រូប ប្រកបដោយហេតុមែន ។

ចប់ រូបសហេតុកន្តិកថា ។

រូបំ កុសលាកុសលន្តិកថា

[២៣៧] រូបំ កុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ នោ វត រេ វត្តព្វេ រូបំ កុសលន្តិ ។

[២៣៨] អលោភោ កុសលោ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អទោសោ កុសលោ ។ បេ ។ អមោហោ កុសលោ ។ បេ ។ សទ្ធា វីរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កុសលា សារម្មណា អត្ថិ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

រូបកុសលាកុសលន្តិកថា

[២៣៧] រូប ជាកុសលឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង រូបមិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូបមិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាកុសលទេ ។

[២៣៨] អលោភៈ ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះអលោភៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អទោសៈ ជាកុសល ។ បេ ។ អមោហៈ ជាកុសល ។ បេ ។ សទ្ធា វីរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៩] រូបំ កុសលំ អជារម្មណំ ជត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ អលោភោ កុសលោ អជារម្មណោ ជត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ជ ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបំ កុស-លំ អជារម្មណំ ជត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ ប-ណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ អទោសោ កុសលោ ។ បេ ។ បញ្ញា កុសលា អជារម្មណា ជត្ថិ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ជ ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៤០] រូបំ អកុសលន្តិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ជ ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ជនុ អជារម្មណំ ជត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អជារម្មណំ ជត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ ជោ វត រេ វត្តព្វេ រូបំ អកុសលន្តិ ។ បេ ។

[២៤១] លោភោ អកុសលោ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។

[២៣៩] រូប ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អលោភៈ ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះអលោភៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អទោសៈ ជាកុសល ។ បេ ។ បញ្ញា ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤០] រូប ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាអកុសលទេ ។ បេ ។

[២៤១] លោភៈ ជាអកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះលោភៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។

១៣៣

រូបំ កុសលាកុសលន្តិកថា

រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ធោសោ មោហោ មានោ ។ បេ ។ អធោត្តប្បំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៤២] រូបំ អកុសលំ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ លោភោ អកុសលោ អនារម្មណោ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបំ អកុសលំ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ធោសោ មោហោ មានោ ។ បេ ។ អធោត្តប្បំ អកុសលំ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

រូបកុសលាកុសលន្តិកថា

រូប ជាអកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទោសៈ មោហៈ មានះ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ជាអកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះអនោត្តប្បៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ជាអកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤២] រូប ជាអកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ លោភៈ ជាអកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះលោភៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាអកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ទោសៈ មោហៈ មានះ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ជាអកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះអនោត្តប្បៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៣] ន វត្តព្វំ រូបំ កុសលម្បិ អកុសលម្បី-តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ កាយកម្មំ វចីកម្មំ កុស-លម្បិ អកុសលម្បីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កាយ-កម្មំ វចីកម្មំ កុសលម្បិ អកុសលម្បិ តេន វត រេ វត្តព្វេ រូបំ កុសលម្បិ អកុសលម្បីតិ ។

រូបំ កុសលាកុសលន្តិកថា ។

រូបំ វិបាកោតិកថា

[២៤៤] រូបំ វិបាកោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ សុខវេទ-និយំ ទុក្ខវេទនិយំ អទុក្ខមសុខវេទនិយំ សុខាយ វេទ-នាយ សម្បយុត្តំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ អទុក្ខ-មសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ផស្សេន សម្បយុត្តំ ។ បេ ។ ចិត្តេន សម្បយុត្តំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ដនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ ន សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវដ្ដនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ន សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវដ្ដនា ។ បេ ។ បណិធិ នោ វត រេ វត្តព្វេ រូបំ វិបាកោតិ ។

[២៤៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជាកុសល ក៏មាន ជាអកុសលក៏មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងកាយកម្មនិងវចីកម្ម ជាកុសល ក៏មាន ជាអកុសល ក៏មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើកាយកម្មនិងវចីកម្ម ជាកុសល ក៏មាន ជាអកុសល ក៏មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា រូប ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ។

ចប់ រូបកុសលាកុសលន្តិកថា ។

រូបវិបាកោតិកថា

[២៤៤] រូប ជាវិបាកឬ ។ អើ ។ រូប គួរដល់ការរងសុខ គួរដល់ការរងទុក្ខ គួរដល់ការរងអទុក្ខមសុខ ប្រកបដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយចិត្ត ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង រូបមិនគួរដល់ការរងសុខ មិនគួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប មិនគួរដល់ការរងសុខ មិនគួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាវិបាកទេ ។

រូបំ វិបាកោតិកថា

[២៤៥] ផស្សោ វិបាកោ ផស្សោ សុខវេទនិយោ ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ វិបាកោ រូបំ សុខវេទនិយំ ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៤៦] រូបំ វិបាកោ រូបំ ន សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។ អនារម្មណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ផស្សោ វិបាកោ ផស្សោ ន សុខវេទនិយោ ន ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនារម្មណោ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៤៧] ន វត្តព្វំ រូបំ វិបាកោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ កម្មស្ស កតត្តា ឧប្បន្នា ចិត្តចេតសិកា ធម្មា វិបាកោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កម្មស្ស កតត្តា ឧប្បន្នា ចិត្តចេតសិកា ធម្មា វិបាកោ តេន វត រេ វត្តព្វេ កម្មស្ស កតត្តា ឧប្បន្នំ រូបំ វិបាកោតិ ។

រូបំ វិបាកោតិកថា ។

រូបវិបាកោតិកថា

[២៤៥] ផស្សៈ ជាវិបាក ផស្សៈ គួរដល់ការរងសុខ គួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ជាវិបាក រូប គួរដល់ការរងសុខ គួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៦] រូប ជាវិបាក រូប មិនគួរដល់ការរងសុខ មិនគួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាក ផស្សៈ មិនគួរដល់ការរងសុខ មិនគួរដល់ការរងទុក្ខ ។ បេ ។ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងធម៌ទាំងឡាយ ប្រកបដោយចិត្តនិងចេតសិកដែលកើតឡើងព្រោះធ្វើនូវកម្ម ជាវិបាកឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើធម៌ទាំងឡាយ ប្រកបដោយចិត្តនិងចេតសិកដែលកើតឡើងព្រោះធ្វើនូវកម្ម ជាវិបាកមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា រូប ដែលកើតឡើងព្រោះធ្វើនូវកម្ម ជាវិបាក ។

ចប់ រូបវិបាកោតិកថា ។

រូបំ រូបាវចររូបាវចរន្តិកថា

[២៤៨] អត្ថិ រូបំ រូបាវចរន្តិ ។ អាមន្តា ។ សមាបត្តេសិយំ ឧបបត្តេសិយំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន សហគតំ សហជាតំ សំសដ្ឋំ សម្បយុត្តំ ឯកុប្បាទំ ឯកនិរោធំ ឯកវត្ថុកំ ឯការម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ ន សមាបត្តេសិយំ ន ឧបបត្តេសិយំ ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ ន សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន(១) ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន(២) ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន សហគតំ សហជាតំ សំសដ្ឋំ សម្បយុត្តំ ឯកុប្បាទំ ឯកនិរោធំ ឯកវត្ថុកំ ឯការម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ន សមាបត្តេសិយំ ន ឧបបត្តេសិយំ ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ ន សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន ។ បេ ។ ឯការម្មណំ នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ រូបំ រូបាវចរន្តិ ។

១-២ ឱ. ម. ឯត្ថន្តរេ នសទ្ទោ អត្ថិ ។

រូបរូបាវចររូបាវចរន្តិកថា

[២៤៨] រូប ជារូបាវចរៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ស្វែងរកសមាបត្តិ ស្វែងរកកំណើត នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រម មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែលនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត មិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយច្រឡំគ្នា ប្រ-កបព្រម មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលមិនស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែលមិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប មិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត មិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែងរកសមា-បត្តិ ។ បេ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជារូបាវចរៈមានទេ ។

១៣៧

រូបំ រូបាវចរារូបាវចរន្តិកថា

[២៤៩] អត្ថិ រូបំ អរូបាវចរន្តិ ។ អាមន្តា ។ សមាបត្តេសិយំ ឧបបត្តេសិយំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន សហគតំ សហជាតំ សំសដ្ឋំ សម្បយុត្តំ ឯកុប្បាទំ ឯកនិរោធំ ឯកវត្ថុកំ ឯការម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ ន សមាបត្តេសិយំ ន ឧបបត្តេសិយំ ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ ន សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន ។ បេ ។ ឯការម្មណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ន សមាបត្តេសិយំ ន ឧបបត្តេសិយំ ។ បេ ។ ឯកវត្ថុកំ ឯការម្មណំ នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ រូបំ អរូបាវចរន្តិ ។

[២៥០] ន វត្តព្វំ អត្ថិ រូបំ រូបាវចរំ អត្ថិ រូបំ អរូបាវចរន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ កាមាវចរកម្មស្ស កតត្តា រូបំ កាមាវចរន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កាមាវចរកម្មស្ស កតត្តា រូបំ កាមាវចរំ តេន វត រេ វត្តព្វេ រូបាវចរកម្មស្ស កតត្តា រូបំ រូបាវចរំ អរូបាវចរកម្មស្ស កតត្តា រូបំ អរូបាវចរន្តិ ។

រូបំ រូបាវចរារូបាវចរន្តិកថា ។

រូបរូបាវចរារូបាវចរន្តិកថា

[២៤៩] រូប ជាអរូបាវចរៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ រូប ដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ស្វែងរកកំណើត នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រម មានកំ-ណើតជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែលនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត មិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បេ ។ មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប មិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត ។ បេ ។ មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាអរូបាវចរៈ មានទេ ។

[២៥០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជារូបាវចរៈ ក៏មាន រូប ជាអរូបាវចរៈ ក៏មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងរូប ជាកាមាវចរៈ ព្រោះធ្វើកម្មជាកាមាវចរៈឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើរូប ជាកាមាវចរៈ ព្រោះធ្វើកម្មជាកាមាវចរៈមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា រូប ជារូបាវចរៈ ព្រោះធ្វើកម្មជារូបាវចរៈ រូប ជាអរូបាវចរៈ ព្រោះធ្វើកម្មជាអរូបាវចរៈដែរ ។

ចប់ រូបរូបាវចរារូបាវចរន្តិកថា ។

រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្នោតិអាទិកថា

[២៨១] រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សមាបត្តេសិយោ ឧបបត្តេសិយោ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន សហគតោ សហជាតោ សំសដ្ឋោ សម្បយុត្តោ ឯកុប្បាទោ ឯកនិរោធោ ឯកវត្ថុកោ ឯការម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ ន សមាបត្តេសិយោ ន ឧបបត្តេសិយោ ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ ន សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន ។ បេ ។ ឯកវត្ថុកោ ឯការម្មណោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ន សមាបត្តេសិយោ ន ឧបបត្តេសិយោ ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ ន សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន ។ បេ ។ ឯកវត្ថុកោ ឯការម្មណោ នោ ច វត រេ វត្តព្វេ រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។

[២៨២] រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សទ្ទរាគោ សទ្ទធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ គន្ធរាគោ ។ បេ ។ រសរាគោ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វរាគោ ផោដ្ឋព្វធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

រូបរាគរូបធាតុបរិយាបន្នោតិអាទិកថា

[២៥១] រូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុឬ ។ អើ ។ រូបរាគៈ ដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ស្វែងរកកំណើត នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រម មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែលនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូបរាគៈ មិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត មិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ។ បេ ។ ទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូបរាគៈ មិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត មិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ។ បេ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុទេ ។

[២៥២] រូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុឬ ។ អើ ។ សទ្ទរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងសទ្ទធាតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុដែរឬ ។ អើ ។ គន្ធរាគៈ ។ បេ ។ រសរាគៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងផោដ្ឋព្វធាតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១៣៩

រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្នោតិអាទិកថា

[២៤៣] សទ្ទរាគោ ន វត្តព្វំ សទ្ទធាតុបរិយា-
បន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូបរាគោ ន វត្តព្វំ រូបធាតុ-
បរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ គន្ធរា-
គោ ។ បេ ។ រសរាគោ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វរាគោ ន
វត្តព្វំ ផោដ្ឋព្វធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ រូប-
រាគោ ន វត្តព្វំ រូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៤៤] អរូបរាគោ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។
អាមន្តា ។ អរូបរាគោ ន វត្តព្វំ អរូបធាតុបរិយា-
បន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរូបរាគោ
អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សមាបត្តេ-
សិយោ ឧបបត្តេសិយោ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ សមា-
បត្តេសិយេន ចិត្តេន ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន ទិដ្ឋ-
ធម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន សហគតោ សហជាតោ សំ-
សដ្ឋោ សម្បយុត្តោ ឯកុប្បាទោ ឯកនិរោធោ ឯក-
វត្ថុកោ ឯការម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
ននុ ន សមាបត្តេសិយោ ន ឧបបត្តេសិយោ ន
ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារោ ន សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន
។ បេ ។ ឯកវត្ថុកោ ឯការម្មណោតិ ។ អាមន្តា ។

រូបរាគរូបធាតុបរិយាបន្នោតិអាទិកថា

[២៥៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សទ្ទរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងសទ្ទ-ធាតុទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូប-ធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា គន្ធរាគៈ ។ បេ ។ រសរាគៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងផោដ្ឋព្វធាតុទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា រូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៤] អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុឬ ។ អើ ។ អរូបរាគៈ ដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ស្វែងរកកំណើត នៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រមមានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែលនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងអរូបរាគៈ ដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត មិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ។ បេ ។ ឬ ។ អើ ។

ហាញ្ចិ ន សមាបត្តេសិយោ ន ឧបបត្តេសិយោ ន ទិដ្ឋ-
ធម្មសុខវិហារោ ន សមាបត្តេសិយេន ចិត្តេន ន ឧប-
បត្តេសិយេន ចិត្តេន ន ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារេន ចិត្តេន
សហគតោ សហជាតោ សំសដ្ឋោ សម្បយុត្តោ ឯ-
កុប្បាទោ ឯកនិរោធោ ឯកវត្ថុកោ ឯការម្មណោ
នោ វត រេ វត្តព្វេ អរូបភវោ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។

[២៨៥] អរូបភវោ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។
អាមន្តា ។ សទ្ទភវោ សទ្ទធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរូបភវោ អរូបធាតុបរិយា-
បន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ គន្ធភវោ ។ បេ ។ រសភវោ
។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វភវោ ផោដ្ឋព្វធាតុបរិយាបន្នោតិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨៦] សទ្ទភវោ ន វត្តព្វំ សទ្ទធាតុបរិយា-
បន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ អរូបភវោ ន វត្តព្វំ អរូប-
ធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ គន្ធ-
ភវោ ។ បេ ។ រសភវោ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វភវោ
ន វត្តព្វំ ផោដ្ឋព្វធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។
អរូបភវោ ន វត្តព្វំ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ប្រសិនបើអរូបរាគៈ ដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ មិនស្វែងរកកំណើត មិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា លាយច្រឡំគ្នា ប្រកបព្រម មានកំណើតជាមួយគ្នា រលត់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានអារម្មណ៍ជាមួយគ្នា ដោយចិត្តដែលមិនស្វែងរកសមាបត្តិ ចិត្តដែលមិនស្វែងរកកំណើត ចិត្តដែលមិននៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេ ។

[២៥៥] អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុឬ ។ អើ ។ សទ្ទរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងសទ្ទធាតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុដែរឬ ។ អើ ។ គន្ធរាគៈ ។ បេ ។ រសរាគៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងផោដ្ឋព្វធាតុដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សទ្ទរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងសទ្ទធាតុទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា គន្ធរាគៈ ។ បេ ។ រសរាគៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងផោដ្ឋព្វធាតុទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្នោតិអាទិកថា

[២៤៧] ន វត្តព្វំ រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្នោ អរូបរាគោ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ កាមរាគោ កាមធាតុបរិយាបន្នោតិ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កាមរាគោ កាមធាតុបរិយាបន្នោ តេន វត រេ វត្តព្វេ រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្នោ អរូបរាគោ អរូបធាតុបរិយាបន្នោតិ ។

រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្នោតិអាទិកថា ។

សោឡសមោ វគ្គោ ។

តស្ស ឧទ្ទានំ

ចិត្តនិគ្គហោ ចិត្តបគ្គហោ សុខានុប្បទានំ អធិគ្គយ្ហមនសិការោ រូបំ ហេតុ រូបំ សហេតុកំ រូបំ កុសលម្បិ អកុសលម្បិ រូបំ វិបាកោ អត្ថិ រូបំ រូបាវចរំ អត្ថិ រូបំ អរូបាវចរំ សព្វេ កិលេសា កាមធាតុបរិយាបន្នាតិ ។

រូបរាគរូបធាតុបរិយាបន្នោតិអាទិកថា

[២៤៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុ អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងកាមរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងកាមធាតុឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើកាមរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងកាម-ធាតុមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា រូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបធាតុ អរូបរាគៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងអរូបធាតុបាន ។

ចប់ រូបរាគអរូបធាតុបរិយាបន្នោតិអាទិកថា ។

ចប់ សោឡសមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃសោឡសមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីការសង្កត់សង្កិនចិត្ត ១ ការទំនុកបម្រុងចិត្ត ១ ការប្រគល់ឲ្យនូវសេចក្ដីសុខ ១ ការត្រាស់ដឹងហើយទើបធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ១ រូប ជាហេតុ ១ រូប ប្រកបដោយហេតុ ១ រូប ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ១ រូប ជាវិបាក ១ រូប ជារូបាវចរៈក៏មាន រូប ជាអរូបាវចរៈក៏មាន ១ កិលេសទាំងអស់ រាប់បញ្ចូលក្នុងកាមធាតុ ១ ។

អត្ថិ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិកថា

[២៤៨] អត្ថិ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ អរហតោ អបុញ្ញូបចយោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ អរហតោ អបុញ្ញូបចយោតិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថិ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៤៩] អត្ថិ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា បុញ្ញាភិសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ អានេញ្ជាភិសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ គតិសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោតិ ភវសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោតិ អធិប្បច្ចយសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោតិ មហាភោគសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោតិ មហាបរិវារសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោតិ ទេវសោភគ្យសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោតិ មនុស្សសោភគ្យសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦០] អត្ថិ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា អាចិនាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហា អបចិនាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អត្ថិអរហតោបុញ្ញូបចយោតិកថា

[២៥៨] ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ការសន្សំបាប របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសន្សំបាប របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៩] ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត តាក់តែងបុញ្ញាភិសង្ខារ តាក់តែងអានេញ្ជាភិសង្ខារ ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីគតិ ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភព ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបច្ច័យដ៏ក្រៃលែង ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភោគៈច្រើន ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមានបរិវារច្រើន ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពដ៏ល្អលើសលែងក្នុងទេវលោក ធ្វើកម្មដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពដ៏ល្អលើសលែងក្នុងមនុស្សលោកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦០] ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត សន្សំទុកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត មិនមានការសន្សំទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១៤៣

អត្ថិ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិកថា

អរហា បជហតីតិ ។ បេ ។ អរហា ឧចាជិយតីតិ ។ បេ ។ អរហា វិសិនេតីតិ ។ បេ ។ អរហា ឧស្សិនេតីតិ ។ បេ ។ អរហា វិធូបេតីតិ ។ បេ ។ អរហា សន្ធូបេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អរហា នេវាចិនាតិ ន អបចិនាតិ អបចិនិត្វា ឋិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា នេវាចិនាតិ នាបចិនាតិ អបចិនិត្វា ឋិតោ នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិ ។

[២៦១] ននុ អរហា នេវ បជហតិ ន ឧចាជិយតិ បជហិត្វា ឋិតោ នេវ វិសិនេតិ ន ឧស្សិនេតិ វិសិនិត្វា ឋិតោ នេវ វិធូបេតិ ន សន្ធូបេតិ វិធូបេត្វា ឋិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា នេវ វិធូបេតិ ន សន្ធូបេតិ វិធូបេត្វា ឋិតោ នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិ ។

ព្រះអរហន្ត លះបង់ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកាន់ខ្ជាប់ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត កកាយចេញ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រមូលយក ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត កម្ចាត់ចេញ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ក្រសាវយកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនសន្សំ មិនមែនជាមិនសន្សំ គឺលែងសន្សំហើយ ឋិតនៅឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះអរហន្ត មិនសន្សំ មិនមែនជាមិនសន្សំ គឺលែងសន្សំហើយ ឋិតនៅ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[២៦១] ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនលះបង់ មិនប្រកាន់ខ្ជាប់ លុះលះបង់ហើយឋិតនៅ មិនកកាយចេញ មិនប្រមូលយក លុះកកាយចេញហើយឋិតនៅ មិនកម្ចាត់ចេញ មិនក្រសាវយក លុះកម្ចាត់ចេញហើយឋិតនៅឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះអរហន្ត មិនកម្ចាត់ចេញ មិនក្រសាវយក លុះកម្ចាត់ចេញហើយឋិតនៅមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[២៦២] ននុ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា ទានំ ទទេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា ទានំ ទទេយ្យ នោ វត រេ វត្តព្វេ ននុ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិ ។

[២៦៣] អរហា ចីវរំ ទទេយ្យ ។ បេ ។ បិណ្ឌបាតំ ទទេយ្យ សេនាសនំ ទទេយ្យ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ ទទេយ្យ ខាទនីយំ ទទេយ្យ ភោជនីយំ ទទេយ្យ បានីយំ ទទេយ្យ ចេតិយំ វន្ទេយ្យ ចេតិយេ មាលំ អារោបេយ្យ គន្ធំ អារោបេយ្យ វិលេបនំ អារោបេយ្យ ។ បេ ។ ចេតិយំ អភិទក្ខិណំ ករេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា ចេតិយំ អភិទក្ខិណំ ករេយ្យ នោ វត រេ វត្តព្វេ ននុ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិ ។

អត្ថិ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិកថា ។

នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចូតិកថា

[២៦៤] ននុ អរហតោ អកាលមច្ចូតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហន្តឃាតកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ អរហន្តឃាតកោតិ ។ អាមន្តា ។

[២៦២] ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បីឲ្យទានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះអរហន្ត គប្បីឲ្យទានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។

[២៦៣] ព្រះអរហន្ត គប្បីឲ្យចីវរ ។ បេ ។ គប្បីឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ឲ្យវត្ថុគួរទំពាស៊ី ឲ្យវត្ថុគួរបរិភោគ ឲ្យទឹកគួរផឹក ថ្វាយបង្គំចេតិយ លើកឡើងនូវផ្កាកម្រងលើកឡើងនូវគ្រឿងក្រអូប លើកឡើងនូវគ្រឿងលាប ឮដ៏ចេតិយ ។ បេ ។ គប្បីធ្វើអភិទក្សិណាចេតិយដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះអរហន្ត គប្បីធ្វើអភិទក្សិណាចេតិយដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។

ចប់ អត្ថិ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិកថា ។

នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចូតិកថា

[២៦៤] សេចក្តីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។

១៤៨

នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចូតិកថា

អត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចូតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចូតិ ។ អាមន្តា ។ យោ អរហន្តំ ជីវិតា វោរោបេតិ សោ សតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ ជីវិតា វោរោបេតិ អសតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ ជីវិតា វោរោបេតីតិ ។ សតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ ជីវិតា វោរោបេតីតិ ។ ហញ្ចិ សតិ ជីវិតេ ជីវិតេវសេសេ ជីវិតា វោរោបេតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចូតិ ។ អសតិ ជីវិតេ ជីវិតាវសេសេ ជីវិតា វោរោបេតីតិ ។ នត្ថិ អរហន្តឃាតកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៨] នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចូតិ ។ អាមន្តា ។ អរហតោ កាយេ វិសំ ន កមេយ្យ សត្ថំ ន កមេយ្យ អគ្គិ ន កមេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អរហតោ កាយេ វិសំ កមេយ្យ សត្ថំ កមេយ្យ អគ្គិ កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហតោ កាយេ វិសំ កមេយ្យ សត្ថំ កមេយ្យ អគ្គិ កមេយ្យ

នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចូតិកថា

សេចក្តីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណា ផ្តាច់បង់ព្រះអរហន្តចាកជីវិត បុគ្គលនោះ កាលបើជីវិតនៅមាន តែងផ្តាច់បង់ជីវិតដ៏សេសសល់ចាកជីវិត កាលបើជីវិតមិនមាន តែងផ្តាច់បង់ជីវិតដ៏សេសសល់ចាកជីវិតដែរឬ ។ (បុគ្គលនោះ) កាលបើជីវិតនៅមាន តែងផ្តាច់បង់ជីវិតដ៏សេសសល់ចាកជីវិត ។ ប្រសិនបើ (បុគ្គលនោះ) កាលបើជីវិតនៅមាន តែងផ្តាច់បង់ជីវិតដ៏សេសសល់ចាកជីវិតដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សេចក្តីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។ (បុគ្គលនោះ) កាលបើជីវិតមិនមាន តែងផ្តាច់បង់ជីវិតដ៏សេសសល់ចាកជីវិតដែរ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៥] សេចក្តីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ថ្នាំពិសមិនគប្បីចូលទៅ គ្រឿងសស្ត្រាមិនគប្បីមុត ភ្លើងមិនគប្បីឆេះ ចំពោះកាយ របស់ព្រះអរហន្តទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង ថ្នាំពិសគប្បីចូលទៅ គ្រឿងសស្ត្រាគប្បីមុត ភ្លើងគប្បីឆេះ ចំពោះកាយ របស់ព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ថ្នាំពិសគប្បីចូលទៅ គ្រឿងសស្ត្រាគប្បីមុត ភ្លើងគប្បីឆេះ ចំពោះកាយ របស់ព្រះអរហន្តដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន

នោ វត រេ វត្តព្វេ នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចូតិ ។

[២៦៦] អរហតោ កាយេ វិសំ ន កមេយ្យ សត្ថំ ន កមេយ្យ អគ្គិ ន កមេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថិ អរហន្តឃាតកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៧] អត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចូតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា នាហំ ភិក្ខវេ សញ្ចេតនិកានំ កម្មានំ កតានំ ឧបចិតានំ អប្បដិសំវេទេត្វា ព្យន្តីភាវំ វទាមិ តញ្ច ខោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ឧបបជ្ជេ វា អបរេ វា បរិយាយេតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចូតិ ។

នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចូតិកថា ។

សព្វមិទំ កម្មតោតិកថា

[២៦៨] សព្វមិទំ កម្មតោតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មម្បិ កម្មតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សព្វមិទំ កម្មតោតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វមិទំ បុព្វេកតហេតូតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អ្នកមិនគួរពោលថា សេចក្ដីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។

[២៦៦] ថ្នាំពិសមិនគប្បីចូលទៅ គ្រឿងសស្ត្រាមិនគប្បីមុត ភ្លើងមិនគប្បីឆេះ ចំពោះកាយ របស់អរហន្តទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៧] សេចក្ដីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនបានពោលថា កម្មទាំងឡាយ ប្រកបដោយចេតនាដែលសត្វធ្វើហើយ សន្សំហើយ អស់ទៅ ព្រោះតែមិនបានទទួលផលដូច្នេះឡើយ កម្មនោះឯង គប្បីឲ្យផល ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឬ ក្នុងអត្តភាពជាលំដាប់ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សេចក្ដីស្លាប់ក្នុងកាលមិនគួរ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។

ចប់ នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចុតិកថា ។

សព្វមិទំ កម្មតោតិកថា

[២៦៨] ធម្មជាត[១] ទាំងអស់នេះ មាន ព្រោះកម្មឬ ។ អើ ។ ចុះកម្ម មាន ព្រោះកម្មដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មជាតទាំងអស់នេះ មាន ព្រោះកម្មឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតទាំងអស់នេះ ជាហេតុដែលធ្វើក្នុងកាលមុនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ សំដៅចំពោះកម្មក្កិលេស និងវិបាកវដ្ដៈ ។

១៤៧

សព្វមិទំ កម្មតោតិកថា

សព្វមិទំ កម្មតោតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វមិទំ កម្មវិបាកតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សព្វមិទំ កម្មវិបាកតោតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មវិបាកេន បាណំ ហនេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ បាណាតិបាតោ សផលោតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មវិបាកោ សផលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កម្មវិបាកោ អផលោតិ ។ អាមន្តា ។ បាណាតិបាតោ អផលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កម្មវិបាកេន អទិន្នំ អាទិយេយ្យ ។ បេ ។ មុសា ភណេយ្យ បិសុណំ ភណេយ្យ ផរុសំ ភណេយ្យ សម្ផំ បលបេយ្យ សន្ធឹ ឆិន្ទេយ្យ និល្លោបំ ហរេយ្យ ឯកាគារិកំ ករេយ្យ បរិបន្ថេ តិដ្ឋេយ្យ បរទារំ គច្ឆេយ្យ គាមឃាតកំ ករេយ្យ និគមឃាតកំ ករេយ្យ កម្មវិបាកេន ទានំ ទទេយ្យ ចីវរំ ទទេយ្យ បិណ្ឌបាតំ ទទេយ្យ សេនាសនំ ទទេយ្យ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ ទទេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារោ សផលោតិ ។ អាមន្តា ។ កម្មវិបាកោ សផលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កម្មវិបាកោ អផលោតិ ។ អាមន្តា ។ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារោ អផលោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ធម្មជាតទាំងអស់នេះ មាន ព្រោះកម្មឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតទាំងអស់នេះ មាន ព្រោះវិបាករបស់កម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មជាតទាំងអស់នេះ មាន ព្រោះវិបាករបស់កម្មឬ ។ អើ ។ បុគ្គលសម្លាប់សត្វ ដោយវិបាករបស់កម្មឬ ។ អើ ។ បាណាតិបាត មានផលដែរឬ ។ អើ ។ វិបាករបស់កម្ម មានផលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាករបស់កម្ម មិនមានផលទេឬ ។ អើ ។ បាណាតិបាត មិនមានផលទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ។ បេ ។ និយាយកុហក និយាយពាក្យញុះញង់ និយាយពាក្យទ្រគោះ និយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ កាត់នូវទី-តនៃផ្ទះ ប្លន់ពួកអ្នកស្រុក ប្លន់យកទ្រព្យតែផ្ទះមួយ ឈរចាំក្បែរផ្លូវ (ដើម្បីដណ្តើមយកទ្រព្យ) លួចប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ សម្លាប់អ្នកស្រុក សម្លាប់អ្នកនិគម ដោយវិបាករបស់កម្ម បុគ្គល គប្បីឲ្យទាន គឺឲ្យចីវរ ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ដោយវិបាករបស់កម្មឬ ។ អើ ។ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ មានផលដែរឬ ។ អើ ។ វិបាករបស់កម្ម មានផលដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបាករបស់កម្ម មិនមានផលទេឬ ។ អើ ។ គិលា-នប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ មិនមានផលទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៩] ន វត្តព្វំ សព្វមិទំ កម្មតោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា

កម្មុនា វត្តតី លោកោ កម្មុនា វត្តតី បជា
កម្មនិពន្ធនា សត្តា រថស្សាណីវ យាយតោ
កម្មេន កិត្តឹ លភតេ បសំសំ
កម្មេន ជានិញ្ច វធញ្ច ពន្ធំ
តំ កម្មំ នានាករណំ វិទិត្វា
កស្មា វទេ នត្ថិ កម្មន្តិ លោកេតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សព្វ-
មិទំ កម្មតោតិ ។

សព្វមិទំ កម្មតោតិកថា ។

ឥន្ទ្រិយពទ្ធកថា

[២៧០] ឥន្ទ្រិយពទ្ធញ្ញេវ ទុក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។ ឥន្ទ្រិយពទ្ធញ្ញេវ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មំ វិបរិណាមធម្មន្តិ ។

[២៦៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម្មជាតទាំងអស់នេះ មាន ព្រោះកម្មទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

លោក ប្រព្រឹត្តទៅដោយកម្ម ពពួកសត្វប្រព្រឹត្តទៅដោយកម្ម សត្វទាំងឡាយ មានកម្មជាចំណង (ហេតុ) ដូចជាប្រែកទប់របស់រថកាលប្រព្រឹត្តទៅ បុគ្គល រមែងបាននូវកិត្តិសព្ទដោយកម្ម បាននូវសេចក្តីសរសើរដោយកម្ម បាននូវសេចក្តីវិនាសផង បាននូវសេចក្តីបៀតបៀនផង បាននូវការជាប់ចំណងផង ក៏ដោយកម្ម បុគ្គល បានដឹងនូវកម្មនោះថា មានអំពើផ្សេង ៗ គ្នាហើយ ហេតុអ្វីក៏និយាយថា កម្ម មិនមាន ក្នុងលោក

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម្មជាតទាំងអស់នេះ មាន ព្រោះកម្ម ។

ចប់ សព្វមិទំ កម្មតោតិកថា ។

ឥន្ទ្រិយពទ្ធកថា

[២៧០] ធម្មជាតដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជារបស់មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការសាបរលាបទៅជាធម្មតា មានការរលត់ទៅជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតាដែរឬ ។

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អនិន្ទ្រិយពទ្ធំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មំ វិបរិណាមធម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនិន្ទ្រិយពទ្ធំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មំ វិបរិណាមធម្មំ តេន វត រេ វត្តព្វេ ឥន្ទ្រិយពទ្ធញ្ញេវ ទុក្ខន្តិ ។

[២៧១] អនិន្ទ្រិយពទ្ធំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ តញ្ច ន ទុក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។ ឥន្ទ្រិយពទ្ធំ អនិច្ចំ សង្ខតំ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ តញ្ច ន ទុក្ខន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយពទ្ធំ អនិច្ចំ សង្ខតំ ។ បេ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងធម្មជាតដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ[១]ជារបស់មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការសាបរលាបទៅជាធម្មតា មានការរលត់ទៅជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតាដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ធម្មជាតដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជារបស់មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ មានការអស់ទៅជាធម្មតា មានការសូន្យទៅជាធម្មតា មានការសាបរលាបទៅជាធម្មតា មានការរលត់ទៅជាធម្មតា មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតាមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មជាតដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខទេ ។

[២៧២] ធម្មជាតដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជារបស់មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង កើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ ។ បេ ។ មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា នោះឯង មិនមែនជាទុក្ខទេឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជារបស់មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង ។ បេ ។ មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា នោះឯង មិនមែនជាទុក្ខទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម្មជាតដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជារបស់មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង ។ បេ ។

---

១ ផែនដី ភ្នំ ថ្មជាដើម ជារបស់មិនជាប់ដោយឥន្ទ្រិយ គឺមិនមានឥន្ទ្រិយ ។

វិបរិណាមធម្មំ តញ្ច ទុក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។ អនិន្ទ្រិយពទ្ធំ អនិច្ចំ សង្ខតំ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ តញ្ច ទុក្ខន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧២] ឥន្ទ្រិយពទ្ធញ្ញេវ ទុក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វុត្តំ ភគវតា អនិន្ទ្រិយពទ្ធំ អនិច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វុត្តំ ភគវតា អនិន្ទ្រិយពទ្ធំ អនិច្ចំ តេន វត រេ វត្តព្វេ ឥន្ទ្រិយពទ្ធញ្ញេវ ទុក្ខន្តិ ។

[២៧៣] ន វត្តព្វំ ឥន្ទ្រិយពទ្ធញ្ញេវ ទុក្ខន្តិ ។ អាមន្តា ។ យថា ឥន្ទ្រិយពទ្ធស្ស ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ ឯវមេវ អនិន្ទ្រិយពទ្ធស្ស ទុក្ខស្ស បរិញ្ញាយ ភគវតិ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា នោះឯង ជាទុក្ខឬ ។ អើ ។ ធម្មជាតដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជារបស់មិនទៀង មានបច្ច័យតាក់តែង ។ បេ ។ មានការប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា នោះឯង ជាទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧២] ធម្មជាតដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ណាមិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ ធម្មជាតដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជារបស់មិនទៀងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ធម្មជាតដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ជារបស់មិនទៀងមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម្មជាតដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខទេ ។

[២៧៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម្មជាតដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសម្នាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយការកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ ដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ យ៉ាងណា បុគ្គលប្រព្រឹត្តនៅព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយការកំណត់ដឹងនូវទុក្ខ ដែលមិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

យថា ឥន្ទ្រិយពទ្ធំ ទុក្ខំ បរិញ្ញាតំ ន បុន ឧប្បជ្ជតិ ឯវមេវ អនិន្ទ្រិយពទ្ធំ ទុក្ខំ បរិញ្ញាតំ ន បុន ឧប្បជ្ជ-តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ឥន្ទ្រិ-យពទ្ធញ្ញេវ ទុក្ខន្តិ ។

ឥន្ទ្រិយពទ្ធកថា ។

ឋបេត្វា អរិយមគ្គន្តិកថា

[២៧៤] ឋបេត្វា អរិយមគ្គំ អវសេសា សង្ខារា ទុក្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខសមុទយោបិ ទុក្ខោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទុក្ខសមុទយោបិ ទុក្ខោ-តិ ។ អាមន្តា ។ តីណេវ អរិយសច្ចានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តីណេវ អរិយសច្ចានីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ វុត្តានិ ភគវតា ទុក្ខំ ទុក្ខសមុទយោ ទុក្ខនិរោធោ ទុក្ខនិរោធគា-មិនី បដិបទាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចត្តារិ អរិយសច្ចា-និ វុត្តានិ ភគវតា ទុក្ខំ ទុក្ខសមុទយោ ទុក្ខនិរោ-ធោ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា នោ ច វត រេ វត្តព្វេ តីណេវ អរិយសច្ចានីតិ ។

ទុក្ខ ជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ដែលបុគ្គលកំណត់ដឹងហើយ មិនកើតឡើងទៀត យ៉ាងណា ទុក្ខ មិនជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ដែលបុគ្គលកំណត់ដឹងហើយ មិនកើតឡើងទៀត ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម្មជាតដែលជាប់ទាក់ទងដោយឥន្ទ្រិយ ទើបជាទុក្ខមែន ។

ចប់ ឥន្ទ្រិយពទ្ធកថា ។

បបេត្វា អរិយមគ្គន្តិកថា

[២៧៤] *សង្ខារទាំងឡាយដ៏សេសសល់ លើកលែងតែអរិយមគ្គចេញ ជាទុក្ខឬ ។ អើ ។ ចុះទុក្ខសមុទយៈ ក៏ជាទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចុះទុក្ខសមុទយៈ ក៏ជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ អរិយសច្ច មានតែ ៣ យ៉ាងទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរិយសច្ច មានតែ ៣ យ៉ាងទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា អរិយសច្ច មាន ៤ យ៉ាង គឺ ទុក្ខ ១ ទុក្ខសមុទយៈ ១ ទុក្ខនិរោធ ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ១ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា អរិយសច្ច មាន ៤ យ៉ាង គឺ ទុក្ខ ១ ទុក្ខសមុទយៈ ១ ទុក្ខនិរោធ ១ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ១ មែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អរិយសច្ច មានតែ ៣ យ៉ាងនេះទេ ។*

[២៧៥] ទុក្ខសមុទយោបិ ទុក្ខោតិ ។ អាមន្តា ។ កោនដ្ឋេនាតិ ។ អនិច្ចដ្ឋេនាតិ ។ អរិយមគ្គោ អនិច្ចោតិ ។ អាមន្តា ។ អរិយមគ្គោ ទុក្ខោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរិយមគ្គោ អនិច្ចោ សោ ច ន ទុក្ខោតិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខសមុទយោ អនិច្ចោ សោ ច ន ទុក្ខោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទុក្ខសមុទយោ អនិច្ចោ សោ ច ទុក្ខោតិ ។ អាមន្តា ។ អរិយមគ្គោ អនិច្ចោ សោ ច ទុក្ខោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧៦] ន វត្តព្វំ ឋបេត្វា អរិយមគ្គំ អវសេសា សង្ខារា ទុក្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សា ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា តេន វត រេ វត្តព្វេ ឋបេត្វា អរិយមគ្គំ អវសេសា សង្ខារា ទុក្ខាតិ ។

ឋបេត្វា អរិយមគ្គន្តិកថា ។

[២៧៥] ចុះ ទុក្ខសមុទយៈ ជាទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ ដោយអត្ថដូចម្ដេច ។ ដោយអត្ថថាមិនទៀង ។ ចុះអរិយមគ្គ មិនទៀងដែរឬ ។ អើ ។ អរិយមគ្គ ជាទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរិយមគ្គ មិនទៀង ចុះអរិយមគ្គនោះ មិនមែនជាទុក្ខទេឬ ។ អើ ។ ទុក្ខសមុទយៈ មិនទៀង ចុះទុក្ខសមុទយៈនោះ មិនមែនជាទុក្ខទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុក្ខសមុទយៈ មិនទៀង ចុះទុក្ខសមុទយៈនោះ ជាទុក្ខឬ ។ អើ ។ អរិយមគ្គ មិនទៀង ចុះអរិយមគ្គនោះ ជាទុក្ខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ខារទាំងឡាយ ដ៏សេសសល់ លើកលែងតែអរិយមគ្គចេញ ជាទុក្ខឬ ។ អើ ។ ក្រែងទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទានោះ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ខារទាំងឡាយ ដ៏សេសសល់ លើកលែងតែអរិយមគ្គចេញ ជាទុក្ខ ។

ចប់ បបេត្វា អរិយមគ្គន្តិកថា ។

ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិកថា

[២៧៧] ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សង្ឃោ អាហុនេយ្យោ បាហុនេយ្យោ ទក្ខិណេយ្យោ អញ្ជលិករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សង្ឃោ អាហុនេយ្យោ បាហុនេយ្យោ ទក្ខិណេយ្យោ អញ្ជលិករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស តេន វត រេ វត្តព្វេ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ។

[២៧៨] ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ចត្តារោ បុរិសយុគា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ទក្ខិណេយ្យា វុត្តា ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចត្តារោ បុរិសយុគា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ទក្ខិណេយ្យា វុត្តា ភគវតា តេន វត រេ វត្តព្វេ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ។

ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិកថា

[២៧៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ទទួលទក្ខិណាទានបាន ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងសង្ឃ ជាអាហុនេយ្យបុគ្គល បាហុនេយ្យបុគ្គល ទក្ខិណេយ្យបុគ្គល អញ្ជលិករណីយបុគ្គល ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោកឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើសង្ឃ ជាអាហុនេយ្យបុគ្គល បាហុ-នេយ្យបុគ្គល ទក្ខិណេយ្យបុគ្គល អញ្ជលិករណីយបុគ្គល ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោកមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ ទទួលទក្ខិណាទានបាន ។

[២៧៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ទទួលទក្ខិណាទានបាន ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរសបួនគូ ឬ បុរសបុគ្គលប្រាំបីរូប ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គលឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បុរសបួនគូ ឬ បុរសបុគ្គលប្រាំបីរូប ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គលមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ ទទួលទក្ខិណាទានបាន ។

[២៧៩] ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ កោចិ សង្ឃស្ស ទានំ ទេន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ កោចិ សង្ឃស្ស ទានំ ទេន្តិ តេន វត រេ វត្តព្វេ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ។ ននុ អត្ថិ កោចិ សង្ឃស្ស ចីវរំ ទេន្តិ ។ បេ ។ បិណ្ឌបាតំ ទេន្តិ សេនាសនំ ទេន្តិ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ ទេន្តិ ខាទនីយំ ទេន្តិ ភោជនីយំ ទេន្តិ ។ បេ ។ បានីយំ ទេន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ កោចិ សង្ឃស្ស បានីយំ ទេន្តិ តេន វត រេ វត្តព្វេ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ។

[២៨០] ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា

អាហុតិ ជាតវេទោវ មហាមេឃំវ មេទនី
សង្ឃោ សមាធិសម្បន្នោ បដិគ្គណ្ហាតិ ទក្ខិណន្តិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ។

[២៧៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ទទួលទក្ខិណាទានបាន ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងជនពួកខ្លះ ឲ្យទានដល់សង្ឃ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនពួកខ្លះ ឲ្យទានដល់សង្ឃ មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ ទទួលទក្ខិណាទានបាន ។ ក្រែងជនពួកខ្លះ ឲ្យចីវរ ។ បេ ។ ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ឲ្យខាទនីយៈ ឲ្យភោជនីយៈ ។ បេ ។ ឲ្យទឹកគួរផឹក ដល់សង្ឃ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនពួកខ្លះ ឲ្យទឹកគួរផឹក ដល់សង្ឃ មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ ទទួលទក្ខិណាទានបាន ។

[២៨០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ទទួលទក្ខិណាទានបាន ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

សង្ឃ បរិបូណ៌ដោយសមាធិ ទទួលទក្ខិណាទាន បីដូចជា
ភ្លើងទទួលគ្រឿងបូជា ឬ ដូចជាផែនដីទទួលភ្លៀងធំ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សង្ឃ ទទួលទក្ខិណាទានបាន ។

១៩៥

[២៨១] សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គោ បដិគ្គណ្ហាតិ ផលំ បដិគ្គណ្ហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិកថា ។

ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតីតិកថា

[២៨២] ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សង្ឃោ អាហុនេយ្យោ បាហុនេយ្យោ ទក្ខិណេយ្យោ អញ្ជលិករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សង្ឃោ អាហុនេយ្យោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស តេន វត រេ វត្តព្វេ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតីតិ ។

[២៨៣] ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ចត្តារោ បុរិសយុគា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ទក្ខិណេយ្យា វុត្តា ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចត្តារោ បុរិសយុគា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ទក្ខិណេយ្យា វុត្តា ភគវតា តេន វត រេ វត្តព្វេ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតីតិ ។

[២៨១] សង្ឃ ទទួលទក្ខិណាទានបានឬ ។ អើ ។ មគ្គ ទទួលទក្ខិណាទាន ផល ទទួលទក្ខិណាទានបានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិកថា ។

ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតីតិកថា

[២៨២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ញ៉ាំងទក្ខិណាទានឲ្យស្អាតទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងសង្ឃ ជាអាហុនេយ្យបុគ្គល បាហុនេយ្យបុគ្គល ទក្ខិណេយ្យបុគ្គល អញ្ជលិករណីយបុគ្គល ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោកឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សង្ឃ ជាអាហុនេយ្យបុគ្គល ។ បេ ។ ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោកមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ ញ៉ាំងទក្ខិណាទានឲ្យស្អាត ។

[២៨៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ញ៉ាំងទក្ខិណាទានឲ្យស្អាតទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរសបួនគូ ឬ បុរសបុគ្គលប្រាំបីរូប ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គលឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរសបួនគូ ឬ បុរសបុគ្គលប្រាំបីរូប ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គលមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ ញ៉ាំងទក្ខិណាទានឲ្យស្អាត ។

[២៨៤] ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ កោចិ សង្ឃស្ស ទានំ ទត្វា ទក្ខិណំ អារាធេន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ កោចិ សង្ឃស្ស ទានំ ទត្វា ទក្ខិណំ អារាធេន្តិ តេន វត រេ វត្តព្វេ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតីតិ ។

[២៨៥] ននុ អត្ថិ កោចិ សង្ឃស្ស ចីវរំ ទត្វា ។ បេ ។ បិណ្ឌបាតំ ទត្វា ។ បេ ។ សេនាសនំ ទត្វា គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ ទត្វា ខាទនីយំ ទត្វា ភោជនីយំ ទត្វា ។ បេ ។ បានីយំ ទត្វា ទក្ខិណំ អារាធេន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ កោចិ សង្ឃស្ស បានីយំ ទត្វា ទក្ខិណំ អារាធេន្តិ តេន វត រេ វត្តព្វេ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតីតិ ។

[២៨៦] សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតីតិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គោ វិសោធេតិ ផលំ វិសោធេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតីតិកថា ។

[២៨៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ ញុាំងទក្ខិណាទានឲ្យស្អាតទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងជនពួកខ្លះ បានឲ្យទានដល់សង្ឃ ហើយញុាំងសង្ឃឲ្យត្រេកអរនឹងទក្ខិណាទាន មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនពួកខ្លះ បានឲ្យទានដល់សង្ឃ ហើយញុាំងសង្ឃឲ្យត្រេកអរនឹងទក្ខិណា-ទាន មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ ញុាំងទក្ខិណាទានឲ្យស្អាត ។

[២៨៥] ក្រែងជនពួកខ្លះ បានឲ្យចីវរ ។ បេ ។ ឲ្យបិណ្ឌបាត ។ បេ ។ ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ឲ្យខាទនីយៈ ឲ្យភោជនីយៈ ។ បេ ។ ឲ្យទឹកគួរផឹក ដល់សង្ឃ ហើយញុាំងសង្ឃឲ្យត្រេកអរនឹងទក្ខិណាទាន មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនពួកខ្លះ បានឲ្យទឹកគួរផឹក ដល់សង្ឃ ហើយញុាំងសង្ឃឲ្យត្រេកអរនឹងទក្ខិណាទាន មានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ ញុាំងទក្ខិណាទានឲ្យស្អាត ។

[២៨៦] សង្ឃ ញុាំងទក្ខិណាទានឲ្យស្អាតឬ ។ អើ ។ មគ្គ ញុាំងទក្ខិណាទានឲ្យស្អាត ផល ញុាំងទក្ខិណាទានឲ្យស្អាតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតីតិកថា ។

ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ភុញ្ជតីតិកថា

[២៨៧] ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ភុញ្ជតិ បិវតិ ខាទតិ
សាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ កេចិ សង្ឃ-
ភត្តានិ ករោន្តិ ឧទ្ទេសភត្តានិ ករោន្តិ យាគុបា-
នានិ ករោន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ កេចិ
សង្ឃភត្តានិ ករោន្តិ ឧទ្ទេសភត្តានិ ករោន្តិ យាគុ-
បានានិ ករោន្តិ តេន វត រេ វត្តព្វេ សង្ឃោ ភុញ្ជតិ
បិវតិ ខាទតិ សាយតីតិ ។

[២៨៨] ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ភុញ្ជតិ បិវតិ ខាទ-
តិ សាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា គ-
ណភោជនំ បរម្បរភោជនំ អតិរិត្តភោជនំ អនតិរិត្ត-
ភោជនន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ វុត្តំ ភគវតា គណ-
ភោជនំ បរម្បរភោជនំ អតិរិត្តភោជនំ អនតិរិត្ត-
ភោជនំ តេន វត រេ វត្តព្វេ សង្ឃោ ភុញ្ជតិ បិវតិ
ខាទតិ សាយតីតិ ។

[២៨៩] ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ភុញ្ជតិ បិវតិ ខាទ-
តិ សាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អដ្ឋ បានានិ
វុត្តានិ ភគវតា អម្ពបានំ ជម្ពុបានំ ចោចបានំ
មោចបានំ មធុបានំ មុទ្ទិកបានំ សាលុកបានំ

ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ភុញ្ជតីតិកថា

[២៨៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធភក្សទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងជនពួកខ្លះ ធ្វើសង្ឃភត្ត ធ្វើឧទ្ទេសភត្ត ធ្វើបបរនិងទឹក មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជនពួកខ្លះ ធ្វើសង្ឃភត្ត ធ្វើឧទ្ទេសភត្ត ធ្វើបបរនិងទឹក មានដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធភក្សដែរ ។

[២៨៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពា-ស៊ី លិទ្ធភក្សទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គណភោជន បរម្បរភោជន អតិរិត្តភោជន អនតិរិត្តភោជន មែនឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គណភោជន បរម្បរភោជន អតិរិត្តភោជន អនតិរិត្តភោជន មែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធភក្សដែរ ។

[២៨៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពា-ស៊ី លិទ្ធភក្ស ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ទឹកបាន ប្រាំបីយ៉ាងគឺ ទឹកផ្លែស្វាយ ទឹកផ្លែព្រីង ទឹកផ្លែចេកមានគ្រាប់ ទឹកផ្លែចេកឥតគ្រាប់ ទឹកផ្លែស្រគំ ទឹកផ្លែច័ន ទឹកក្រឡឹឈូក

ផរុសកបានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អដ្ឋ បានានិ វុត្តានិ ភគវតា អម្ពបានំ ជម្ពុបានំ ចោចបានំ មោចបានំ មធុបានំ មុទ្ទិកបានំ សាលុកបានំ ផរុសកបានំ តេន វត រេ វត្តព្វេ សង្ឃោ ភុញ្ជតិ បិវតិ ខាទតិ សាយតីតិ ។

[២៩០] សង្ឃោ ភុញ្ជតិ បិវតិ ខាទតិ សាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គោ ភុញ្ជតិ បិវតិ ខាទតិ សាយតិ ផលំ ភុញ្ជតិ បិវតិ ខាទតិ សាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ភុញ្ជតីតិកថា ។

ន វត្តព្វំ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិកថា

[២៩១] ន វត្តព្វំ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សង្ឃោ អាហុនេយ្យោ បាហុនេយ្យោ ទក្ខិណេយ្យោ អញ្ជលិករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សង្ឃោ អាហុនេយ្យោ បាហុនេយ្យោ ។ បេ ។ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស តេន វត រេ វត្តព្វេ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ ។

ទឹកផ្លែមាក់ប្រាង មែនឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ទឹកបាន ប្រាំបីយ៉ាងគឺ ទឹកផ្លែស្វាយ ទឹកផ្លែព្រីង ទឹកផ្លែចេកមានគ្រាប់ ទឹកផ្លែចេកឥតគ្រាប់ ទឹកផ្លែស្រគំ ទឹកផ្លែច័ន ទឹកក្រឱឃ្មុក ទឹកផ្លែមាក់ប្រាង មែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធភ្លក្ស ដែរ ។

[២៩០] សង្ឃ បរិភោគ ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធភ្លក្ស ដែរឬ ។ អើ ។ មគ្គ បរិភោគ ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធភ្លក្ស ផល បរិភោគ ផឹក ទំពាស៊ី លិទ្ធភ្លក្ស ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ភុញ្ជតីតិកថា ។

ន វត្តព្វំ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិកថា

[២៩១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ ជាទានមានផលច្រើនទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះសង្ឃ ជាអាហុនេយ្យបុគ្គល បាហុនេយ្យបុគ្គល ទក្ខិណេយ្យបុគ្គល អញ្ជលិករណីយបុគ្គល ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោកដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះសង្ឃ ជាអាហុនេយ្យបុគ្គល បាហុនេយ្យបុគ្គល ។ បេ ។ ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោកមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ ជាទានមានផលច្រើនមែន ។

១៤៩

ន វត្តព្វំ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិកថា

[២៩២] ន វត្តព្វំ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ចត្តារោ បុរិសយុគា អដ្ឋ បុរិស-
បុគ្គលា ទក្ខិណេយ្យា វុត្តា ភគវតាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ចិ ចត្តារោ បុរិសយុគា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ទក្ខិណេយ្យា វុត្តា ភគវតា តេន វត រេ វត្តព្វេ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ ។

[២៩៣] ន វត្តព្វំ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា សង្ឃេ គោតមិ ទេហិ សង្ឃេ តេ ទិន្នេ អហញ្ចេវ បូជិតោ ភវិស្សាមិ សង្ឃោ ចាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ ។

[២៩៤] ន វត្តព្វំ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ ននុ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ភគវន្តំ ឯតទវោច

ន វត្តព្វំ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិកថា

[២៩២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ ជាទានមានផលច្រើនទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បុរសបួនគូឬបុរសបុគ្គលប្រាំបីរូប ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គលឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរសបួនគូ ឬ បុរសបុគ្គលប្រាំបីរូប ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គលមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ ជាទានមានផលច្រើនមែន ។

[២៩៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ ជាទានមានផលច្រើនទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលនាងគោតមី នាងចូរឲ្យទាន ចំពោះសង្ឃចុះ កាលបើនាងឲ្យទាន ចំពោះសង្ឃហើយ តថាគតឯងក្តី សង្ឃក្តី ក៏ឈ្មោះថានាងបានបូជាហើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ ជាទានមានផលច្រើនមែន ។

[២៩៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ ជាទានមានផលច្រើនទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះឥន្ទ ជាធំជាងទេវតា បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា

យជមានានំ មនុស្សានំ ពុញ្ញបេក្ខាន បាណិនំ
ករោតំ ឱបធិកំ បុញ្ញំ កត្ថ ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ
ចត្តារោ ច បដិបន្នា ចត្តារោ ច ផលេ ឋិតា
ឯស សង្ឃោ ឧជុភូតោ បញ្ញាសីលសមាហិតោ
យជមានានំ មនុស្សានំ ពុញ្ញបេក្ខាន បាណិនំ
ករោតំ ឱបធិកំ បុញ្ញំ សង្ឃេ ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ

ឯសោ ហិ សង្ឃោ វិបុលោ មហគ្គតោ
ឯសប្បមេយ្យោ ឧទធីវ សាគរោ
ឯតេ ហិ សេដ្ឋា នរវីរសាវកា
បភង្ករា ធម្មមុទីរយន្តិ[១]
តេសំ សុទិន្នំ សុហុតំ សុយិដ្ឋំ
យេ សង្ឃមុទ្ទិស្ស ទទន្តិ ទានំ
សា ទក្ខិណា សង្ឃគតា បតិដ្ឋិតា
មហប្ផលា លោកវិទូន វណ្ណិតា
ឯតាទិសំ យញ្ញមនុស្សរន្តា
យេ វេទជាតា វិចរន្តិ លោកេ
វិនេយ្យ មច្ឆេរមលំ សមូលំ

១ ម. ធម្មមុទីរយិស្សរេ ។

បុណ្យឲ្យផលក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដែលពួកសត្វ គឺមនុស្ស អ្នកប្រាថ្នានូវបុណ្យ កាលបូជាធ្វើ គេឲ្យទាន ចំពោះបុគ្គលពួកណា ទើបមានផលច្រើន បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីផល ៤ ពួក បុគ្គលអ្នកឋិតនៅក្នុងផល ៤ ពួក បុគ្គលទាំងនុ៎ះ ជាសង្ឃ មានចិត្តត្រង់ មានចិត្តតម្កល់មាំក្នុងបញ្ញានិងសីល បុណ្យឲ្យផលក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដែលពួកសត្វ គឺមនុស្សអ្នកប្រាថ្នានូវបុណ្យ កាលបូជាធ្វើ គេឲ្យទានចំពោះសង្ឃ ទើបមានផលច្រើន ព្រោះបុគ្គលនុ៎ះ ជាសង្ឃ មានគុណ ដ៏ធំទូលាយ ដល់នូវភាពដ៏ប្រសើរ សង្ឃនុ៎ះ មានគុណរាប់មិនបាន ដូចជាសាគរទ្រទ្រង់នូវទឹក សង្ឃទាំងនុ៎ះឯង ជាសាវ័ក របស់ព្រះពុទ្ធមានព្យាយាមជាធំនរៈ អ្នកប្រសើរបំផុត ជាអ្នកធ្វើនូវពន្លឺ រមែងសម្តែងនូវធម៌ ទាន ដែលគេឲ្យដោយល្អ ដែលគេបូជាតូចដោយល្អ ដែលគេបូជាធំដោយល្អ ចំពោះសង្ឃទាំងនោះ (រមែងមានផលច្រើន) ពួកជនណា ឲ្យទាន ឧទ្ទិសចំពោះសង្ឃ ទក្ខិណាទាននោះ (របស់ពួកជននោះ) ឈ្មោះថាតាំងនៅក្នុងសង្ឃ ជាទានមានផលច្រើន ដែលព្រះពុទ្ធអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវលោក ទ្រង់សរសើរហើយ ពួកជនណា កាលរឭកឃើញនូវការបូជា ដូច្នោះហើយ ជាអ្នកមានចិត្តរីករាយ គប្បីកម្ចាត់បង់នូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ ព្រមទាំងឫស ក្នុងលោក

អនិច្ឆិតា សក្កមុបេន្តិ ហានន្តិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ ។

ន វត្តព្វំ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិកថា ។

ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិកថា

[២៩៨] ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ភគវា ទិបទានំ អគ្គោ ទិបទានំ សេដ្ឋោ ទិបទានំ បមោក្ខោ ទិបទានំ ឧត្តមោ ទិបទានំ បវរោ អសមោ អសមសមោ អប្បដិសមោ អប្បដិភាគោ អប្បដិបុគ្គលោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ភគវា ទិបទានំ អគ្គោ ទិបទានំ សេដ្ឋោ ទិបទានំ បមោក្ខោ ទិបទានំ ឧត្តមោ ទិបទានំ បវរោ អសមោ អសមសមោ អប្បដិសមោ អប្បដិភាគោ អប្បដិបុគ្គលោ តេន វត រេ វត្តព្វេ ពុទ្ធស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ ។

ជនទាំងនោះ មិនមានគេនិន្ទា រមែងចូលទៅកាន់ឋានសួគ៌ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យចំពោះសង្ឃ ជាទានមានផលច្រើន ។

ចប់ ន វត្តព្វំ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិកថា ។

ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិកថា

[២៩៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាទានមានផលច្រើនទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គប្រសើរជាងពួកសត្វមានជើងពីរ វិសេសជាងពួកសត្វមានជើងពីរ ជាប្រធានរបស់ពួកសត្វមានជើងពីរ ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងពួកសត្វមានជើងពីរ ថ្លៃថ្លាជាងពួកសត្វមានជើងពីរ មិនមានបុគ្គលស្មើ ស្មើដោយព្រះពុទ្ធដែលមិនមានបុគ្គលស្មើ មិនមានបុគ្គលប្រៀបស្មើ មិនមានចំណែកប្រៀប មិនមានបុគ្គលប្រៀបបានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គប្រសើរជាងពួកសត្វមានជើងពីរ វិសេសជាងពួកសត្វមានជើងពីរ ជាប្រធានរបស់ពួកសត្វមានជើងពីរ ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងពួកសត្វមានជើងពីរ ថ្លៃថ្លាជាងពួកសត្វមានជើងពីរ មិនមានបុគ្គលស្មើ ស្មើដោយព្រះពុទ្ធដែលមិនមានបុគ្គលស្មើ មិនមានបុគ្គលប្រៀបស្មើ មិនមានចំណែកប្រៀប មិនមានបុគ្គលប្រៀបបានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ទាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាទានមានផលច្រើន ។

[២៩៦] ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថិ កោចិ ពុទ្ធេន សមសមោ សីលេន
សមាធិនា បញ្ញាយាតិ ។ នត្ថិ ។ ហញ្ចិ នត្ថិ កោចិ
ពុទ្ធេន សមសមោ សីលេន សមាធិនា បញ្ញាយ
តេន វត រេ វត្តព្វេ ពុទ្ធស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ ។

[២៩៧] ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ ។
អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា

នយិមស្មឹ វា លោកស្មឹ បរស្មឹ វា បន
ពុទ្ធេន សេដ្ឋោ ច សមោ ច វិជ្ជតិ
យមាហុនេយ្យានំ អគ្គតំ គតោ
បុញ្ញត្ថិកានំ វិបុលផលេសិនន្តិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ពុទ្ធស្ស
ទិន្នំ មហប្ផលន្តិ ។

ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិកថា ។

[២៩៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាទានមានផលច្រើនទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណាមួយ សមស្មើនឹងព្រះពុទ្ធ ដោយសីល សមាធិ និងបញ្ញា មានដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលណាមួយ សមស្មើនឹងព្រះពុទ្ធ ដោយសីល សមាធិ និងបញ្ញា មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ទាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាទានមានផលច្រើន ។

[២៩៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាទានមានផលច្រើនទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា

បុគ្គល ប្រសើរជាងព្រះពុទ្ធក្តី ស្មើនឹងព្រះពុទ្ធក្តី មិនមានក្នុង
លោកនេះ និងក្នុងលោកខាងមុខឡើយ ព្រោះថា ព្រះពុទ្ធ
ទ្រង់ដល់នូវភាវៈប្រសើរ ជាងពួកអាហុនេយ្យបុគ្គល របស់ពួក
ជនអ្នកត្រូវការដោយបុណ្យ អ្នកស្វែងរកផលដ៏ធំទូលាយ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទាន ដែលបុគ្គលថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាទានមានផលច្រើន ។

ចប់ ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិកថា ។

ទក្ខិណាវិសុទ្ធិកថា

[២៩៨] ឆាយកាតោ វ ធានំ វិសុជ្ឈតិ ដោ បដិ-
ក្គាហកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ឆនុ អត្ថិ កោចិ បដិក្គា-
ហកា អាហុនេយ្យា ចាហុនេយ្យា ឧក្ខិណេយ្យា
អញ្ជលិករណីយា អឆុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សា-
តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ កោចិ បដិក្គាហកា
អាហុនេយ្យា ចាហុនេយ្យា ឧក្ខិណេយ្យា អញ្ជលិ-
ករណីយា អឆុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស ដោ វត
វេ វត្តព្វេ ឆាយកាតោ វ ធានំ វិសុជ្ឈតិ ដោ បដិក្គា-
ហកតោតិ ។

[២៩៩] ឆាយកាតោ វ ធានំ វិសុជ្ឈតិ ដោ បដិ-
ក្គាហកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ឆនុ ចត្តារោ បុរិស-
យុគា អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ឧក្ខិណេយ្យា វុត្តា ភគវ-
តាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ចត្តារោ បុរិសយុគា អដ្ឋ
បុរិសបុគ្គលា ឧក្ខិណេយ្យា វុត្តា ភគវតា ដោ វត
វេ វត្តព្វេ ឆាយកាតោ វ ធានំ វិសុជ្ឈតិ ដោ បដិក្គា-
ហកតោតិ ។

ទក្ខិណាវិសុទ្ធិកថា

[២៩៨] ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបដិគ្គាហកៈពួកខ្លះ គួរទទួលចតុប្បច្ច័យដែលគេនាំមកបូជា គួរទទួលអាគន្តុកទាន គួរដល់ទក្ខិណាទាន គួរដល់អញ្ជលិកម្មដែលសត្វលោកគប្បីធ្វើ ជាបុញ្ញក្ខេត្ត ដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោក មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បដិគ្គាហកៈពួកខ្លះ គួរទទួលចតុប្បច្ច័យដែលគេនាំមកបូជា គួរទទួលអាគន្តុកទាន គួរដល់ទក្ខិណាទាន គួរដល់អញ្ជលិកម្មដែលសត្វលោកគប្បីធ្វើ ជាបុញ្ញក្ខេត្ត ដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោក មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈទេ ។

[២៩៩] ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈឬ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរស ៤ គូ ឬ បុរសបុគ្គល ៨ រូប ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គលឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុរស ៤ គូ ឬ បុរសបុគ្គល ៨ រូប ជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈទេ ។

[៣០០] ទាយកតោ វ ទានំ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិគ្គាហកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ កោចិ សោតាបន្នោ ទានំ ទត្វា ទក្ខិណំ អារាធេតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ កោចិ សោតាបន្នោ ទានំ ទត្វា ទក្ខិណំ អារាធេតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ ទាយកតោ វ ទានំ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិគ្គាហកតោតិ ។ ននុ អត្ថិ កោចិ សកទាគាមិស្ស ។ បេ ។ អនាគាមិស្ស ។ បេ ។ អរហតោ ទានំ ទត្វា ទក្ខិណំ អារាធេតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ កោចិ អរហតោ ទានំ ទត្វា ទក្ខិណំ អារាធេតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ ទាយកតោ វ ទានំ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិគ្គាហកតោតិ ។

[៣០១] បដិគ្គាហកតោ វ ទានំ វិសុជ្ឈតិ នោ ទាយកតោតិ ។ អាមន្តា ។ អញ្ញោ អញ្ញស្ស ការកោ បរកតំ សុខទុក្ខំ អញ្ញោ ករោតិ អញ្ញោ បដិសំវេទេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទាយកតោ វ ទានំ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិគ្គាហកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា ចតស្សោ ខោ ឥមា អានន្ទ ទក្ខិណាវិសុទ្ធិយោ ។ កតមា ចតស្សោ ។

[៣០០] ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលពួកខ្លះ ឲ្យទាន ចំពោះសោតាបន្នបុគ្គល ហើយញ៉ាំងសោតាបន្នបុគ្គល ឲ្យត្រេកអរ ចំពោះទក្ខិណាទាន មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលពួកខ្លះ ឲ្យទានចំពោះសោតាបន្នបុគ្គល ហើយញ៉ាំងសោតាបន្នបុគ្គល ឲ្យត្រេកអរ ចំពោះទក្ខិណាទាន មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈទេ ។ ក្រែងបុគ្គលពួកខ្លះ ឲ្យទាន ចំពោះសកទាគាមិបុគ្គល ។ បេ ។ ចំពោះអនាគាមិបុគ្គល ។ បេ ។ ចំពោះព្រះអរហន្ត ហើយញ៉ាំងព្រះអរហន្ត ឲ្យត្រេកអរ ចំពោះទក្ខិណាទាន មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលពួកខ្លះ ឲ្យទាន ចំពោះព្រះអរហន្ត ហើយញ៉ាំងព្រះអរហន្ត ឲ្យត្រេកអរ ចំពោះទក្ខិណាទាន មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈទេ ។

[៣០១] ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីបដិគ្គាហកៈ មិនបរិសុទ្ធអំពីទាយកទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដទៃ ជាអ្នកធ្វើ ដល់បុគ្គលដទៃ សុខទុក្ខដែលបុគ្គលដទៃធ្វើ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលផលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទាន បរិសុទ្ធតែអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ ទក្ខិណាវិសុទ្ធិនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ទក្ខិណាវិសុទ្ធិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។

អត្ថានន្ទ ទក្ខិណា ទាយកតោ វិសុជ្ឈតិ នោ ប-
ដិគ្គាហកតោ អត្ថានន្ទ ទក្ខិណា បដិគ្គាហកតោ
វិសុជ្ឈតិ នោ ទាយកតោ អត្ថានន្ទ ទក្ខិណា នេវ
ទាយកតោ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិគ្គាហកតោ អត្ថានន្ទ
ទក្ខិណា ទាយកតោ ចេវ វិសុជ្ឈតិ បដិគ្គាហកតោ
ច កថញ្ចានន្ទ ទក្ខិណា ទាយកតោ វិសុជ្ឈតិ
នោ បដិគ្គាហកតោ ឥធានន្ទ ទាយកោ ហោតិ
សីលវា កល្យាណធម្មោ បដិគ្គាហកា ហោន្តិ ទុស្សី-
លា បាបធម្មា ឯវំ ខោ អានន្ទ ទក្ខិណា ទាយ-
កតោ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិគ្គាហកតោ កថញ្ចានន្ទ
ទក្ខិណា បដិគ្គាហកតោ វិសុជ្ឈតិ នោ ទាយកតោ
ឥធានន្ទ ទាយកោ ហោតិ ទុស្សីលោ បាបធម្មោ
បដិគ្គាហកា ហោន្តិ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា ឯវំ
ខោ អានន្ទ ទក្ខិណា បដិគ្គាហកតោ វិសុជ្ឈតិ នោ
ទាយកតោ កថញ្ចានន្ទ ទក្ខិណា នេវ ទាយក-
តោ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិគ្គាហកតោ ឥធានន្ទ ទាយ-
កោ ច ហោតិ ទុស្សីលោ បាបធម្មោ បដិគ្គា-
ហកា ច ហោន្តិ ទុស្សីលា បាបធម្មា ឯវំ ខោ
អានន្ទ ទក្ខិណា នេវ ទាយកតោ វិសុជ្ឈតិ

ទក្ខិណាវិសុទ្ធិកថា

ម្នាលអានន្ទ ទក្ខិណាទាន បរិសុទ្ធអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ ក៏មាន ម្នាលអានន្ទ ទក្ខិណាទាន បរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ មិនបរិសុទ្ធអំពីទាយក ក៏មាន ម្នាលអានន្ទ ទក្ខិណាទាន មិនបរិសុទ្ធអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ ក៏មាន ម្នាលអានន្ទ ទក្ខិណាទាន បរិសុទ្ធ អំពីទាយកផង អំពីបដិគ្គាហកៈផង ក៏មាន ម្នាលអានន្ទ ទក្ខិណាទាន បរិសុទ្ធអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ តើដូចម្តេច ម្នាលអានន្ទ ទាយកក្នុងលោកនេះ មានសីល មានធម៌ល្អ ពួកបដិគ្គាហកៈ ទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ ម្នាលអានន្ទ ទក្ខិណាទាន បរិសុទ្ធអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ យ៉ាងនេះឯង ម្នាលអានន្ទ ទក្ខិណាទាន បរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ មិនបរិសុទ្ធអំពីទាយក តើដូចម្តេច ម្នាលអានន្ទ ទាយកក្នុងលោកនេះ ទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ ពួកបដិគ្គាហកៈ មានសីល មានធម៌ល្អ ម្នាលអានន្ទ ទក្ខិណាទាន បរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ មិនបរិសុទ្ធអំពីទាយក យ៉ាងនេះឯង ម្នាលអានន្ទ ទក្ខិណាទាន មិនបរិសុទ្ធអំពីទាយក មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ តើដូចម្តេច ម្នាលអានន្ទ ទាយកក្នុងលោកនេះ ទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ ពួកបដិគ្គាហកៈ ក៏ទ្រុស្តសីល មានធម៌អាក្រក់ដូចគ្នា ម្នាលអានន្ទ ទក្ខិណាទាន មិនបរិសុទ្ធអំពីទាយក

នោ បដិគ្គាហកតោ កថញ្ចានន្ទ ទក្ខិណា ទាយកតោ ចេវ វិសុជ្ឈតិ បដិគ្គាហកតោ ច ឥធានន្ទ ទាយកោ ច ហោតិ សីលវា កល្យាណធម្មោ បដិគ្គាហកា ច ហោន្តិ សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា ឯវំ ខោ អានន្ទ ទក្ខិណា ទាយកតោ ចេវ វិសុជ្ឈតិ បដិគ្គាហកតោ ច ឥមា ខោ អានន្ទ ចតស្សោ ទក្ខិណាវិសុទ្ធិយោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ ទាយកតោ វ ទានំ វិសុជ្ឈតិ នោ បដិគ្គាហកតោតិ ។

ទក្ខិណាវិសុទ្ធិកថា ។

សត្តរសមោ វគ្គោ ។

តស្ស ឧទ្ទានំ

អត្ថិ អរហតោ បុញ្ញូបចយោ នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចុ សព្វមិទំ កម្មតោ ឥន្ទ្រិយពទ្ធញ្ញេវ ទុក្ខំ ឋបេត្វា អរិយមគ្គំ អវសេសា សង្ខារា ទុក្ខា សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតិ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតិ សង្ឃោ ភុញ្ជតិ បិវតិ ខាទតិ សាយតិ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលំ អត្ថិ ទានំ វិសុជ្ឈតីតិ ។

មិនបរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈ យ៉ាងនេះឯង ម្នាលអានន្ទ ទក្ខិណាទាន បរិសុទ្ធ អំពីទាយកផង អំពីបដិគ្គាហកៈផង តើដូចម្តេច ម្នាលអានន្ទ ទាយកក្នុងលោកនេះ មានសីល មានធម៌ល្អ ពួកបដិគ្គាហកៈ ក៏មាន សីល មានធម៌ល្អដូចគ្នា ម្នាលអានន្ទ ទក្ខិណាទាន បរិសុទ្ធ អំពី ទាយកផង អំពីបដិគ្គាហកៈផង យ៉ាងនេះឯង ម្នាលអានន្ទ ទក្ខិណាវិសុទ្ធិ មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ទាន បរិសុទ្ធអំពីតែទាយក មិន បរិសុទ្ធអំពីបដិគ្គាហកៈទេ ។

ចប់ ទក្ខិណាវិសុទ្ធិកថា ។

ចប់ សត្តរសមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃសត្តរសមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីការសន្សំបុណ្យ របស់ព្រះអរហន្ត មាន ១ អកាលមច្ចុ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមាន ១ ធម្មជាតទាំងអស់នេះមាន ព្រោះ កាម ១ ធម្មជាតជាប់ដោយឥន្ទ្រិយ ជាទុក្ខ ១ សង្ខារដ៏សេស វៀរលែងតែអរិយមគ្គ ជាទុក្ខ ១ ព្រះសង្ឃ តែងទទួលទក្ខិណាទាន ១ ព្រះសង្ឃ តែងជម្រះទក្ខិណាទាន ១ ព្រះសង្ឃតែង ឆាន់ ផឹក ទំពាស៊ី ភ្លក្ស ១ ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យដល់សង្ឃ មាន ផលច្រើន ១ ទាន បរិសុទ្ធ ក៏មាន ១ ។

មនុស្សលោកកថា

[៣០២] ន វត្តព្វំ ពុទ្ធោ ភគវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ ពុទ្ធវុត្ថានិ ចេតិយានិ អារាមវិហារគាមនិគមនគរានិ រដ្ឋានិ ជនបទានីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ ពុទ្ធវុត្ថានិ ចេតិយានិ អារាមវិហារគាមនិគមនគរានិ រដ្ឋានិ ជនបទានិ តេន វត រេ វត្តព្វេ ពុទ្ធោ ភគវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។

[៣០៣] ន វត្តព្វំ ពុទ្ធោ ភគវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ភគវា លុម្ពិនិយា ជាតោ ពោធិយា មូលេ អភិសម្ពុទ្ធោ ពារាណសិយំ ភគវតា ធម្មចក្កំ បវត្តិតំ ចាបាលេ ចេតិយេ អាយុសង្ខារោ ឱស្សដ្ឋោ កុសិនារាយំ ភគវា បរិនិព្ពុតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ភគវា លុម្ពិនិយា ជាតោ ។ បេ ។ កុសិនារាយំ ភគវា បរិនិព្ពុតោ តេន វត រេ វត្តព្វេ ពុទ្ធោ ភគវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។

[៣០៤] ន វត្តព្វំ ពុទ្ធោ ភគវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា

មនុស្សលោកកថា

[៣០២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងមនុស្សលោកទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងចេតិយ អារាម វិហារ ស្រុក និគម នគរ ដែន ជនបទ ដែលព្រះពុទ្ធគង់នៅហើយ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចេតិយ អារាម វិហារ ស្រុក និគម នគរ ដែន ជនបទ ដែលព្រះពុទ្ធគង់នៅហើយ មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងមនុស្សលោកដែរ ។

[៣០៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងមនុស្សលោកទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រសូតក្នុងលុម្ពិនីវ័ន ត្រាស់ដឹងទៀបគល់ពោធិព្រឹក្ស ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ញុំាំងធម្មចក្កឲ្យប្រព្រឹត្តទៅជិតក្រុងពារាណសី ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដាក់អាយុសង្ខារជិតបាវាលចេតិយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បរិនិព្វានជិតក្រុងកុសិនារាឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ប្រសូត ក្នុងលុម្ពិនីវ័ន ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បរិនិព្វានជិតក្រុងកុសិនារា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះ-ភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងមនុស្សលោកដែរ ។

[៣០៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងមនុស្សលោកទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ឯកមិទាហំ ភិក្ខវេ សមយំ ឧក្កដ្ឋាយំ វិហរាមិ សុភ-គវនេ សាលរាជមូលេតិ ឯកមិទាហំ ភិក្ខវេ សម-យំ ឧរុវេលាយំ វិហរាមិ អជបាលនិគ្រោធេ បឋមា-ភិសម្ពុទ្ធោតិ ឯកមិទាហំ ភិក្ខវេ សមយំ រាជគហេ វិហរាមិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេតិ ឯកមិទាហំ ភិក្ខវេ សមយំ សាវត្ថិយំ វិហរាមិ ជេតវនេ អនាថ-បិណ្ឌិកស្ស អារាមេតិ ឯកមិទាហំ ភិក្ខវេ សមយំ វេសាលិយំ វិហរាមិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ពុទ្ធោ ភគវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។

[៣០៨] ពុទ្ធោ ភគវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ភគវា លោកេ ជាតោ លោកេ សំវឌ្ឍោ លោកំ អភិភុយ្យ វិហរតិ អនុបលិត្តោ លោកេនាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ភគវា លោកេ ជាតោ លោកេ សំវឌ្ឍោ លោកំ អភិភុយ្យ វិហរតិ អនុបលិត្តោ លោកេន តេន វត រេ វត្តព្វេ ពុទ្ធោ ភគវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសីតិ ។

មនុស្សលោកកថា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ តថាគត គង់នៅទៀបគល់សាល-រាជព្រឹក្ស ក្នុងព្រៃសុភគៈ ជិតក្រុងឈ្មោះឧក្កដ្ឋា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ តថាគត បានត្រាស់ដឹងជាដំបូង ទៀបអជបាលនិគ្រោធ ក្នុងឧរុវេលប្រទេស ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ តថាគត គង់នៅក្នុងវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគហៈ ម្នាលភិក្ខុទាំង-ឡាយ សម័យមួយ តថាគត គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន ជាអារាម របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យមួយ តថាគត គង់នៅក្នុងកុដាគារសាលា នាមហាវ័ន ជិតក្រុងវេសាលី ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងមនុស្សលោកដែរ ។

[៣០៥] ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងមនុស្សលោកដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ កើតក្នុងលោក ចម្រើនក្នុងលោក គ្របសង្កត់លោក មិនជាប់ដោយលោកឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ កើតក្នុងលោក ចម្រើនក្នុងលោក គ្របសង្កត់លោក មិនជាប់ដោយលោក ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងមនុស្សលោកទេ ។

ចប់ មនុស្សលោកកថា ។

ធម្មទេសនាកថា

[៣០៦] ន វត្តព្វំ ពុទ្ធេន ភគវតា ធម្មោ ទេសិតោតិ ។ អាមន្តា ។ កេន ទេសិតោតិ ។ អភិនិម្មិតេន ទេសិតោតិ ។ អភិនិម្មិតោ ជិនោ សត្ថា សម្មាសម្ពុទ្ធោ សព្វញ្ញូ សព្វទស្សាវី ធម្មស្សាមី ធម្មប្បដិសរណោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ន វត្តព្វំ ពុទ្ធេន ភគវតា ធម្មោ ទេសិតោតិ ។ អាមន្តា ។ កេន ទេសិតោតិ ។ អាយស្មតា អានន្ទេន ទេសិតោតិ ។ អាយស្មា អានន្ទោ ជិនោ សត្ថា សម្មាសម្ពុទ្ធោ សព្វញ្ញូ សព្វទស្សាវី ធម្មស្សាមី ធម្មប្បដិសរណោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣០៧] ន វត្តព្វំ ពុទ្ធេន ភគវតា ធម្មោ ទេសិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា សង្ខិត្តេនបិ ខោ អហំ សារីបុត្ត ធម្មំ ទេសេយ្យំ វិត្ថារេនបិ ខោ អហំ សារីបុត្ត ធម្មំ ទេសេយ្យំ សង្ខិត្តវិត្ថារេនបិ ខោ អហំ សារីបុត្ត ធម្មំ ទេសេយ្យំ អញ្ញាតារោ ច ទុល្លភាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ពុទ្ធេន ភគវតា ធម្មោ ទេសិតោតិ ។

ធម្មទេសនាកថា

[៣០៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងនូវធម៌ទេឬ ។ អើ ។ ចុះអ្នកណា សម្តែងធម៌ ។ ព្រះពុទ្ធ-និម្មិតសម្តែង ។ ចុះព្រះពុទ្ធនិម្មិត ជាព្រះជិនស្រី ជាសាស្តា ជាសម្មា-សម្ពុទ្ធ ជាសព្វញ្ញុពុទ្ធ ឃើញនូវធម៌ទាំងពួង ជាធម្មស្សាមី មានធម៌ជាទីរលឹកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងនូវធម៌ទេឬ ។ អើ ។ ចុះអ្នកណា សម្តែង ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ សម្តែង ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ជាព្រះជិនស្រី ជាសាស្តា ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាសព្វញ្ញុពុទ្ធ ឃើញនូវធម៌ទាំងពួង ជាធម្មស្សាមី មានធម៌ជាទីរលឹកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងនូវធម៌ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលសារីបុត្ត តថាគត គប្បីសម្តែងធម៌ ដោយសង្ខេបខ្លះ ម្នាលសារីបុត្ត តថាគត គប្បីសម្តែងធម៌ ដោយពិស្តារខ្លះ ម្នាលសារីបុត្ត តថាគត គប្បីសម្តែងធម៌ ដោយសង្ខេបនិងពិស្តារខ្លះ ព្រោះបុគ្គលអ្នកត្រាស់ដឹង រកបានដោយកម្រ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងនូវធម៌ ។

[៣០៨] ន វត្តព្វំ ពុទ្ធេន ភគវតា ធម្មោ ទេសិ-
តោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា អភិញ្ញា-
យាហំ ភិក្ខវេ ធម្មំ ទេសេមិ នោ អនភិញ្ញាយ ស-
និទានាហំ ភិក្ខវេ ធម្មំ ទេសេមិ នោ អនិទានំ
សប្បាដិហារិយាហំ ភិក្ខវេ ធម្មំ ទេសេមិ នោ អប្បា-
ដិហារិយំ យញ្ច មយ្ហំ ភិក្ខវេ អភិញ្ញាយ ធម្មំ ទេ-
សយតោ នោ អនភិញ្ញាយ សនិទានំ ធម្មំ ទេស-
យតោ នោ អនិទានំ សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេស-
យតោ នោ អប្បាដិហារិយំ ករណីយោ ឱវាទោ
ករណីយា អនុសាសនី អលញ្ច បន វោ ភិក្ខវេ
តុដ្ឋិយា អលំ អត្តមនតាយ អលំ សោមនស្សាយ
សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភគវា ស្វាក្ខាតោ ធម្មោ សុបដិបន្នោ
សង្ឃោតិ ឥមស្មឹ ច បន វេយ្យាករណស្មឹ ភញ្ញ-
មានេ ទសសហស្សី លោកធាតុ អកម្បិត្ថាតិ
អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ពុទ្ធេន
ភគវតា ធម្មោ ទេសិតោតិ ។

ធម្មទេសនាកថា ។

[៣០៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ សម្តែងនូវធម៌ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត សម្តែងធម៌ ដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនសម្តែងធម៌ ដើម្បីមិនត្រាស់ដឹងទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត សម្តែងធម៌ ប្រកបដោយហេតុ មិនសម្តែងធម៌ មិនប្រកបដោយហេតុទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត សម្តែងធម៌ ប្រកបដោយបាដិហារ្យ មិនសម្តែងធម៌ មិនប្រកបដោយបាដិហារ្យទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត កាលសម្តែងធម៌ណា ដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនសម្តែងធម៌ ដើម្បីមិនត្រាស់ដឹងទេ កាលសម្តែងធម៌ប្រកបដោយហេតុ មិនសម្តែងធម៌ មិនប្រកបដោយហេតុទេ កាលសម្តែងធម៌ ប្រកបដោយបាដិហារ្យ មិនសម្តែងធម៌ មិនប្រកបដោយបាដិហារ្យទេ ឱវាទ អ្នកគួរធ្វើ អនុសាសនី អ្នកគួរធ្វើ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គួរត្រេកអរ គួរពេញចិត្ត គួររីករាយថា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមានព្រះភាគ ព្រះធម៌ គឺព្រះពុទ្ធសម្តែងល្អហើយ ព្រះសង្ឃ ប្រតិបត្តិហើយដោយប្រពៃ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងវេយ្យាករណៈនេះ លោកធាតុដប់ពាន់ ក៏កម្រើក ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងនូវធម៌ ។

ចប់ ធម្មទេសនាកថា ។

១៧១

ករុណាកថា

[៣០៩] នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ការុណាតិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ មេត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ការុ-ណាតិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ មុទិតា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣១០] អត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ មេត្តាតិ ។ អា-មន្តា ។ អត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ការុណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ មុទិតា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ការុណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣១១] នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ការុណាតិ ។ អាមន្តា ។ ភគវា អការុណិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ ភគវា ការុណិកោ លោក-ហិតោ លោកានុកម្បកោ លោកត្ថចរោតិ ។ អា-មន្តា ។ ហញ្ចិ ភគវា ការុណិកោ លោកហិតោ លោកានុកម្បកោ លោកត្ថចរោ នោ វត រេ វត្តព្វេ នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ការុណាតិ ។

ករុណាកថា

[៣០៩] *ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ មេត្តា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ មុទិតា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានទេឬ ។ បេ ។ ឧបេក្ខា* (មិនមានទេឬ) *។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

[៣១០] *មេត្តា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មានដែរឬ អើ ។ ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មុទិតា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មានដែរឬ ។ បេ ។ ឧបេក្ខា* (មានដែរឬ) *។ អើ ។ ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

[៣១១] *ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ មិនប្រកបដោយសេចក្តីករុណាទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ជាប្រយោជន៍ដល់សត្វលោក ជាអ្នកអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ប្រព្រឹត្តប្រយោជន៍ដល់សត្វលោកដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ ប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ជាប្រយោជន៍ដល់សត្វលោក ជាអ្នកអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ប្រព្រឹត្តប្រយោជន៍ដល់សត្វលោក ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានទេ ។*

[៣១២] នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ការុណាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ភគវា មហាករុណាសមាបត្តឹ សមាបជ្ជីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ភគវា មហាករុណាសមាបត្តឹ សមាបជ្ជិ តេន វត រេ វត្តព្វេ នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ការុណាតិ ។

[៣១៣] អត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ការុណាតិ ។ អាមន្តា ។ ភគវា សរាគោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ នត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ការុណាតិ ។

ករុណាកថា ។

គន្ធជាតកថា

[៣១៤] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ឧច្ចារបស្សាវោ អតិវិយ អញ្ញេ គន្ធជាតេ អធិគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ភគវា គន្ធភោជីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ ភគវា ឱទនកុម្មាសំ ភុញ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ភគវា ឱទនកុម្មាសំ ភុញ្ជតិ តេន វត រេ វត្តព្វេ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ឧច្ចារបស្សាវោ អតិវិយ អញ្ញេ គន្ធជាតេ អធិគ្គណ្ហាតីតិ ។

[៣១២] *ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ចូលមហាករុណាសមាបត្តិដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ចូលមហាករុណាសមាបត្តិដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានទេ ។*

[៣១៣] *ករុណា របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ប្រកបដោយរាគៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ករុណា*[១] *របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមានទេ ។*

ចប់ ករុណាកថា ។

គន្ធជាតកថា

[៣១៤] *ឧច្ចារៈនិងបស្សាវៈ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ គ្របសង្កត់នូវពួកគន្ធជាតដទៃក្រៃពេកឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ សោយគ្រឿងក្រអូបឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ សោយបាយនិងនំដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ សោយបាយនិងនំដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ឧច្ចារៈនិងបស្សាវៈ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ គ្របសង្កត់នូវពួកគន្ធ-ជាតដទៃក្រៃពេកទេ ។*

---

១ សំដៅយកករុណាដោយរាគៈ ។

[៣១៥] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ឧច្ចារបស្សាវោ អតិ-វិយ អញ្ញេ គន្ធជាតេ អធិគ្គណ្ហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ កោចិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ឧច្ចារបស្សាវំ ន្ហាយន្តិ វិលិបន្តិ ឧច្ឆាទេន្តិ បេឡាយ បដិសាមេន្តិ ករណ្ឌាយ និក្ខិបន្តិ អាបណេ បសារេន្តិ តេន ច គន្ធេន គន្ធ-ករណីយំ ករោន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

គន្ធជាតកថា ។

ឯកមគ្គកថា

[៣១៦] ឯកេន អរិយមគ្គេន ចត្តារិ សាមញ្ញ-ផលានិ សច្ឆិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចតុន្នំ ផស្សានំ ។ បេ ។ ចតស្សន្នំ បញ្ញានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឯកេន អរិយមគ្គេន ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ សច្ឆិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ សោតា-បត្តិមគ្គេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សកទា-គាមិមគ្គេន ។ បេ ។ អនាគាមិមគ្គេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កតមេន មគ្គេនាតិ ។ អរហត្តមគ្គេ-នាតិ ។ អរហត្តមគ្គេន សក្កាយទិដ្ឋឹ វិចិកិច្ឆំ សី-លព្វតបរាមាសំ ជហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣១៥] ឧច្ចារៈនិងបស្សាវៈ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ គ្រប សង្កត់នូវពួកគន្ធជាតដទៃក្រៃពេកឬ ។ អើ ។ ជនពួកខ្លះ ង៉ូត លាប ជុសខាត់ នូវឧច្ចារៈនិងបស្សាវៈ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទុកក្នុង ហិប ដាក់ក្នុងទូ តាំងផ្សាយលើពានផ្សារ ធ្វើនូវកិច្ចដែលខ្លួនត្រូវធ្វើ ដោយគ្រឿងក្រអូប ដោយគ្រឿងក្រអូបនោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ គន្ធជាតកថា ។

ឯកមគ្គកថា

[៣១៦] បុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសាមញ្ញផល ៤ ដោយអរិយ-មគ្គ ១ ឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈទាំង ៤ ។ បេ ។ នៃបញ្ញាទាំង ៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសាមញ្ញ-ផល ៤ ដោយអរិយមគ្គ ១ ឬ ។ អើ ។ ដោយសោតាបត្តិមគ្គឬ ។ អ្នក មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយសកទាគាមិមគ្គ ។ បេ ។ ដោយ អនាគាមិមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយមគ្គ ដូច ម្តេច ។ ដោយអរហត្តមគ្គ ។ បុគ្គលលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា សីលព្វ-តបរាមាសៈ ដោយអរហត្តមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរហត្តមគ្គេន សក្កាយទិដ្ឋឹ វិចិកិច្ឆំ សីលព្វតបរា-
មាសំ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ តិណ្ណំ សញ្ញោ-
ជនានំ បហានំ សោតាបត្តិផលំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។
អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បហានំ
សោតាបត្តិផលំ វុត្តំ ភគវតា នោ វត រេ វត្តព្វេ អ-
រហត្តមគ្គេន សក្កាយទិដ្ឋឹ វិចិកិច្ឆំ សីលព្វតបរាមាសំ
ជហាតីតិ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គេន ឱឡារិកំ កាមរាគំ
ឱឡារិកំ ព្យាបាទំ ជហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
អរហត្តមគ្គេន ឱឡារិកំ កាមរាគំ ឱឡារិកំ ព្យាបាទំ
ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ កាមរាគព្យាបាទានំ
តនុភាវំ សកទាគាមិផលំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចិ កាមរាគព្យាបាទានំ តនុភាវំ សកទាគាមិផលំ
វុត្តំ ភគវតា នោ វត រេ វត្តព្វេ អរហត្តមគ្គេន
ឱឡារិកំ កាមរាគំ ឱឡារិកំ ព្យាបាទំ ជហាតីតិ ។
អរហត្តមគ្គេន អណុសហគតំ កាមរាគំ អណុ-
សហគតំ ព្យាបាទំ ជហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ អរហត្តមគ្គេន អណុសហគតំ កាមរាគំ
អណុសហគតំ ព្យាបាទំ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។

បុគ្គល លះបង់សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា សីលព្វតបរាមាសៈ ដោយអរហត្ត-មគ្គឬ ។ អើ ។ ក្រែងការលះបង់សញ្ញោជនៈ ៣ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការលះបង់សញ្ញោជនៈ ៣ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សោតាបត្តិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល លះបង់សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា សីលព្វតបរាមាសៈ ដោយអរហត្តមគ្គទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់កាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រាត ព្យា-បាទដ៏គ្រោតគ្រាត ដោយអរហត្តមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលលះបង់កាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រាត ព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រាត ដោយអរហត្តមគ្គឬ ។ អើ ។ ក្រែងភាវៈស្រាលស្តើង នៃកាមរាគៈនិងព្យាបាទ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សកទាគាមិផលឬ ។ អើ ។ ប្រ-សិនបើ ភាវៈស្រាលស្តើង នៃកាមរាគៈនិងព្យាបាទ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សកទាគាមិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល លះបង់កាមរាគៈដ៏គ្រោតគ្រាត ព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រាត ដោយអរ-ហត្តមគ្គទេ ។ បុគ្គល លះបង់កាមរាគៈប្រកបដោយប្រមាណតិច ព្យា-បាទប្រកបដោយប្រមាណតិច ដោយអរហត្តមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់កាមរាគៈប្រកបដោយប្រមាណតិច ព្យាបាទប្រកបដោយប្រមាណតិច ដោយអរហត្តមគ្គឬ ។ អើ ។

ននុ កាមរាគព្យាបាទានំ អនវសេសប្បហានំ អនាគាមិផលំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ កាមរាគព្យាបាទានំ អនវសេសប្បហានំ អនាគាមិផលំ វុត្តំ ភគវតា នោ វត រេ វត្តព្វេ អរហត្តមគ្គេន អណុសហគតំ កាមរាគំ អណុសហគតំ ព្យាបាទំ ជហាតីតិ ។

[៣១៧] ន វត្តព្វំ ឯកេន អរិយមគ្គេន ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ សច្ឆិករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ភគវតា សោតាបត្តិមគ្គោ ភាវិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ភគវា សោតាបន្នោតិ ។ នេ ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ភគវតា សកទាគាមិមគ្គោ ។ បេ ។ អនាគាមិមគ្គោ ភាវិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ភគវា អនាគាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣១៨] ភគវា ឯកេន អរិយមគ្គេន ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ សច្ឆិករោតិ សាវកា ចតូហិ អរិយមគ្គេហិ ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ សច្ឆិករោន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ សាវកា ពុទ្ធស្ស ភគវតោ អទិដ្ឋំ ទក្ខន្តិ អនធិគតំ អធិគច្ឆន្តិ អសច្ឆិកតំ សច្ឆិករោន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ក្រែងការលះបង់ មិនសេសសល់ នូវកាមរាគៈនិងព្យាបាទ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា អនាគាមិផលឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការលះបង់មិនសេសសល់ នូវកាមរាគៈនិងព្យាបាទ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា អនាគាមិផល ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល លះបង់កាមរាគៈប្រកបដោយប្រមាណតិច ព្យាបាទប្រកបដោយប្រមាណតិច ដោយអរហត្តមគ្គទេ ។

[៣១៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសាមញ្ញផល ៤ ដោយអរិយមគ្គ ១ ទេឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគចម្រើនសោតាបត្តិមគ្គឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ជាសោតាបន្នបុគ្គលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ចម្រើនសកទាគាមិមគ្គ ។ បេ ។ ចម្រើនអនាគាមិមគ្គឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ជាអនាគាមិបុគ្គលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣១៨] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសាមញ្ញផល ៤ ដោយអរិយមគ្គ ១ ពួកសាវ័ក ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសាមញ្ញផល ៤ ដោយអរិយមគ្គ ៤ ឬ ។ អើ ។ ពួកសាវ័ក ឃើញធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគមិនឃើញហើយ ត្រាស់ដឹងធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគមិនត្រាស់ដឹងហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ឯកមគ្គកថា ។

ឈានសង្កន្តិកថា

[៣១៩] ឈានា ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ បឋមា ឈានា តតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឈានា ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទុតិយា ឈានា ចតុត្ថំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២០] បឋមា ឈានា ទុតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ យា បឋមស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សា វ ទុតិយស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បឋមា ឈានា ទុតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ ន វត្តព្វំ យា បឋមស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សា វ ទុតិយស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ទុតិយំ ឈានំ អនាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ អបណិទហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ ទុតិយំ ឈានំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

ឈានសង្កន្តិកថា

[៣១៩] បុគ្គល ចេញអំពីឈាន មួយ រំកិលទៅកាន់ឈាន មួយ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ចេញអំពីបឋមជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់តតិយជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីឈានមួយ រំកិលទៅកាន់ឈានមួយ បានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលចេញអំពីទុតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២០] បុគ្គល ចេញអំពីបឋមជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ទុតិយជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អើ ។ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញុំាំងបឋមជ្ឈានឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញុំាំងទុតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើង ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីបឋមជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ទុតិយជ្ឈានឬ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញុំាំងបឋមជ្ឈានឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញុំាំងទុតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ទុតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលមិនរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលមិនតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងទុតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។

១៧៧

ឈានសង្កន្តិកថា

បណិធហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ទុតិយំ ឈានំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិធហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ បឋមា ឈានា ទុតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ បឋមា ឈានា ទុតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ បឋមំ ឈានំ កាមេ អាទីនវតោ មនសិការោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទុតិយំ ឈានំ កាមេ អាទីនវតោ មនសិការោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ សវិតក្កំ សវិចារន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទុតិយំ ឈានំ សវិតក្កំ សវិចារន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បឋមា ឈានា ទុតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ តញ្ញេវ បឋមំ ឈានំ តំ ទុតិយំ ឈានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ទុតិ-យជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលចេញអំពីបឋមជ្ឈាន វិកិលទៅកាន់ទុតិយជ្ឈាន បានទេ ។ បុគ្គលចេញអំពីបឋមជ្ឈាន វិកិលទៅកាន់ទុតិយជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អើ ។ បឋ-មជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវកាមទាំងឡាយ ថាជាទោស កើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ ទុតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវកាមទាំងឡាយ ថាជាទោស កើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈដែរឬ ។ អើ ។ ទុតិយជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីបឋ-មជ្ឈាន វិកិលទៅកាន់ទុតិយជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អើ ។ បឋមជ្ឈាននោះឯង គឺទុតិយជ្ឈាននោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦១] ទុតិយា ឈានា តតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ យា ទុតិយស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សា វ តតិយស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទុតិយា ឈានា តតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ ន វត្តព្វំ យា ទុតិយស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សា វ តតិយស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ តតិយំ ឈានំ អនាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ អបណិធហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ តតិយំ ឈានំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិធហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តតិយំ ឈានំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ បណិធហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ ទុតិយា ឈានា តតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ ទុតិយា ឈានា តតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។

[៣២១] បុគ្គល ចេញអំពីទុតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់តតិយជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អើ ។ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងទុតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងតតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីទុតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់តតិយជ្ឈាន ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញ៉ាំងទុតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញ៉ាំងតតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ តតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលមិនរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលមិនតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងតតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ តតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលចេញអំពីទុតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់តតិយជ្ឈានបានទេ ។ បុគ្គលចេញអំពីទុតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់តតិយជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អើ ។

ទុតិយំ ឈានំ វិតក្កវិចារេ អាទីនវតោ មនសិការោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ តតិយំ ឈានំ វិតក្កវិចារេ អាទីនវតោ មនសិការោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ សប្បីតិកន្តិ ។ អាមន្តា ។ តតិយំ ឈានំ សប្បីតិកន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទុតិយា ឈានា តតិយំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ តញ្ញេវ ទុតិយំ ឈានំ តំ តតិយំ ឈានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២២] តតិយា ឈានា ចតុត្ថំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ យា តតិយស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សា វ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តតិយា ឈានា ចតុត្ថំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ ន វត្តព្វំ ។ យា តតិយស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ សា វ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស ឧប្បាទាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ចតុត្ថំ ឈានំ អនាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

ទុតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវវិតក្កៈនិងវិចារៈ ថាជាទោស កើតឡើងឬ ។ អើ ។ តតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវវិតក្កៈនិងវិចារៈ ថាជាទោស កើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ប្រកបដោយបីតិដែរឬ ។ អើ ។ តតិយជ្ឈាន ប្រកបដោយបីតិដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីទុតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់តតិយជ្ឈានបានដែរឬ ។ អើ ។ ទុតិយជ្ឈាននោះឯង គឺតតិយជ្ឈាននោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២២] បុគ្គល ចេញអំពីតតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ចតុត្ថជ្ឈានបានដែរឬ ។ អើ ។ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញុំាងតតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញុំាងចតុត្ថជ្ឈានឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីតតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ចតុត្ថជ្ឈានបានដែរឬ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកណា ដើម្បីញុំាងតតិយជ្ឈានឲ្យកើតឡើង ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុកនោះឯង ដើម្បីញុំាងចតុត្ថជ្ឈានឲ្យកើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលមិនរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។

អបណិហិតហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ ចតុត្ថំ ឈានំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជ-តិ ។ បេ ។ បណិហិតហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អា-មន្តា ។ ហញ្ចិ ចតុត្ថំ ឈានំ អាវជ្ជន្តស្ស ឧប្បជ្ជ-តិ ។ បេ ។ បណិហិតហន្តស្ស ឧប្បជ្ជតិ តេន វត រេ វត្តព្វេ តតិយា ឈានា ចតុត្ថំ ឈានំ សង្កម-តីតិ ។ តតិយា ឈានា ចតុត្ថំ ឈានំ សង្កម-តីតិ ។ អាមន្តា ។ តតិយំ ឈានំ បីតឹ អាទីនវតោ មនសិការោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចតុត្ថំ ឈា-នំ បីតឹ អាទីនវតោ មនសិការោតោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ សុខស-ហាគតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សុខសហាគ-តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តតិយា ឈានា ចតុត្ថំ ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ តញ្ញេវ តតិយំ ឈានំ តំ ចតុត្ថំ ឈានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

របស់បុគ្គលកាលមិនតាំងចិត្តទុក កើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងចតុត្ថជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្តទុក កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចតុត្ថជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលរំពឹង កើតឡើង ។ បេ ។ របស់បុគ្គលកាល តាំងចិត្តទុក កើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ចេញអំពីតតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ចតុត្ថជ្ឈានបានទេ ។ បុគ្គល ចេញអំពី តតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អើ ។ តតិយជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបីតិ ថាជាទោស កើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន របស់បុគ្គលកាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបីតិ ថាជាទោស កើតឡើងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ប្រកបដោយសុខឬ ។ អើ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយសុខដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចេញអំពីតតិយជ្ឈាន រំកិលទៅកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អើ ។ តតិយជ្ឈាននោះឯង គឺចតុត្ថជ្ឈាននោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១៨១

ឈានន្តរិកកថា

[៣២៣] ន វត្តព្វំ ឈានា ឈានំ សង្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ វិ- វិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ឈានា ឈានំ សង្កមតីតិ ។

ឈានសង្កន្តិកថា ។

ឈានន្តរិកកថា

[៣២៤] អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ ផស្សន្តរិកា ។ បេ ។ អត្ថិ បញ្ញន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អា- មន្តា ។ ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស តតិយស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ តតិ- យស្ស ច ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ចេញអំពីឈានមួយ រំកិលទៅកាន់ឈានមួយ បានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាម ទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ សូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល ចេញអំពីឈានមួយ រំកិល ទៅកាន់ឈានមួយបាន ។

ចប់ ឈានសង្កន្តិកថា ។

ឈានន្តរិកកថា

[៣២៤] ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានដែរឬ ។ អើ ។ ធម៌ជា ចន្លោះនៃផស្សៈ មានដែរឬ ។ បេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃបញ្ញា មានដែរ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានដែរឬ ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានក្នុងចន្លោះ នៃ ទុតិយជ្ឈាននិងតតិយជ្ឈានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានដែរឬ ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានក្នុងចន្លោះ នៃតតិយជ្ឈាននិងចតុត្ថជ្ឈានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៥] ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស តតិយស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ នត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស តតិយស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ នត្ថិ ឈានន្តរិកា នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ តតិយស្ស ច ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ នត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តតិយស្ស ច ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ នត្ថិ ឈានន្តរិកា នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។

[៣២៦] បឋមស្ស ច ឈានស្ស ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស តតិយស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បឋមស្ស ច ឈានស្ស ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ តតិយស្ស ច ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ អត្ថិ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២៥] ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានក្នុងចន្លោះ នៃទុតិយជ្ឈាននិងតតិយជ្ឈានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានក្នុងចន្លោះ នៃទុតិយជ្ឈាននិងតតិយជ្ឈានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានទេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានក្នុងចន្លោះ នៃតតិយជ្ឈាននិងចតុត្ថជ្ឈានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានក្នុងចន្លោះ នៃតតិយជ្ឈាននិងចតុត្ថជ្ឈានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានទេ ។

[៣២៦] ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានក្នុងចន្លោះ នៃបឋមជ្ឈាននិងទុតិយជ្ឈានឬ ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានក្នុងចន្លោះ នៃទុតិយជ្ឈាននិងតតិយជ្ឈានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានក្នុងចន្លោះ នៃបឋមជ្ឈាននិងទុតិយជ្ឈានឬ ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មានក្នុងចន្លោះ នៃតតិយជ្ឈាននិងចតុត្ថជ្ឈានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឈានន្តរិកកថា

[៣២៧] ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស តតិយស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ ឧត្តិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ បឋមស្ស ច ឈានស្ស ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ ឧត្តិ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តតិយស្ស ច ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ ឧត្តិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ បឋមស្ស ច ឈានស្ស ទុតិយស្ស ច ឈានស្ស អន្តរេ ឧត្តិ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២៨] អវិតក្កោ វិចារមត្តោ សមាធិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ សវិតក្កោ សវិចារោ សមាធិ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អវិតក្កោ វិចារមត្តោ សមាធិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អវិតក្កោ អវិចារោ សមាធិ ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣២៩] សវិតក្កោ សវិចារោ សមាធិ ន ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អវិតក្កោ វិចារមត្តោ សមាធិ ន ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អវិតក្កោ អវិចារោ សមាធិ

ឈានន្តរិកកថា

[៣២៧] ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានក្នុងចន្លោះ នៃទុតិយជ្ឈាន និងតតិយជ្ឈានទេឬ ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានក្នុងចន្លោះ នៃបឋមជ្ឈាននិងទុតិយជ្ឈានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានក្នុងចន្លោះ នៃតតិយជ្ឈាន និងចតុត្ថជ្ឈានទេឬ ។ អើ ។ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មិនមានក្នុងចន្លោះ នៃបឋមជ្ឈាននិងទុតិយជ្ឈានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៨] សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានឬ ។ អើ ។ សមាធិ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានឬ ។ អើ ។ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៩] សមាធិ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មិនមែនជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេឬ ។ អើ ។ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មិនមែនជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ

ន ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អវិតក្កោ វិចារ-
មត្តោ សមាធិ ន ឈានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ
វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៣០] ទ្វិន្នំ ឈានានំ បដុប្បន្នានំ អន្តរេ អវិ-
តក្កោ វិចារមត្តោ សមាធីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អវិតក្កេ
វិចារមត្តេ សមាធិម្ហិ វត្តមានេ បឋមំ ឈានំ និរុទ្ធំ ទុ-
តិយំ ឈានំ អនុប្បន្នន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អវិ-
តក្កេ វិចារមត្តេ សមាធិម្ហិ វត្តមានេ បឋមំ ឈានំ
និរុទ្ធំ ទុតិយំ ឈានំ អនុប្បន្នំ នោ វត រេ វត្តព្វេ
ទ្វិន្នំ ឈានានំ បដុប្បន្នានំ អន្តរេ អវិតក្កោ វិចារ-
មត្តោ សមាធិ ឈានន្តរិកាតិ[១] ។

[៣៣១] អវិតក្កោ វិចារមត្តោ សមាធិ ន ឈា-
នន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អវិតក្កោ វិចារមត្តោ ស-
មាធិ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ
។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានន្តិ ។
ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ អវិតក្កោ វិ-
ចារមត្តោ សមាធិ ឈានន្តរិកាតិ ។

---

១ ឱ. អយំ បាឋោ នត្ថិ ។

មិនមែនជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេឬ ។ អើ ។ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មិនមែនជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣០] សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មានក្នុងចន្លោះ នៃឈានទាំងពីរ ដែលកើតចំពោះហើយឬ ។ អើ ។ ក្រែងកាលសមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បឋមជ្ឈានរលត់ ទុតិយជ្ឈាន មិនទាន់កើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាលសមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ បឋមជ្ឈានរលត់ ទុតិយជ្ឈានមិនទាន់កើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មានក្នុងចន្លោះ នៃឈានទាំងពីរ ដែលកើតចំពោះហើយ ថាជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេ ។

[៣៣១] សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មិនមែនជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេឬ ។ អើ ។ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ ជាទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ជាតតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ជាចតុត្ថជ្ឈានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន ។

[៣៣២] អវិតក្កោ វិចារមត្តោ សមាធិ ឈានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ តយោ សមាធី វុត្តា ភគវតា សវិតក្កោ សវិចារោ សមាធិ អវិតក្កោ វិចារមត្តោ សមាធិ អវិតក្កោ អវិចារោ សមាធីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តយោ សមាធី វុត្តា ភគវតា សវិតក្កោ សវិចារោ សមាធិ អវិតក្កោ វិចារមត្តោ សមាធិ អវិតក្កោ អវិចារោ សមាធិ នោ វត រេ វត្តព្វេ អវិតក្កោ វិចារមត្តោ សមាធិ ឈានន្តរិកាតិ ។

ឈានន្តរិកកថា ។

សមាបន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិកថា

[៣៣៣] សមាបន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិ ។ អាមន្តា ។ សមាបន្នោ ចក្ខុនា រូបំ បស្សតិ ។ បេ ។ សោតេន ។ បេ ។ ឃានេន ។ បេ ។ ជិវ្ហាយ ។ បេ ។ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សមាបន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិ ។ អាមន្តា ។ សោតវិញ្ញាណសមង្គី សមាបន្នោតិ ។

[៣៣២] សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ពួកសមាធិ ៣ យ៉ាងគឺ សមាធិ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ១ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ១ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ១ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ពួកសមាធិ ៣ យ៉ាងគឺ សមាធិ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ ១ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ១ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ ១ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ជាធម៌ជាចន្លោះនៃឈានទេ ។

ចប់ ឈានន្តរិកកថា ។

សមាបន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិកថា

[៣៣៣] បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឮសំឡេងដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឃើញរូប ដោយចក្ខុ ។ បេ ។ ដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ដោយច្រមុះ ។ បេ ។ ដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវនូវផោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឮសំឡេងដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ព្រមព្រៀងដោយសោតវិញ្ញាណដែរឬ ។

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ សមាធិ មនោវិញ្ញាណ-សមង្គិស្សាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សមាធិ មនោ-វិញ្ញាណសមង្គិស្ស នោ វត រេ វត្តព្វេ សមាបន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិ ។

[៣៣៤] សមាធិ មនោវិញ្ញាណសមង្គិស្ស សោ-តវិញ្ញាណសមង្គី សទ្ទំ សុណាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សមាធិ មនោវិញ្ញាណសមង្គិស្ស សោតវិញ្ញា-ណសមង្គី សទ្ទំ សុណាតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ ស-មាបន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិ ។ សមាធិ មនោវិញ្ញា-ណសមង្គិស្ស សោតវិញ្ញាណសមង្គី សទ្ទំ សុណា-តីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វិន្នំ ផស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៥] ន វត្តព្វំ សមាបន្នោ សទ្ទំ សុណា-តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ បឋមស្ស ឈានស្ស សទ្ទោ កណ្ដកោ វុត្តោ ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បឋ-មស្ស ឈានស្ស សទ្ទោ កណ្ដកោ វុត្តោ ភគវតា តេន វត រេ វត្តព្វេ សមាបន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងសមាធិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយមនោវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សមាធិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយមនោវិញ្ញាណ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឮសំឡេងទេ ។

[៣៣៤] សមាធិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយមនោ-វិញ្ញាណ ចុះបុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយសោតវិញ្ញាណ ឮសំឡេងដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សមាធិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយមនោវិញ្ញាណ បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយសោតវិញ្ញាណ ឮសំឡេងដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឮសំឡេងទេ ។ សមាធិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយមនោ-វិញ្ញាណ ចុះបុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយសោតវិញ្ញាណ ឮសំឡេងដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឮសំឡេងទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងសំឡេង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃបឋមជ្ឈានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សំឡេង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃបឋមជ្ឈាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឮសំឡេងដែរ ។

១៨៧

សមាបន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិកថា

បឋមស្ស ឈានស្ស សទ្ទោ កណ្ដកោ វុត្តោ ភគវតាតិ ។ សមាបន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទុតិយស្ស ឈានស្ស វិតក្កោ វិចារោ កណ្ដកោ វុត្តោ ភគវតា អត្ថិ តស្ស វិតក្កវិចា-
រាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បឋមស្ស ឈា-
នស្ស សទ្ទោ កណ្ដកោ វុត្តោ ភគវតាតិ ។ សមា-
បន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិ ។ អាមន្តា ។ តតិយស្ស ឈានស្ស បីតិ កណ្ដកោ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស អស្សាសបស្សាសោ កណ្ដកោ អាកាសានញ្ចាយ-
តនំ សមាបន្នស្ស រូបសញ្ញា កណ្ដកោ វិញ្ញាណញ្ចា-
យតនំ សមាបន្នស្ស អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញា កណ្ដកោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមាបន្នស្ស វិញ្ញា-
ណញ្ចាយតនសញ្ញា កណ្ដកោ នេវសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនំ សមាបន្នស្ស អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា កណ្ដ-
កោ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបន្នស្ស សញ្ញា ច វេ-
ទនា ច កណ្ដកោ វុត្តា ភគវតា អត្ថិ តស្ស សញ្ញា ច វេទនា ចាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សមាបន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិកថា ។

សមាបន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិកថា

សំឡេង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃបឋមជ្ឈាន ។ ចុះបុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឮសំឡេងដែរឬ ។ អើ ។ វិតក្កៈនិងវិចារៈ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃទុតិយជ្ឈាន ចុះវិតក្កៈនិងវិចារៈរបស់ទុតិយជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សំឡេង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃបឋមជ្ឈាន ។ ចុះបុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឮសំឡេងដែរឬ ។ អើ ។ បីតិ ជាសត្រូវនៃតតិយជ្ឈាន ខ្យល់ដកដង្ហើមចេញចូល ជាសត្រូវនៃចតុត្ថជ្ឈាន រូបសញ្ញា ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់អាកាសានញ្ចាយតនៈ អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញា ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់អាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ សញ្ញានិងវេទនា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ជាសត្រូវនៃបុគ្គលចូលកាន់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ ចុះសញ្ញានិងវេទនា របស់បុគ្គលនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សមាបន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិកថា ។

ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិកថា

[៣៣៦] ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបេន រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបេន រូបំ បស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបេន រូបំ ប-ដិវិជានាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបេន រូបំ បដិវិជានាតីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ មនោវិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ ចក្ខុស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិ-ធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ នត្ថិ ចក្ខុស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ នត្ថិ ចក្ខុស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ នោ វត វេ វត្តព្វេ ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិ ។

[៣៣៧] សោតេន សទ្ទំ សុណាតីតិ ។ បេ ។ ឃានេន គន្ធំ ឃាយតីតិ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយ រសំ សាយតីតិ ។ បេ ។

[៣៣៨] កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសតីតិ ។ អា-មន្តា ។ រូបេន រូបំ ផុសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបេន រូបំ ផុសតីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបេន រូបំ បដិវិជានាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិកថា

[៣៣៦] បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុឬ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញរូប ដោយរូបដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញរូប ដោយរូបឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវរូប ដោយរូបដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវរូប ដោយរូបឬ ។ អើ ។ រូប គឺមនោវិញ្ញាណឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុឬ ។ អើ ។ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃចក្ខុ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃចក្ខុ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃចក្ខុ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុទេ ។

[៣៣៧] បុគ្គលឮសំឡេង ដោយត្រចៀកឬ ។ បេ ។ ធុំក្លិន ដោយច្រមុះឬ ។ បេ ។ លិទ្ធភ្លក្សរស ដោយអណ្តាតឬ ។ បេ ។

[៣៣៨] បុគ្គលពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលពាល់ត្រូវរូប ដោយរូបដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលពាល់ត្រូវរូប ដោយរូបឬ ។ អើ ។ បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវរូប ដោយរូបដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១៨៩

ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិកថា

រូបេន រូបំ បដិវិជានាតីតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ មនោ-
វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាយេន
ផោដ្ឋព្វំ ផុសតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ កាយស្ស
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ
។ បេ ។ ននុ នត្ថិ កាយស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។
បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ នត្ថិ កាយស្ស
អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធិ នោ វត រេ វត្តព្វេ
កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសតីតិ ។ បេ ។

[៣៣៩] ន វត្តព្វំ ចក្ខុនា រូបំ បស្សតិ ។ បេ ។
កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ
ភគវតា ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ចក្ខុនា រូបំ បស្សតិ
។ បេ ។ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសតីតិ អត្ថេវ សុត្ត-
ន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ចក្ខុនា រូបំ បស្ស-
តិ ។ បេ ។ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសតីតិ ។

ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិកថា ។

អដ្ឋារសមោ វគ្គោ ។

ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិកថា

ដឹងច្បាស់នូវរូប ដោយរូបឬ ។ អើ ។ រូប គឺមនោវិញ្ញាណឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយឬ ។ អើ ។ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃកាយ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃកាយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃកាយ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយទេ ។ បេ ។

[៣៣៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុ ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញរូប ដោយចក្ខុ ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុ ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយ ។

ចប់ ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិកថា ។

ចប់ អដ្ឋារសមវគ្គ ។

តស្ស ឧទ្ទានំ

ពុទ្ធោ ភគវា មនុស្សលោកេ អដ្ឋាសិ ពុទ្ធេន ភគវតា ធម្មោ ទេសិតោ ឥត្ថិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ការុណា ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ឧច្ចារបស្សាវោ អតិវិយ អញ្ញេ គន្ធជាតេ អភិក្កណ្ហាតិ ឯកេន អរិយមគ្គេន ចត្តារិ សាមញ្ញផលានិ សច្ឆិករោតិ ឈានា ឈានំ សង្ក័មតិ អត្ថិ ឈានន្តរិកា សមាបន្នោ សទ្ធំ សុណាតិ ចក្ខុនា រូបំ បស្សតិ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសតីតិ ។

ឧទ្ទាននៃអដ្ឋារសមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគគង់នៅក្នុងមនុស្សលោក ១ ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ១ ករុណារបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មិនមាន ១ ឧច្ចារៈនិងបស្សាវៈរបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ គ្របសង្កត់នូវពួកគន្ធជាតដទៃក្រៃពេក ១ បុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសាមញ្ញផលទាំង ៤ ដោយអរិយមគ្គតែមួយ ១ បុគ្គលចេញអំពីឈាន រំកិលទៅកាន់ឈាន ១ ធម៌ជាចន្លោះនៃឈាន មាន ១ បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ ឮសំឡេង ១ បុគ្គលឃើញរូប ដោយចក្ខុ បុគ្គលពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈ ដោយកាយ ១ ។

កិលេសជហានកថា

[៣៤០] អតីតេ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ និរុទ្ធំ និរោធេតិ វិគតំ វិគមេតិ ខីណំ ខេបេតិ អត្ថង្គតំ អត្ថង្គមេតិ អព្ភត្ថង្គតំ អព្ភត្ថង្គមេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អតីតេ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អតីតំ និរុទ្ធន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អតីតំ និរុទ្ធំ នោ វត រេ វត្តព្វេ អតីតេ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ អតីតេ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អតីតំ នត្ថីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អតីតំ នត្ថិ នោ វត រេ វត្តព្វេ អតីតេ កិលេសេ ជហាតីតិ ។

[៣៤១] អនាគតេ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ អជាតំ អជនេតិ អសញ្ជាតំ អសញ្ជនេតិ អនិព្វត្តំ អនិព្វត្តេតិ អបាតុភូតំ អបាតុភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគតេ កិលេសេ ជហាតីតិ ។

កិលេសជហានកថា

[៣៤០] បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអតីត (កន្លងហើយ)ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ញុំាំងរបស់ដែលរលត់ហើយ ឲ្យរលត់ទៅ ញុំាំងរបស់ដែលទៅប្រាសហើយ ឲ្យទៅប្រាស ញុំាំងរបស់ដែលអស់ហើយ ឲ្យអស់ទៅ ញុំាំងរបស់ដែលវិនាសទៅហើយ ឲ្យវិនាសទៅ ញុំាំងរបស់ដែលបាត់ទៅហើយ ឲ្យបាត់ទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអតីតឬ ។ អើ ។ ក្រែង របស់ជាអតីត រលត់ទៅហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ របស់ជាអតីតរលត់ទៅហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលលះបង់ពួកកិលេសជាអតីតទេ ។ បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេស ជាអតីតឬ ។ អើ ។ ក្រែង របស់ជាអតីត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ របស់ជាអតីតមិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអតីតទេ ។

[៣៤១] បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគតឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ញុំាំងរបស់មិនទាន់កើត មិនឲ្យកើត ញុំាំងរបស់មិនទាន់ដុះដាល មិនឲ្យដុះដាល ញុំាំងរបស់មិនទាន់លូតលាស់ មិនឲ្យលូតលាស់ ញុំាំងរបស់មិនទាន់កើតប្រាកដ មិនឲ្យកើតប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគតឬ ។

អាមន្តា ។ ននុ អនាគតំ អជាតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនាគតំ អជាតំ តេន វត រេ វត្តព្វេ អនាគតេ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ អនាគតេ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អនាគតំ នត្ថីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនាគតំ នត្ថិ តេន វត រេ វត្តព្វេ អនាគតេ កិលេសេ ជហាតីតិ ។

[៣៤២] បច្ចុប្បន្នេ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ រត្តោ រាគំ ជហាតិ ទុដ្ឋោ ទោសំ ជហាតិ មូឡ្ហោ មោហំ ជហាតិ កិលិដ្ឋោ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រាគេន រាគំ ជហាតិ ទោសេន ទោសំ ជហាតិ មោហេន មោហំ ជហាតិ កិលេសេហិ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រាគោ ចិត្តសម្បយុត្តោ មគ្គោ ចិត្តសម្បយុត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វិន្នំ ផស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្នំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រាគោ អកុសលោ មគ្គោ កុសលោតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សាវជ្ជានវជ្ជា ហីនប្បណីតា កណ្ហាសុក្កសប្បដិភាគា ធម្មា សម្មុខីភាវំ អាគច្ឆន្តីតិ ។

អើ ។ ក្រែងរបស់ជាអនាគត មិនទាន់កើតទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ របស់ជាអនាគត មិនទាន់កើតទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគតទេ ។ បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេស ជាអនាគតឬ ។ អើ ។ ក្រែងរបស់ជាអនាគត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ របស់ជាអនាគត មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ ពោលថា បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគតទេ ។

[៣៤២] បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។ បុគ្គលត្រេកអរ លះបង់រាគៈ បុគ្គលប្រទូស្ត លះបង់ទោសៈ បុគ្គលវង្វេង លះបង់មោហៈ បុគ្គលសៅហ្មង លះបង់ពួកកិលេសឬ ។ អ្នកមិនគួរ ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល លះបង់រាគៈ ដោយរាគៈ លះបង់ ទោសៈ ដោយទោសៈ លះបង់មោហៈ ដោយមោហៈ លះបង់ពួកកិ- លេស ដោយពួកកិលេសឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រាគៈ ប្រកបដោយចិត្ត មគ្គ ប្រកបដោយចិត្តដែរឬ ។ អើ ។ ការ ប្រជុំ នៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តទាំងពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រាគៈ ជាអកុសល មគ្គ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់ភាវៈចំពោះមុខឬ ។

១៩៣

កិលេសជហានកថា

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កុសលាកុសលា ។ បេ ។ សប្បដិភាគា ធម្មា សម្មុខីភាវំ អាគច្ឆន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ សុវិទូរវិទូរានិ ។ កតមានិ ចត្តារិ ។ នភញ្ច ភិក្ខវេ បឋវី ច ឥទំ បឋមំ សុវិទូរវិទូរំ ។ បេ ។ តស្មា សតំ ធម្មោ អសព្ភិ អារកាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ កុសលាកុសលា ។ បេ ។ សម្មុខីភាវំ អាគច្ឆន្តីតិ ។

[៣៤៣] ន វត្តព្វំ អតីតេ កិលេសេ ជហាតិ អនាគតេ កិលេសេ ជហាតិ បច្ចុប្បន្នេ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថិ កិលេសេ ជហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ អតីតេ កិលេសេ ជហាតិ អនាគតេ កិលេសេ ជហាតិ បច្ចុប្បន្នេ កិលេសេ ជហាតីតិ ។

កិលេសជហានកថា ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ។ បេ ។ មានចំណែក (ខ្មៅនិងស) មកកាន់ភាវៈចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ មាន ៤ ។ ធម្មជាតឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនិងផែនដី នេះឈ្មោះថាឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់សប្បុរសទាំងឡាយ ឆ្ងាយអំពីអសប្បុរសទាំងឡាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ។ បេ ។ មកកាន់ភាវៈចំពោះមុខទេ ។

[៣៤៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអតីត លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគត លះបង់ពួកកិលេសជាបច្ចុប្បន្នទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេស មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអតីត លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគត លះបង់ពួកកិលេសជាបច្ចុប្បន្ន ។

ចប់ កិលេសជហានកថា ។

សុញ្ញតាកថា

[៣៤៤] សុញ្ញតា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ អនិមិត្តំ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សុញ្ញតា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ អប្បណិហិតោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនិមិត្តំ ន វត្តព្វំ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នន្តិ ។ អាមន្តា ។ សុញ្ញតា ន វត្តព្វា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អប្បណិហិតោ ន វត្តព្វោ សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នោតិ ។ អាមន្តា ។ សុញ្ញតា ន វត្តព្វា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សុញ្ញតា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ សង្ខារក្ខន្ធោ ន អនិច្ចោ ន សង្ខតោ ន បដិច្ចសមុប្បន្នោ ន ខយធម្មោ ន វយធម្មោ ន វិរាគធម្មោ ន និរោធធម្មោ ន វិបរិណាមធម្មោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ សង្ខារក្ខន្ធោ អនិច្ចោ សង្ខតោ បដិច្ចសមុប្បន្នោ

សុញ្ញតាកថា

[៣៤៤] សេចក្ដីសូន្យ[១] រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធដែរឬ ។ អើ ។ អនិមិត្ត: (និព្វាន) រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្ដីសូន្យ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធឬ ។ អើ ។ អប្បណិហិត: (និព្វាន) រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អនិមិត្ត: រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្ដីសូន្យ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អប្បណិហិត: រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្ដីសូន្យ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្ដីសូន្យ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធឬ ។ អើ ។ សង្ខារក្ខន្ធ មិនមែនជាមិនទៀង មិនមែនជាបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង មិនមែនកើតឡើងអាស្រ័យហេតុ មិនមែនមានសភាពអស់ទៅ មិនមែនមានសភាពសូន្យទៅ មិនមែនមានសភាពប្រាសចាកតម្រេក មិនមែនមានសភាពរលត់ មិនមែនមានសភាពប្រែប្រួលទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រៃងសង្ខារក្ខន្ធ មិនទៀង បច្ច័យប្រជុំតាក់តែង

១ បានដល់ខន្ធជាអនត្តលក្ខណ: ។

ខយធម្មោ វយធម្មោ វិរាគធម្មោ និរោធធម្មោ វិបរិណាមធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សង្ខារក្ខន្ធោ អនិច្ចោ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មោ នោ ច វត រេ វត្តព្វេ សុញ្ញតា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។

[៣៤៥] រូបក្ខន្ធស្ស សុញ្ញតា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ សង្ខារក្ខន្ធស្ស សុញ្ញតា រូបក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនាខន្ធស្ស ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធស្ស ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស សុញ្ញតា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ សង្ខារក្ខន្ធស្ស សុញ្ញតា វិញ្ញាណក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៤៦] សង្ខារក្ខន្ធស្ស សុញ្ញតា ន វត្តព្វា រូបក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបក្ខន្ធស្ស សុញ្ញតា ន វត្តព្វា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធស្ស សុញ្ញតា ន វត្តព្វា វេទនាខន្ធបរិយាបន្នា ។ បេ ។ សញ្ញាខន្ធបរិយាបន្នា ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស សុញ្ញតា ន វត្តព្វា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

កើតឡើងអាស្រ័យហេតុ មានសភាពអស់ទៅ មានសភាពសូន្យទៅ មានសភាពប្រាសចាកតម្រេក មានសភាពរលត់ទៅ មានសភាពប្រែប្រួលឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សង្ខារក្ខន្ធមិនទៀង ។ បេ ។ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សេចក្តីសូន្យ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធទេ ។

[៣៤៥] សេចក្តីសូន្យ នៃរូបក្ខន្ធ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធឬ ។ អើ ។ សេចក្តីសូន្យ នៃសង្ខារក្ខន្ធ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបក្ខន្ធឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីសូន្យ នៃវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ នៃសញ្ញាខន្ធ ។ បេ ។ នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធឬ ។ អើ ។ សេចក្តីសូន្យ នៃសង្ខារក្ខន្ធ រាប់បញ្ចូលក្នុងវិញ្ញាណក្ខន្ធឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីសូន្យ នៃសង្ខារក្ខន្ធ រាប់បញ្ចូលក្នុងរូបក្ខន្ធទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីសូន្យ នៃរូបក្ខន្ធ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីសូន្យ នៃសង្ខារក្ខន្ធ រាប់បញ្ចូលក្នុងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសញ្ញាខន្ធ ។ បេ ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងវិញ្ញាណក្ខន្ធទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីសូន្យ នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៧] ន វត្តព្វំ សុញ្ញតា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា សុញ្ញមិទំ ភិក្ខវេ សង្ខារា អត្តេន វា អត្តនិយេន វាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សុញ្ញតា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នាតិ ។

សុញ្ញតាកថា ។

សាមញ្ញផលកថា

[៣៨៨] សាមញ្ញផលំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ តាណំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អច្ចុតំ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សាមញ្ញផលំ អសង្ខតំ និព្វានំ សង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៨៩] សាមញ្ញផលំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ សាមញ្ញំ អសង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សាមញ្ញំ សង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ សាមញ្ញផលំ សង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិផលំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។

[៣៤៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីសូន្យ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយ នេះ សូន្យចាកខ្លួនផង ចាកវត្ថុជារបស់ខ្លួនផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីសូន្យ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ។

ចប់ សុញ្ញតាកថា ។

សាមញ្ញផលកថា

[៣៤៨] សាមញ្ញផល ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ជាទីពឹង ជាទីជ្រក ជាទីរលឹក ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មិនច្យុត មិនស្លាប់ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សាមញ្ញផល ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៩] សាមញ្ញផល ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សាមញ្ញ ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សាមញ្ញ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សាមញ្ញផល ជាសង្ខតៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិផល ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។

សោតាបត្តិមគ្គោ អសង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមគ្គោ សង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិផលំ សង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សកទាគាមិផលំ ។ បេ ។ អនាគាមិផលំ ។ បេ ។ អរហត្តផលំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តមគ្គោ អសង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គោ សង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តផលំ សង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិផលំ អសង្ខតំ សកទាគាមិផលំ ។ បេ ។ អនាគាមិផលំ ។ បេ ។ អរហត្តផលំ អសង្ខតំ និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ច អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បញ្ច អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ច តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សាមញ្ញផលកថា ។

បត្តិកថា

[៣៨០] បត្តិ អសង្ខតាតិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ តាណំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អច្ចុតំ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បត្តិ អសង្ខតា

សោតាបត្តិមគ្គ ជាអសង្ខត:ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមគ្គ ជាសង្ខត:ឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិផល ជាសង្ខត:ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាគាមិផល ។ បេ ។ អនាគាមិផល ។ បេ ។ អរហត្តផល ជាអសង្ខត: ឬ ។ អើ ។ អរហត្តមគ្គ ជាអសង្ខត:ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គ ជាសង្ខត:ឬ ។ អើ ។ អរហត្តផល ជាសង្ខត:ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិផល ជាអសង្ខត: សកទាគាមិផល ។ បេ ។ អនាគាមិផល ។ បេ ។ អរហត្តផល ជាអសង្ខត: និព្វាន ជាអសង្ខត:ឬ ។ អើ ។ អសង្ខត: មាន ៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខត: មាន ៥ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មាន ៥ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តី ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សាមញ្ញផលកថា ។

បត្តិកថា

[៣៥០] *ការបាន ជាអសង្ខត:ឬ ។ អើ ។ និព្វាន ជាទីពឹង ជាទីជ្រក ជាទីរលឹក ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មិនច្យុត មិនស្លាប់ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបាន ជាអសង្ខត:*

និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៩១] ចីវរស្ស បត្តិ អសង្ខតាតិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ ។ បេ ។ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចីវរស្ស បត្តិ អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បិណ្ឌបាតស្ស ។ បេ ។ សេនាសនស្ស ។ បេ ។ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារស្ស បត្តិ អសង្ខតាតិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ ។ បេ ។ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារស្ស បត្តិ អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥១] ការបានទូវចីវរ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ។ បេ ។ មិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបានទូវចីវរ ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបានទូវបិណ្ឌបាត ។ បេ ។ នូវសេនាសនៈ ។ បេ ។ នូវគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ។ បេ ។ មិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបានទូវគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចីវរស្ស បត្តិ អសង្ខតា បិណ្ឌបាតស្ស ។ បេ ។ សេ-
នាសនស្ស ។ បេ ។ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារស្ស
បត្តិ អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ច
អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បញ្ច
អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ច តាណានិ ។ បេ ។
អន្តរិកា ភាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៩២] បឋមស្ស ឈានស្ស បត្តិ អសង្ខតា
ឯវំ សព្វំ វិត្ថារេតព្វំ ទុតិយស្ស ឈានស្ស តតិ-
យស្ស ឈានស្ស ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស អាកាសា-
នញ្ចាយតនស្ស វិញ្ញាណញ្ចាយតនស្ស អាកិញ្ចញ្ញា-
យតនស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនស្ស ។ បេ ។
សោតាបត្តិមគ្គស្ស សោតាបត្តិផលស្ស សកទាគា-
មិមគ្គស្ស សកទាគាមិផលស្ស អនាគាមិមគ្គស្ស អ-
នាគាមិផលស្ស អរហត្តមគ្គស្ស អរហត្តផលស្ស បត្តិ
អសង្ខតាតិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ ។ បេ ។ អច្ចុតំ
អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អរហត្តផលស្ស
បត្តិ អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។
ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ការបានទូវចីវរ ជាអសង្ខត: ការបានទូវបិណ្ឌបាត ។ បេ ។ នូវសេនា-សនៈ ។ បេ ។ នូវគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ជាអសង្ខត: ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខត:ដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខត: មាន ៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខត: មាន ៥ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មាន ៥ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥២] ការបានទូវបឋមជ្ឈាន ជាអសង្ខត: សេចក្តីទាំងអស់ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ការបានទូវទុតិយជ្ឈាន នូវតតិយជ្ឈាន នូវចតុត្ថជ្ឈាន នូវអាកាសានញ្ចាយតនៈ នូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ នូវអា-កិញ្ចញ្ញាយតនៈ នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ នូវសោតាបត្តិមគ្គ នូវសោតាបត្តិផល នូវសកទាគាមិមគ្គ នូវសកទាគាមិផល នូវអនាគាមិមគ្គ នូវអនាគាមិផល នូវអរហត្តមគ្គ នូវអរហត្តផល ជាអសង្ខត:ឬ ។ អើ ។ និព្វាន ។ បេ ។ មិនច្យុត មិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបានទូវអរហត្តផល ជាអសង្ខត: ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខត:ដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខត: មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ទេ្វ អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។ ទេ្វ តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា ភាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិ-មគ្គស្ស បត្តិ អសង្ខតា សោតាបត្តិផលស្ស បត្តិ អ-សង្ខតា ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គស្ស បត្តិ អសង្ខតា អរ-ហត្តផលស្ស បត្តិ អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អា-មន្តា ។ នវ អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នវ អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។ នវ តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា ភាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៨៣] ន វត្តព្វំ បត្តិ អសង្ខតាតិ ។ អា-មន្តា ។ បត្តិ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញា-ណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ បត្តិ អសង្ខតាតិ ។

បត្តិកថា ។

តថតាកថា

[៣៨៤] សព្វធម្មានំ តថតា អសង្ខតាតិ ។ អា-មន្តា ។ និព្វានំ ។ បេ ។ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សព្វធម្មានំ តថតា អសង្ខតា និព្វានំ អ-សង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទេ្វ អសង្ខតានីតិ ។

អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការបាននូវសោតាបត្តិមគ្គ ជាអសង្ខតៈ ការបាននូវសោតាបត្តិផល ជាអសង្ខតៈ ។ បេ ។ ការបាននូវអរហត្តមគ្គ ជាអសង្ខតៈ ការបាននូវអរហត្តផល ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ៩ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន ៩ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹងមាន ៩ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការបាន ជាអសង្ខតៈទេឬ ។ អើ ។ ការបាន គឺជារូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការបាន ជាអសង្ខតៈ ។

ចប់ បត្តិកថា ។

តថតាកថា

[៣៥៤] សេចក្តីទៀងទាត់នៃធម៌ទាំងពួង (មានរូបជាដើម) *ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ។ បេ ។ មិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីទៀងទាត់នៃធម៌ទាំងពួង ជាអសង្ខតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។*

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៥] រូបស្ស រូបតា ននុ រូបតា អសង្ខតាតិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ ។ បេ ។ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបស្ស រូបតា ននុ រូបតា អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្វេ តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនាយ វេទនតា ននុ វេទនតា ។ បេ ។ សញ្ញាយ សញ្ញតា ននុ សញ្ញតា ។ បេ ។ សង្ខារានំ សង្ខារតា ននុ សង្ខារតា ។ បេ ។ វិញ្ញាណស្ស វិញ្ញាណតា ននុ វិញ្ញាណតា អសង្ខតាតិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានំ ។ បេ ។ អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបស្ស រូបតា ននុ រូបតា អសង្ខតា ។ បេ ។ វិញ្ញាណស្ស វិញ្ញាណតា ននុ វិញ្ញាណតា អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ឆ អសង្ខតានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឆ អសង្ខតានីតិ ។ អាមន្តា ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៥] ភាពជារូបនៃរូប ក្រៅភាពជារូប ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ។ បេ ។ មិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភាពជារូបនៃរូប ក្រៅភាពជារូប ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មានពីរឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភាពជាវេទនានៃវេទនា ក្រៅភាពជាវេទនា ។ បេ ។ ភាពជាសញ្ញានៃសញ្ញា ក្រៅភាពជាសញ្ញា ។ បេ ។ ភាពជាសង្ខារនៃសង្ខារទាំងឡាយ ក្រៅភាពជាសង្ខារ ។ បេ ។ ភាពជាវិញ្ញាណនៃវិញ្ញាណ ក្រៅភាពជាវិញ្ញាណ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ។ បេ ។ មិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ភាពជារូបនៃរូប ក្រៅភាពជារូប ជាអសង្ខតៈ ។ បេ ។ ភាពជាវិញ្ញាណនៃវិញ្ញាណ ក្រៅភាពជាវិញ្ញាណ ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈដែរឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ៦ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន ៦ ឬ ។ អើ ។

ន តាណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៩៦] ន វត្តព្វំ សព្វធម្មានំ តថតា អសង្ខតា-តិ ។ អាមន្តា ។ សព្វធម្មានំ តថតា រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ សព្វធម្មានំ តថតា អសង្ខតាតិ ។

តថតាកថា ។

កុសលកថា

[៣៩៧] និព្វានធាតុ កុសលាតិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណា អត្ថិ តាយ អាវដ្ដនា ។ បេ ។ បណិ-ធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អនារម្មណា នត្ថិ តាយ អាវដ្ដនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អនារម្មណា នត្ថិ តាយ អាវដ្ដនា ។ បេ ។ បណិធិ នោ វត រេ វត្តព្វេ និព្វានធាតុ កុសលាតិ ។

ទីពឹង មាន ៦ ។ បេ ។ ការវិនាសក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្តីទៀងទាត់នៃធម៌ទាំងពួង ជាអសង្ខតៈទេឬ ។ អើ ។ សេចក្តីទៀងទាត់នៃធម៌ទាំងពួង គឺជារូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីទៀងទាត់នៃធម៌ទាំងពួង ជាអសង្ខតៈ ។

ចប់ តថតាកថា ។

កុសលកថា

[៣៩៧] និព្វានធាតុ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ និព្វានធាតុ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះមានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងនិព្វានធាតុ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ និព្វានធាតុ មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា និព្វានធាតុ ជាកុសលទេ ។

២០៣

កុសលកថា

[៣៨៨] អលោភោ កុសលោ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានជាតុ កុសលា សារម្មណា អត្ថិ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អទោសោ កុសលោ ។ បេ ។ អមោហោ កុសលោ ។ បេ ។ សទ្ធា វីរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កុសលា សារម្មណា អត្ថិ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ និព្វានជាតុ កុសលា សារម្មណា អត្ថិ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៨៩] និព្វានជាតុ កុសលា អនារម្មណា នត្ថិ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ អលោភោ កុសលោ អនារម្មណោ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ និព្វានជាតុ កុសលា អនារម្មណា នត្ថិ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ អាមន្តា ។ អទោសោ

[៣៥៨] អលោភៈ ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃអលោភៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ និព្វានធាតុ ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អទោសៈ ជាកុសល ។ បេ ។ អមោហៈ ជាកុសល ។ បេ ។ សទ្ធា វីរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃបញ្ញានោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ និព្វានធាតុ ជាកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៩] និព្វានធាតុ ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អលោភៈ ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃអលោភៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និព្វានធាតុ ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃនិព្វានធាតុនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អទោសៈ

កុសលោ ។ បេ ។ អមោហោ កុសលោ ។ បេ ។ សទ្ធា វីរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កុសលា អនារម្មណា នត្ថិ តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិធីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៦០] ន វត្តព្វំ និព្វានធាតុ កុសលាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ និព្វានធាតុ អនវជ្ជាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ និព្វានធាតុ អនវជ្ជា តេន វត រេ វត្តព្វេ និព្វានធាតុ កុសលាតិ ។

កុសលកថា ។

អច្ចន្តនិយាមតាកថា

[៣៦១] អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស អច្ចន្តនិយាមតាតិ ។ អាមន្តា ។ មាតុឃាតកោ អច្ចន្តនិយតោ បិតុឃាតកោ ។ បេ ។ អរហន្តឃាតកោ ។ បេ ។ រុហិរុប្បាទកោ ។ បេ ។ សង្ឃភេទកោ អច្ចន្តនិយតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស អច្ចន្តនិយាមតាតិ ។ អាមន្តា ។ អច្ចន្តនិយតស្ស បុគ្គលស្ស វិចិកិច្ឆា ឧប្បជ្ជេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អច្ចន្តនិយតស្ស បុគ្គលស្ស វិចិកិច្ឆា ឧប្បជ្ជេយ្យ នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស អច្ចន្តនិយាមតាតិ ។

ជាកុសល ។ បេ ។ អមោហៈ ជាកុសល ។ បេ ។ សទ្ធា វីរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាកុសល មិនមានអារម្មណ៍ ការរំពឹង ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក នៃបញ្ញានោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦០] បុគ្គលមិនគួរពោលថា និព្វានធាតុ ជាកុសលទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងនិព្វានធាតុ មិនមានទោសទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើនិព្វានធាតុ មិនមានទោសទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា និព្វានធាតុ ជាកុសលដែរ ។

ចប់ កុសលកថា ។

អច្ចន្តនិយាមតាកថា

[៣៦១] សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុថុជ្ជន មានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលសម្លាប់មាតា ជាបុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាង បុគ្គលសម្លាប់បិតា ។ បេ ។ បុគ្គលសម្លាប់ព្រះអរហន្ត ។ បេ ។ បុគ្គលញុំាងព្រះលោហិតឲ្យពុះពោរឡើង ។ បេ ។ បុគ្គលបំបែកសង្ឃ ជាបុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុថុជ្ជន មានដែរឬ ។ អើ ។ វិចិកិច្ឆា នៃបុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាង គប្បីកើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិចិកិច្ឆា នៃបុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាង គប្បីកើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុថុជ្ជន មានទេ ។

២០៤

អច្ចន្តនិយាមតាកថា

[៣៦២] អច្ចន្តនិយតស្ស បុគ្គលស្ស វិចិកិច្ឆា ឧប្បជ្ជេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ បហីនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បហីនាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិមគ្គេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សកទាគាមិមគ្គេន ។ បេ ។ អនាគាមិមគ្គេន ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កតមេន មគ្គេនាតិ ។ អកុសលេន មគ្គេនាតិ ។ អកុសលោ មគ្គោ និយ្យានិកោ ខយគាមី ពោធគាមី អបចយគាមី អនាសវោ ។ បេ ។ អសង្កិលេសិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អកុសលោ មគ្គោ អនិយ្យានិកោ ។ បេ ។ សង្កិលេសិកោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អកុសលោ មគ្គោ អនិយ្យានិកោ ។ បេ ។ សង្កិលេសិកោ នោ ច វត រេ វត្តព្វេ អច្ចន្តនិយតស្ស បុគ្គលស្ស វិចិកិច្ឆា អកុសលេន មគ្គេន បហីនាតិ ។

អច្ចន្តនិយាមតាកថា

[៣៦២] វិចិកិច្ឆា របស់បុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាង មិនគប្បីកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ (បុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាង) លះបង់ (វិចិកិច្ឆា) ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (បុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាង) លះបង់ (វិចិកិច្ឆា) ហើយឬ ។ អើ ។ (លះបង់) ដោយសោតាបត្តិមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះបង់) ដោយសកទាគាមិមគ្គ ។ បេ ។ ដោយអនាគាមិមគ្គ ។ បេ ។ ដោយអរហត្តមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះបង់) ដោយមគ្គ ដូចម្តេច ។ ដោយមគ្គ ជាអកុសល ។ មគ្គ ជាអកុសល ជាទីស្រោចស្រង់ ដល់នូវការអស់ទៅ ដល់នូវការត្រាស់ដឹង មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង មិនមានអាសវៈ ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងមគ្គ ជាអកុសល មិនជាទីស្រោចស្រង់ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ មគ្គ ជាអកុសល មិនជាទីស្រោចស្រង់ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទៀងទាត់តែម្យ៉ាង លះបង់វិចិកិច្ឆា ដោយមគ្គ ជាអកុសលទេ ។

[៣៦៣] សស្សតទិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គលស្ស ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សស្សតទិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គលស្ស ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស អច្ចន្តនិយាមតាតិ ។

[៣៦៤] សស្សតទិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គលស្ស ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ នុប្បជ្ជេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ បហីនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បហីនាតិ ។ អាមន្តា ។ សោតាបត្តិមគ្គេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សកទាគាមិមគ្គេន ។ បេ ។ អនាគាមិមគ្គេន ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កតមេន មគ្គេនាតិ ។ អកុសលេន មគ្គេនាតិ ។ អកុសលោ មគ្គោ ។ បេ ។ នោ វត រេ វត្តព្វេ សស្សតទិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គលស្ស ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ អកុសលេន មគ្គេន បហីនាតិ ។

[៣៦៣] ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ របស់បុគ្គលទៀង ដោយសស្សតទិដ្ឋិ គប្បីកើតឡើងដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ របស់បុគ្គលទៀង ដោយសស្សតទិដ្ឋិ គប្បីកើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សេចក្ដីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុថុជ្ជន មានទេ ។

[៣៦៤] ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ របស់បុគ្គលទៀង ដោយសស្សតទិដ្ឋិ មិនគប្បីកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ (បុគ្គលនោះ) លះបង់ (ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ) ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (បុគ្គលនោះ) លះបង់ (ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ) ហើយឬ ។ អើ ។ (លះបង់) ដោយសោតាបត្តិមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះបង់) ដោយសកទាគាមិមគ្គ ។ បេ ។ ដោយអនាគាមិមគ្គ ។ បេ ។ ដោយអរហត្តមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះបង់) ដោយមគ្គដូចម្ដេច ។ ដោយមគ្គ ជាអកុសល ។ មគ្គ ជាអកុសល ។ បេ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទៀង ដោយសស្សតទិដ្ឋិ លះបង់ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ដោយមគ្គ ជាអកុសលទេ ។

២០៧

អច្ចន្តនិយាមតាកថា

[៣៦៥] ឧច្ឆេទទិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គលស្ស សស្សតទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គលស្ស សស្សតទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស អច្ចន្តនិយាមតាតិ ។

[៣៦៦] ឧច្ឆេទទិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គលស្ស សស្សតទិដ្ឋិ ឆុប្បជ្ជេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ បហីនា-តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បហីនាតិ ។ អា-មន្តា ។ សោតាបត្តិមគ្គេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សកទាគាមិមគ្គេន ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គេ-នាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កតមេន មគ្គេ-នាតិ ។ អកុសលេន មគ្គេនាតិ ។ អកុសលោ មគ្គោ ។ បេ ។ នោ វត រេ វត្តព្វេ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិយា និយតស្ស បុគ្គស្ស សស្សតទិដ្ឋិ អកុសលេន មគ្គេន បហីនាតិ ។

អច្ចន្តនិយាមតាកថា

[៣៦៥] សស្សតទិដ្ឋិ របស់បុគ្គលទៀង ដោយឧច្ឆេទទិដ្ឋិ គប្បីកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សស្សតទិដ្ឋិ របស់បុគ្គលទៀង ដោយឧច្ឆេទទិដ្ឋិ គប្បីកើតឡើង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុថុជ្ជន មានទេ ។

[៣៦៦] សស្សតទិដ្ឋិ របស់បុគ្គលទៀង ដោយឧច្ឆេទទិដ្ឋិ មិនគប្បីកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។ (បុគ្គលនោះ) លះបង់ (សស្សត-ទិដ្ឋិ) ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (បុគ្គលនោះ) លះបង់ (សស្សតទិដ្ឋិ) ហើយឬ ។ អើ ។ (លះបង់) ដោយសោតាបត្តិមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះបង់) ដោយសកទាគាមិមគ្គ ។ បេ ។ ដោយអរហត្តមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (លះបង់) ដោយមគ្គ ដូចម្តេច ។ ដោយមគ្គ ជាអកុសល ។ មគ្គ ជាអកុសល ។ បេ ។ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទៀង ដោយឧច្ឆេទទិដ្ឋិ លះបង់សស្សតទិដ្ឋិ ដោយមគ្គ ជាអកុសលទេ ។

[៣៦៧] ន វត្តព្វំ អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស អច្ចន្តនិយាមតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ សមន្នាគតោ ហោតិ ឯកន្តកាឡកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សោ សកឹ និមុគ្គោ និមុគ្គោវ ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស អច្ចន្តនិយាមតាតិ ។

[៣៦៨] វុត្តំ ភគវតា ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ សមន្នាគតោ ហោតិ ឯកន្តកាឡកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សោ សកឹ និមុគ្គោ និមុគ្គោវ ហោតីតិ កត្វា តេន ច ការណេន អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស អច្ចន្តនិយាមតាតិ ។ អាមន្តា ។ វុត្តំ ភគវតា ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជិត្វា និមុជ្ជតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វកាលំ ឧម្មុជ្ជិត្វា និមុជ្ជតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៦៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្ដីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុថុជ្ជន មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយពួកធម៌ជាអកុសល ខ្មៅតែម្យ៉ាង បុគ្គលនោះ មុជចុះហើយចេះតែមុជចុះទៅតែម្ដង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សេចក្ដីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុថុជ្ជន មាន ។

[៣៦៨] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយពួកធម៌ ជាអកុសល ខ្មៅតែម្យ៉ាង បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមុជចុះហើយចេះតែមុជចុះទៅតែម្ដង ព្រោះហេតុនោះ សេចក្ដីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុថុជ្ជន មាន ព្រោះធ្វើនូវសេចក្ដីចូលចិត្តដូច្នេះឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ងើបឡើងហើយមុជចុះទៅវិញ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ងើបឡើងសព្វកាលហើយមុជចុះទៅវិញឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៩] វុត្តំ ភគវតា ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ សមន្នាគតោ ហោតិ ឯកន្តកាឡកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សោ សកឹ និម្មុគ្គោ និម្មុគ្គោវ ហោតីតិ កត្វា តេន ច ការណេន អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស អច្ចន្តនិយាមតាតិ ។ អាមន្តា ។ វុត្តំ ភគវតា ឥធ ភិក្ខវេ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជិត្វា ឋិតោ ហោតិ ឧម្មុជ្ជិត្វា វិបស្សតិ វិលោកេតិ ឧម្មុជ្ជិត្វា បតរតិ ឧម្មុជ្ជិត្វា បតិគាធប្បត្តោ ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វកាលំ ឧម្មុជ្ជិត្វា បតិគាធប្បត្តោ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អច្ចន្តនិយាមតាកថា ។

ឥន្ទ្រិយកថា

[៣៧០] នត្ថិ លោកិយំ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថិ លោកិយា សទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ លោកិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ សតិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ សមាធិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។

[៣៦៩] *ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រកបដោយពួកធម៌ ជាអកុសល ខ្មៅតែម្យ៉ាង បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាមុជចុះហើយចេះតែមុជចុះទៅតែម្តង ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុថុជ្ជន មាន ព្រោះធ្វើនូវសេចក្តីចូលចិត្តដូច្នេះឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ងើបឡើងហើយឈរនៅ ងើបឡើងរកមើលសម្លឹងមើល ងើបឡើងហើយហែលទៅ ងើបឡើងហើយដល់ត្រើយខាងនាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ងើបឡើងសព្វកាល ហើយឆ្លងទៅត្រើយខាងនាយបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

ចប់ អច្ចន្តនិយាមតាកថា ។

ឥន្ទ្រិយកថា

[៣៧០] *សទ្ធិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សទ្ធា ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វីរិយិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ សតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ សមាធិន្ទ្រិយ ។ បេ ។*

បញ្ញិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថិ លោកិយា បញ្ញាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧១] អត្ថិ លោកិយា សទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ លោកិយំ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ លោកិយំ វីរិយំ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ លោកិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧២] អត្ថិ លោកិយោ មនោ អត្ថិ លោកិយំ មនិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ លោកិយា សទ្ធា អត្ថិ លោកិយំ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ លោកិយោ មនោ អត្ថិ លោកិយំ មនិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ លោកិយា បញ្ញា អត្ថិ លោកិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៣] អត្ថិ លោកិយំ សោមនស្សំ អត្ថិ លោកិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ អត្ថិ លោកិយំ ជីវិតំ អត្ថិ លោកិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ លោកិយា សទ្ធា អត្ថិ លោកិយំ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ លោកិយំ ជីវិតំ អត្ថិ លោកិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។

បញ្ញិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧១] សទ្ធា ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ សទ្ធិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិរិយៈ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧២] មនៈ ជាលោកិយៈ មាន ចុះមនិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ សទ្ធា ជាលោកិយៈ មាន ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មនៈ ជាលោកិយៈ មាន ចុះមនិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ មាន ចុះបញ្ញិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៣] សោមនស្ស ជាលោកិយៈ មាន ចុះសោមនស្សិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មាន ។ បេ ។ ជីវិត ជាលោកិយៈ មាន ចុះជីវិតិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ សទ្ធា ជាលោកិយៈ មាន ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជីវិត ជាលោកិយៈ មាន ចុះជីវិតិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អើ ។

អត្ថិ លោកិយា បញ្ញា អត្ថិ លោកិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៤] អត្ថិ លោកិយា សទ្ធា នត្ថិ លោកិយំ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ លោកិយោ មនោ នត្ថិ លោកិយំ មនិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ លោកិយា បញ្ញា នត្ថិ លោកិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ លោកិយោ មនោ នត្ថិ លោកិយំ មនិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ លោកិយា សទ្ធា នត្ថិ លោកិយំ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ លោកិយំ សោមនស្សំ នត្ថិ លោកិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយន្តិ ។ បេ ។ អត្ថិ លោកិយំ ជីវិតំ នត្ថិ លោកិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ លោកិយា បញ្ញា នត្ថិ លោកិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ លោកិយំ ជីវិតំ នត្ថិ លោកិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បញ្ញា ជាលោកិយៈ មាន ចុះបញ្ញិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៤] សទ្ធា ជាលោកិយៈ មាន ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ មនៈ ជាលោកិយៈ មាន ចុះមនិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ មាន ចុះបញ្ញិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ មនៈ ជាលោកិយៈ មាន ចុះមនិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ធា ជាលោកិយៈ មាន ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សោមនស្ស ជាលោកិយៈ មាន ចុះសោមនស្សិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមាន ។ បេ ។ ជីវិត ជាលោកិយៈ មាន ចុះជីវិតិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ មាន ចុះបញ្ញិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ជីវិត ជាលោកិយៈ មាន ចុះជីវិតិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៥] អត្ថិ លោកុត្តរា សទ្ធា អត្ថិ លោកុត្តរំ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ លោកិយា សទ្ធា អត្ថិ លោកិយំ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ លោកុត្តរំ វីរិយំ ។ បេ ។ អត្ថិ លោកុត្តរា បញ្ញា អត្ថិ លោកុត្តរំ បញ្ញិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ លោកិយា បញ្ញា អត្ថិ លោកិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វំ ។ បេ ។

[៣៧៦] អត្ថិ លោកិយា សទ្ធា នត្ថិ លោកិយំ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ លោកុត្តរា សទ្ធា នត្ថិ លោកុត្តរំ សទ្ធិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ លោកិយំ វីរិយំ ។ បេ ។ អត្ថិ លោកិយា បញ្ញា នត្ថិ លោកិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ លោកុត្តរា បញ្ញា នត្ថិ លោកុត្តរំ បញ្ញិន្ទ្រិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៥] សទ្ធា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយ ជាលោកុត្តរៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ សទ្ធា ជាលោកិយៈ មាន ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វីរិយៈ ជាលោកុត្តរៈ មាន ។ បេ ។ បញ្ញា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះបញ្ញិន្ទ្រិយ ជាលោកុត្តរៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ មាន ចុះបញ្ញិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៦] សទ្ធា ជាលោកិយៈ មាន ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ សទ្ធា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះសទ្ធិន្ទ្រិយ ជាលោកុត្តរៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វីរិយៈ ជាលោកិយៈ មាន ។ បេ ។ បញ្ញា ជាលោកិយៈ មាន ចុះបញ្ញិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បញ្ញា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះបញ្ញិន្ទ្រិយ ជាលោកុត្តរៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

២១៣

តស្ស ឧទ្ទានំ

[៣៧៧] នត្ថិ លោកិយានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា អទ្ទសំ ខោ អហំ ភិក្ខវេ ពុទ្ធចក្ខុនា លោកំ វោលោកេន្តោ សត្តេ អប្បរជក្ខេ មហារជក្ខេ តិក្ខិន្ទ្រិយេ មុទិន្ទ្រិយេ ស្វាការេ ទ្វាការេ សុវិញ្ញាបយេ ទុវិញ្ញាបយេ អប្បេកច្ចេ បរលោកវជ្ជភយទស្សាវិនោ វិហរន្តេតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថិ លោកិយានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។

ឥន្ទ្រិយកថា ។

ឯកូនវីសតិមោ វគ្គោ ។

តស្ស ឧទ្ទានំ

អតីតេ កិលេសេ ជហាតិ អនាគតេ កិលេសេ ជហាតិ បច្ចុប្បន្នេ កិលេសេ ជហាតិ សុញ្ញតា សង្ខារក្ខន្ធបរិយាបន្នា សាមញ្ញផលំ អសង្ខតំ បត្តិ អសង្ខតា សព្វធម្មានំ តថតា អសង្ខតា និព្វានធាតុ កុសលា អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស អច្ចន្តនិយាមតា នត្ថិ លោកិយានិ បញ្ចិន្ទ្រិយានីតិ ។

ឧទ្ទាននៃឯកូនវីសតិមវគ្គ

[៣៧៧] បញ្ចិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតកាលប្រមើលមើលនូវសត្វលោក ដោយពុទ្ធចក្ខុ បានឃើញពួកសត្វមានធូលីតិចក្នុងភ្នែក មានធូលីច្រើនក្នុងភ្នែក មានឥន្ទ្រិយដ៏ក្លៀវក្លា មានឥន្ទ្រិយទន់ មានអាការល្អ មានអាការអាក្រក់ ដែលឲ្យដឹងបានដោយងាយ ដែលឲ្យដឹងបានដោយកម្រ ពួកខ្លះ ឃើញទោសនិងភ័យក្នុងបរលោក ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បញ្ចិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មានដែរ ។

ចប់ ឥន្ទ្រិយកថា ។

ចប់ ឯកូនវីសតិមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃឯកូនវីសតិមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីបុគ្គល លះបង់ពួកកិលេសជាអតីត លះបង់ពួកកិលេសជាអនាគត លះបង់ពួកកិលេសជាបច្ចុប្បន្ន ១ សេចក្តីសូន្យ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ១ សាមញ្ញផល ជាអសង្ខតៈ ១ ការបាន ជាអសង្ខតៈ ១ សេចក្តីទៀងទាត់នៃធម៌ទាំងពួង ជាអសង្ខតៈ ១ និព្វានធាតុ ជាកុសល ១ សេចក្តីទៀងទាត់តែម្យ៉ាង របស់បុថុជ្ជន មាន ១ បញ្ចិន្ទ្រិយ ជាលោកិយៈ មិនមាន ១ ។

អសញ្ចិច្ចកថា

[៣៧៨] អសញ្ចិច្ច មាតរំ ជីវិតា វោរោបេត្វា អានន្តរិកោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ចិច្ច បាណំ ហន្ត្វា បាណាតិបាតី ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អសញ្ចិច្ច មាតរំ ជីវិតា វោរោបេត្វា អានន្តរិកោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ចិច្ច អទិន្នំ អាទិយិត្វា ។ បេ ។ មុសា ភណិត្វា មុសាវាទី ហោ-តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៩] អសញ្ចិច្ច បាណំ ហន្ត្វា បាណាតិបាតី ន ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ចិច្ច មាតរំ ជីវិតា វោរោបេត្វា អានន្តរិកោ ន ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អសញ្ចិច្ច អទិន្នំ អាទិយិត្វា ។ បេ ។ មុសា ភណិត្វា មុសាវាទី ន ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ចិច្ច មាតរំ ជីវិតា វោរោបេត្វា អានន្តរិកោ ន ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អសញ្ចិច្ចកថា

[៣៧៨] បុគ្គល មិនក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្មឬ ។ អើ ។ បុគ្គល មិនក្លែងសម្លាប់សត្វមានជីវិត ឈ្មោះថាជាអ្នកញុំាងសត្វមានជីវិតឲ្យធ្លាក់ចុះកន្ទង់ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្មឬ ។ អើ ។ បុគ្គល មិនក្លែងកាន់យកវត្ថុដែលគេមិនបានឲ្យ ។ បេ ។ ពោលពាក្យកុហក ឈ្មោះថាជាអ្នកពោលពាក្យកុហកដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៩] បុគ្គល មិនក្លែងសម្លាប់សត្វមានជីវិត មិនបានឈ្មោះថាជាអ្នកញុំាងសត្វមានជីវិតឲ្យធ្លាក់ចុះកន្ទង់ទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល មិនក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា មិនបានឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្មទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល មិនក្លែងកាន់យកវត្ថុដែលគេមិនបានឲ្យ ។ បេ ។ ពោលពាក្យកុហក មិនបានឈ្មោះថាជាអ្នកពោលពាក្យកុហកទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល មិនក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា មិនបានឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្មទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨០] អសញ្ចិច្ច មាតរំ ជីវិតា វោរោបេត្វា អានន្តរិកោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ចិច្ច មាតរំ ជីវិតា វោរោបេត្វា អានន្តរិកោ ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ សញ្ចិច្ច មាតរំ ជីវិតា វោរោបេត្វា អានន្តរិកោ ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សញ្ចិច្ច មាតរំ ជីវិតា វោរោបេត្វា អានន្តរិកោ ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ នោ វត រេ វត្តព្វេ អសញ្ចិច្ច មាតរំ ជីវិតា វោរោបេត្វា អានន្តរិកោ ហោតីតិ ។

[៣៨១] ន វត្តព្វំ មាតុឃាតកោ អានន្តរិកោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ មាតា ជីវិតា វោរោបិតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ មាតា ជីវិតា វោរោបិតា តេន វត រេ វត្តព្វេ មាតុឃាតកោ អានន្តរិកោតិ ។ ន វត្តព្វំ បិតុឃាតកោ អានន្តរិកោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ បិតា ជីវិតា វោរោបិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បិតា ជីវិតា វោរោបិតោ តេន វត រេ វត្តព្វេ បិតុឃាតកោ អានន្តរិកោតិ ។ ន វត្តព្វំ អរហន្តឃាតកោ

អសញ្ចិច្ចកថា

[៣៨០] បុគ្គល មិនក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្មឬ ។ អើ ។ បុគ្គល មិនក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្ម ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ បុគ្គល ក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្ម ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល ក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្ម ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល មិនក្លែងផ្តាច់បង់ជីវិតមាតា ឈ្មោះថាដល់អនន្តរិយកម្មទេ ។

[៣៨១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល សម្លាប់មាតា ដល់អនន្តរិយកម្មទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងមាតា បុគ្គលនោះផ្តាច់បង់ជីវិតហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ មាតា បុគ្គលនោះផ្តាច់បង់ជីវិតហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលសម្លាប់មាតា ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល សម្លាប់បិតា ដល់អនន្តរិយកម្មទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងបិតា បុគ្គលនោះផ្តាច់បង់ជីវិតហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បិតា បុគ្គលនោះផ្តាច់បង់ជីវិតហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលសម្លាប់បិតា ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល សម្លាប់ព្រះអរហន្ត

អានន្តរិកោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហា ជីវិតា វោរោបិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា ជីវិតា វោរោបិតោ តេន វត រេ វត្តព្វេ អរហន្តឃាតកោ អានន្តរិកោតិ ។ ន វត្តព្វំ រុហិរុប្បាទកោ អានន្តរិកោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទិតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តថាគតស្ស លោហិតំ ឧប្បាទិតំ តេន វត រេ វត្តព្វេ រុហិរុប្បាទកោ អានន្តរិកោតិ ។ សង្ឃភេទកោ អានន្តរិកោតិ ។ អាមន្តា ។ សព្វេ សង្ឃភេទកា អានន្តរិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សព្វេ សង្ឃភេទកា អានន្តរិកាតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មសញ្ញី សង្ឃភេទកោ អានន្តរិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ធម្មសញ្ញី សង្ឃភេទកោ អានន្តរិកោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា អត្ថុចាលិ សង្ឃភេទកោ អាចាយិកោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ អតេកិច្ឆោ អត្ថុចាលិ សង្ឃភេទកោ ន អាចាយិកោ ន នេរយិកោ

ដល់អនន្តរិយកម្មទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត បុគ្គលនោះផ្តាច់បង់ជីវិតហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត បុគ្គលនោះផ្តាច់បង់ជីវិតហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលសម្លាប់ព្រះអរហន្ត ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលញ៉ាំងព្រះលោហិតឲ្យពុះពោរឡើង ដល់អនន្តរិយកម្មទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះលោហិត របស់ព្រះតថាគត បុគ្គលនោះឲ្យពុះពោរឡើងហើយឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះលោហិត របស់ព្រះតថាគត បុគ្គលនោះឲ្យពុះពោរឡើងហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា បុគ្គលញ៉ាំងព្រះលោហិតឲ្យពុះពោរឡើង ដល់អនន្តរិយកម្ម ។ បុគ្គលបំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្មឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទាំងអស់បំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទាំងអស់បំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្មឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមានសេចក្តីសម្គាល់ក្នុងធម៌ បំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលមានសេចក្តីសម្គាល់ក្នុងធម៌ បំបែកសង្ឃទើបដល់អនន្តរិយកម្មឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្នាលឧបាលិ បុគ្គលជាអ្នកបំបែកសង្ឃ ទៅកើត ក្នុងអបាយ ទៅកើត ក្នុងនរក តាំងនៅអស់កប្ប កែមិនបាន ក៏មាន ម្នាលឧបាលិ បុគ្គល ជាអ្នកបំបែកសង្ឃ មិនទៅកើតក្នុងអបាយ មិនទៅកើតក្នុងនរក

ន កប្បដ្ឋោ ន អតេកិច្ឆោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ ធម្មសញ្ញី សង្ឃភេទ-កោ អានន្តរិកោតិ ។

[៣៨២] ន វត្តព្វំ ធម្មសញ្ញី សង្ឃភេទកោ អានន្តរិកោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា

អាចាយិកោ នេរយិកោ កប្បដ្ឋោ សង្ឃភេទកោ
វគ្គរតោ អធម្មដ្ឋោ យោគក្ខេមា បធំសតិ
សង្ឃំ សមគ្គំ ភេត្វាន កប្បំ និរយម្ហិ បច្ចតីតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ សង្ឃ-ភេទកោ អានន្តរិកោតិ ។

អសញ្ចិច្ចកថា ។

ញាណកថា

[៣៨៣] នត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស ញាណន្តិ ។ អា-មន្តា ។ នត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស បញ្ញា បជាននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

មិនតាំងនៅអស់កប្ប មិនមែនជាកែមិនបាន ក៏មាន ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមានសេចក្ដីសម្គាល់ក្នុងធម៌ បំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្មទេ ។

[៣៨២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលមានសេចក្ដីសម្គាល់ក្នុងធម៌ បំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្មទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

បុគ្គលអ្នកបំបែកសង្ឃ ត្រេកអរក្នុងពួក មិនតាំងនៅក្នុងធម៌
ទៅកើតក្នុងអបាយ ទៅកើតក្នុងនរក តាំងនៅអស់កប្ប
ឃ្លាតចាកធម៌ក្សេមចាកយោគៈ (បុគ្គលនោះ) លុះបំបែក
សង្ឃដែលព្រមព្រៀងគ្នា រមែងទៅឆេះក្នុងនរកអស់កប្ប

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលបំបែកសង្ឃ ដល់អនន្តរិយកម្ម ។

ចប់ អសញ្ចិច្ចកថា ។

ញាណកថា

[៣៨៣] ញាណ របស់បុថុជ្ជន មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ការដឹង ការដឹងច្បាស់ ការពិចារណា ការពិចារណាសព្វ ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ព្រម ការចូលទៅជិតកំណត់ ការចូលទៅជិតកំណត់ចំពោះ របស់បុថុជ្ជន មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ននុ អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស បញ្ញា បជានជា វិចយោ ។ បេ ។ បច្ចុបលក្ខណាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស បញ្ញា បជានជា វិចយោ ។ បេ ។ បច្ចុបលក្ខណា នោ វត រេ វត្តព្វេ នត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស ញាណន្តិ ។

[៣៨៤] នត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ បុថុជ្ជនោ បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បុថុជ្ជនោ បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ជេយ្យ នោ វត រេ វត្តព្វេ នត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស ញាណន្តិ ។

[៣៨៥] បុថុជ្ជនោ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ .... ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមាបជ្ជេយ្យ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ ... អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ .... នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ សមាបជ្ជេយ្យ បុថុជ្ជនោ ទានំ ទទេយ្យ ។ បេ ។ ចីវរំ ទទេយ្យ ។ បេ ។ បិណ្ឌបាតំ ទទេយ្យ សេនាសនំ ទទេយ្យ ។ បេ ។ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ ទទេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បុថុជ្ជនោ

គ្រែងការដឹង ការដឹងច្បាស់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការចូលទៅជិតកំណត់ចំពោះ របស់បុថុជ្ជន មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការដឹង ការដឹងច្បាស់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការចូលទៅជិតកំណត់ចំពោះ របស់បុថុជ្ជន មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ របស់បុថុជ្ជន មិនមានទេ ។

[៣៨៤] ញាណ របស់បុថុជ្ជន មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បុថុជ្ជន គប្បីចូលកាន់បឋមជ្ឈាន បានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុថុជ្ជន គប្បីចូលកាន់បឋមជ្ឈាន បាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ របស់បុថុជ្ជន មិនមានទេ ។

[៣៨៥] បុថុជ្ជន គប្បីចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ កាន់តតិយជ្ឈាន ... កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ កាន់អាកាសានញ្ចា-យតនៈ គប្បីចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ ... កាន់អាកិញ្ចញ្ញា-យតនៈ ... កាន់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ បុថុជ្ជន គប្បីឲ្យទាន ។ បេ ។ ឲ្យចីវរ ។ បេ ។ ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនាសនៈ ។ បេ ។ ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុថុជ្ជន

កិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ ឧទេយ្យ ឆោ វត វេ វត្តព្វេ ឧត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស ញាណន្តិ ។

[៣៨៦] អត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ បុថុជ្ជនោ តេន ញាណេន ទុក្ខំ បរិជានាតិ សមុទយំ បជហាតិ និរោធំ សច្ឆិករោតិ មគ្គំ ភាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ញាណកថា ។

និរយបាលកថា

[៣៨៧] នត្ថិ និរយេសុ និរយបាលាតិ ។ អាមន្តា ។ នត្ថិ និរយេសុ កម្មការណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ និរយេសុ កម្មការណាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ និរយេសុ និរយបាលាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

គប្បីឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ របស់បុថុជ្ជន មិនមានទេ ។

[៣៨៦] ញាណ របស់បុថុជ្ជន មានដែរឬ ។ អើ ។ បុថុជ្ជនកំណត់ដឹងទុក្ខ លះបង់សមុទយៈ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់និរោធ ចម្រើនមគ្គដោយញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ញាណកថា ។

និរយបាលកថា

[៣៨៧] ពួកនិរយបាល ក្នុងឋាននរក[១] មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋាននរក មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋាននរក មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកនិរយបាល ក្នុងឋាននរក មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

---

១ លទ្ធិរបស់មនុស្សខ្មៅយល់ថា កម្មរបស់ខ្លួនឯងបៀតបៀនសត្វ ដែលកើតក្នុងនរកដោយសភាពជានាយនិរយបាល, ឯពួកសត្វដែលឈ្មោះថា នាយនិរយបាលនោះ មិនមានឡើយ, សកវាទីសួរដូច្នេះ អាស្រ័យកាត់សេចក្តីឲ្យដឹងថា និរយបាលប្រាកដជាមានក្នុងឋាននរក (អដ្ឋកថា) ។

[៣៨៨] អត្ថិ មនុស្សេសុ កម្មការណា អត្ថិ ច ការណិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ និរយេសុ កម្មការណា អត្ថិ ច ការណិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ និរយេសុ កម្មការណា នត្ថិ ច ការណិកាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ មនុស្សេសុ កម្មការណា នត្ថិ ច ការណិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៨៩] អត្ថិ និរយេសុ និរយបាលាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា

ន វេស្សភូ នោបិ ច បេត្តិរាជា
សោមោ យមោ វេស្សវណោ ច រាជា
សកានិ កម្មានិ ហនន្តិ តត្ថ
ឥតោ បណុន្នំ បរលោកបត្តន្តិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ នត្ថិ និរយេសុ និរយបាលាតិ ។

[៣៩០] នត្ថិ និរយេសុ និរយបាលាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា តមេនំ ភិក្ខវេ និរយបាលា

[៣៨៨] ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋានមនុស្ស មាន ចុះពួកអ្នកធ្វើកម្ម (ធ្វើទោស) មានដែរឬ ។ អើ ។ ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋាននរក មាន ចុះពួកនិរយបាល មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋាននរក មាន ចុះពួកនិរយបាល មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ហេតុនៃកម្ម ក្នុងឋានមនុស្ស មាន ចុះពួកនិរយបាល មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៩] ពួកនិរយបាល ក្នុងស្ថាននរក មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ស្តេចវេស្សភូ មិនបៀតបៀន ស្តេចប្រេត ស្តេចសោមៈ
ស្តេចយមៈ ស្តេចវេស្សវ័ណ ក៏មិនបៀតបៀនដែរ មាន
តែកម្មរបស់ខ្លួន រមែងបៀតបៀនសត្វដែលច្យុតចាកលោក
នេះ ទៅកាន់បរលោក ក្នុងឋាននរកនោះ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួកនិរយបាល ក្នុងឋាននរក មិនមានទេ ។

[៣៩០] ពួកនិរយបាល ក្នុងឋាននរក មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល

២២១

និរយបាលកថា

បញ្ចវិធំ ពន្ធនំ នាម ការណំ ការេន្តិ តត្តំ អយោខិលំ ហត្ថេ គមេន្តិ តត្តំ អយោខិលំ ទុតិយេ ហត្ថេ គមេន្តិ តត្តំ អយោខិលំ បាទេ គមេន្តិ តត្តំ អយោខិលំ ទុតិយេ បាទេ គមេន្តិ តត្តំ អយោខិលំ មជ្ឈេឧរស្មឹ គមេន្តិ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិព្វា កដុកា វេទនា វេទេតិ ន ច តាវ កាលំ ករោតិ យាវ ន តំ បាបកម្មំ ព្យន្តី ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថិ និរយេសុ និរយបាលាតិ ។

[៣៩១] នត្ថិ និរយេសុ និរយបាលាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា តមេនំ ភិក្ខវេ និរយបាលា សំវេសិត្វា កុឋារីហិ តច្ឆន្តិ ។ បេ ។ តមេនំ ភិក្ខវេ និរយបាលា ឧទ្ធំបាទំ អធោសិរំ ឋបេត្វា វាសីហិ តច្ឆន្តិ ។ បេ ។ តមេនំ ភិក្ខវេ និរយបាលា រថេ យោជេត្វា អាទិត្តាយ បឋវិយា សម្បជ្ជលិតាយ សជោតិភូតាយ សារេន្តិបិ បច្ចាសារេន្តិបិ ។ បេ ។

ឲ្យធ្វើនូវហេតុ ឈ្មោះថាចំណង ៥ យ៉ាង ចំពោះបុគ្គលនោះ គឺយកដែក-គោលក្តៅ មកបោះត្រង់ដៃ ។ យកដែកគោលក្តៅ មកបោះត្រង់ដៃទីពីរ ។ យកដែកគោលក្តៅ មកបោះត្រង់ជើង ។ យកដែកគោលក្តៅ មកបោះត្រង់ជើងទីពីរ ។ យកដែកគោលក្តៅ មកបោះត្រង់កណ្តាលដើមទ្រូង ។ បុគ្គលនោះ រងវេទនា ជាទុក្ខ ក្លៀវក្លា រឹងរូស ក្នុងនរកនោះ បាបកម្មនោះ មិនទាន់អស់ទៅ ដរាបណា ក៏មិនធ្វើមរណកាលដរាបនោះ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួកនិរយបាល ក្នុងឋាននរក មាន ។

[៣៩១] ពួកនិរយបាល ក្នុងឋាននរក មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយ-បាលផ្តេកបុគ្គលនោះ ហើយចាំងដោយដឹងទាំងឡាយ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ដាក់បុគ្គលនោះ ឲ្យមានជើងឡើងលើមានក្បាលចុះក្រោម ហើយច្រាសដោយកាំបិតទាំងឡាយ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ទឹមបុគ្គលនោះក្នុងរថ បរទៅផងបរត្រឡប់មកវិញផង លើផែនដីដែលភ្លើងឆេះរន្ទាលច្រាលឆ្អៅ ។ បេ ។

តមេនំ ភិក្ខវេ និរយបាលា មហន្តំ អង្គារបព្ពតំ អាទិត្តំ សម្បជ្ជលិតំ សញ្ជោតិភូតំ អារោបេន្តិបិ ឱរោបេន្តិបិ ។ បេ ។ តមេនំ ភិក្ខវេ និរយបាលា ឧទ្ធំបាទំ អធោសិរំ គហេត្វា តត្តាយ លោហ-កុម្ភិយា បក្ខិបន្តិ អាទិត្តាយ សម្បជ្ជលិតាយ ស-ញ្ជោតិភូតាយ សោ តត្ថ ផេណុទ្ទេហកំ បច្ចតិ សោ តត្ថ ផេណុទ្ទេហកំ បច្ចមានោ សកិម្បិ ឧទ្ធំ គច្ឆតិ សកិម្បិ អធោ គច្ឆតិ សកិម្បិ តិរិយំ គច្ឆតិ សោ តត្ថ ទុក្ខា ។ បេ ។ តមេនំ ភិក្ខវេ និរយបាលា មហានិរយេ បក្ខិបន្តិ សោ ខោ បន ភិក្ខវេ មហានិរយោ

ចតុក្កណ្ណោ ចតុទ្វារោ វិភត្តោ ភាគសោ មិតោ
អយោបាការបរិយន្តោ អយសា បដិកុជ្ជិតោ
តស្ស អយោមយា ភូមិ ជលិតា តេជសា យុតា
សមន្តា យោជនសតំ ផរិត្វា តិដ្ឋតិ សព្វទាតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថិ និរយេសុ និរយបាលាតិ ។

និរយបាលកថា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ញ៉ាំងបុគ្គលនោះ ឲ្យឡើងផង ឲ្យចុះផង កាន់ភ្នំរងើកភ្លើងធំ ដែលភ្លើងឆេះរន្ទាលច្រាលឆ្អៅ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ចាប់បុគ្គលនោះ ឲ្យមានជើងឡើងលើ ក្បាលចុះក្រោម ហើយបោះទៅក្នុងខ្ទះ ដ៏ពេញដោយទឹកទង់ដែងក្តៅ ដែលភ្លើងឆេះរន្ទាលច្រាលឆ្អៅ បុគ្គលនោះ រមែងឆេះ នៅមានពពុះព្រួច ៗ ក្នុងនរកនោះ បុគ្គលនោះ កាលឆេះ នៅមានពពុះព្រួច ៗ ក្នុងនរកនោះ ទៅខាងលើម្តង ទៅខាងក្រោមម្តង ទៅទទឹងម្តង បុគ្គលនោះ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ក្នុងនរកនោះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល បោះបុគ្គលនោះ ទៅក្នុងមហានរក ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មហានរកនោះឯង

> មានជ្រុង ៤ មានទ្វារ ៤ ដែលធម្មតាចែក រាប់ដោយចំណែក
> មានកំពែងដែកព័ទ្ធជុំវិញ គ្របដោយគម្របដែក ភូមិរបស់
> មហានរក នោះជាវិការនៃដែក ដែលរុងរឿង ប្រកបដោយ
> កម្តៅ ផ្សាយទៅអស់ទីមួយរយយោជន៍ដោយជុំវិញ ហើយ
> ឋិតនៅសព្វកាល

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួកនិរយបាល ក្នុងឋាននរក មាន ។

ចប់ និរយបាលកថា ។

តិរច្ឆានកថា

[៣៩២] អត្ថិ ទេវេសុ តិរច្ឆានគតាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ តិរច្ឆានគតេសុ ទេវាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ ទេវេសុ តិរច្ឆានគតាតិ ។ អាមន្តា ។ ទេវលោកោ តិរច្ឆានយោនីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ ទេវេសុ តិរច្ឆានគតាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ តត្ថ កីដា បដង្គា មកសា មក្ខិកា អហី វិច្ឆិកា សតបទី គណ្ឌុប្បាទាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៩៣] នត្ថិ ទេវេសុ តិរច្ឆានគតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អត្ថិ តត្ថ ឯរាវណោ នាម ហត្ថិនាគោ សហស្សស្សយុត្តំ ទិព្វំ យានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ តត្ថ ឯរាវណោ នាម ហត្ថិនាគោ សហស្សស្សយុត្តំ ទិព្វំ យានំ តេន វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ ទេវេសុ តិរច្ឆានគតាតិ ។

តិរច្ឆានកថា

[៣៩២] ពួកសត្វតិរច្ឆាន[១]ក្នុងទេវលោក មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកទេវតា ក្នុងឋានសត្វតិរច្ឆាន មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មានដែរឬ ។ អើ ។ ទេវលោក មានកំណើតជាតិរច្ឆានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកកន្ធាត កន្ធុំរុយ របោម រុយ ពស់ ខ្ជួយ ក្អែប ជន្លេន ក្នុងទេវលោកនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩៣] ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងដំរីដ៏ប្រសើរ ឈ្មោះឯរាវ័ណ យានជាទិព្វ ដែលទឹមដោយសេះមួយពាន់ ក្នុងទេវលោកនោះ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ដំរីដ៏ប្រសើរ ឈ្មោះឯរាវ័ណ យានជាទិព្វ ដែលទឹមដោយសេះមួយពាន់ ក្នុងទេវលោកនោះ មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មាន ។

---

១ តាមពិតក្នុងឋានទេវលោក មានតែពួកទេវបុត្រឈ្មោះឯរាវណៈជាដើម សម្តែងឫទ្ធិជាភេទដំរី សេះ ពួកសត្វតិរច្ឆានមែន ៗ នោះមិនមានឡើយ ប៉ុន្តែលទ្ធិរបស់អ្នកល្ងង់ខ្លៅអាស្រ័យដោយបានឃើញពួកទេវបុត្ត មានភេទជាសត្វតិរច្ឆាន ទើបចូលចិត្តថា តិរច្ឆានក្នុងឋានទេវ-លោកក៏មាន (អដ្ឋកថា) ។

[៣៩៤] អត្ថិ ទេវេសុ តិរច្ឆានគតាតិ ។ អា-
មន្តា ។ អត្ថិ តត្ថ ហត្ថិពន្ធា អស្សពន្ធា យាវសិកា
ការណិកា ភត្តការកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
តេន ហិ នត្ថិ ទេវេសុ តិរច្ឆានគតាតិ ។

តិរច្ឆានកថា ។

មគ្គកថា

[៣៩៥] បញ្ចង្គិកោ មគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។
ននុ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ វុត្តោ ភគវតា ។ សេយ្យ-
ថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហញ្ចិ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ វុត្តោ ភគវតា ។
សេយ្យថីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ
នោ វត បេ វត្តព្វេ បញ្ចង្គិកោ មគ្គោតិ ។ បញ្ចង្គិ-
កោ មគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា

[៣៩៤] ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មានដែរឬ ។ អើ ។ ហ្មដំរី ហ្មសេះ ជនអ្នកឲ្យស្រូវដំណើប ជនអ្នកធ្វើកម្ម ជនអ្នកធ្វើភត្ត ក្នុងទេវលោកនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោក មិនមានទេ ។

ចប់ តិរច្ឆានកថា ។

មគ្គកថា

[៣៩៥] មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ឬ ។ អើ ។ ក្រែងមគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ។ មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ។ មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺសម្មាទិដ្ឋិ ១ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ១ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ទេ ។ មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

មគ្គានដ្ឋង្គិកោ សេដ្ឋោ សច្ចានំ ចតុរោ បទា
វិរាគោ សេដ្ឋោ ធម្មានំ ទិបទានញ្ច ចក្ខុមាតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោតិ ។

[៣៩៦] សម្មាវាចា មគ្គង្គំ សា ច ន មគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ មគ្គង្គំ សា ច ន មគ្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មាវាចា មគ្គង្គំ សា ច ន មគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មគ្គង្គំ សោ ច ន មគ្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មាកម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ មគ្គង្គំ សោ ច ន មគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មគ្គង្គំ សោ ច ន មគ្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អដ្ឋង្គិកមគ្គ ប្រសើរជាងមគ្គទាំងឡាយ បទគឺអរិយសច្ច ៤
ប្រសើរជាងសច្ចៈទាំងឡាយ ធម៌មានរាគៈទៅប្រាសហើយ
ប្រសើរជាងធម៌ទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គមានចក្ខុ
ប្រសើរជាងសត្វជើងពីរទាំងឡាយ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ មគ្គ ឈ្មោះថា ប្រកបដោយអង្គ ៨ ។

[៣៩៦] *សម្មាវាចា ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាវាចានោះឯង មិនមែនជាតួមគ្គទេឬ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិនោះឯង មិនមែនជាតួមគ្គទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាវាចាជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាវាចានោះឯង មិនមែនជាតួមគ្គទេឬ ។ អើ ។ សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង មិនមែនជាតួមគ្គទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាកម្មន្តៈ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាអាជីវៈនោះឯង មិនមែនជាតួមគ្គទេឬ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង មិនមែនជាតួមគ្គទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

[៣៩៧] សម្មាទិដ្ឋិ មគ្គង្គំ សា ច មគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាវាចា មគ្គង្គំ សា ច មគ្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ មគ្គង្គំ សា ច មគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាកម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មា-អាជីវោ មគ្គង្គំ សោ ច មគ្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាវាយា-មោ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មគ្គង្គំ សោ ច មគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។ សម្មាវាចា ។ បេ ។ សម្មាកម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ មគ្គង្គំ សោ ច មគ្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៣៩៨] អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោតិ ។ អា-មន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា បុព្វេវ ខោ បនស្ស កាយកម្មំ វចីកម្មំ អាជីវោ សុបរិសុទ្ធោ ហោតិ ឯវមស្សាយំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ភាវនាបារិ-បូរឹ គច្ឆតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ បញ្ចង្គិកោ មគ្គោតិ ។

[៣៩៧] សម្មាទិដ្ឋិ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិនោះឯង ជាតួមគ្គឬ ។ អើ ។ សម្មាវាចា ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាវាចានោះឯង ជាតួមគ្គឬ ។ អ្នក អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មា-ទិដ្ឋិនោះឯង ជាតួមគ្គឬ ។ អើ ។ សម្មាកម្មន្តៈ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាអាជីវៈនោះឯង ជាតួមគ្គឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង ជាតួមគ្គឬ ។ អើ ។ សម្មាវាចា ។ បេ ។ សម្មាកម្មន្តៈ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ ជាអង្គនៃមគ្គ សម្មាអាជីវៈនោះឯង ជាតួមគ្គឬ ។ អ្នក មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩៨] អរិយមគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ឯកាយកម្ម វចីកម្ម អាជីវៈ របស់បុគ្គលនោះ ជាធម៌ដ៏បរិសុទ្ធស្អាត មានក្នុងកាលមុនពិត អរិយមគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះ របស់បុគ្គលនោះ ដល់នូវកិរិយាពេញដោយភាវនា យ៉ាងនេះ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ មគ្គ ឈ្មោះថា ប្រកបដោយអង្គ ៥ ។

២២៧

មគ្គកថា

[៣៩៩] បញ្ចង្គិកោ មគ្គោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា យស្មឹ ខោ សុភទ្ទ ធម្មវិនយេ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ន ឧបលព្ភតិ សមណោបិ តត្ថ ន ឧបលព្ភតិ ទុតិយោបិ តត្ថ សមណោ ន ឧបលព្ភតិ តតិយោបិ តត្ថ សមណោ ន ឧបលព្ភ-តិ ចតុត្ថោបិ តត្ថ សមណោ ន ឧបលព្ភតិ យស្មិ-ញ្ច ខោ សុភទ្ទ ធម្មវិនយេ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ឧបលព្ភតិ សមណោបិ តត្ថ ឧបលព្ភតិ ទុតិ-យោបិ ។ បេ ។ តតិយោបិ ។ បេ ។ ចតុត្ថោបិ តត្ថ សមណោ ឧបលព្ភតិ ឥមស្មឹ ខោ សុភទ្ទ ធម្ម-វិនយេ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ឧបលព្ភតិ ឥធេវ សុភទ្ទ សមណោ ឥធ ទុតិយោ សមណោ ឥធ តតិយោ សមណោ ឥធ ចតុត្ថោ សមណោ សុញ្ញា បរប្បវាទា សមណេភិ អញ្ញេហីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោតិ ។

មគ្គកថា

[៣៩៩] មគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលសុភទ្ទ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ មិនមានក្នុងធម្មវិន័យណា សមណៈទី ១ មិនមានក្នុងធម្មវិន័យនោះ សមណៈទី ២ មិនមានក្នុងធម្មវិន័យនោះ សមណៈទី ៣ មិនមានក្នុងធម្មវិន័យនោះ សមណៈទី ៤ ក៏មិនមានក្នុងធម្មវិន័យនោះដែរ ម្នាលសុភទ្ទ លុះតែអរិយមគ្គ ប្រកបដោយអង្គ ៨ មានក្នុងធម្មវិន័យណា សមណៈទី ១ មានក្នុងធម្មវិន័យនោះ សមណៈ ទី ២ ។ បេ ។ សមណៈទី ៣ ។ បេ ។ សមណៈទី ៤ ក៏មានក្នុងធម្មវិន័យនោះដែរ ម្នាលសុភទ្ទ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ មានតែក្នុងធម្មវិន័យនេះឯង ម្នាលសុភទ្ទ សមណៈទី ១ ក៏មានតែក្នុងសាសនានេះ សមណៈទី ២ ក៏មានតែក្នុងសាសនានេះ សមណៈទី ៣ ក៏មានតែក្នុងសាសនានេះ សមណៈទី ៤ ក៏មានតែក្នុងសាសនានេះ បរប្បវាទ (ពាក្យតិះដៀល) អំពីពួកសមណៈដទៃក៏សូន្យទៅ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ មគ្គ ឈ្មោះថាប្រកបដោយអង្គ ៨ ។

ចប់ មគ្គកថា ។

ញាណកថា

[៤០០] ចូទ្ទសវត្ថុកំ ញាណំ លោកុត្តរន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចូទ្ទស លោកុត្តរញ្ញាណានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចូទ្ទស លោកុត្តរញ្ញាណានីតិ ។ អាមន្តា ។ ចូទ្ទស សោតាបត្តិមគ្គាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចូទ្ទស សោតាបត្តិមគ្គាតិ ។ អាមន្តា ។ ចូទ្ទស សោតាបត្តិផលានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចូទ្ទស សកទាគាមិមគ្គា ។ បេ ។ អនាគាមិមគ្គា ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចូទ្ទស អរហត្តមគ្គាតិ ។ អាមន្តា ។ ចូទ្ទស អរហត្តផលានីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤០១] ន វត្តព្វំ ចូទ្ទសវត្ថុកំ ញាណំ លោកុត្តរន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា ឥទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ញាណំ ឧទបាទិ បញ្ញា ឧទបាទិ វិជ្ជា ឧទបាទិ អាលោកោ ឧទបាទិ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បរិញ្ញេយ្យន្តិ មេ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ បរិញ្ញាតន្តិ មេ ភិក្ខវេ ។ បេ ។

ញាណកថា

[៤០០] ញាណ មានវត្ថុ ១២[១] ជាលោកុត្តរៈឬ ។ អើ ។ លោកុត្តរញ្ញាណ មាន ១២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ លោកុត្តរញ្ញាណមាន ១២ ឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិមគ្គ មាន ១២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមគ្គ មាន ១២ ឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិផល មាន ១២ ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកទាគាមិមគ្គ ។ បេ ។ អនាគាមិមគ្គ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គ មាន ១២ ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរហត្តមគ្គ មាន ១២ ឬ ។ អើ ។ អរហត្តផល មាន ១២ ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ មានវត្ថុ ១២ ជាលោកុត្តរៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនដែលបានឮក្នុងកាលមុនថា នេះទុក្ខឈ្មោះថាអរិយសច្ចដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត ថា ទុក្ខឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះឯង បុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។

១ សំដៅយកញាណមានអាការៈ ១២ ក្នុងកាលសម្ដែងធម្មចក្រត្រង់សច្ចៈទាំង ៤ ក្នុងសច្ចៈមួយមានញាណបី ។ គឺសច្ចញ្ញាណ ១ កិច្ចញ្ញាណ ១ កតញ្ញាណ ១ រួមជាញាណ ១២ ។

ឥទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចំ បហាតព្វន្តិ មេ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ បហីនន្តិ មេ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ ឥទំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខនិរោធោ អរិយសច្ចំ សច្ឆិកា-តព្វន្តិ មេ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ សច្ឆិកាតន្តិ មេ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ ឥទំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា អរិយ-សច្ចន្តិ មេ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខនិ-រោធគាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ ភាវេតព្វន្តិ មេ ភិក្ខវេ ។ បេ ។ ភាវិតន្តិ មេ ភិក្ខវេ បុព្វេ អន-នុស្សុតេសុ ធម្មេសុ ចក្ខុំ ឧទបាទិ ។ បេ ។

ដល់តថាគត ថា ទុក្ខ ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះ តថាគត បានកំណត់ដឹងហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត ថា តណ្ហា នាំឲ្យកើតទុក្ខនេះ ឈ្មោះថាអរិយសច្ច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត ថា តណ្ហា នាំឲ្យកើតទុក្ខ ឈ្មោះថាអរិយ-សច្ចនោះឯង បុគ្គលគួរលះបោល ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត ថា តណ្ហា នាំឲ្យកើតទុក្ខ ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះ តថាគតបានលះបោលហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត ថា ទីរលត់ទុក្ខនេះ ឈ្មោះថាអរិយសច្ច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត ថា ទីរលត់ទុក្ខ ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះឯង បុគ្គលគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត ថា ទីរលត់ទុក្ខ ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះ តថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត ថា សេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខនេះ ឈ្មោះថាអរិយ-សច្ច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដល់តថាគត ថា សេចក្តីប្រតិ-បត្តិជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះឯង បុគ្គលគួរចម្រើន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ។ បេ ។

អាលោកោ ឧទបាទីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ទ្វាទសវត្ថុកំ ញាណំ លោកុត្តរន្តិ ។

ញាណកថា ។

វីសតិមោ វគ្គោ ។

តស្ស ឧទ្ទានំ

មាតុឃាតកោ អានន្តរិកោ
បិតុឃាតកោ អានន្តរិកោ
អរហន្តឃាតកោ អានន្តរិកោ
រុហិរុប្បាទកោ អានន្តរិកោ
សង្ឃភេទកោ អានន្តរិកោ
នត្ថិ បុថុជ្ជនស្ស ញាណំ
នត្ថិ និរយេសុ និរយបាលា
អត្ថិ ទេវេសុ តិរច្ឆានគតា
បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ ទ្វាទសវត្ថុកំ
ញាណំ លោកុត្តរន្តិ ។

ចតុត្ថោ បណ្ណាសកោ ។

និក្ខេហោ បុញ្ញសំចយោ[១] អដ្ឋាសិ អតីតេន ច មាតុឃាតកោតិ ។

១ ម. បុញ្ញុបចយោ ។

ពន្ទឹកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគតមិនដែលបានឮក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ឈ្មោះថាអរិយសច្ចនោះ តថាគតបានចម្រើនហើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របុ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ញាណ មានវត្ថុ ១២ ជាលោកុត្តរៈ ។

ចប់ ញាណកថា ។

ចប់ វីសតិមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃវីសតិមវគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីមាតុឃាតក៍ ដល់អនន្តរិយកម្ម បិតុឃាតក៍ ដល់អនន្តរិយកម្ម អរហន្តឃាតក៍ ដល់អនន្តរិយកម្ម រុហិរុប្បាទក៍ ដល់អនន្តរិយកម្ម សង្ឃភេទក៍ ដល់អនន្តរិយកម្ម ១ ញាណរបស់បុថុជ្ជន មិនមាន ១ ពួកនិរយបាល ក្នុងឋាននរក មិនមាន ១ ពួកសត្វតិរច្ឆាន ក្នុងទេវលោកមាន ១ មគ្គប្រកបដោយអង្គប្រាំ ១ ញាណ មានវត្ថុ ១២ ជាលោកុត្តរៈ ១ ។

ចប់ ចតុត្ថបណ្ណាសកៈ ។

(ក្នុងបណ្ណាសកៈនេះ) និយាយអំពីការសង្កត់សង្កិនជាដើម ១ ការសន្សំបុណ្យជាដើម ១ ព្រះមានព្រះភាគបិតនៅក្នុងមនុស្សលោកជាដើម ១ ការលះកិលេសជាអតីតជាដើម ១ មាតុឃាតក៍ ដល់អនន្តរិយកម្មជាដើម ១ ។

សាសនកថា

[៤០២] សាសនំ នវំ កាតព្វំ ។ អាមន្តា ។ សតិប្បដ្ឋានា នវំ កតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សាសនំ នវំ កាតព្វំ ។ អាមន្តា ។ សម្មប្បធានា ។ បេ ។ ឥទ្ធិបាទា ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយា ។ បេ ។ ពលា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា នវំ កតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បុព្វេ អកុសលំ បច្ឆា កុសលំ កាតព្វំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បុព្វេ សាសវំ ។ បេ ។ សញ្ញោជនិយំ គន្ថនិយំ ឱឃនិយំ យោគនិយំ នីវរណិយំ បរាមដ្ឋំ ឧបាទានិយំ ។ បេ ។ សង្កិលេសិកំ បច្ឆា អសង្កិលេសិកំ កាតព្វំ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤០៣] អត្ថិ កោចិ តថាគតស្ស សាសនំ នវំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ កោចិ សតិប្បដ្ឋានេ នវំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ កោចិ សម្មប្បធានេ ។ បេ ។ ឥទ្ធិបាទេ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយេ ។ បេ ។ ពលេ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គេ នវំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សាសនកថា

[៤០២] សាសនា គេធ្វើជាថ្មី[១]បានដែរឬ ។ អើ ។ សតិប្បដ្ឋាន គេធ្វើជាថ្មីបានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សាសនា គេធ្វើជាថ្មីបានដែរឬ ។ អើ ។ សម្មប្បធាន ។ បេ ។ ឥទ្ធិបាទ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ពលៈ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ គេធ្វើជាថ្មីបានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អកុសល គេធ្វើក្នុងកាលមុន កុសល គេធ្វើក្នុងកាលជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អំពើប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ គួរដល់សញ្ញោជនៈ គួរដល់គន្ថៈ គួរដល់ឱឃៈ គួរដល់យោគៈ គួរដល់នីវរណៈ ដែលបរាមាសៈគប្បីស្ទាបអង្អែល ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ។ បេ ។ ប្រកបដោយកិលេស គេធ្វើក្នុងកាលមុន អំពើមិនប្រកបដោយកិលេស គេធ្វើក្នុងកាលជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៣] បុគ្គលណាមួយ ធ្វើសាសនា របស់ព្រះតថាគត ជាថ្មី មានដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណាមួយ ធ្វើសតិប្បដ្ឋានជាថ្មី មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលណាមួយ ធ្វើសម្មប្បធាន ។ បេ ។ ឥទ្ធិបាទ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ពលៈ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈជាថ្មី មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

---

១ សំដៅយកការសង្គាយនាទាំង ៣ លើកខាងដើម គឺសង្គាយនាទី ១ ទី ២ ទី ៣ ។

អត្ថិ កោចិ បុព្វេ អកុសលំ បច្ឆា កុសលំ ករោ-តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ កោចិ បុព្វេ សាសវំ ។ បេ ។ សង្កិលេសិកំ បច្ឆា អសង្កិលេសិកំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤០៤] លព្ភា តថាគតស្ស សាសនំ បុន នវំ កាតុន្តិ ។ អាមន្តា ។ លព្ភា សតិប្បដ្ឋានា បុន នវំ កាតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ លព្ភា សម្មប្បធានា ឥទ្ធិបាទា ឥន្ទ្រិយា ពលា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា បុន នវំ កាតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ លព្ភា បុព្វេ អកុសលំ បច្ឆា កុសលំ កាតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ លព្ភា បុព្វេ សាសវំ ។ បេ ។ សង្កិលេសិកំ បច្ឆា អសង្កិលេសិកំ កាតុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលណាមួយ ធ្វើអកុសល ក្នុងកាលមុន ធ្វើកុសល ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលណាមួយ ធ្វើអំពើប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយកិលេស ក្នុងកាលមុន ធ្វើអំពើមិនប្រកបដោយកិលេស ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៤] បុគ្គល បានធ្វើសាសនា របស់តថាគត ជាថ្មីវិញដែរឬ ។ អើ ។ បុគ្គល បានធ្វើសតិប្បដ្ឋាន ជាថ្មីវិញដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល បានធ្វើសម្មប្បធាន ឥទ្ធិបាទ ឥន្ទ្រិយ ពលៈ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ ជាថ្មីវិញដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលបានធ្វើអកុសល ក្នុងកាលមុន ធ្វើកុសល ក្នុងកាលជាខាងក្រោយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលបានធ្វើអំពើប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយកិលេស ក្នុងកាលមុន ធ្វើអំពើមិនប្រកបដោយកិលេស ក្នុងកាលជាខាងក្រោយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សាសនកថា ។

អវិវិត្តកថា

[៤០៥] បុថុជ្ជនោ តេធាតុកេហិ ធម្មេហិ អវិវិត្តោ-ති ។ អាមន្តា ។ បុថុជ្ជនោ តេធាតុកេហិ ផស្សេហិ ។ បេ ។ តេធាតុកាហិ វេទនាហិ សញ្ញាហិ ចេតនា-ហិ ចិត្តេហិ សទ្ធាហិ វីរិយេហិ សតីហិ សមាធីហិ តេធាតុកាហិ បញ្ញាហិ អវិវិត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បុថុជ្ជនោ តេធាតុកេហិ ធម្មេហិ អវិវិត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ យស្មឹ ខណេ បុថុជ្ជនោ ចីវរំ ទេតិ តស្មឹ ខណេ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ បេ ។ អាកាសានញ្ចាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ យស្មឹ ខ-ណេ បុថុជ្ជនោ បិណ្ឌបាតំ ទេតិ ។ បេ ។ សេនា-សនំ ទេតិ ។ បេ ។ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ ទេតិ តស្មឹ ខណេ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហ-រតិ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរ-តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤០៦] ន វត្តព្វំ បុថុជ្ជនោ តេធាតុកេហិ ធម្មេហិ អវិវិត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ បុថុជ្ជនស្ស រូបធាតុអរូបធា-តូបកំ កម្មំ បរិញ្ញាតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អវិវិត្តកថា

[៤០៥] បុថុជ្ជន មិនស្ងប់ស្ងាត់ចាកពួកធម៌ ប្រកបដោយធាតុ ៣ ទេឬ ។ អើ ។ បុថុជ្ជន មិនស្ងប់ស្ងាត់ចាកផស្សៈ ប្រកបដោយធាតុ ៣ ។ បេ ។ ចាកវេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ ប្រកបដោយធាតុ ៣ ចាកបញ្ញា ប្រកបដោយធាតុ ៣ ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុថុជ្ជន មិនស្ងប់ស្ងាត់ចាកពួកធម៌ ប្រកបដោយធាតុ ៣ ទេឬ ។ អើ ។ ក្នុងខណៈណា បុថុជ្ជន ឲ្យចីវរ ក្នុងខណៈនោះ ក៏បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់នូវអាកាសានញ្ចាយតនៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្នុងខណៈណា បុថុជ្ជន ឲ្យបិណ្ឌបាត ។ បេ ។ ឲ្យទីសេនាសនៈ ។ បេ ។ ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ក្នុងខណៈនោះ ក៏បានដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន បានដល់នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុថុជ្ជន មិនស្ងប់ស្ងាត់ចាកពួកធម៌ ប្រកបដោយធាតុ ៣ ទេឬ ។ អើ ។ កម្ម គួរដល់នូវរូបធាតុនិងអរូបធាតុ បុថុជ្ជន កំណាត់ដឹងហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

តេន ហិ បុថុជ្ជនោ តេធាតុកេហិ ធម្មេហិ អវីតរាគោតិ ។

អវីវិត្តកថា ។

សញ្ញោជនកថា

[៤០៧] អត្ថិ កិញ្ចិ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ អរហត្តប្បត្តីតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ កិញ្ចិ សក្កាយទិដ្ឋឹ អប្បហាយ ។ បេ ។ វិចិកិច្ឆំ អប្បហាយ ។ បេ ។ សីលព្វតបរាមាសំ អប្បហាយ រាគំ អប្បហាយ ទោសំ អប្បហាយ មោហំ អប្បហាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អប្បហាយ អរហត្តប្បត្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤០៨] អត្ថិ កិញ្ចិ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ អរហត្តប្បត្តីតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា សរាគោ សទោសោ សមោហោ សមានោ សមក្ខោ សបឡាសោ សឧបាយាសោ សកិលេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អរហា វីតរាគោ និទ្ទោសោ និម្មោហោ និម្មានោ និម្មក្ខោ និប្បឡាសោ និរុបាយាសោ និក្កិលេសោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា វីតរាគោ ។ បេ ។ និក្កិលេសោ នោ វត វេ វត្តព្វេ អត្ថិ កិញ្ចិ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ អរហត្តប្បត្តីតិ ។

ព្រោះហេតុនោះ បុថុជ្ជន មិនស្ងប់ស្ងាត់ចាកពួកធម៌ ប្រកបដោយធាតុ ៣ ទេ ។

ចប់អវិវិត្តកថា ។

សញ្ញោជនកថា

[៤០៧] ការដល់ព្រះអរហត្ត ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញោជនៈតិចតួចមានដែរឬ ។ អើ ។ ការដល់ព្រះអរហត្ត ព្រោះមិនលះសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ ព្រោះមិនលះវិចិកិច្ឆា ។ បេ ។ ព្រោះមិនលះសីលព្វតបរាមាសៈ ព្រោះមិនលះរាគៈ ព្រោះមិនលះទោសៈ ព្រោះមិនលះមោហៈ ។ បេ ។ ព្រោះមិនលះអនោត្តប្បៈតិចតួច មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៨] ការដល់ព្រះអរហត្ត ព្រោះមិនលះសញ្ញោជនៈតិចតួចមានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយរាគៈ ប្រកបដោយទោសៈ ប្រកបដោយមោហៈ ប្រកបដោយមានះ ប្រកបដោយមក្ខៈ ប្រកបដោយបឡាសៈ ប្រកបដោយឧបាយាសៈ ប្រកបដោយកិលេសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនមានរាគៈ មិនមានទោសៈ មិនមានមោហៈ មិនមានមានះ មិនមានមក្ខៈ មិនមានបឡាសៈ មិនមានឧបាយាសៈ មិនមានកិលេសទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត មិនមានរាគៈ ។ បេ ។ មិនមានកិលេសទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការដល់នូវព្រះអរហត្ត ព្រោះមិនលះសញ្ញោជនៈតិចតួច មានទេ ។

[៤០៩] ន វត្តព្វំ អត្ថិ កិញ្ចិ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ អរហត្តប្បត្តីតិ ។ អាមន្តា ។ អរហំ សព្វំ ពុទ្ធវិសយំ ជានាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ អត្ថិ កិញ្ចិ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ អរហត្តប្បត្តីតិ ។

សញ្ញោជនកថា ។

ឥទ្ធិកថា

[៤១០] អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។ អាមន្តា ។ និច្ចបណ្ណា រុក្ខា ហោន្តូតិ អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ និច្ចបុប្ផា រុក្ខា ហោន្តុ ។ បេ ។ និច្ចផលិកា រុក្ខា ហោន្តុ និច្ចំ ជុណ្ហំ ហោតុ និច្ចំ ខេមំ ហោតុ និច្ចំ សុភិក្ខំ ហោតុ និច្ចំ សុវុដ្ឋិកំ ហោតូតិ អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។ អាមន្តា ។ ឧប្បន្នោ ផស្សោ មា និរុជ្ឈីតិ អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។

[៤០៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការដល់នូវព្រះអរហត្ត ព្រោះមិនលះសញ្ញោជនៈតិចតួច មានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ដឹងនូវពុទ្ធ-វិស័យទាំងអស់ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការដល់នូវព្រះអរហត្ត ព្រោះមិនលះសញ្ញោជនៈតិចតួចមាន ។

ចប់ សញ្ញោជនកថា ។

ឥទ្ធិកថា

[៤១០] សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី មានដែរឬ ។ អើ ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី ថា ឈើទាំងឡាយ ចូរមានស្លឹកជានិច្ចដូច្នេះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី ថា ឈើទាំងឡាយ ចូរមានផ្កាជានិច្ច ។ បេ ។ ឈើទាំងឡាយ ចូរមានផ្លែជានិច្ច ចូរត្រជាក់ត្រជុំជានិច្ច ចូរមានសេចក្តីក្សេមជានិច្ច ចូរមានបាយធាយជានិច្ច ចូរមានភ្លៀងស្រួលជានិច្ចដូច្នេះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី មានដែរឬ ។ អើ ។ សេច-ក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី ថា ផស្សៈ កើតឡើងហើយ កុំរលត់ទៅវិញឡើយដូច្នេះ មានដែរឬ ។

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឧប្បន្នា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចិត្តំ សទ្ធា វីរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មា និរុជ្ឈីតិ អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤១១] អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ និច្ចំ ហោតូតិ អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ ហោតូតិ អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤១២] អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។ អាមន្តា ។ ជាតិធម្មា សត្តា មា ជាយឹសូតិ អត្ថិ ។ បេ ។ ជរាធម្មា សត្តា មា ជីរឹសូតិ ។ បេ ។ ព្យាធិធម្មា សត្តា មា ព្យាធិយឹសូតិ ។ បេ ។ មរណធម្មា សត្តា មា មិយ្យឹសូតិ អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី ថា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចិត្ត សទ្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កើតឡើងហើយ កុំរលត់ទៅវិញឡើយដូច្នេះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១១] សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី មានដែរឬ ។ អើ ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នាថា រូប ចូរទៀងដូច្នេះ មានដែរឬ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី ថា វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ ចូរទៀងដូច្នេះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១២] សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី មានដែរឬ ។ អើ ។ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្តី ថា ពួកសត្វ មានជាតិជាធម្មតា កុំកើតឡើយដូច្នេះ មានដែរឬ ។ បេ ។ ថា ពួកសត្វ មានជរាជាធម្មតា កុំចាស់គ្រាំគ្រាឡើយដូច្នេះ ។ បេ ។ ថា ពួកសត្វ មានព្យាធិជាធម្មតា កុំឈឺចាប់ឡើយដូច្នេះ ។ បេ ។ ថា ពួកសត្វ មានមរណៈជាធម្មតា កុំស្លាប់ឡើយដូច្នេះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

២៣៧

ពុទ្ធកថា

[៤១៣] ន វត្តព្វំ អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អាយស្មា បិលិន្ទវច្ឆោ រញ្ញោ មាគធស្ស សេនិយស្ស ពិម្ពិសារស្ស ចាសានំ សុវណ្ណន្តេ្វ អធិមុច្ចិ សុវណ្ណោ ច បន អាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អាយស្មា បិលិន្ទវច្ឆោ រញ្ញោ មាគធស្ស សេនិយស្ស ពិម្ពិសារស្ស ចាសានំ សុវណ្ណន្តេ្វ អធិមុច្ចិ សុវណ្ណោ ច បន អាសិ តេន វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ អធិប្បាយឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វាតិ ។

ឥទ្ធិកថា ។

ពុទ្ធកថា

[៤១៤] អត្ថិ ពុទ្ធានំ ពុទ្ធេហិ ហីនាតិរេកតាតិ ។ អាមន្តា ។ សតិប្បដ្ឋានតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មប្បធានតោ ។ បេ ។ ឥទ្ធិបាទតោ ឥន្ទ្រិយតោ ពលតោ ពោជ្ឈង្គតោ វសីភាវតោ ។ បេ ។ សព្វញ្ញុតញ្ញាណទស្សនតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ពុទ្ធកថា ។

[៦១៣] *បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សេចក្ដីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្ដី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្ដី មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះបិលិន្ទវច្ឆៈមានអាយុ មុជជ្រែកប្រាសាទមាស របស់ស្ដេច ទ្រង់ព្រះនាម មាគធសេនិយពិម្ពិសារ ចុះមាស មាននៅជាធម្មតាឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បិលិន្ទវច្ឆៈមានអាយុ មុជជ្រែកប្រាសាទមាស របស់ស្ដេច ទ្រង់ព្រះនាម មាគធសេនិយពិម្ពិសារ មាស មាននៅជាធម្មតា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សេចក្ដីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្ដី នៃសាវ័កទាំងឡាយក្ដី មាន ។*

ចប់ ឥទ្ធិកថា ។

ពុទ្ធកថា

[៦១៤] *ការៈនៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ថោកទាបនិងថ្លៃថ្លា ជាងព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ មានដែរឬ ។ អើ ។ (ការៈនៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ថោកទាបនិងថ្លៃថ្លា ជាងព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ) ដោយសតិប្បដ្ឋានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយសម្មប្បធាន ។ បេ ។ ដោយឥទ្ធិបាទ ដោយឥន្ទ្រិយ ដោយពលៈ ដោយពោជ្ឈង្គៈ ដោយវសីភាព ។ បេ ។ ដោយសព្វញ្ញុតញ្ញាណទស្សនៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។*

ចប់ ពុទ្ធកថា ។

សព្វទិសាកថា

[៤១៨] សព្វា ទិសា ពុទ្ធា តិដ្ឋន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ បុរត្ថិមាយ ទិសាយ ពុទ្ធោ តិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បុរត្ថិមាយ ទិសាយ ពុទ្ធោ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។ កិន្នាមោ សោ ភគវា កឹជច្ចោ កឹគោត្តោ កិន្នាមា តស្ស ភគវតោ មាតាបិតរោ កិន្នាមំ តស្ស ភគវតោ សាវកយុគំ កោនាមោ តស្ស ភគវតោ ឧបដ្ឋាកោ កីទិសំ ចីវរំ ធារេតិ កីទិសំ បត្តំ ធារេតិ កតរស្មឹ គាមេ វា និគមេ វា នគរេ វា រដ្ឋេ វា ជនបទេ វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទក្ខិណាយ ទិសាយ ។ បេ ។ បច្ឆិមាយ ទិសាយ ។ បេ ។ ឧត្តរាយ ទិសាយ ។ បេ ។ ហេដ្ឋិមាយ ទិសាយ ពុទ្ធោ តិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ហេដ្ឋិមាយ ទិសាយ ពុទ្ធោ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។ កិន្នាមោ សោ ភគវា ។ បេ ។ ជនបទេ វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឧបរិមាយ ទិសាយ ពុទ្ធោ តិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឧបរិមាយ ទិសាយ ពុទ្ធោ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចាតុម្មហារាជិកេ តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ តាវតឹសេ តិដ្ឋតិ

សព្វទិសាកថា

[៤១៥] ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ឋិតនៅសព្វទិសឬ ។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធឋិតនៅ ក្នុងទិសខាងកើតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពុទ្ធឋិតនៅ ក្នុងទិសខាងកើតឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះមានព្រះនាមដូចម្តេច មានជាតិដូចម្តេច មានគោត្រដូចម្តេច មាតាបិតារបស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ មាននាមដូចម្តេច គូនៃសាវ័ក របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ មាននាមដូចម្តេច ឧបដ្ឋាក របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ មាននាមដូចម្តេច ទ្រទ្រង់ចីវរ យ៉ាងណា ទ្រទ្រង់បាត្រ យ៉ាងណា (គង់នៅ) ក្នុងស្រុកឬនិគម ក្នុងនគរឬដែន ឬក៏ជនបទណា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពុទ្ធឋិតនៅ ក្នុងទិសខាងត្បូង ។ បេ ។ ក្នុងទិសខាងលិច ។ បេ ។ ក្នុងទិសខាងជើង ។ បេ ។ ក្នុងទិសខាងក្រោមឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពុទ្ធឋិតនៅ ក្នុងទិសខាងក្រោមឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះមានព្រះនាមដូចម្តេច ។ បេ ។ (គង់នៅ) ក្នុងជនបទណា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពុទ្ធឋិតនៅ ក្នុងទិសខាងលើឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពុទ្ធឋិតនៅ ក្នុងទិសខាងលើឬ ។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធឋិតនៅ ក្នុងចាតុម្មហារាជិកា ។ បេ ។ ឋិតនៅក្នុងតាវត្តិង្ស

យាមេ តិដ្ឋតិ តុសិតេ តិដ្ឋតិ និម្មានរតិយា តិដ្ឋតិ បរនិម្មិតវសវត្តិយា តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ ព្រហ្មលោកេ តិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

សព្វទិសាកថា ។

ធម្មកថា

[៤១៦] សព្វេ ធម្មា និយតាតិ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆត្តនិយតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មត្តនិយតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ អនិយតោ រាសីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អត្ថិ អនិយតោ រាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ អនិយតោ រាសិ នោ វត រេ វត្តព្វេ សព្វេ ធម្មា និយតាតិ ។

[៤១៧] សព្វេ ធម្មា និយតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ តយោ រាសី វុត្តា ភគវតា មិច្ឆត្តនិយតោ រាសិ សម្មត្តនិយតោ រាសិ អនិយតោ រាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តយោ រាសី វុត្តា ភគវតា មិច្ឆត្តនិយតោ រាសិ សម្មត្តនិយតោ រាសិ អនិយតោ រាសិ នោ វត រេ វត្តព្វេ សព្វេ ធម្មា និយតាតិ ។

ឋិតនៅ ក្នុងយាមៈ ឋិតនៅ ក្នុងតុសិត ឋិតនៅ ក្នុងនិម្មានរតី ឋិតនៅ ក្នុងបរនិម្មិតវសវត្តី ។ បេ ។ ឋិតនៅ ក្នុងព្រហ្មលោកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សព្វទិសាកថា ។

ធម្មកថា

[៦១៦] *ពួកធម៌ទាំងអស់ ជានិយតៈឬ ។ អើ ។ (ពួកធម៌ទាំងអស់) ជាមិច្ឆត្តនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (ពួកធម៌ទាំងអស់) ជាសម្មត្តនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គំនរ ជាអនិយតៈ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងគំនរ ជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ គំនរ ជាអនិយតៈ មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ទាំងអស់ ជានិយតៈទេ ។*

[៦១៧] *ពួកធម៌ទាំងអស់ជានិយតៈឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គំនរ ៣ យ៉ាង គឺគំនរ ជាមិច្ឆត្តនិយតៈ ១ គំនរ ជាសម្មត្តនិយតៈ ១ គំនរ ជាអនិយតៈ ១ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គំនរ ៣ យ៉ាង គឺគំនរ ជាមិច្ឆត្តនិយតៈ ១ គំនរ ជាសម្មត្តនិយតៈ ១ គំនរ ជាអនិយតៈ ១ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ទាំងអស់ ជាអនិយតៈទេ ។*

[៤១៨] រូបំ រូបដ្ឋេន និយតន្តិ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆត្តនិយតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មត្តនិយតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណដ្ឋេន និយតន្តិ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆត្តនិយតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មត្តនិយតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤១៩] ន វត្តព្វំ រូបំ រូបដ្ឋេន និយតំ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណដ្ឋេន និយតន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ សង្ខារា ហោន្តិ វិញ្ញាណំ ហោតិ វេទនា សញ្ញា សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ រូបំ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ សង្ខារា ហោន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ តេន ហិ រូបំ រូបដ្ឋេន និយតំ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណដ្ឋេន និយតន្តិ ។

ធម្មកថា ។

[៤១៨] រូប ជានិយតៈ ដោយអត្ថថាវិនាសឬ ។ អើ ។ (រូប) ជាមិច្ឆត្តនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (រូប) ជាសម្មត្តនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ ជានិយតៈ ដោយអត្ថថាដឹងច្បាស់ឬ ។ អើ ។ (វិញ្ញាណ) ជាមិច្ឆត្តនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (វិញ្ញាណ) ជាសម្មត្តនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជានិយតៈ ដោយអត្ថថាវិនាស ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ ជានិយតៈ ដោយអត្ថថាដឹងច្បាស់ទេឬ ។ អើ ។ រូប ក៏មាន វេទនា ក៏មាន សញ្ញា ក៏មាន សង្ខារទាំងឡាយ ក៏មាន វិញ្ញាណ ក៏មាន វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ រូប ក៏មាន វេទនា ក៏មាន សញ្ញា ក៏មាន សង្ខារទាំងឡាយ ក៏មាន ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ រូប ជានិយតៈ ដោយអត្ថថាវិនាស វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ ជានិយតៈ ដោយអត្ថថាដឹងច្បាស់ ។

ចប់ ធម្មកថា ។

កម្មកថា

[៤២០] សព្វេ កម្មា និយតាតិ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆត្តនិយតាតិ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆត្តនិយតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មត្តនិយតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ អនិយតោ រាសីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អត្ថិ អនិយតោ រាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អត្ថិ អនិយតោ រាសិ នោ វត រេ វត្តព្វេ សព្វេ កម្មា និយតាតិ ។

[៤២១] សព្វេ កម្មា និយតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ តយោ រាសី វុត្តា ភគវតា មិច្ឆត្តនិយតោ រាសិ សម្មត្តនិយតោ រាសិ អនិយតោ រាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ តយោ រាសី វុត្តា ភគវតា មិច្ឆត្តនិយតោ រាសិ សម្មត្តនិយតោ រាសិ អនិយតោ រាសិ នោ វត រេ វត្តព្វេ សព្វេ កម្មា និយតាតិ ។

[៤២២] ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ កម្មំ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយដ្ឋេន និយតន្តិ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆត្តនិយតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មត្តនិយតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឧបបជ្ជវេទនិយំ កម្មំ ។ បេ ។

កម្មកថា

[៤២០] ពួកកម្មទាំងអស់ ជានិយតៈឬ ។ អើ ។ (ពួកកម្មទាំងអស់) ជាមិច្ឆត្តនិយតៈឬ ។ អើ ។ (ពួកកម្មទាំងអស់) ជាមិច្ឆត្តនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (ពួកកម្មទាំងអស់) ជាសម្មត្តនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គំនរ ជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងគំនរ ជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើគំនរ ជាអនិយតៈ មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកកម្មទាំងអស់ ជានិយតៈទេ ។

[៤២១] ពួកកម្មទាំងអស់ ជានិយតៈឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គំនរ មាន ៣ យ៉ាងគឺ គំនរ ជាមិច្ឆត្តនិយតៈ ១ គំនរ ជាសម្មត្តនិយតៈ ១ គំនរ ជាអនិយតៈ ១ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គំនរ មាន ៣ យ៉ាងគឺ គំនរ ជាមិច្ឆត្តនិយតៈ ១ គំនរ ជាសម្មត្តនិយតៈ ១ គំនរ ជាអនិយតៈ ១ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកកម្មទាំងអស់ ជានិយតៈទេ ។

[៤២២] ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម ជានិយតៈ ដោយអត្ថថាបុគ្គលគប្បីទទួលក្នុងបច្ចុប្បន្នឬ ។ អើ ។ (ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម) ជាមិច្ឆត្តនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម) ជាសម្មត្តនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ឧបបជ្ជវេទនិយកម្ម ។ បេ ។

អបរាបរិយវេទនិយំ កម្មំ អបរាបរិយវេទនិយដ្ឋេន និយតន្តិ ។ អាមន្តា ។ មិច្ឆត្តនិយតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សម្មត្តនិយតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤២៣] ន វត្តព្វំ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ កម្មំ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយដ្ឋេន និយតំ ឧបបជ្ជវេទនិយំ កម្មំ ។ បេ ។ អបរាបរិយវេទនិយំ កម្មំ អបរាបរិយវេទនិយដ្ឋេន និយតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ កម្មំ ឧបបជ្ជវេទនិយំ ហោតិ អបរាបរិយវេទនិយំ ហោតិ ។ បេ ។ ឧបបជ្ជវេទនិយំ កម្មំ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ ហោតិ អបរាបរិយវេទនិយំ ហោតិ ។ បេ ។ អបរាបរិយវេទនិយំ កម្មំ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ ហោតិ ឧបបជ្ជវេទនិយំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយំ កម្មំ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយដ្ឋេន និយតំ ឧបបជ្ជវេទនិយំ កម្មំ ។ បេ ។ អបរាបរិយវេទនិយំ កម្មំ អបរាបរិយវេទនិយដ្ឋេន និយតន្តិ ។

កម្មកថា ។

ឯកវីសតិមោ វគ្គោ ។

អបរាបរិយវេទនិយកម្ម ជានិយតៈ ដោយអត្ថថាបុគ្គលគប្បីទទួលក្នុងជាតិជាលំដាប់តទៅឬ ។ អើ ។ (អបរាបរិយវេទនិយកម្ម) ជាមិច្ឆត្តនិយតៈ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (អបរាបរិយវេទនិយ-កម្ម) ជាសម្មត្តនិយតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤២៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម ជានិយតៈ ដោយអត្ថថាបុគ្គលគប្បីទទួលក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឧបបជ្ជវេទនិយកម្ម ។ បេ ។ អបរាបរិយវេទនិយកម្ម ជានិយតៈ ដោយអត្ថថា បុគ្គលគប្បីទទួលក្នុងជាតិជាលំដាប់តទៅឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម ជាឧបបជ្ជវេទ-និយៈ ក៏មាន ជាអបរាបរិយវេទនិយៈ ក៏មាន ។ បេ ។ ឧបបជ្ជវេទនិយ-កម្ម ជាទិដ្ឋធម្មវេទនិយៈ ក៏មាន ជាអបរាបរិយវេទនិយៈ ក៏មាន ។ បេ ។ អបរាបរិយវេទនិយកម្ម ជាទិដ្ឋធម្មវេទនិយៈ ក៏មាន ជាឧបបជ្ជវេទនិយៈ ក៏មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទិដ្ឋធម្មវេទនិយកម្ម ជានិយតៈ ដោយអត្ថថាបុគ្គលគប្បីទទួលក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឧបបជ្ជវេទនិយកម្ម ។ បេ ។ អបរាបរិយវេទនិយកម្ម ជានិយតៈ ដោយអត្ថថា បុគ្គលគប្បីទទួលក្នុងជាតិជាលំដាប់តទៅ ។

ចប់ កម្មកថា ។

ចប់ ឯកវីសតិមវគ្គ ។

២៤៣

តស្ស ឧទ្ទានំ

សាសនំ នវំ កតំ អត្ថិ កោចិ តថាគតស្ស សាសនំ នវំ ករោតិ លព្ភា តថាគតស្ស សាសនំ បុន នវំ កាតុំ បុថុជ្ជនោ តេជាតុ-កោហិ ធម្មេហិ អរីរិត្តោ អត្ថិ កិញ្ចិ សញ្ញោ-ជនំ អប្បហាយ អរហត្តប្បត្តិ អត្ថិ អធិប្បាយ-ឥទ្ធិ ពុទ្ធានំ វា សាវកានំ វា អត្ថិ ពុទ្ធានំ ពុទ្ធេហិ ហីនាតិរេកតា សព្វា ទិសា ពុទ្ធា តិដ្ឋន្តិ សព្វេ ធម្មា និយតា សព្វេ កម្មា និយតាតិ ។

ឧទ្ទាននៃវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី សាសនា ដែលបុគ្គលធ្វើជាថ្មី បុគ្គលណាមួយធ្វើសាសនានៃតថាគតជាថ្មី មាន បុគ្គលបាន ដើម្បីធ្វើសាសនានៃតថាគត ជាថ្មីវិញ ១ បុថុជ្ជន មិនស្ងប់ស្ងាត់ចាកពួកធម៌ ប្រកបដោយធាតុបី ១ ការដល់នូវព្រះអរហត្តព្រោះមិនលះបង់សញ្ញោជនៈ តិចតួច មាន ១ សេចក្តីសម្រេចតាមប្រាថ្នា នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្តី នៃសាវកទាំង-ឡាយក្តី មាន ១ ភារៈនៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ថោកទាបនិងថ្លៃថ្លាជាងព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ មាន ១ ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយបិតនៅសព្វទិស ១ ពួកធម៌ទាំងអស់ ជានិយតៈ ១ ពួកកម្មទាំងអស់ ជានិយតៈ ១ ។

បរិនិព្វានកថា

[៤២៤] អត្ថិ កិញ្ចិ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ បរិនិព្វានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ កិញ្ចិ សក្កាយទិដ្ឋឹ អប្បហាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អប្បហាយ បរិនិព្វានន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤២៥] អត្ថិ កិញ្ចិ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ បរិនិព្វានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា សរាគោ ។ បេ ។ សកិលេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អរហា វីតរាគោ ។ បេ ។ និក្កិលេសោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា វីតរាគោ ។ បេ ។ និក្កិលេសោ នោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ កិញ្ចិ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ បរិនិព្វានន្តិ ។

[៤២៦] ន វត្តព្វំ អត្ថិ កិញ្ចិ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ បរិនិព្វានន្តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា សព្វំ ពុទ្ធវិសយំ ជានាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ អត្ថិ កិញ្ចិ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ បរិនិព្វានន្តិ ។

បរិនិព្វានកថា ។

បរិនិព្វានកថា

[៤២៤] បរិនិព្វាន ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញោជនៈ តិចតួច មាន ដែរឬ ។ អើ ។ បរិនិព្វាន ព្រោះមិនលះបង់សក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ ព្រោះមិនលះបង់អនោត្តប្បៈ តិចតួច មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤២៥] បរិនិព្វាន ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញោជនៈ តិចតួច មានដែរ ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយរាគៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយកិលេស ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនមានរាគៈ ។ បេ ។ មិនមានកិលេសទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះ អរហន្ត មិនមានរាគៈ ។ បេ ។ មិនមានកិលេសទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បរិនិព្វាន ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញោជនៈ តិចតួច មានទេ ។

[៤២៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បរិនិព្វាន ព្រោះមិនលះបង់ សញ្ញោជនៈ តិចតួច មានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ដឹងពុទ្ធវិស័យ ទាំងអស់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បរិនិព្វាន ព្រោះមិនលះបង់សញ្ញោជនៈ តិចតួច មាន ។

ចប់ បរិនិព្វានកថា ។

កុសលចិត្តកថា

[៤២៧] អរហា កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា បុញ្ញាភិសង្ខារំ អភិសង្ខរោន្តោ អានេញ្ជាភិសង្ខារំ អភិសង្ខរោន្តោ គតិសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោន្តោ ភវសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោន្តោ ឥស្សរិយសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោន្តោ អធិបច្ចសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោន្តោ មហាភោគសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោន្តោ មហាបរិវារសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោន្តោ ទេវសោភគ្យសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោន្តោ មនុស្សសោភគ្យសំវត្តនិយំ កម្មំ ករោន្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤២៨] អរហា កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា អាចិនន្តោ អបចិនន្តោ បជហន្តោ ឧបាទិយន្តោ វិសិនេន្តោ ឧស្សិនេន្តោ វិធូបេន្តោ ។ បេ ។ សន្ធូបេន្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អរហា នេវាចិនាតិ ន អបចិនាតិ អបចិនិត្វា ឋិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា នេវាចិនាតិ ន អបចិនាតិ អបចិនិត្វា ឋិតោ នោ វត រេ វត្តព្វេ អរហា កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

កុសលចិត្តកថា

[៤២៧] ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត តាក់តែងបុញ្ញាភិសង្ខារ តាក់តែងអានេញ្ជាភិសង្ខារ ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីគតិ ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភព ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពជាធំ ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពជាអធិបតី ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមានភោគៈច្រើន ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមានបរិវារច្រើន ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលម្អដ៏លើសក្នុងទេវលោក ធ្វើកម្មប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីលម្អដ៏លើសក្នុងមនុស្សលោក ទើបបរិនិព្វានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤២៨] ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត កាលសន្សំ កាលមិនសន្សំ កាលលះបង់ កាលប្រកាន់ កាលកកាយចេញ កាលកៀរគរ កាលកម្ចាត់ចេញ ។ បេ ។ កាលប្រមូលមក ទើបបរិនិព្វានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនសន្សំ មិនមែនជាមិនសន្សំ លុះមិនសន្សំហើយឋិតនៅឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត មិនសន្សំ មិនមែនជាមិនសន្សំ លុះមិនសន្សំហើយឋិតនៅ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វានទេ ។

ននុ អរហា នេវ បជហតិ ន ឧចាទិយតិ បជហិត្វា ឋិតោ នេវ វិសិនេតិ ន ឧស្សិនេតិ វិសិនេត្វា ឋិតោ ននុ អរហា នេវ វិធូបេតិ ន សន្ធូបេតិ វិធូបេត្វា ឋិតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា នេវ វិធូបេតិ ន សន្ធូបេតិ វិធូបេត្វា ឋិតោ នោ វត រេ វត្តព្វេ អរហា កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

[៤២៩] ន វត្តព្វំ អរហា កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហា ឧបដ្ឋិតស្សតិ សតោ សម្បជានោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា ឧបដ្ឋិតស្សតិ សតោ សម្បជានោ បរិនិព្វាយតិ តេន វត រេ វត្តព្វេ អរហា កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

កុសលចិត្តកថា ។

អានេញ្ជកថា

[៤៣០] អរហា អានេញ្ជេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហា បកតិចិត្តេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា

ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនលះបង់ មិនប្រកាន់ លុះលះបង់ហើយឋិតនៅ មិនកកាយចេញ មិនកៀរគរ លុះមិនកកាយចេញហើយឋិតនៅ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនកម្ចាត់ចេញ មិនប្រមូលមក លុះកម្ចាត់ចេញហើយឋិតនៅ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត មិនកម្ចាត់ចេញ មិនប្រមូលមក លុះកម្ចាត់ចេញហើយឋិតនៅ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វានទេ ។

[៤២៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មានសតិតម្កល់នៅស៊ប់ មានស្មារតី ដឹងខ្លួន ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត មានសតិតម្កល់នៅស៊ប់ មានស្មារតី ដឹងខ្លួន ហើយបរិនិព្វាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត ហើយបរិនិព្វាន ។

ចប់ កុសលចិត្តកថា ។

អានេញ្ជកថា

[៤៣០] ព្រះអរហន្ត ឋិតនៅក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ឋិតនៅក្នុងបកតិចិត្ត[១] (ចិត្តជាប្រក្រតី) ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត

១ បានដល់ភវង្គចិត្ត ។

បកតិចិត្តេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតិ ឆោ វត រេ វត្តព្វេ អរហា អានេញ្ជេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

[៤៣១] អរហា អានេញ្ជេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា កិរិយមយេ ចិត្តេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឆន្ទុ អរហា វិបាកចិត្តេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា វិបាកចិត្តេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតិ ឆោ វត រេ វត្តព្វេ អរហា អានេញ្ជេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

[៤៣២] អរហា អានេញ្ជេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា កិរិយាព្យាកតេ ចិត្តេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ឆន្ទុ អរហា វិបាកាព្យាកតេ ចិត្តេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អរហា វិបាកាព្យាកតេ ចិត្តេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតិ ឆោ វត រេ វត្តព្វេ អរហា អានេញ្ជេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

ឋិតនៅ ក្នុងបកតិចិត្ត ហើយបរិនិព្វាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ឋិតនៅ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិ-និព្វានទេ ។

[៤៣១] ព្រះអរហន្ត ឋិតនៅ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ឋិតនៅក្នុងចិត្តដែលសម្រេចដោយកិរិយា ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ឋិតនៅ ក្នុងវិបាកចិត្ត ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត ឋិតនៅ ក្នុងវិបាកចិត្ត ហើយបរិនិព្វាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ឋិតនៅ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិនិព្វានទេ ។

[៤៣២] ព្រះអរហន្ត ឋិតនៅក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិ-និព្វានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ឋិតនៅ ក្នុងចិត្ត ជាកិរិយានិងអព្យាក្រឹត ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ឋិតនៅ ក្នុងចិត្ត ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះអរហន្ត ឋិតនៅ ក្នុងចិត្ត ជាវិបាកនិងអព្យាក្រឹត ហើយបរិនិព្វាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ឋិតនៅ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិនិព្វានទេ ។

[៤៣៣] អរហា អានេញ្ជេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ភគវា ចតុត្ថជ្ឈានា វុដ្ឋហិត្វា សមនន្តរា បរិនិព្វុតោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ភគវា ចតុត្ថជ្ឈានា វុដ្ឋហិត្វា សមនន្តរា បរិនិព្វុតោ នោ ច វត រេ វត្តព្វេ អរហា អានេញ្ជេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតីតិ ។

អានេញ្ជកថា ។

ធម្មាភិសមយកថា

[៤៣៤] អត្ថិ គព្ភសេយ្យាយ ធម្មាភិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ គព្ភសេយ្យាយ ធម្មទេសនា ធម្មស្សវនំ ធម្មសាកច្ឆា បរិបុច្ឆា សីលសមាទានំ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា ភោជនេ មត្តញ្ញុតា បុព្វរត្តាបររត្តំ ជាគរិយានុយោគោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នត្ថិ គព្ភសេយ្យាយ ធម្មទេសនា ។ បេ ។ បុព្វរត្តាបររត្តំ ជាគរិយានុយោគោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ នត្ថិ គព្ភសេយ្យាយ ធម្មទេសនា ធម្មស្សវនំ ។ បេ ។

[៤៣៣] ព្រះអរហន្ត ឋិតនៅ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិនិព្វានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកចតុត្ថជ្ឈាន ហើយបរិនិព្វាន ក្នុងលំដាប់ (អំពីចតុត្ថជ្ឈាននោះ) ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញចាកចតុត្ថជ្ឈាន ហើយបរិនិព្វាន ក្នុងលំដាប់ (អំពីចតុត្ថជ្ឈាននោះ) ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ឋិតនៅ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ហើយបរិនិព្វានទេ ។

ចប់ អានេញ្ជកថា ។

ធម្មាភិសមយកថា

[៤៣៤] ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគភ៌ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការសម្តែងធម៌ ការស្តាប់ធម៌ ការសាកសួរធម៌ ការដេញដោលសួរ ការសមាទានសីល ភាវៈនៃការគ្រប់គ្រងទ្វារ ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ភាវៈនៃការដឹងប្រមាណ ក្នុងភោជន ការប្រកបរឿយ ៗ ក្នុងកិរិយាភ្ញាក់រលឹក អស់រាត្រីខាងដើមនិងរាត្រីខាងចុង នៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគភ៌ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការសម្តែងធម៌ ។ បេ ។ ការប្រកបរឿយ ៗ ក្នុងកិរិយាភ្ញាក់រលឹក អស់រាត្រីខាងដើមនិងរាត្រីខាងចុង នៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគភ៌ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការសម្តែងធម៌ ការស្តាប់ធម៌ ។ បេ ។

បុព្វវត្តាបរវត្តំ ជាតរិយានុយោគោ ជោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ កព្ភសេយ្យាយ ជម្មាភិសមយោតិ ។

[៤៣៥] អត្ថិ កព្ភសេយ្យាយ ជម្មាភិសមយោ-តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ ទេ្វ បច្ចយា សម្មាជិដ្ឋិយា ឧប្បាទាយ បរតោ ច ឃោសោ យោនិសោ ច ម-នសិការោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ទេ្វ បច្ចយា សម្មាជិដ្ឋិយា ឧប្បាទាយ បរតោ ច ឃោសោ យោនិសោ ច មនសិការោ ជោ វត រេ វត្តព្វេ អត្ថិ កព្ភសេយ្យាយ ជម្មាភិសមយោតិ ។

[៤៣៦] អត្ថិ កព្ភសេយ្យាយ ជម្មាភិសមយោ-តិ ។ អាមន្តា ។ សុត្តស្ស បមត្តស្ស មុដ្ឋស្សតិស្ស អសម្បជានស្ស ជម្មាភិសមយោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ការប្រកបរឿយ ៗ ក្នុងកិរិយាភ្ញាក់រលឹក អស់រាត្រីខាងដើមនិងរាត្រីខាងចុង នៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគភ៌ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគភ៌ មានទេ ។

[៤៣៥] ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកនៅក្នុងគភ៌ មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងបច្ច័យទាំងឡាយ ២ គឺ សំឡេងគឹកកង អំពីសំណាក់នៃបុគ្គលដទៃ ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ១ ព្រោះអាស្រ័យសម្មាទិដ្ឋិ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បច្ច័យទាំងឡាយ ២ គឺសំឡេងគឹកកង អំពីសំណាក់នៃបុគ្គលដទៃ ១ ការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ១ ព្រោះអាស្រ័យសម្មាទិដ្ឋិ មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកនៅ ក្នុងគភ៌ មានទេ ។

[៤៣៦] ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកនៅ ក្នុងគភ៌ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកលក់ មានសេចក្ដីប្រមាទ មានសតិភ្លេច មិនដឹងខ្លួន មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ធម្មាភិសមយកថា ។

តិស្សោបិកថា

[៤៣៧] អត្ថិ កព្ភសេយ្យាយ អរហត្តប្បត្តីតិ ។ អាមន្តា ។ សុត្តស្ស បមត្តស្ស មុដ្ឋស្សតិស្ស អសម្បជានស្ស អរហត្តប្បត្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ សុបិនគតស្ស ធម្មាភិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។ សុត្តស្ស បមត្តស្ស មុដ្ឋស្សតិស្ស អសម្បជានស្ស ធម្មាភិសមយោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ សុបិនគតស្ស អរហត្តប្បត្តីតិ ។ អាមន្តា ។ សុត្តស្ស បមត្តស្ស មុដ្ឋស្សតិស្ស អសម្បជានស្ស អរហត្តប្បត្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

តិស្សោបិកថា ។

អព្យាកតកថា

[៤៣៨] សព្វំ សុបិនគតស្ស ចិត្តំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ សុបិនន្តេន បាណំ ហនេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សុបិនន្តេន បាណំ ហនេយ្យ នោ វត វេ វត្តព្វេ សព្វំ សុបិនគតស្ស ចិត្តំ អព្យាកតន្តិ ។

តិស្សោបិកថា

[៤៣៧] ការដល់នូវព្រះអរហត្ត នៃសត្វដែលដេកនៅ ក្នុងគភ៌ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការដល់នូវព្រះអរហត្ត នៃសត្វដែលដេកលក់ មានសេចក្តីប្រមាទ មានសតិភ្លេច មិនដឹងខ្លួន មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វ ដែលកំពុងយល់សប្តិ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការត្រាស់ដឹងធម៌ នៃសត្វដែលដេកលក់ មានសេចក្តីប្រមាទ មានសតិភ្លេច មិនដឹងខ្លួន មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការដល់នូវព្រះអរហត្ត នៃសត្វដែលកំពុងយល់សប្តិ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការដល់នូវព្រះអរហត្ត នៃសត្វដែលដេកលក់ មានសេចក្តីប្រមាទ មានសតិភ្លេច មិនដឹងខ្លួន មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ តិស្សោបិកថា ។

អព្យាកតកថា

[៤៣៨] ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គល ដែលកំពុងយល់សប្តិ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ បុគ្គលគប្បីសម្លាប់សត្វ ដោយការយល់សប្តិដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលគប្បីសម្លាប់សត្វ ដោយការយល់សប្តិដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

អព្យាកតកថា

[៤៣៩] សុបិនន្តេន អទិន្នំ អាទិយេយ្យ ។ បេ ។ មុសា ភណេយ្យ បិសុណំ ភណេយ្យ ផរុសំ ភណេយ្យ សម្ផំ បលបេយ្យ សន្ធឹ ឆិន្ទេយ្យ និល្លោបំ ហរេយ្យ ឯកាគារិកំ ករេយ្យ បរិបន្ថេ តិដ្ឋេយ្យ បរទារំ គច្ឆេយ្យ គាមឃាតកំ ករេយ្យ និគមឃាតកំ ករេយ្យ សុបិនន្តេន មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ សុបិនគតស្ស អសុចិ មុច្ចេយ្យ សុបិនន្តេន ទានំ ទទេយ្យ ចីវរំ ទទេយ្យ បិណ្ឌបាតំ ទទេយ្យ សេនាសនំ ទទេយ្យ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ ទទេយ្យ ខាទនីយំ ទទេយ្យ ភោជនីយំ ទទេយ្យ បានីយំ ទទេយ្យ ចេតិយំ វន្ទេយ្យ ចេតិយេ មាលំ អារោបេយ្យ គន្ធំ អារោបេយ្យ វិលេបនំ អារោបេយ្យ ។ បេ ។ ចេតិយំ អភិទក្ខិណំ ករេយ្យាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សុបិនន្តេន ចេតិយំ អភិទក្ខិណំ ករេយ្យ នោ វត រេ វត្តព្វេ សព្វំ សុបិនគតស្ស ចិត្តំ ព្យាកតន្តិ ។

អព្យាកតកថា

[៤៣៩] បុគ្គល គប្បីកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ ដោយការយល់សប្តិ ។ បេ ។ គប្បីពោលពាក្យកុហក ពោលពាក្យញុះញង់ ពោលពាក្យទ្រគោះ ពោលពាក្យរោយរាយ គប្បីកាត់នូវទី-ត ប្លន់អ្នកស្រុក ប្លន់យកទ្រព្យផ្ទះមួយ ឈរចាំដណ្តើមទ្រព្យគេក្បែរផ្លូវ លួចប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ ធ្វើអំពើសម្លាប់អ្នកស្រុក ធ្វើអំពើសម្លាប់អ្នកនិគម សេពមេថុនធម្ម ដោយការយល់សប្តិ អសុចិ របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ គប្បីហូរចេញ និងបុគ្គល គប្បីឲ្យទាន គប្បីឲ្យចីវរ ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ឲ្យគ្រឿងស៊ី ឲ្យគ្រឿងបរិភោគ ឲ្យទឹកផឹក ថ្វាយបង្គំចេតិយ បំពាក់ផ្កាកម្រង បំពាក់គ្រឿងក្រអូប លាបនូវគ្រឿងលាប លើចេតិយ ។ បេ ។ ធ្វើអភិទក្សិណាចេតិយ ដោយការយល់សប្តិ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល គប្បីធ្វើអភិទក្សិណាចេតិយ ដោយការយល់សប្តិបាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ ជាអព្យាក្រឹតទេ ។

[៤៤០] ន វត្តព្វំ សព្វំ សុបិនគតស្ស ចិត្តំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សុបិនគតស្ស ចិត្តំ អព្វោហារិយំ វុត្តំ ភគវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ សុបិនគតស្ស ចិត្តំ អព្វោហារិយំ វុត្តំ ភគវតា តេន វត រេ វត្តព្វេ សព្វំ សុបិនគតស្ស ចិត្តំ អព្យាកតន្តិ ។

អព្យាកតកថា ។

អាសេវនប្បច្ចយតាកថា

[៤៤១] នត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា បាណាតិបាតោ ភិក្ខវេ អាសេវិតោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ និរយសំវត្តនិកោ តិរច្ឆានយោនិសំវត្តនិកោ បិត្តិវិសយសំវត្តនិកោ យោ សព្វលហុសោ បាណាតិបាតស្ស វិបាកោ មនុស្សភូតស្ស អប្បាយុកសំវត្តនិកោ ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

[៤៨០] *បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ ជាអព្យាក្រឹតទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងចិត្ត របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាអញ្ញោហារិយៈ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ចិត្ត របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាអញ្ញោហារិយៈ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គលដែលកំពុងយល់សប្តិ ជាអព្យាក្រឹត ។*

ចប់ អព្យាកតកថា ។

អាសេវនប្បច្ចយតាកថា

[៤៨១] *ភាពនៃអាសេវនប្បច្ច័យនីមួយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បាណាតិបាត បុគ្គលសេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីនរក ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីកំណើតតិរច្ឆាន ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីប្រេតវិស័យ ផលនៃបាណាតិបាត ដែលស្រាលស្តើងជាងគេទាំងអស់ របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីអាយុខ្លី ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាពនៃអាសេវនប្បច្ច័យនីមួយ មាន ។*

២៤៣

អាសេវនប្បច្ចយតាកថា

[៤៤២] នត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា អធិដ្ឋានាធំ ភិក្ខវេ អាសេវិតំ ភាវិតំ ពហុលីកតំ និរយសំវត្តនិកំ តិរច្ឆានយោនិសំវត្តនិកំ បិត្តិវិសយសំវត្តនិកំ យោ សព្វលហុសោ អទិន្នាទានស្ស វិបាកោ មនុស្សភូតស្ស ភោគព្យសនសំវត្តនិកោ ហោតិ ។ បេ ។ យោ សព្វលហុសោ កាមេសុ មិច្ឆាចារស្ស វិបាកោ មនុស្សភូតស្ស សបត្តវេរសំវត្តនិកោ ហោតិ ។ បេ ។ យោ សព្វលហុសោ មុសាវាទស្ស វិបាកោ មនុស្សភូតស្ស អព្ភូតព្ភក្ខានសំវត្តនិកោ ហោតិ ។ បេ ។ យោ សព្វលហុសោ បិសុណាយ វាចាយ វិបាកោ មនុស្សភូតស្ស មិត្តេហិ ភេទនសំវត្តនិកោ ហោតិ ។ បេ ។ យោ សព្វលហុសោ ផរុសាយ វាចាយ វិបាកោ មនុស្សភូតស្ស អមនាបសទ្ទសំវត្តនិកោ ហោតិ ។ បេ ។ យោ សព្វលហុសោ សម្ផប្បលាបស្ស វិបាកោ មនុស្សភូតស្ស អនាទេយ្យវាចសំវត្តនិកោ ហោតិ ។ បេ ។

អាសេវនប្បច្ចយតាកថា

[៤៤២] *ភាពនៃអាសេវនប្បច្ច័យនីមួយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អទិន្នាទាន បុគ្គលសេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីនរក ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីកំណើតតិរច្ឆាន ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីប្រេតវិស័យ ផលនៃអទិន្នាទាន ដែលស្រាលស្តើង ជាងគេទាំងអស់ របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីសេចក្តីវិនាសនៃភោគៈ ។ បេ ។ ផលនៃកាមេសុ មិច្ឆាចារ ដែលស្រាលស្តើងជាងគេទាំងអស់ របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីសត្រូវនិងពៀរ ។ បេ ។ ផលនៃមុសាវាទ ដែលស្រាលស្តើងជាងគេទាំងអស់ របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីការពោលបង្កាច់ដោយពាក្យមិនពិត ។ បេ ។ ផលនៃបិសុណាវាចា ដែលស្រាល់ស្តើងជាងគេទាំងអស់ របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីបែកចាកមិត្រ ។ បេ ។ ផលនៃផរុសវាចា ដែលស្រាលស្តើង ជាងគេទាំងអស់ របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីសំឡេងមិនជាទីគាប់ចិត្ត ។ បេ ។ ផលនៃសម្ផប្បលាបៈ ដែលស្រាលស្តើងជាងគេទាំងអស់ របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីវាចាដែលគេមិនគប្បីកាន់យក ។ បេ ។*

សុរាមេរយបានំ ភិក្ខវេ អាសេវិតំ ។ បេ ។ យោ សព្វលហុសោ សុរាមេរយបានស្ស វិបាកោ ម-នុស្សភូតស្ស ឧម្មត្តកសំវត្តនិកោ ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

[៥៥៣] នត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា មិច្ឆាទិដ្ឋិ ភិក្ខវេ អាសេវិតា ភាវិតា ពហុលីកតា និរយសំវត្តនិកា តិរច្ឆានយោនិសំវត្តនិកា បិត្តិវិសយសំវត្តនិកាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

[៥៥៤] នត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា មិច្ឆាសង្កប្បោ ។ បេ ។ មិច្ឆាសមាធិ ភិក្ខវេ អាសេវិតោ ភាវិតោ ពហុលី-កតោ ។ បេ ។ បិត្តិវិសយសំវត្តនិកោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការផឹកនូវសុរានិងមេរ័យ បុគ្គលសេពហើយ ។ បេ ។ ផលនៃការផឹកនូវសុរានិងមេរ័យ ដែលស្រាលស្តើងជាងគេទាំងអស់ របស់សត្វដែលកើតជាមនុស្ស រមែងប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីឆ្កួត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាពនៃអាសេវនប្បច្ច័យនីមួយ មាន ។

[៤៤៣] ភាពនៃអាសេវនប្បច្ច័យនីមួយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ បុគ្គលសេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីនរក ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីកំណើតតិរច្ឆាន ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីប្រេត-វិស័យ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាពនៃអាសេវនប្បច្ច័យនីមួយ មាន ។

[៤៤៤] ភាពនៃអាសេវនប្បច្ច័យនីមួយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ មិច្ឆាសមាធិ បុគ្គលសេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដើម្បីប្រេតវិស័យ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាពនៃអាសេវនប្បច្ច័យនីមួយ មាន ។

២៥៥

អាសេវនប្បច្ចយតាកថា

[៤៤៥] នត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា សម្មាទិដ្ឋិ ភិក្ខវេ អាសេវិតា ភាវិតា ពហុលីកតា អមតោគធា ហោតិ អមតបរាយនា អមតបរិយោសានាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

[៤៤៦] នត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វុត្តំ ភគវតា សម្មាសង្កប្បោ ភិក្ខវេ អាសេវិតោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ ។ បេ ។ សម្មា-សមាធិ ភិក្ខវេ អាសេវិតោ ភាវិតោ ពហុលីកតោ អមតោគធោ ហោតិ អមតបរាយនោ អមតបរិយោ-សានោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ អត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតាតិ ។

អាសេវនប្បច្ចយតាកថា ។

អាសេវនប្បច្ចយតាកថា

[៤៤៥] ភាពនៃអាសេវនប្បច្ច័យនីមួយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាទិដ្ឋិ បុគ្គល សេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ជាធម្មជាតិចុះ ស៊ប់កាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាពនៃ អាសេវនប្បច្ច័យនីមួយ មាន ។

[៤៤៦] ភាពនៃអាសេវនប្បច្ច័យនីមួយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាសង្កប្បៈ បុគ្គលសេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើឲ្យច្រើនហើយ ។ បេ ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ សម្មាសមាធិ បុគ្គលសេពហើយ ចម្រើនហើយ ធ្វើ ឲ្យច្រើនហើយ ជាធម៌ចុះស៊ប់កាន់អមតៈ មានអមតៈប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានអមតៈជាទីបំផុត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះ ហេតុនោះ ភាពនៃអាសេវនប្បច្ច័យនីមួយ មាន ។

ចប់ អាសេវនប្បច្ចយតាកថា ។

ខណិកកថា

[៤៤៧] ឯកចិត្តក្ខណិកា សព្វេ ធម្មាតិ ។ អា-
មន្តា ។ ចិត្តេ មហាបឋវី សណ្ឋាតិ មហាសមុទ្ទោ
សណ្ឋាតិ សិនេរុបព្វតរាជា សណ្ឋាតិ អាបោ សណ្ឋាតិ
តេជោ សណ្ឋាតិ វាយោ សណ្ឋាតិ តិណកដ្ឋវនប្ប-
តយោ សណ្ឋហន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៤៨] ឯកចិត្តក្ខណិកា សព្វេ ធម្មាតិ ។
អាមន្តា ។ ចក្ខាយតនំ ចក្ខុវិញ្ញាណេន សហជា-
តន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ចក្ខាយតនំ ចក្ខុ-
វិញ្ញាណេន សហជាតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អាយ-
ស្មា សារីបុត្តោ ឯតទវោច អជ្ឈត្តិកញ្ចេវ អាវុសោ
ចក្ខុំ អបរិភិន្នំ ហោតិ ពាហិរា ច រូបា ន អាបាថំ
អាគច្ឆន្តិ នោ ច តជ្ជោ សមន្នាហារោ ហោតិ នេវ
តាវ តជ្ជស្ស វិញ្ញាណភាវស្ស បាតុភាវោ ហោតិ
អជ្ឈត្តិកញ្ចេវ អាវុសោ ចក្ខុំ អបរិភិន្នំ ហោតិ
ពាហិរា ច រូបា អាបាថំ អាគច្ឆន្តិ នោ ច តជ្ជោ
សមន្នាហារោ ហោតិ នេវ តាវ តជ្ជស្ស វិញ្ញាណ-
ភាវស្ស បាតុភាវោ ហោតិ យតោ ច ខោ អាវុសោ

ខណិកកថា

[៤៤៧] ពួកធម៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយខណៈនៃចិត្តមួយឬ ។ អើ ។ មហាប្រឹថពី ឋិតនៅ មហាសមុទ្រ ឋិតនៅ ស្តេចនៃភ្នំឈ្មោះសិនេរុ ឋិតនៅ ទឹក ឋិតនៅ ភ្លើង ឋិតនៅ ខ្យល់ ឋិតនៅ ពួកស្មៅនិងឈើតូចឈើធំ ឋិតនៅ ក្នុងចិត្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៤៨] ពួកធម៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយខណៈនៃចិត្តមួយឬ ។ អើ ។ ចក្ខាយតនៈ កើតជាមួយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខាយតនៈ កើតជាមួយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះសារីបុត្ត មានអាយុ បានពោលដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ ចក្ខុកើតខាងក្នុង មិនបែកធ្លាយមែន តែរូបខាងក្រៅ ក៏មិនមកកាន់រង្វង់នៃចក្ខុ ការពិចារណា ដ៏សមគួរដល់ចក្ខុនិងរូបនោះ ក៏មិនមានការកើតប្រាកដ នៃវិញ្ញាណភាព ដ៏សមគួរដល់ចក្ខុនិងរូបនោះ មិនទាន់មាននៅឡើយទេ ម្នាលអាវុសោ ចក្ខុខាងក្នុងមិនបែកធ្លាយផង រូបខាងក្រៅ មកកាន់រង្វង់នៃចក្ខុផងមែន តែការពិចារណា ដ៏សមគួរដល់ចក្ខុនិងរូបនោះ ក៏មិនមាន ការកើតប្រាកដ នៃវិញ្ញាណភាព ដ៏សមគួរដល់ចក្ខុនិងរូបនោះ មិនទាន់មាននៅឡើយទេ ម្នាលអាវុសោ លុះតែចក្ខុខាង

អជ្ឈត្តិកញ្ចេវ ចក្ខុំ អបរិភិន្នំ ហោតិ ពាហិរា ច រូបា អាបាថំ អាគច្ឆន្តិ តជ្ជោ ច សមន្នាហារោ ហោតិ ឯវំ តជ្ជស្ស វិញ្ញាណភាគស្ស បាតុភាវោ ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្តព្វំ ចក្ខាយតនំ ចក្ខុវិញ្ញាណេន សហជាតន្តិ ។

[៤៤៩] សោតាយតនំ ។ បេ ។ ឃានាយតនំ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណេន សហជាតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណេន សហជាតន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ អាយស្មា សារីបុត្តោ ឯតទវោច អជ្ឈត្តិកោ ចេវ អាវុសោ កាយោ អបរិភិន្នោ ហោតិ ពាហិរា ច ផោដ្ឋព្វា ន អាបាថំ អាគច្ឆន្តិ នោ ច ។ បេ ។ អជ្ឈត្តិកោ ចេវ អាវុសោ កាយោ អបរិភិន្នោ ហោតិ ពាហិរា ច ផោដ្ឋព្វា អាបាថំ អាគច្ឆន្តិ នោ ច ។ បេ ។ យតោ ច ខោ អាវុសោ អជ្ឈត្តិកោ ចេវ កាយោ អបរិភិន្នោ ហោតិ ពាហិរា ច ផោដ្ឋព្វា អាបាថំ អាគច្ឆន្តិ តជ្ជោ ច សមន្នាហារោ ហោតិ ឯវំ តជ្ជស្ស វិញ្ញាណភាគស្ស បាតុភាវោ ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។

ក្នុង ក៏មិនបែកធ្លាយ រូបខាងក្រៅ ក៏មកកាន់រង្វង់នៃចក្ខុ ទាំងការពិចារណា ដ៏សមគួរដល់ចក្ខុនិងរូបនោះ ក៏មាន ការកើតប្រាកដ នៃវិញ្ញាណភាព ដ៏សមគួរដល់ចក្ខុនិងរូបនោះ ទើបមាន យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្ខាយតនៈ កើតជាមួយនឹងចក្ខុវិញ្ញាណទេ ។

[៤២៩] សោតាយតនៈ ។ បេ ។ ឃានាយតនៈ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ កើតជាមួយនឹងកាយវិញ្ញាណដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ កើតជាមួយនឹងកាយវិញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ បានពោលដូច្នេះថា ម្នាលអាវុសោ កាយខាងក្នុងមិនបែកធ្លាយមែន តែផោដ្ឋព្វៈខាងក្រៅ ក៏មិនមកកាន់រង្វង់ (ការពិចារណា ដ៏សមគួរដល់កាយនិងផោដ្ឋព្វៈនោះ) ក៏មិនមាន ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោ កាយខាងក្នុងមិនបែកធ្លាយផង ផោដ្ឋព្វៈខាងក្រៅ មកកាន់រង្វង់នៃចក្ខុផងមែន (តែការពិចារណា ដ៏សមគួរដល់កាយនិងផោដ្ឋព្វៈនោះ) ក៏មិនមាន ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោ លុះតែកាយខាងក្នុង ក៏មិនបែកធ្លាយ ផោដ្ឋព្វៈខាងក្រៅ មកកាន់រង្វង់នៃចក្ខុ ការពិចារណា ដ៏សមគួរដល់កាយនិងផោដ្ឋព្វៈនោះ ក៏មាន ការកើតប្រាកដ នៃវិញ្ញាណភាព ដ៏សមគួរដល់កាយនិងផោដ្ឋព្វៈនោះ ទើបមាន យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។

តេន ហិ ន វត្តព្វំ កាយាយតនំ កាយវិញ្ញាណេន សហជាតន្តិ ។

[៤៩០] ន វត្តព្វំ ឯកចិត្តក្ខណិកា សព្វេ ធម្មា-ති ។ អាមន្តា ។ សព្វេ ធម្មា និច្ចា ធុវា សស្សតា អវិបរិណាមធម្មាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ ឯកចិត្តក្ខណិកា សព្វេ ធម្មាតិ ។

ខណិកកថា ។

ពាវីសតិមោ វគ្គោ ។

តស្ស ឧទ្ទានំ

អត្ថិ កិញ្ចិ សញ្ញោជនំ អប្បហាយ បរិនិព្វានំ អរហា កុសលចិត្តោ បរិនិព្វាយតិ អរហា អានេញ្ជេ ឋិតោ បរិនិព្វាយតិ អត្ថិ គព្ភ-សេយ្យាយ ធម្មាភិសមយោ អត្ថិ គព្ភ-សេយ្យាយ អរហត្តប្បត្តិ អត្ថិ សុបិនគតស្ស ធម្មាភិសមយោ អត្ថិ សុបិនគតស្ស អរហត្ត-ប្បត្តិ សព្វំ សុបិនគតស្ស ចិត្តំ អព្យាកតំ នត្ថិ កាចិ អាសេវនប្បច្ចយតា ឯកចិត្តក្ខ-ណិកា សព្វេ ធម្មាតិ ។

ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា កាយាយតនៈ កើតជាមួយនឹងកាយវិញ្ញាណទេ ។

[៤៥០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកធម៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយខណៈនៃចិត្តមួយទេឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ទាំងអស់ ទៀង ទៀងទាត់ ឋិតថេរ មានសភាពមិនប្រែប្រួលទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួកធម៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយខណៈនៃចិត្តមួយ ។

ចប់ ខណិកកថា ។

ចប់ ពាវីសតិមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃពាវីសតិមវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី បរិនិព្វាន ព្រោះកិរិយាមិនលះបង់នូវសញ្ញោជនៈតិចតួច មាន ១ ព្រះអរហន្ត មានកុសលចិត្ត បរិនិព្វាន ១ ព្រះអរហន្ត ឋិតនៅ ក្នុងសេចក្ដីមិនញាប់ញ័រ បរិនិព្វាន ១ ការត្រាស់ដឹងធម៌នៃសត្វដេកនៅក្នុងគភ៌ មាន ១ ការដល់ព្រះអរហត្ត នៃសត្វដេកនៅក្នុងគភ៌ មាន ការត្រាស់ដឹងធម៌នៃសត្វកំពុងយល់សប្តិ មាន ការដល់ព្រះអរហត្ត នៃសត្វកំពុងយល់សប្តិ មាន ១ ចិត្តទាំងអស់ របស់បុគ្គលកំពុងយល់សប្តិ ជាអព្យាក្រឹត ១ ភាពនៃអាសេវនប្បច្ច័យ មិនមាន ១ ពួកធម៌ទាំងអស់ ប្រកបដោយខណៈនៃចិត្តមួយ ១ ។

ឯកាធិប្បាយកថា

[៤៨១] ឯកាធិប្បាយេន មេថុនោ ធម្មោ បដិសេវិតព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ ឯកាធិប្បាយេន អស្សមណេន ហោតព្វំ អភិក្ខុនា ហោតព្វំ ឆិន្នមូលេន ហោតព្វំ បារាជិកេន ហោតព្វន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៨២] ឯកាធិប្បាយេន មេថុនោ ធម្មោ បដិសេវិតព្វោតិ ។ អាមន្តា ។ ឯកាធិប្បាយេន បាណោ ហន្តព្វោ អទិន្នំ អាទិយិតព្វំ មុសា ភណិតព្វំ បិសុណំ ភណិតព្វំ ផរុសំ ភណិតព្វំ សម្ផំ បលបិតព្វំ សន្ធិច្ឆេទិតព្វោ និល្លោបំ ហាតព្វំ ឯកាគារិយំ កាតព្វំ បរិបន្ថេ ឋាតព្វំ បរទារោ គន្តព្វោ គាមឃាតកោ កាតព្វោ និគមឃាតកោ កាតព្វោតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ឯកាធិប្បាយកថា ។

អរហន្តវណ្ណកថា

[៤៨៣] អរហន្តានំ វណ្ណេន អមនុស្សា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ អរហន្តានំ វណ្ណេន អមនុស្សា បាណំ ហនន្តិ ។ បេ ។ អទិន្នំ អាទិយន្តិ

ឯកាធិប្បាយកថា

[៤៩១] បុគ្គលគប្បីសេពមេថុនធម្ម ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាតែមួយ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនមែនជាសមណៈ មិនមែនជាភិក្ខុ មានឫស ដាច់ហើយ ត្រូវបារាជិក ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាតែមួយដែរឬ ។ អ្នកមិន គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩២] បុគ្គលគប្បីសេពមេថុនធម្ម ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាតែមួយ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល គប្បីសម្លាប់សត្វ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ពោលពាក្យកុហក ពោលពាក្យញុះញង់ ពោលពាក្យទ្រគោះ និយាយ រោយរាយ កាត់ទី-តនៃផ្ទះ ប្លន់ពួកអ្នកស្រុក ប្លន់យកទ្រព្យផ្ទះមួយ ឈរ ចាំដណ្តើមទ្រព្យគេក្បែរផ្លូវ លួចប្រពន្ធអ្នកដទៃ ធ្វើជាអ្នកសម្លាប់អ្នក ស្រុក សម្លាប់អ្នកនិគម ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាតែមួយដែរឬ ។ អ្នកមិន គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ឯកាធិប្បាយកថា ។

អរហន្តវណ្ណកថា

[៤៩៣] ពួកអមនុស្ស សេពមេថុនធម្ម ដោយក្លែងភេទជា ព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ ពួកអមនុស្ស សម្លាប់សត្វ ដោយក្លែង ភេទជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ បេ ។ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ

មុសា ភណន្តិ បិសុណំ ភណន្តិ ផរុសំ ភណន្តិ សម្ផំ បលបន្តិ សន្ធឹ ឆិន្ទន្តិ និល្លោបំ ហរន្តិ ឯកាគារិយំ ករោន្តិ បរិបន្ថេ តិដ្ឋន្តិ បរទារំ គច្ឆន្តិ គាមឃាតកំ ករោន្តិ ។ បេ ។ និគមឃាតកំ ករោន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អរហន្តវណ្ណកថា ។

ឥស្សរិយកាមការិកាកថា

[៤៨៤] ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ វិនិបាតំ គច្ឆតីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ និរយំ គច្ឆតិ សញ្ជីវំ គច្ឆតិ កាឡសុត្តំ គច្ឆតិ តាបនំ គច្ឆតិ បតាបនំ គច្ឆតិ សង្ឃាដកំ គច្ឆតិ រោរុវំ គច្ឆតិ ។ បេ ។ អវីចឹ គច្ឆតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ពោលពាក្យកុហក ពោលពាក្យញុះញង់ ពោលពាក្យទ្រគោះ និយាយពាក្យរោយរាយ កាត់ទី-តនៃផ្ទះ ប្លន់ពួកអ្នកស្រុក ប្លន់យកទ្រព្យផ្ទះមួយ ឈរចាំដណ្តើមទ្រព្យគេក្បែរផ្លូវ លួចប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ ធ្វើអំពើសម្លាប់អ្នកស្រុក ។ បេ ។ ធ្វើអំពើសម្លាប់អ្នកនិគម ដោយក្លែងភេទជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរហន្តវណ្ណកថា ។

ឥស្សរិយកាមការិកាកថា

[៤៥៤] ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់អសុរកាយ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់នរក ទៅកាន់សញ្ជីវនរក ទៅកាន់កាលសុត្តនរក ទៅកាន់តាបននរក ទៅកាន់បតាបននរក ទៅកាន់សង្ឃាដកនរក ទៅកាន់រោរុវនរក ។ បេ ។ ទៅកាន់អវីចិនរក ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឥស្សរិយកាមការិកាកថា

[៤៥៥] ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ វិនិបាតំ គច្ឆតីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ វិនិបាតំ គច្ឆតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ ហញ្ចិ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ វិនិបាតំ គច្ឆតីតិ នត្ថេវ សុត្តន្តោ នោ វត រេ វត្តព្វេ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ វិនិបាតំ គច្ឆតីតិ ។

[៤៥៦] ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ គព្ភសេយ្យំ ឱក្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ និរយំ ឧប្បជ្ជេយ្យ តិរច្ឆានយោនឹ ឧប្បជ្ជេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៤៥៧] ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ គព្ភសេយ្យំ ឱក្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ ឥទ្ធិមាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ពោធិសត្តោ ឥទ្ធិមាតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិសត្តេន ឆន្ទិទ្ធិបាទោ ភាវិតោ ។ បេ ។ វីរិយិទ្ធិបាទោ ។ បេ ។ ចិត្តិទ្ធិបាទោ ។ បេ ។ វីមំសិទ្ធិបាទោ ភាវិតោតិ ។

[៤៩៥] ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់អសុរកាយ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់អសុរ-កាយ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់អសុរកាយ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មិនមាន ក្នុងព្រះសូត្រទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពោធិ-សត្វ ទៅកាន់អសុរកាយ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសទេ ។

[៤៩៦] ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គព្ភសេយ្យា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ គប្បីចូលទៅកើតក្នុងនរក គប្បីចូលទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩៧] ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គព្ភសេយ្យា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ មានឫទ្ធិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពោធិសត្វ មានឫទ្ធិឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ មានឆន្ទិទ្ធិបាទ ចម្រើនហើយ ។ បេ ។ មានវីរិយិទ្ធិបាទ ។ បេ ។ មានចិត្តិទ្ធិបាទ ។ បេ ។ មានវីមំសិទ្ធិបាទ ចម្រើនហើយឬ ។

ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ពោជិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ គព្ភសេយ្យំ ឱក្កមតីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោជិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ គព្ភសេយ្យំ ឱក្កមតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ ហញ្ចិ ពោជិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ គព្ភសេយ្យំ ឱក្កមតីតិ នត្ថេវ សុត្តន្តោ នោ វត រេ វត្តព្វេ ពោជិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ គព្ភសេយ្យំ ឱក្កមតីតិ ។

[៤៩៨] ពោជិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ ទុក្ករការិកំ អកាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោជិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ សស្សតោ លោកោតិ បច្ចាគច្ឆិ អសស្សតោ លោកោតិ បច្ចាគច្ឆិ អន្តវា លោកោតិ ។ បេ ។ អនន្តវា លោកោតិ តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ បច្ចាគច្ឆីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គព្ភ-សេយ្យា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គព្ភសេយ្យា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្ស-រិយយស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គព្ភសេយ្យា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មិនមានក្នុងព្រះសូត្រទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពោធិសត្វ យាងចុះកាន់គព្ភសេយ្យា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសទេ ។

[៤៥៨] ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ករកិរិយា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ យល់ថា លោកទៀង ដូច្នេះ យល់ថា លោកមិនទៀង ដូច្នេះ យល់ថា លោកមានទីបំផុត ដូច្នេះ ។ បេ ។ ថា លោកមិនមានទីបំផុត ដូច្នេះ ថា ជីវិតនោះក៏គឺសរីរៈនោះដូច្នេះ ថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នេះ ថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត ដូច្នេះ ថា សត្វស្លាប់ហើយមិនកើតទៀត ដូច្នេះ ថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត ក៏មាន មិនកើតទៀត ក៏មាន ដូច្នេះ ។ បេ ។ ថា សត្វស្លាប់ហើយកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន ដូច្នេះ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

២៦៣

ឥស្សរិយកាមការិកាកថា

[៤៥៩] ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ ទុក្ករការិកំ អកាសីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ ទុក្ករការិកំ អកាសីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ ហញ្ចិ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ ទុក្ករការិកំ អកាសីតិ នត្ថេវ សុត្តន្តោតិ នោ វត រេ វត្តព្វេ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ ទុក្ករការិកំ អកាសីតិ ។

[៤៦០] ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ អបរន្តបំ អកាសិ អញ្ញំ សត្ថារំ ឧទ្ទិសីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ សស្សតោ លោកោតិ បច្ចាគច្ឆិ ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ បច្ចាគច្ឆីតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ អញ្ញំ សត្ថារំ ឧទ្ទិសីតិ ។ អាមន្តា ។ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ អញ្ញំ សត្ថារំ ឧទ្ទិសីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។

ឥស្សរិយកាមការិកាកថា

[៤៥៩] ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ករកិរិយា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើទុក្កកិរិយា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ករកិរិយា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មិនមានក្នុងព្រះសូត្រទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ករកិរិយា ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសទេ ។

[៤៦០] ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើអំពើមិនញុំាងសត្វឲ្យក្តៅ ឧទ្ទិសចំពោះគ្រូដទៃ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ យល់ថា លោកទៀង ដូច្នេះ ។ បេ ។ យល់ថា សត្វកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន ដូច្នេះ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះពោធិ-សត្វ ឧទ្ទិសចំពោះគ្រូដទៃ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ ឧទ្ទិសចំពោះគ្រូដទៃ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រដែរឬ ។ មិនមានទេ ។

ហាត្វំ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ អញ្ញំ សត្ថារំ ឧទ្ទិសីតិ ឯត្តេវ សុត្តន្តោ ជោ វត វេ វត្តព្វេ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ អញ្ញំ សត្ថារំ ឧទ្ទិសីតិ ។

ឥស្សរិយកាមការិកាកថា ។

រាគប្បដិរូបកាទិកថា

[៤៦១] អត្ថិ ន រាគោ រាគប្បដិរូបកោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ ន ផស្សោ ផស្សប្បដិរូបកោ អត្ថិ ន វេទនា វេទនាបដិរូបិកា អត្ថិ ន សញ្ញា សញ្ញាបដិរូបិកា អត្ថិ ន ចេតនា ចេតនាបដិរូបិកា អត្ថិ ន ចិត្តំ ចិត្តប្បដិរូបកំ អត្ថិ ន សទ្ធា សទ្ធាបដិរូបិកា អត្ថិ ន វីរិយំ វីរិយប្បដិរូបកំ អត្ថិ ន សតិ សតិប្បដិរូបិកា អត្ថិ ន សមាធិ សមាធិប្បដិរូបកោ អត្ថិ ន បញ្ញា បញ្ញាបដិរូបិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ ន ទោសោ ទោសប្បដិរូបកោ អត្ថិ ន មោហោ មោហប្បដិរូបកោ អត្ថិ ន កិលេសោ កិលេសប្បដិរូបកោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ ន ផស្សោ ផស្សប្បដិរូបកោ ។ បេ ។

ប្រសិនបើ ព្រះពោធិសត្វ ឧទ្ទិសចំពោះគ្រូដទៃ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយស ពាក្យដូច្នេះ មិនមានក្នុងព្រះសូត្រទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពោធិសត្វ ឧទ្ទិសចំពោះគ្រូដទៃ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាឥស្សរិយយសទេ ។

ចប់ ឥស្សរិយកាមការិកាកថា ។

រាគប្បដិរូបកាទិកថា

[៤៦១] *មិនមែនរាគៈ ប្រៀបដោយរាគៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ មិនមែនផស្សៈ ប្រៀបដោយផស្សៈ មាន មិនមែនវេទនា ប្រៀបដោយវេទនា មាន មិនមែនសញ្ញា ប្រៀបដោយសញ្ញា មាន មិនមែនចេតនា ប្រៀបដោយចេតនា មាន មិនមែនចិត្ត ប្រៀបដោយចិត្ត មាន មិនមែនសទ្ធា ប្រៀបដោយសទ្ធា មាន មិនមែនវិរិយៈ ប្រៀបដោយវិរិយៈ មាន មិនមែនសតិ ប្រៀបដោយសតិ មាន មិនមែនសមាធិ ប្រៀបដោយសមាធិ មាន មិនមែនបញ្ញា ប្រៀបដោយបញ្ញា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មិនមែនទោសៈ ប្រៀបដោយទោសៈ មាន មិនមែនមោហៈ ប្រៀបដោយមោហៈ មាន មិនមែនកិលេស ប្រៀបដោយកិលេស មានដែរឬ ។ អើ ។ មិនមែនផស្សៈ ប្រៀបដោយផស្សៈ មាន ។ បេ ។*

អត្ថិ ន បញ្ញា បញ្ញាបដិរូបិកាតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

រាគប្បដិរូបកាទិកថា ។

អបរិនិប្ផន្នកថា

[៤៦២] រូបំ អបរិនិប្ផន្នន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ នានិច្ចំ ន សង្ខតំ ន បដិច្ចសមុប្បន្នំ ន ខយធម្មំ ន វយធម្មំ ន វិរាគធម្មំ ន និរោធធម្មំ ន វិបរិណាម-ធម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ រូបំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មំ វិបរិណាមធម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ រូបំ អនិច្ចំ សង្ខតំ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ នោ ច វត រេ វត្តព្វេ រូបំ អបរិនិប្ផន្នន្តិ ។

[៤៦៣] ទុក្ខញ្ញេវ បរិនិប្ផន្នន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វុត្តំ ភគវតា រូបំ អនិច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វុត្តំ ភគវតា រូបំ អនិច្ចំ នោ ច វត រេ វត្តព្វេ ទុក្ខញ្ញេវ បរិនិប្ផន្នន្តិ ។

មិនមែនបញ្ញា ប្រៀបដោយបញ្ញា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ រាគប្បដិរូបកាទិកថា ។

អបរិនិប្ផន្នកថា

[៤៦២] រូប មិនសម្រេចទេឬ ។ អើ ។ រូប មិនមែនជាអនិច្ចធម៌ មិនមែនជាសង្ខតធម៌ មិនមែនជាបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌ មិនមែនជាខយធម៌ មិនមែនជាវយធម៌ មិនមែនជាវិរាគធម៌ មិនមែនជានិរោធធម៌ មិនមែនជាវិបរិណាមធម៌ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប ជាអនិច្ចធម៌ ជាសង្ខតធម៌ ជាបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌ ជាខយធម៌ ជាវយធម៌ ជាវិរាគធម៌ ជានិរោធធម៌ ជាវិបរិណាមធម៌ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប ជាអនិច្ចធម៌ ជាសង្ខតធម៌ ។ បេ ។ ជាវិបរិណាមធម៌ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប មិនសម្រេចទេ ។

[៤៦៣] ទុក្ខ សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ រូប មិនទៀងឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ រូប មិនទៀង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទុក្ខ សម្រេចហើយទេ ។

[៤៦៤] វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ធម្មាយ-តនំ ។ បេ ។ ចក្ខុធាតុ ។ បេ ។ ធម្មធាតុ ។ បេ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ បេ ។

[៤៦៥] អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ អបរិនិប្ផន្នន្តិ ។ អា-មន្តា ។ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ ជានិច្ចំ ។ បេ ។ ន វិបរិ-ណាមធម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ននុ អញ្ញា-តាវិន្ទ្រិយំ អនិច្ចំ សង្ខតំ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ច-សមុប្បន្នំ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មំ វិបរិណាមធម្មំ នោ វត រេ វត្តព្វេ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ អបរិនិប្ផន្នន្តិ ។

[៤៦៦] ទុក្ខញ្ញេវ បរិនិប្ផន្នន្តិ ។ អាមន្តា ។ ននុ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វុត្តំ ភគវតា អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ អនិច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ យទនិច្ចំ តំ ទុក្ខំ វុត្តំ ភគវតា អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ អនិច្ចំ នោ វត រេ វត្តព្វេ ទុក្ខញ្ញេវ បរិនិប្ផន្នន្តិ ។

អបរិនិប្ផន្នកថា ។

តេវីសតិមោ វគ្គោ ។

[៤៦៤] *វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ ។ បេ ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ។ បេ ។ ចក្ខុធាតុ ។ បេ ។ ធម្មធាតុ ។ បេ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយ ។ បេ ។*

[៤៦៥] *អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ មិនសម្រេចទេឬ ។ អើ ។ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ មិនមែនជាអនិច្ចធម៌ ។ បេ ។ មិនមែនជាវិបរិណាមធម៌ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ ជាអនិច្ចធម៌ ជាសង្ខតធម៌ ។ បេ ។ ជាវិបរិណាមធម៌ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ ជាអនិច្ចធម៌ ជាសង្ខតធម៌ ជាបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌ ជាខយធម៌ ជាវយធម៌ ជាវិរាគធម៌ ជានិរោធធម៌ ជាវិបរិណាមធម៌ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ មិនសម្រេចទេ ។*

[៤៦៦] *ទុក្ខ សម្រេចហើយឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ មិនទៀងទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ មិនទៀង ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទុក្ខ សម្រេចហើយទេ ។*

ចប់ អបរិនិប្ផន្នកថា ។

ចប់ តេវីសតិមវគ្គ ។

តស្ស ឧទ្ទានំ

ឯកាធិប្បាយេន មេថុនោ ធម្មោ បដិសេវិតព្វោ អរហន្តានំ វណ្ណេន អមនុស្សា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តិ ពោធិសត្តោ ឥស្សរិយកាមការិកាហេតុ វិនិបាតំ គច្ឆតិ គព្ភសេយ្យំ ឱក្កមតិ ទុក្ករការិកំ អកាសិ អបរន្តបំ អកាសិ អញ្ញំ សត្ថារំ ឧទ្ទិសិ អត្ថិ ច រាគោ រាគប្បដិរូបកោ អត្ថិ ច ទោសោ ទោសប្បដិរូបកោ អត្ថិ ច មោហោ មោហប្បដិរូបកោ អត្ថិ ច កិលេសោ កិលេសប្បដិរូបកោ រូបំ អបរិនិប្ផន្នំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ អបរិនិប្ផន្នន្តិ ។ ជរំ កតំ និព្ពុតិ ឯកាធិប្បាយោ រូបំ អបរិនិប្ផន្នំ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ អបរិនិប្ផន្នន្តិ ។

មហា និយាមោ អនុសយា និគ្គហោ ខុទ្ទកបញ្ហមា
បរប្បវាទមទ្ទនា[១]　　សុត្តមូលសមាហិតា
ឧដ្ឋោតនា សត្តុសមយេ　　កថាវត្ថុប្បករណោ ។

បញ្ចត្តឹសភាណវារំ កថាវត្ថុប្បករណំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ម. ខុទ្ទកបញ្ហមោ បរប្បវាទមទ្ទនោ ។ ២ ឱ. កថាវត្ថុប្បករណន្តិ ន ទិស្សតិ ។

ឧទ្ទាននៃតេរីសតិមវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី បុគ្គល គប្បីសេពមេថុនធម្ម ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាតែមួយ ១ ពួកអមនុស្ស សេពមេថុនធម្ម ដោយក្លែងភេទជាព្រះអរហន្ត ១ ព្រះពោធិសត្វ ទៅកាន់អសុរកាយ យាងចុះកាន់គព្ភសេយ្យា បានធ្វើទុក្ករកិរិយា បានធ្វើអំពើមិនញុំាងបុគ្គលឲ្យក្តៅ ឧទ្ទិសចំពោះគ្រូដទៃ ព្រោះហេតុធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីឥស្សរិយយស ១ មិនមែនរាគៈប្រៀបដោយរាគៈ មាន មិនមែនទោសៈ ប្រៀបដោយទោសៈ មាន មិនមែនមោហៈ ប្រៀបដោយមោហៈមាន មិនមែនកិលេស ប្រៀបដោយកិលេស មាន ១ រូប មិនសម្រេច អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ មិនសម្រេច ១ ។ សាសនា បុគ្គលធ្វើជាថ្មី ការរលត់ទុក្ខ សេចក្តីអធិប្បាយតែមួយ រូប មិនសម្រេច អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ មិនសម្រេចហើយ ។ មហានិយាមៈ អនុស័យទាំងឡាយ ការសង្កត់សង្កិន ការញុំាញី នូវបរប្បវាទមានខុទ្ទកៈជាគម្រប់ ៥ ការភ្លឺដែលតាំងនៅមាំក្នុងមូលនៃសូត្រ ក្នុងគម្ពីរកថាវត្ថុ ជាលទ្ធិនៃព្រះសាស្តា ។

ចប់ កថាវត្ថុប្បករណៈ មានភាណវារៈ ៣៥ ។

អភិធម្មបិដកេ

កថាវត្ថុស្ស តតិយោ ភាគោ

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	តតិយោ បណ្ណាសកោ	អង្កេ

ឯកាទសមោ វគ្គោ

តិស្សោបិ អនុសយកថា ១
ញាណកថា ១០
ញាណំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា ១១
ឥទំ ទុក្ខន្តិកថា ១៣
ឥទ្ធិពលកថា ១៧
សមាធិកថា ២១
ធម្មដ្ឋិតតាកថា ២២
អនិច្ចតាកថា ២៤

ទ្វាទសមោ វគ្គោ

សំវរោ កម្មន្តិកថា ២៧
កម្មកថា ២៩
សទ្ទោ វិបាកោតិកថា ៣១
សឡាយតនកថា ៣៣

អភិធម្មបិដក

កថាវត្ថុ តតិយភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា តតិយបណ្ណាសកៈ ទំព័រ

ឯកាទសមវគ្គ

តិស្សោបិ អនុសយកថា.. ១
ញាណកថា.. ១០
ញាណចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា.. ១១
ឥទំ ទុក្ខន្តិកថា.. ១៣
ឥទ្ធិពលកថា.. ១៧
សមាធិកថា.. ២១
ធម្មដ្ឋិតតាកថា.. ២២
អនិច្ចតាកថា.. ២៤

ទ្វាទសមវគ្គ

សំវរកម្មន្តិកថា.. ២៧
កម្មកថា.. ២៩
សទ្ទវិបាកោតិកថា.. ៣១
សឡាយតនកថា.. ៣៣

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

សត្តក្ខត្តុំបរមកថា.. ៣៦
កោលំកោលឯករីជិកថា ៣៩
ជីវិតាវោរោបនកថា .... ,,
ទុគ្គតិកថា ៤១
សត្តមកវិកកថា ៤៤

តេរសមោ វគ្គោ

កប្បដ្ឋកថា ៤៦
កុសលចិត្តប្បដិលាភកថា ៤៨
អនន្តរាបយុត្តកថា ៤៩
និយតស្ស និយាមកថា ៥១
នីវុតកថា ៥៣
សម្មុខីភូតកថា ៥៥
សមាបន្នោ អស្សាទេតិកថា ៥៧
អសាតរាគកថា ៥៩
ធម្មតណ្ហា អព្យាកតាតិកថា ៦១
ធម្មតណ្ហា ន ទុក្ខសមុទយោតិកថា ៦៣

ចុទ្ទសមោ វគ្គោ

កុសលាកុសលប្បដិសន្ទហានកថា ៦៧

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

សត្តក្ខត្តុំបរមកថា.. ៣៦
កោលំកោលឯករីជិកថា.. ៣៩
ជីវិតាវោរោបនកថា.. ,,
ទុគ្គតិកថា.. ៤១
សត្តមករិកកថា ៤៤

តេរសមវគ្គ

កប្បដ្ឋកថា ៤៦
កុសលចិត្តប្បដិលាភកថា ៤៨
អនន្តរាបយុត្តកថា.. ៤៩
និយតនិយាមកថា.. ៥១
នីវុតកថា.. ៥៣
សម្មុខីភូតកថា.. ៥៥
សមាបន្នោ អស្សាទេតិកថា.. ៥៧
អសាតរាគកថា ៥៩
ធម្មតណ្ហាអព្យាកតាតិកថា ៦១
ធម្មតណ្ហានទុក្ខសមុទយោតិកថា.. ៦៣

ចុទ្ទសមវគ្គ

កុសលាកុសលប្បដិសន្ធហានកថា ៦៧

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

សឡាយតនុប្បត្តិកថា ៧១
អនន្តរប្បច្ចយកថា ៧៤
អរិយរូបកថា ៧៩
អញ្ញោ អនុសយោតិកថា ៨០
បរិយុដ្ឋានំ ចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា ៨៣
បរិយាបន្នកថា ៨៤
អព្យាកតកថា ៨៨
អបរិយាបន្នកថា ៩១

បន្នរសមោ វគ្គោ

បច្ចយតាកថា ៩២
អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយកថា ៩៦
អទ្ធាកថា ៩៨
ខណលយមុហុត្តកថា ១០១
អាសវកថា ១០២
ជរាមរណកថា .... ,,
សញ្ញាវេទយិតកថា ១០៣
ទុតិយសញ្ញាវេទយិតកថា ១០៤
តតិយសញ្ញាវេទយិតកថា ១០៥

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

សឡាយតនុប្បត្តិកថា ៧១
អនន្តរប្បច្ចយកថា ៧៤
អរិយរូបកថា ៧៩
អញ្ញអនុសយោតិកថា ៨០
បរិយុដ្ឋានចិត្តវិប្បយុត្តន្តិកថា ៨៣
បរិយាបន្នកថា ៨៤
អព្យាកតកថា ៨៨
អបរិយាបន្នកថា ៩១

បន្នរសមវគ្គ

បច្ចយតាកថា ៩២
អញ្ញមញ្ញប្បច្ចយកថា ៩៦
អទ្ធាកថា ៩៨
ខណលយមុហុត្តកថា ១០១
អាសវកថា ១០២
ជរាមរណកថា .... ,,
សញ្ញាវេទយិតកថា ១០៣
ទុតិយសញ្ញាវេទយិតកថា ១០៤
តតិយសញ្ញាវេទយិតកថា ១០៥

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	អង្កេ
អសញ្ញសត្តូបិកាកថា	១០៨
កម្មូបចយកថា	១១០

ចតុត្ថោ បណ្ណាសកោ

សោឡសមោ វគ្គោ

និគ្គហកថា	១១៦
បគ្គហកថា	១១៨
សុខានុប្បទានកថា	១២១
អធិគ្គយ្ហមនសិការកថា	១២២
រូបំ ហេតូតិកថា	១២៧
រូបំ សហេតុកន្តិកថា	១២៩
រូបំ កុសលាកុសលន្តិកថា	១៣១
រូបំ វិបាកោតិកថា	១៣៤
រូបំ រូបាវចរារូបាវចរន្តិកថា	១៣៦
រូបរាគោ រូបធាតុបរិយាបន្នោតិអាទិកថា	១៣៨

សត្តរសមោ វគ្គោ

អត្ថិ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិកថា	១៤២
នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចូតិកថា	១៤៤
សព្វមិទំ កម្មតោតិកថា	១៤៦

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

អសញ្ញសត្តូបិកាកថា ១០៨

កម្មូបចយកថា.. ១១០

ចតុត្ថបណ្ណាសកៈ

សោឡសមវគ្គ

និគ្គហកថា ១១៦

បគ្គហកថា ១១៨

សុខានុប្បទានកថា ១២១

អធិគ្គយ្ហមនសិការកថា ១២២

រូបហេតូតិកថា... ១២៧

រូបសហេតុកន្តិកថា.. ១២៩

រូបកុសលាកុសលន្តិកថា.................................... ១៣១

រូបវិបាកោតិកថា.. ១៣៤

រូបរូបាវចរារូបាវចរន្តិកថា................................. ១៣៦

រូបរាគរូបធាតុបរិយាបន្នោតិអាទិកថា..................... ១៣៨

សត្តរសមវគ្គ

អត្ថិ អរហតោ បុញ្ញូបចយោតិកថា......................... ១៤២

នត្ថិ អរហតោ អកាលមច្ចូតិកថា............................ ១៤៤

សព្វមិទំ កម្មតោតិកថា..................................... ១៤៦

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

ឥន្ទ្រិយពទ្ធកថា *១៤៨*

បបេត្វា អរិយមគ្គន្តិកថា *១៥១*

ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិកថា *១៥៣*

ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតីតិកថា *១៥៥*

ន វត្តព្វំ សង្ឃោ កុញ្ជតីតិកថា *១៥៧*

ន វត្តព្វំ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិកថា *១៥៨*

ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិកថា *១៦១*

ទក្ខិណាវិសុទ្ធិកថា *១៦៣*

អដ្ឋារសមោ វគ្គោ

មនុស្សលោកកថា *១៦៧*

ធម្មទេសនាកថា *១៦៩*

ករុណាកថា *១៧១*

គន្ធជាតកថា *១៧២*

ឯកមគ្គកថា *១៧៣*

ឈានសង្កន្តិកថា *១៧៦*

ឈានន្តរិកកថា *១៨១*

សមាបន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិកថា *១៨៥*

ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិកថា *១៨៨*

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ឥន្ទ្រិយពទ្ធកថា ១៤៨
ឋបេត្វា អរិយមគ្គន្តិកថា ១៥១
ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ បដិគ្គណ្ហាតីតិកថា ១៥៣
ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ទក្ខិណំ វិសោធេតីតិកថា ១៥៥
ន វត្តព្វំ សង្ឃោ ភុញ្ជតីតិកថា ១៥៧
ន វត្តព្វំ សង្ឃស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិកថា ១៥៨
ន វត្តព្វំ ពុទ្ធស្ស ទិន្នំ មហប្ផលន្តិកថា ១៦១
ទក្ខិណាវិសុទ្ធិកថា ១៦៣

អដ្ឋារសមវគ្គ

មនុស្សលោកកថា ១៦៧
ធម្មទេសនាកថា ១៦៩
ករុណាកថា ១៧១
គន្ធជាតកថា ១៧២
ឯកមគ្គកថា ១៧៣
ឈានសង្កន្តិកថា ១៧៦
ឈានន្តរិកកថា ១៨១
សមាបន្នោ សទ្ទំ សុណាតីតិកថា ១៨៥
ចក្ខុនា រូបំ បស្សតីតិកថា ១៨៨

មាតិកាបត្ថានិ

មាតិកា អង្កេ

ឯកូនវីសតិមោ វគ្គោ

កិលេសជហនកថា ១៩១
សុញ្ញតាកថា ១៩៤
សាមញ្ញផលកថា ១៩៦
បត្តិកថា ១៩៧
តថតាកថា ២០០
កុសលកថា ២០២
អច្ចន្តនិយាមតាកថា ២០៤
ឥន្ទ្រិយកថា ២០៩

វីសតិមោ វគ្គោ

អសញ្ចិច្ចកថា ២១៤
ញាណកថា ២១៧
និរយបាលកថា ២១៩
តិរច្ឆានកថា ២២៣
មគ្គកថា ២២៤
ញាណកថា ២២៨

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ឯកូនវីសតិមវគ្គ

កិលេសជហនកថា ១៩១

សុញ្ញតាកថា ១៩៤

សាមញ្ញផលកថា ១៩៦

បត្តិកថា ១៩៧

តថតាកថា ២០០

កុសលកថា ២០២

អច្ចន្តនិយាមតាកថា ២០៤

ឥន្ទ្រិយកថា ២០៩

វីសតិមវគ្គ

អសញ្ចិច្ចកថា ២១៤

ញាណកថា ២១៧

និរយបាលកថា ២១៩

តិរច្ឆានកថា ២២៣

មគ្គកថា ២២៤

ញាណកថា ២២៨

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា ខុទ្ទកបណ្ណាសកោ អង្គេ

ឯកវីសតិមោ វគ្គោ

សាសនកថា......២៣១
អវិវិត្តកថា......២៣៣
សញ្ញោជនកថា......២៣៤
ឥទ្ធិកថា......២៣៥
ពុទ្ធកថា......២៣៧
សព្វទិសាកថា......២៣៨
ធម្មកថា......២៣៩
កម្មកថា......២៤១

ពាវីសតិមោ វគ្គោ

បរិនិព្វានកថា......២៤៤
កុសលចិត្តកថា......២៤៥
អានេញ្ជកថា......២៤៦
ធម្មាភិសមយកថា......២៤៨
តិស្សោបិកថា......២៥០
អព្យាកតកថា......២៥០
អាសេវនប្បច្ចយតាកថា......២៥២

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ខុទ្ទកបណ្ណាសកៈ ទំព័រ

ឯកវីសតិមវគ្គ

សាសនកថា..២៣១
អវិវិត្តកថា..២៣៣
សញ្ញោជនកថា..២៣៤
ឥទ្ធិកថា..២៣៥
ពុទ្ធកថា..២៣៧
សព្វទិសាកថា..២៣៨
ធម្មកថា..២៣៩
កម្មកថា..២៤១

ពាវីសតិមវគ្គ

បរិនិព្វានកថា..២៤៤
កុសលចិត្តកថា..២៤៥
អានេញ្ជកថា..២៤៦
ធម្មាភិសមយកថា..២៤៨
តិស្សោបិកថា..២៥០
អព្យាកតកថា..២៥០
អាសេវនប្បច្ចយតាកថា..២៥២

២៧៦

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	ទំព័រ

ខណិកកថា *២៥៦*

តេវីសតិមោ វគ្គោ

ឯកាធិប្បាយកថា *២៥៩*
អរហន្តវណ្ណកថា *២៥៩*
ឥស្សរិយកាមការិកាកថា *២៦០*
រាគប្បដិរូបកាទិកថា *២៦៤*
អបរិនិប្ផន្នកថា *២៦៥*

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា អង្កេ

ខណិកកថា *២៥៦*

តេវីសតិមវគ្គ

ឯកាធិប្បាយកថា *២៥៩*
អរហន្តវណ្ណកថា *២៥៩*
ឥស្សរិយកាមការិកាកថា *២៦០*
រាគប្បដិរូបកាទិកថា *២៦៤*
អបរិនិប្ផន្នកថា *២៦៥*